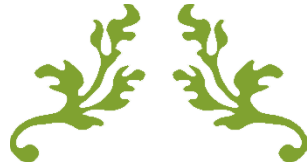

جمهوری اسلامی ایران
وزارت علوم، تحقیقات و فناوری
شورای عالی برنامه ریزی آموزشی

برنامه درسی رشته

علوم سیاسی

POLITICAL SCIENCES

مقطع دکتری تخصصی

برنامه درسی مرجع

گروه علوم اجتماعی
پیشنهادی کارگروه تخصصی علوم سیاسی

نام رشته: علوم سیاسی

عنوان گرایش: —

گروه تحصیلی: علوم اجتماعی

دوره تحصیلی: دکتری تخصصی

زیرگروه تحصیلی: علوم سیاسی

نوع مصوبه: بازنگری همراه با تجمیع گرایش

پیشنهادی: کارگروه تخصصی علوم سیاسی

تاریخ تصویب: ۱۴۰۴/۰۵/۲۶

برنامه درسی بازنگری شده دوره دکتری تخصصی رشته علوم سیاسی براساس تأییدیه شماره ۱۱۸۹۲۷/ق تاریخ ۱۴۰۴/۰۴/۲۷ شورای تحول و ارتقای علوم انسانی در جلسه شماره ۹۷۵ به تاریخ ۱۴۰۴/۰۵/۲۶ شورای عالی برنامه ریزی آموزشی به شرح زیر تصویب شد:

ماده یک- این برنامه درسی برای دانشجویانی که پس از تصویب این برنامه درسی در دانشگاه‌ها و موسسات آموزش عالی پذیرفته می‌شوند، قابل اجرا است.

ماده دو- این برنامه درسی جایگزین برنامه درسی رشته علوم سیاسی با چهار گرایش: ۱- اندیشه‌های سیاسی ۲- جامعه‌شناسی سیاسی ۳- مسائل ایران ۴- سیاست‌گذاری عمومی مصوب جلسه ۲۱۱ تاریخ ۱۳۶۹/۱۰/۳۰ شورای عالی برنامه‌ریزی و برنامه درسی سیاست‌گذاری عمومی مصوب جلسه ۹۵۱ تاریخ ۱۴۰۰/۱۲/۰۱ شورای گسترش و برنامه‌ریزی آموزش عالی و مطالعات سیاسی انقلاب اسلامی با ۴ گرایش مصوب جلسه ۸۳۵ تاریخ ۰۹/۰۴/۱۳۹۲ شورای عالی برنامه‌ریزی می‌شود.

ماده سه- این برنامه درسی در سه فصل: مشخصات کلی، جدول‌های واحدهای درسی و سرفصل دروس تنظیم شده است و برای اجرا در دانشگاه‌ها و موسسات آموزش عالی پس از اخذ مجوز پذیرش دانشجو از شورای گسترش آموزش عالی و سایر ضوابط و مقررات مصوب وزارت علوم، تحقیقات و فناوری، ابلاغ می‌شود.

ماده چهار- این برنامه درسی از شروع سال تحصیلی ۱۴۰۵-۱۴۰۶ به مدت ۵ سال قابل اجرا است و پس از آن، در صورت تشخیص کارگروه تخصصی مربوطه، نیاز به بازنگری دارد.

دکتر ابوالفضل واحدی
معاون آموزشی
و دبیر شورای عالی برنامه‌ریزی آموزشی

دکتر رضا نقی زاده
مدیر کل دفتر برنامه‌ریزی آموزش عالی

جمهوری اسلامی ایران
وزارت علوم، تحقیقات و فناوری
شورای عالی برنامه ریزی آموزشی

دانشگاه ها / موسسه های همکار			
محل درج نشان موسسه همکار	محل درج نشان موسسه همکار	محل درج نشان موسسه همکار	محل درج نشان موسسه همکار

برنامه درسی رشته

علوم سیاسی

POLITICAL SCIENCES

علوم سیاسی مقطع دکتری

زمینه تخصصی

اندیشه سیاسی	Political Thought
مسائل ایران	Iran Issues
جامعه شناسی سیاسی	Political Sociology
سیاستگذاری عمومی	Public Policy-making

اعضای کمیته تدوین و بازنگری برنامه:

دکتر مریم اسماعیلی فرد/ دانشگاه آزاد اسلامی	الف) کمیته بازنگری برنامه درسی دوره دکتری علوم سیاسی دانشگاه تربیت مدرس و اساتید همکار از سایر دانشگاه‌ها: (تدوین اولیه برخی دروس زمینه تخصصی مسائل ایران و اندیشه سیاسی)
دکتر فرهاد قاسمی/ دانشگاه تهران	دکتر عباس منوچهری/ دانشگاه تربیت مدرس
دکتر علی علی حسینی/ دانشگاه اصفهان	دکتر علیرضا بهشتی/ دانشگاه تربیت مدرس
دکتر حسین احمدی سفیدان/ دانشگاه تبریز	دکتر مسعود غفاری/ دانشگاه تربیت مدرس
دکتر مرتضی علویان/ دانشگاه مازندران	دکتر ابوالفضل شکوری/ دانشگاه تربیت مدرس
ج) اساتید همکار در کمیته های تخصصی کارگروه علوم سیاسی	دکتر جلیل دارا/ دانشگاه تربیت مدرس
دکتر سید محمد علی تقوی/ دانشگاه علامه طباطبایی	دکتر مجتبی زارعی/ دانشگاه تربیت مدرس
دکتر علی عابدی رنایی/ دانشگاه علامه طباطبایی	دکتر شهروز شریعتی/ دانشگاه تربیت مدرس
دکتر ابوالفضل دلاوری/ دانشگاه علامه طباطبایی	دکتر عباس عمادی/ دانشگاه تربیت مدرس
دکتر جهانگیر معینی علمداری/ دانشگاه تهران	دکتر نجله خندق/ دانشگاه تربیت مدرس
دکتر محمد توحید فام/ دانشگاه آزاد اسلامی	دکتر غلامرضا خواجه سروی/ دانشگاه علامه طباطبایی
دکتر مصطفی غفاری/ دانشگاه امام صادق (ع)	دکتر سید محسن علوی پور/ پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
دکتر علی اصغر بهنام نیا/ دانشگاه عالی دفاع ملی	ب) کارگروه تخصصی علوم سیاسی شورای تحول و ارتقای علوم انسانی کشور
دکتر حبیب الله بابایی/ پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی	دکتر نجف لک زایی (رئیس کارگروه)/ دانشگاه باقرالعلوم (ع) قم
دکتر سیدمحمدعلی حسینی زاده/ دانشگاه شهید بهشتی	دکتر رجبعلی اسفندیار (دبیر کارگروه)/ پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلام
دکتر مجتبی مقصودی/ دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران مرکزی	دکتر سید مجتبی عزیزی/ دانشگاه امام صادق (ع)
دکتر نادر جعفری/ دانشگاه امام صادق (ع)	دکتر محمد جواد نوروزی/ مؤسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی (ره)
دکتر سید صادق حقیقت/ دانشگاه مفید	دکتر مهدی سیاوشی/ دانشگاه امام حسین (ع)
دکتر محمد پزشکی/ پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی	دکتر نجمه کیخا/ دانشگاه شهید بهشتی
دکتر محسن رضوانی/ مؤسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی	دکتر عباس حیدری بهنوییه/ دانشگاه شهید باهنر
دکتر شریف لک زایی/ پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی	دکتر مختار شیخ حسینی/ پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی
دکتر احمدرضا یزدانی مقدم/ پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی	دکتر علی شیرخانی/ دانشگاه آزاد اسلامی
دکتر منصور میراحمدی/ دانشگاه شهید بهشتی	دکتر محمد ستوده آرائی/ دانشگاه باقرالعلوم (ع)
دکتر محمود فلاح/ پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی	دکتر بهاره سازمند/ دانشگاه تهران
دکتر سید سجاد ایزدهی/ پژوهشگاه فرهنگ و اندیشه اسلامی	دکتر ابراهیم برزگر/ دانشگاه علامه طباطبایی
دکتر محمود شفیعی/ دانشگاه مفید	دکتر محمدرضا آرام/ دانشگاه فردوسی
دکتر سید کاظم سید باقری/ پژوهشگاه فرهنگ و اندیشه اسلامی	دکتر عباسعلی رهبر/ دانشگاه علامه طباطبایی
دکتر سید جواد حسینی خواه/ مرکز فقهی ائمه اطهار علیهم السلام	دکتر حمیدرضا ملک محمدی/ دانشگاه تهران

لطفاً صورتجلسه امضا شده توسط کمیته بازنگری را نیز اسکن نموده و در این صفحه قرار دهید.

پیر و نامه شماره ۱۷۹۸۷۲/ق، مورخ ۱۴۰۳/۰۷/۱۱ دبیر محترم شورای تحول و ارتقای علوم انسانی، برنامه درسی رشته علوم سیاسی در مقطع دکتری در جلسات کارگروه تخصصی علوم سیاسی و کمیته های کارشناسی آن بررسی و در ۴ زمینه تخصصی تدوین گردید. این سرفصل در جلسه شماره ۲۷ کارگروه علوم سیاسی در تاریخ ۱۵/مرداد/۱۴۰۴ به تصویب رسید.

دکتر نجف لک زایی

تغییرات

ردیف	در برنامه قبلی	در برنامه بازنگری شده
۱	سرفصل موجود رشته علوم سیاسی مقطع دکتری علوم سیاسی در سامانه وزارت عتف، ابلاغی سال ۱۳۶۹ است که تاکنون بازنگری نشده است. سرفصل مذکور در قالب سه گرایش ارائه شده و در سامانه نیز به صورت مستقل برای سه گرایش جامعه شناسی سیاسی، اندیشه های سیاسی و مسائل ایران فعال است.	تغییرات سرفصل جدید نسبت به سرفصل سال ۱۳۶۹ اساسی بوده و بسیاری از دروس تغییر داشته است. بر اساس توضیحات معاون محترم دفتر برنامه ریزی آموزش عالی وزارت عتف در مقطع دکتری، گرایش نخواهیم داشت و از تعبیر زمینه های تخصصی استفاده شده است. سه زمینه تخصصی موجود در سرفصل ۱۳۶۹ (جامعه شناسی سیاسی، اندیشه های سیاسی و مسائل ایران) حفظ شده و علاوه بر آن زمینه تخصصی سیاستگذاری عمومی نیز به آن اضافه شده است. تغییرات دروس در جدول در ادامه ارائه می شود.
۲	پیرو نامه شماره ۱۷۹۸۷۲/ق مورخ ۱۴۰۳/۷/۱۱، برنامه درسی بازنگری شده دوره دکتری تخصصی رشته علوم سیاسی، پیشنهادی دانشگاه تربیت مدرس، منضم به نامه شماره ۲۰/۱۳۳۳۱ مورخ ۱۴۰۳/۶/۲۸ معاون محترم آموزش دانشگاه مذکور و نامه شماره ۲/۲۲/۱۷۲۴۳۷ به تاریخ ۱۴۰۳/۷/۷ مدیرکل محترم دفتر برنامه ریزی آموزش عالی وزارت عتف برای بررسی سرفصل مذکور، کارگروه علوم سیاسی آن سرفصل را در دستور کار خود قرار داد.	کارگروه علوم سیاسی در دو جلسه نخست بررسی سرفصل مذکور، از نماینده دانشگاه تربیت مدرس برای ارائه توضیحات دعوت به عمل آورد. پس از استماع فرمایشات نماینده دانشگاه، سرفصل دکتری را با چهار زمینه تخصصی در دستور کار خود قرار داد. برخی عناوین دروس سرفصل تدوین شده دانشگاه تربیت مدرس حفظ شده و سرفصل های موجود نیز مورد بازنگری قرار گرفت.
	دانشگاه تربیت مدرس در سال ۱۳۹۷ اقدام به بازنگری سرفصل دکتری علوم سیاسی نموده است و این سرفصل نیز مورد توجه کارگروه قرار گرفت. در این سرفصل تنها دو گرایش اندیشه سیاسی و مسائل ایران مورد بازنگری قرار گرفته بود و سرفصل گرایش یا زمینه تخصصی جامعه شناسی سیاسی حذف شده بود.	جدول تغییراتی که در ذیل آمده است تغییرات نسبت به سرفصل سال ۱۳۶۹ را مورد توجه قرار داده است.

جدول تغییرات

فهرست دروس تغییر نام داده شده همراه با تغییر محتوا

دروس تخصصی الزامی مشترک

ردیف	برنامه درسی مصوب قدیم	تعداد واحد	نوع درس	برنامه درسی پیشنهادی	تعداد واحد	نوع درس	ملاحظات
۱	روش شناسی در علم سیاست	۲	پایه	روش شناسی در علوم سیاسی	۲	تخصصی	
۲	ندارد	-	---	بررسی و نقد نظریه های دولت و حکمرانی	۲	تخصصی	
۳	جامعه شناسی سیاسی ایران	۲	تخصصی	جامعه شناسی سیاسی ایران معاصر	۲	تخصصی	
۴	ندارد	--	---	مکاتب و اندیشه های سیاسی در جهان اسلام و ایران معاصر	۲	تخصصی	
۵	ندارد	--	--	اندیشه سیاسی غرب جدید با رویکرد انتقادی	۲	تخصصی	

دروس اختیاری *

ردیف	برنامه درسی مصوب قدیم	تعداد واحد	نوع درس	برنامه درسی پیشنهادی	تعداد واحد	زمینه تخصصی	ملاحظات
۱	ندارد	--	----	مسائل اندیشه سیاسی در جمهوری اسلامی ایران	۲	اندیشه سیاسی	
۲	ندارد	--	----	اندیشه سیاسی پسا استعماری	۲	اندیشه سیاسی	
۳	ندارد	-	----	اسلام و سکولاریسم	۲	اندیشه سیاسی	
۴	ندارد	-	-----	چارچوب ها و سازه های نظری و مفهومی در اندیشه سیاسی	۲	اندیشه سیاسی	
۵	نداد	-	----	بررسی تطبیقی اندیشه های سیاسی جهان معاصر	۲	اندیشه سیاسی	
۶	ندارد	--	----	مسائل جدید فقه سیاسی	۲	اندیشه سیاسی	
۷	ندارد	--	----	حقوق بشر در اسلام (مبانی و مسائل)	۲	اندیشه سیاسی	

۸	ندارد	--	-----	فلسفه سیاسی تطبیقی	۲	اندیشه سیاسی
۹	ندارد	--	----	مسائل بنیادین سیاست در قرآن و سیره	۲	اندیشه سیاسی
۱۰	ندارد	--	----	الهیات سیاسی تطبیقی	۲	اندیشه سیاسی
۱۱	ندارد	--	----	نظریه های عدالت سیاسی	۲	اندیشه سیاسی
۱۲	ندارد	--	----- -	حکمرانی سیاسی در اندیشه اسلامی	۲	اندیشه سیاسی
۱۳	مسایل توسعه سیاسی در ایران	۲	تخصصی	مسائل توسعه در جمهوری اسلامی ایران	۲	مسایل ایران
۱۴	بررسی سیاست خارجی ایران در قرن ۱۹ و ۲۰ تا انقلاب اسلامی	۲	تخصصی	سیاست خارجی جمهوری اسلامی ایران و مسائل جهانی	۲	مسایل ایران
۱۵	ندارد	-	----	مسائل سیاسی امنیتی در جمهوری اسلامی ایران	۲	مسایل ایران
۱۶	ندارد	-	----	سیاستگذاری عمومی و حکمرانی در جمهوری اسلامی ایران	۲	مسایل ایران
۱۷	ندارد	-	----	مسائل رسانه و سیاست در جمهوری اسلامی ایران	۲	مسایل ایران
۱۸	ندارد	-	----	آینده پژوهی و افق تمدنی جمهوری اسلامی ایران	۲	مسایل ایران
۱۹	ندارد	-	----	تحلیل سیاستی اسناد بالادستی جمهوری اسلامی ایران	۲	مسایل ایران
۲۰	ندارد	-	----	نهاد دولت در ایران معاصر	۲	مسایل ایران
۲۱	ندارد	-	----	مسائل فکری سیاسی ایران معاصر	۲	مسایل ایران
۲۲	ندارد	۲	-----	تحلیل ساختار حکومت و سیاست های کلی نظام جمهوری اسلامی ایران	۲	مسائل ایران

۲۳	ندارد	--	-----	بررسی و نقد نظریه های جامعه شناسی سیاسی معاصر	۲	جامعه شناسی سیاسی
۲۴	ندارد	--	-----	روش های پژوهش پیشرفته در جامعه شناسی سیاسی	۲	جامعه شناسی سیاسی
۲۵	ندارد	--	-----	مسائل حکمرانی در جمهوری اسلامی ایران	۲	جامعه شناسی سیاسی
۲۶	جامعه شناسی توسعه	۲	اختیاری	بررسی و نقد نظریه های توسعه	۲	جامعه شناسی سیاسی
۲۷	ندارد	--	-----	آرا و نظریه های مقاومت در جهان معاصر	۲	جامعه شناسی سیاسی
۲۸	ندارد	--	-----	بررسی و نقد نظریه های جدید سیاستگذاری عمومی	۲	سیاستگذار ی عمومی
۲۹	ندارد	--	-----	بنیان های نظری و عملی سیاستگذاری عمومی در جمهوری اسلامی ایران	۲	سیاستگذار ی عمومی
۳۰	ندارد	--	-----	روش شناسی پیشرفته در سیاستگذاری عمومی	۲	سیاستگذار ی عمومی
۳۱	ندارد	--	-----	مسائل و چالش های سیاستگذاری عمومی در جمهوری اسلامی ایران	۲	سیاستگذار ی عمومی
۳۲	ندارد	--	-----	کاربرد آمار در برنامه ریزی و سیاستگذاری عمومی	۲	سیاستگذار ی عمومی
۳۳	ندارد	--	-----	هوش مصنوعی و سیاستگذاری عمومی	۲	سیاستگذار ی عمومی
۳۴	ندارد	--	-----	سیاستگذاری اقتصادی در سطح ملی و بین المللی	۲	سیاستگذار ی عمومی
۳۵	ندارد	--	-----	سیاستگذاری زیست محیطی	۲	سیاستگذار ی عمومی

۳۶	ندارد	--	----	نظریه های سیاست گذاری امنیت عمومی	۲	سیاستگذار ی عمومی
۳۷	ندارد	--	-----	ابزار های نوین تجزیه و تحلیل سیاسی	۲	قابل ارائه برای همه زمینه های تخصصی
۳۸	ندارد	--	----	بازاریابی سیاسی	۲	همه زمینه های تخصصی
۳۹	سمینار مسائل سیاسی روز	--	----	درس هدایت شده	۲	همه زمینه های تخصصی

*دانشجو با راهنمایی گروه، از جدول دروس اختیاری بر حسب زمینه تخصصی تعریف شده برای وی توسط گروه، تعداد ۸ واحد را انتخاب می کند.

ردیف	برنامه درسی مصوب قدیم	تعداد واحد	نوع درس	برنامه درسی پیشنهادی	تعداد واحد	زمینه تخصصی	ملاحظات
*	رساله دکتری	۱۸	-	رساله دکتری	۱۸	مشترک	

ب : فهرست دروس حذف شده از سرفصل سال ۱۳۶۹

ردیف	نام درس	تعداد واحد	نوع درس	ملاحظات
۱	روابط شمال - جنوب	۲	تخصصی الزامی	مشترک
۲	مسایل توسعه سیاسی در ایران	۲	تخصصی الزامی	مشترک
۳	اندیشه سیاسی در غرب	۲	تخصصی اختیاری	گرایش ایران
۴	اندیشه سیاسی اندیشمندان کشورهای اسلامی	۲	تخصصی اختیاری	گرایش ایران
۵	اندیشه سیاسی در شرق باستان	۲	تخصصی اختیاری	گرایش ایران
۶	تحقیق مستقل	۲	تخصصی اختیاری	گرایش ایران
۷	نظریات مختلف جامعه شناسی نقد و بررسی	۲	تخصصی اختیاری	گرایش جامعه شناسی سیاسی
۸	جامعه شناسی توسعه	۲	تخصصی اختیاری	گرایش جامعه شناسی سیاسی
۹	جامعه شناسی وسایل ارتباط جمعی	۲	تخصصی اختیاری	گرایش جامعه شناسی سیاسی
۱۰	متون کلاسیک جامعه شناسی	۲	تخصصی اختیاری	گرایش جامعه شناسی سیاسی
۱۱	تاریخ اندیشه سیاسی در ایران	۲	تخصصی اختیاری	گرایش مسائل ایران
۱۲	بررسی سیاست خارجی ایران در قرن ۱۹ و ۲۰ تا انقلاب اسلامی	۲	تخصصی اختیاری	گرایش مسائل ایران
۱۳	انقلاب اسلامی ایران در ابعاد تاریخی، فرهنگی، اجتماعی و سیاسی	۲	تخصصی اختیاری	گرایش مسائل ایران
۱۴	سیاستگذاری عمومی	۲	تخصصی اختیاری	گرایش سیاستگذاری عمومی
۱۵	برنامه ریزی عمومی	۲	تخصصی اختیاری	گرایش سیاستگذاری عمومی
۱۶	سازمان و سیاستگذاری عمومی	۲	تخصصی اختیاری	گرایش سیاستگذاری عمومی
۱۷	اقتصاد و سیاستگذاری عمومی	۲	تخصصی اختیاری	گرایش سیاستگذاری عمومی
۱۸	چهارجوبه های حقوقی و سیاستگذاری عمومی	۲	تخصصی اختیاری	گرایش سیاستگذاری عمومی
۱۹	جامعه شناسی و سیاستگذاری عمومی	۲	تخصصی اختیاری	گرایش سیاستگذاری عمومی
	جمع کل	۳۸		

ت : فهرست دروس اضافه شده

ردیف	نام درس	تعداد واحد	نوع درس	ملاحظات
۱	روش شناسی در علوم سیاسی	۲	تخصصی	
۲	بررسی و نقد نظریه های دولت و حکمرانی	۲	تخصصی	

۳	مکاتب و اندیشه های سیاسی در جهان اسلام و ایران معاصر	۲	تخصصی
۴	اندیشه سیاسی غرب جدید با رویکرد انتقادی	۲	تخصصی
۵	جامعه شناسی سیاسی ایران معاصر	۲	تخصصی
۶	مسائل اندیشه سیاسی در جمهوری اسلامی ایران	۲	اختیاری
۷	اسلام و سکولاریسم	۲	اختیاری
۸	چارچوب ها و سازه های نظری و مفهومی در اندیشه سیاسی	۲	اختیاری
۹	بررسی تطبیقی اندیشه های سیاسی جهان معاصر	۲	اختیاری
۱۰	مسائل جدید فقه سیاسی	۲	اختیاری
۱۱	حقوق بشر در اسلام (مبانی و مسائل)	۲	اختیاری
۱۲	فلسفه سیاسی تطبیقی	۲	اختیاری
۱۳	مسائل بنیادین سیاست در قرآن و سیره	۲	اختیاری
۱۴	الهیات سیاسی تطبیقی	۲	اختیاری
۱۵	نظریه های عدالت سیاسی	۲	اختیاری
۱۶	حکمرانی سیاسی در اندیشه اسلامی	۲	اختیاری
۱۷	مسائل توسعه در جمهوری اسلامی ایران	۲	اختیاری
۱۸	سیاست خارجی جمهوری اسلامی ایران و نظام جهانی	۲	اختیاری
۱۹	مسائل سیاسی امنیتی در جمهوری اسلامی ایران	۲	اختیاری
۲۰	سیاستگذاری عمومی و حکمرانی در جمهوری اسلامی ایران	۲	اختیاری
۲۱	مسائل رسانه و سیاست در جمهوری اسلامی ایران	۲	اختیاری
۲۲	آینده پژوهی و افق تمدنی جمهوری اسلامی ایران	۲	اختیاری
۲۳	تحلیل سیاستی اسناد بالادستی جمهوری اسلامی ایران	۲	اختیاری
۲۴	نهاد دولت در ایران معاصر	۲	اختیاری
۲۵	مسائل فکری سیاسی ایران معاصر	۲	اختیاری

۲۶	نظریه های جامعه شناسی سیاسی معاصر با رویکرد انتقادی	۲	اختیاری
۲۷	روش های پژوهش پیشرفته در جامعه شناسی سیاسی	۲	اختیاری
۲۸	مسائل حکمرانی در جمهوری اسلامی ایران	۲	اختیاری
۲۹	بررسی و نقد نظریه های توسعه	۲	اختیاری
۳۰	رویکرد ها و نظریه های مقاومت در جهان معاصر	۲	اختیاری
۳۱	بررسی و نقد نظریه های جدید سیاستگذاری عمومی	۲	اختیاری
۳۲	بنیان های نظری و عملی سیاستگذاری عمومی در جمهوری اسلامی ایران	۲	اختیاری
۳۳	روش شناسی پیشرفته در سیاستگذاری عمومی	۲	اختیاری
۳۴	مسائل و چالش های سیاستگذاری عمومی در جمهوری اسلامی ایران	۲	اختیاری
۳۵	کاربرد آمار در برنامه ریزی و سیاستگذاری عمومی	۲	اختیاری
۳۶	هوش مصنوعی و سیاستگذاری عمومی	۲	اختیاری
۳۷	سیاستگذاری اقتصادی در سطح ملی و بین المللی	۲	اختیاری
۳۸	سیاستگذاری زیست محیطی	۲	اختیاری
۳۹	نظریه های سیاست گذاری امنیت عمومی	۲	اختیاری
۴۰	ابزار های نوین تجزیه و تحلیل سیاسی	۲	اختیاری
۴۱	بازاریابی سیاسی	۲	اختیاری
۴۲	درس هدایت شده	۲	اختیاری
	جمع	۸۴	

فصل اول

مشخصات کلی برنامه درسی

الف) مقدمه: معرفی کلی و تبیین برنامه درسی

(مشمول بر عنوان رشته، عنوان دوره تحصیلی، معرفی کلی و تبیین برنامه درسی)

پیشنهاد بازنگری و بروزرسانی برنامه درسی دکتری علوم سیاسی از سوی دانشگاه تربیت مدرس با دو زمینه تخصصی اندیشه سیاسی و مسائل ایران در تاریخ ۱۴۰۳/۷/۱۱ به کارگروه علوم سیاسی ارسال شد و کارگروه آن را با حضور نماینده دانشگاه تربیت مدرس در دستور کار خود قرار داد. پس از استماع توضیحات نماینده دانشگاه، با نظر کارگروه‌های سرفصل با چهار زمینه تخصصی: اندیشه سیاسی، مسائل ایران، جامعه‌شناسی سیاسی و سیاستگذاری عمومی در دستور کار قرار گرفت و با مشارکت اعضای محترم کارگروه از دانشگاه‌های مختلف و بهره‌گیری از توان اساتید این رشته، سرفصل موجود بازنگری و تدوین شد.

ب) اهداف

(مشمول بر حوزه مطالعاتی و مرزهای رشته، چستی رشته، گرایش‌های آن و اهداف تدوین/بازنگری برنامه)

این برنامه دارای اهداف و ویژگی‌هایی به شرح ذیل است:

الف - روز آمدسازی: نظر به اینکه زمان زیادی از آخرین تصویب برنامه‌های درسی رشته علوم سیاسی از سوی کمیته برنامه‌ریزی وزارت علوم و آموزش عالی وقت، گذشته و تحولات گسترده در این رشته پدیدار شده است، روزآمد ساختن برنامه درسی گروه علوم سیاسی بر مبنای مرزهای دانش علم سیاست از مهمترین اقداماتی است که در این بازنگری انجام شده است.

ب - تخصصی کردن و هدفمندسازی با تفکیک گرایش‌ها: در این سرفصل تلاش شده است که با توجه به لزوم تمرکز دانشجویان بر مباحث اصلی، مهمترین مباحث به صورت متمرکز و با در نظر گرفتن مهمترین مسائل ایران صورتبندی شود.

ج - انعطاف‌پذیری: با توجه به لزوم تمرکز دانشجویان بر حوزه مطالعاتی خاصی که بر نگارش رساله تحصیلی آن‌ها تأثیر مستقیم دارد، سعی بر این بوده تا در برخی از دروس با تعیین عناوین منعطف، به امور آموزش و پژوهش دانشجویان کمک شود.

د - استفاده از منابع متنوع: نظر به گستردگی و تنوع بسیار زیاد منابع و کتاب‌های درسی و نیز تحولات سریع در زمینه ایجاد منابع جدید در این رشته، در جریان بازنگری کوشش شد تا مهم‌ترین منابع مورد توجه قرار گیرد. بدیهی است که در زمان ارائه دروس، منابع جدیدتر همچنان به دانشجویان معرفی خواهد شد.

ه - تأکید بر رویکرد میان رشته‌ای در آموزش: ضرورت آشنایی دانشجویان با یک موضوع از دیدگاه چند رشته بر اساس یک چارچوب و محتوای عمومی و تربیت دانشجویان با نگرش فراگیر موجب شد تا گروه در روند بازنگری دروس، بر لزوم افزایش توانایی و کسب دامنه‌ای از مهارت‌ها و تفکر حرفه‌ای تأکید کند.

و - توجه به مسائل فرهنگی: در برنامه‌ریزی کلی دوره و همچنین در انتخاب دروس و تنظیم شرح دروس تأکید بر مسائل و دغدغه‌های فرهنگی از ملاحظات جدی مورد نظر بوده است. طول و شکل نظام آموزشی و پژوهشی در این سرفصل مطابق با آیین‌نامه‌های مصوب وزارت علوم، تحقیقات و فناوری است.

این سرفصل مشتمل بر ۴۴ عنوان به ارزش ۸۸ واحد در دو گروه: تخصصی الزامی و تخصصی اختیاری می‌باشد. دروس تخصصی برای همه زمینه‌های تخصصی شامل ۵ درس به ارزش ۱۰ واحد و سبد دروس تخصصی اختیاری شامل ۳۸ درس پیش‌بینی شده و یک درس هدایت شده در اختیار گروه‌های علمی است که دانشجویان در هر زمینه تخصصی باید ۸ درس به ارزش ۱۶ واحد را به تشخیص گروه بگذرانند. در مجموع دانشجویان باید ۱۸ واحد را در سه نیم سال اخذ کنند.

(پ) اهمیت و ضرورت

(مشمول بر چرایی وجود رشته، چرایی تدوین یا بازنگری برنامه درسی موجود و ضرورت و اهمیت آن با بررسی مختصری از تاریخچه تغییرات برنامه درسی در ایران و جهان و مرزهای پیش روی رشته)

۱. تحول در علوم سیاسی ایران مبتنی بر روزآمدی، کارآمدی، توجه به مسائل بومی، مبانی اسلامی و مرزهای دانش؛
۲. توان ایجاد تولید دانش و نظریات بومی مورد نیاز در عرصه‌های داخلی و بین‌المللی؛
۳. پاسخگویی به چالش‌ها و فشارهای بین‌المللی و داخلی به نظام جمهوری اسلامی ایران؛
۴. آسیب‌شناسی روندهای نامطمئن در تداوم مسیر مردم‌سالاری دینی؛
۵. شناسایی ابعاد اهداف و منافع ملی و ایجاد زمینه‌های فهم مشترک در سیاستگذاری‌های کلان کشور.

(ت) تعداد و نوع واحدهای درسی (بر اساس جدول شماره ۱ تا ۳ آیین‌نامه تدوین و بازنگری برنامه‌های درسی)

طول دوره دکتری علوم سیاسی ۴ ساله بوده و به مدت دو نیم‌سال قابل تمدید است. و نظام آموزشی آن شامل ۱۸ واحد درسی و ۱۸ واحد رساله دکتری می‌باشد. تمامی واحدهای درسی طی دو یا سه نیم سال به دانشجویان ارائه شده و هر نیم سال شامل ۱۶ هفته می‌باشد. مرحله آموزشی پس از پذیرفته شدن داوطلب شروع شده و دانشجوی در طول این مرحله توانایی‌های لازم را برای شروع مرحله پژوهشی کسب می‌نماید. این مرحله با اتمام دروس دوره آموزشی به پایان می‌رسد. مرحله پژوهشی پس از اتمام مرحله آموزشی آغاز شده و دانشجوی در این مرحله با سرپرستی حداقل یکی از استادان گروه به اجرای پژوهش می‌پردازد. این مرحله با تدوین رساله دکتری علوم سیاسی پایان می‌یابد.

جدول (۱) - توزیع واحدها

تعداد واحد	نوع دروس
-	دروس عمومی
-	دروس پایه
۱۰	دروس تخصصی الزامی
۸	دروس تخصصی اختیاری
-	دروس مهارتی-اشتغال پذیری
۱۸	پروژه/رساله/پایان‌نامه
۳۶	جمع

(ث) نقش، توانایی و شایستگی مورد انتظار از دانش‌آموختگان:

(مهارت‌ها، شایستگی‌ها و توانمندی‌هایی که دانشجوی پس از اتمام دوره تحصیل خود، به دست خواهد آورد را در جدول زیر بنویسید و دروس مرتبط با هر مهارت، شایستگی یا توانمندی را در مقابل آن درج نمایید. در برشمردن شایستگی‌های مورد انتظار برنامه به حیطه‌های مختلف دانش، توانش و نگرش توجه شود)

دانشجوی علوم سیاسی در واقع سیاست‌شناس، پژوهشگر و تدبیرکننده‌ای است که در حیطه گرایش تخصصی خود، موثر و نقش‌آفرین در امور سیاسی است و برخوردار از بینش تبیینی و تجویزی در رویدادهای داخلی و خارجی می‌باشد. دانشجوی علوم سیاسی با توانمندی علمی و برخورداری از اخلاق حرفه‌ای، نسبت به مسئله‌های فراروی نظام جمهوری اسلامی ایران دغدغه‌مند و دارای مسئولیت‌پذیری است. فارغ‌التحصیلان این رشته با توانایی و تخصصی که در علوم سیاسی به دست می‌آورند؛ توانایی پژوهش، آموزش و مدیریت در دستگاهها و مؤسسات ذیربط را دارند و به تدریج با کسب آمادگی حضور در مراکز مختلف آموزشی و پژوهشی داخل و خارج کشور در راستای تبیین گفتمان انقلاب اسلامی در جهان معاصر و حل مسئله‌های سیاسی فراروی حکمرانی کشور انجام وظیفه خواهند نمود.

مهارت‌ها، شایستگی‌ها و توانمندی‌های ویژه	دروس مرتبط
فراگرفتن مهارت‌های پژوهشی، انتقادی و تحلیلی و نظریه پردازی بگونه‌ای که بتوانند: ۱. با یادگیری روشهای تحقیق پیشرفته قادر به تالیف متن‌های علمی و تحلیلی و اجتهادی در حوزه اندیشه سیاسی شوند و توان پژوهش و تدریس در این حوزه را داشته باشند. ۲. توان نقد و ارزیابی ایده‌های جریان‌ات سیاسی و استدلال منطقی در باب مواضع جریان‌ات فکری سیاسی را داشته و بتوانند با پژوهشگران داخلی و خارجی تعامل علمی برقرار نمایند. ۳. ضمن یادگیری آخرین تولیدات جریان‌های فکری سیاسی، توان تحلیل متون سیاسی را داشته و بتوانند به عنوان مشاور سیاسی، به سازمانها و نهادها کمک فکری - سیاسی ارائه دهند. ۴. شناخت کافی از نظریه‌های تخصصی در حوزه اندیشه سیاسی و آمادگی لازم برای نقد و ارزیابی نظریه‌ها و کسب توانایی نظریه پردازی و امتداد اندیشه‌ها به عرصه حکمرانی و حل مسائل سیاسی. ۵. توانایی نقد و آسیب شناسی نظریات سیاسی و ارائه نظریه‌های مورد نیاز و مناسب برای جمهوری اسلامی ایران ازجمله نظریه دولت، نظریه امنیت، نظریه پیشرفت، نظریه حکمرانی و	زمینه تخصصی اندیشه سیاسی
دانشجویان در این مقطع مهارت‌های پژوهشی، انتقادی و تحلیلی و نظریه پردازی را فرا می‌گیرند بگونه‌ای که بتوانند: ۱. تحلیل وضعیت موجود جمهوری اسلامی ایران به لحاظ اندیشه و عمل سیاسی ۲. تحلیل وضعیت مطلوب مقدر جمهوری اسلامی ایران به لحاظ اندیشه و عمل سیاسی ۳. تحلیل روشها و شیوه‌های انتقال از وضع موجود به وضع مطلوب ۴. کسب مهارت شناخت مساله، ریشه‌یابی مساله‌ها، صورت بندی وضع موجود، ارایه تصویری از وضع مطلوب و کسب توانایی نظریه پردازی و حل مساله. ۵. کسب شایستگی راهبری حل مساله از سوی فارغ‌التحصیلان در پست‌ها و مناصب موجود در وزارت كشو، وزارت امور خارجه، وزارت دفاع، وزارت اطلاعات و دیگر نهادهای مرتبط	زمینه تخصصی مسائل ایران
منطق نظری و مهارتی دوره دکتری علوم سیاسی با زمینه تخصصی جامعه‌شناسی سیاسی ارائه آموزش‌های لازم به دانشجویان و توانمندسازی آنها برای پژوهش و تحلیل نظری مسائل و پدیده‌های جامعه‌شناسی سیاسی در قالبی کاربردی است. بازنگری و ارائه سرفصل‌های جدید در زمینه تخصصی جامعه‌شناسی سیاسی در دکتری علوم سیاسی به آموزش نظریه‌های جدید، تبیین منطق تحولات اجتماعی و سیاسی به همراه کسب رویکرد کاربردی در نسبت جامعه و سیاست از دیگر اهداف دکتری علوم سیاسی با زمینه تخصصی جامعه‌شناسی است .	زمینه تخصصی جامعه‌شناسی سیاسی
اگر سیاست‌گذاری عمومی را در ساده‌ترین تعریف، دانش دولت در عمل و در تعریفی دیگر، فرایندی بدانیم که ضمن آن، دولت‌ها گرایش‌های سیاسی خود را به برنامه‌هایی برای عمل	زمینه تخصصی سیاست‌گذاری عمومی

	تبدیل می کنند ، آنگاه سیاست گذاری عمومی، در قامت دانشی چند رشته ای و میان رشته ای ظاهر می شود که بر تدوین و اجرای سیاست های دولت و نهادهای عمومی غیر دولتی متمرکز است تا محصول آن در اختیار همگان قرار گیرد. این گستره وسیع و قدرت بی بدیل دانش سیاست گذاری عمومی در میان دیگر دانش هایی که از وجود آنها بهره می جوید ، آنها را با هم در می آمیزد و به آفرینش فرصت هایی برای حل مسائل یک جامعه ، ارتقا شرایط زندگی و کاستن از دشواری های معمول بر سر راه حیات روزمره شهروندان می پردازد ، از آن ، دانشی ارجمند می سازد که والا مقامی اش به ارزشمند پنداری حیات شهروندان و سرنوشت آنهاست. از این رو، پویندگان راه فراگیری این دانش و کاربری آن در میدان های واقعی زندگی ، دانش پژوهانی عملگرا و عملگرایانی دانش بنیان هستند که مهارت های اداره کردن کم هزینه یک جامعه را با سهولت و ایمنی در مسیر حرکتی مداوم و با ثبات می آموزند و از آبخشور این تلاش گرامی ، حیاتی دلپذیر را برای شهروندان به ارمغان می آورند.
--	--

ج) شرایط و ضوابط ورود به دوره (اطلاعات این بند به صورت پیشنهادی می باشد و شرایط و ضوابط

ورود به دوره های تحصیلی، تابع سیاست های بالادستی می باشد).

(مشخص نمایید که دانش آموختگان چه رشته هایی در مقطع قبلی و با چه شرایطی می توانند وارد این رشته تحصیلی شوند).

پذیرش دانشجویان مطابق با ضوابط و مقررات وزارت علوم، تحقیقات صورت می گیرد.

چ) شرایط، ضوابط و الزامات اجرا و گسترش رشته؛

(مشخص نمایید که برای اجرای این رشته چه امکاناتی مورد نیاز است و باید چه الزامات و ضوابطی مدنظر قرار گیرد. همچنین اگر گسترش رشته

با توجه به شرایطی باید محدود باشد در این بخش قید شود).

دانشگاه های مادر و هر دانشگاهی که امکانات آموزشی و اساتید متخصص این رشته را داشته باشد، می تواند با مجوز وزارت عتف اقدام به برگزاری رشته نماید.

ه) زمینه های شغلی حال و آینده

(مشخص نمایید که زمینه های شغلی این رشته در شرایط کنونی و آینده چگونه است و همچنین در این بخش وضعیت رشته در دفترچه اشتغال

مربوط به سازمان اداری و استخدامی نیز مشخص شود. در مورد رشته هایی که به هر علتی هدف رشته در آن ارتباطی با شغل آینده

دانش آموختگان ندارد، موضوع در این بخش ذکر شود و دلیل آن بیان شود).

فارغ التحصیلان این رشته، حسب زمینه تخصصی، می توانند در سازمان ها و وزارتخانه های مرتبط از جمله وزارت امور خارجه، وزارت کشور، وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی، مجمع جهانی اهل بیت (علیهم السلام)، مجمع تقریب مذاهب اسلامی، وزارت علوم، تحقیقات و فناوری، حوزه های علمیه، سازمان تبلیغات اسلامی، دفتر تبلیغات اسلامی حوزه علمیه قم، وزارت آموزش و پرورش و دیگر سازمان های مرتبط به کارگیری شوند.

هم چنین زمینه حضور فارغ التحصیلان در بخش های غیردولتی از جمله احزاب و تشکلهای مدنی امکان پذیر است.

ی) جایگاه تمدنی، فرهنگی و اجتماعی (جایگاه رشته تحصیلی در حوزه تمدنی گذشته، حال و آینده و بافت فرهنگی و اجتماعی کشور)

(مشخص نمایید که این رشته در تمدن گذشته ایران چه جایگاهی داشته است و نقش آن در تمدن آفرینی حال و آینده کشور چیست. همچنین جایگاه این رشته در بافت فرهنگی و اجتماعی کشور نیز در این بخش بیان شود.)

فرآیند تحقق اهداف انقلاب اسلامی توسط رهبر معظم انقلاب براساس مراحل پنج‌گانه: «پیروزی انقلاب اسلامی»، «شکل‌گیری نظام اسلامی»، «شکل‌گیری دولت اسلامی»، «شکل‌گیری جامعه اسلامی» و در نهایت تحقق «تمدن اسلامی» تصویر شده است. تأمل در مفاهیم بنیادین این فرایند (انقلاب، دولت، جامعه، تمدن و...) از سویی و در نظر گرفتن نظام موضوعات رشته علوم سیاسی از سوی دیگر، نشان از قرابت حداکثری این رشته با شبکه تحقق اهداف انقلاب اسلامی دارد. لذا رشته علوم سیاسی با نقش آفرینی مؤثر، می‌تواند تبیین دقیقی از مبانی انقلاب اسلامی و تفاوت‌های آن با انقلاب‌های دیگر ارایه و در فرایند نظام‌سازی و دولت‌سازی نیز با بازخوانی تجربه‌های موجود جهان، در پرتو مبانی دینی و الزامات بومی جمهوری اسلامی ایران الگوهای نظری و راهبردهای عملیاتی فراروی نظام حکمرانی قرار داده و حرکت پیشرفت کشور در رسیدن به تمدن نوین اسلامی را جهت‌دهی نماید.

پیشینه مطالعات سیاسی در ایران از سابقه‌ای درخشان برخوردار است. تمدن و دولت‌های تمدن‌ساز در ایران پیش از اسلام نمی‌توانسته است بدون دانش و از جمله دانش سیاسی به وجود آمده باشد. ادبیات تولیدشده در عرصه مطالعات سیاسی در دوره اسلامی ایران نیز از چنان گستره‌ای برخوردار است که نمی‌توان آن را نادیده انگاشت. این سرفصل‌ها بیانگر گوشه ای از این کارنامه درخشان است.

فصل دوم

جدول عناوین و مشخصات دروس

جدول (۲) - عنوان و مشخصات کلی دروس تخصصی الزامی

ردیف	عنوان درس	تعداد واحد	تعداد واحد به تفکیک نوع			تعداد جلسات	وضعیت آمایشی/مأموریتی درس (صرفاً برای دروس تخصصی اختیاری مشخص شود)		تعداد ساعات*		پیش نیاز	هم نیاز
			نظری	عملی	فکری - عملی		مرتبط با آمایش/مأموریت موسسه نیست.	مرتبط با آمایش/مأموریت موسسه است.	نظری	عملی		
۱	روش شناسی در علوم سیاسی	۲	*			۱۶			۳۲			
۲	بررسی و نقد نظریه های دولت و حکمرانی	۲	*			۱۶			۳۲			
۳	جامعه شناسی سیاسی ایران معاصر	۲	*			۱۶			۳۲			
۴	مکاتب و اندیشه های سیاسی در جهان اسلام و ایران معاصر	۲	*			۱۶			۳۲			
۵	اندیشه سیاسی غرب جدید با رویکرد انتقادی	۲	*			۱۶			۳۲			

*: ساعت آموزش برای هر واحد نظری ۱۶ ساعت، عملی ۳۲ ساعت، عملی (از نوع کارگاهی) ۴۸ ساعت، کارآموزی و کارورزی ۶۴ یا ۱۲۸ ساعت است.

جدول (۳) - عنوان و مشخصات کلی دروس تخصصی اختیاری زمینه تخصصی اندیشه سیاسی

ردیف	عنوان درس	تعداد واحد	تعداد واحد به تفکیک نوع			تعداد جلسات	وضعیت آمایشی/مأموریتی درس(صرفاً برای دروس تخصصی اختیاری مشخص شود)		تعداد ساعات*		پیش نیاز	هم نیاز
			نظری	عملی	نظری - عملی		مرتبط با آمایش/مأموریت موسسه نیست.	مرتبط با آمایش/مأموریت موسسه است.	نظری	عملی		
۱	مسائل اندیشه سیاسی در جمهوری اسلامی ایران	۲	*			۱۶			۳۲			
۲	اندیشه سیاسی پسا استعماری	۲	*			۱۶			۳۲			
۳	اسلام و سکولاریسم	۲	*			۱۶			۳۲			
۴	چارچوب ها و سازه های نظری و مفهومی در اندیشه سیاسی	۲	*			۱۶			۳۲			
۵	بررسی تطبیقی اندیشه های سیاسی جهان معاصر	۲	*			۱۶			۳۲			
۶	مسائل جدید فقه سیاسی	۲	*			۱۶			۳۲			

۷	حقوق بشر در اسلام (مبانی و مسائل)	۲	*			۱۶			۳۲		
۸	فلسفه سیاسی تطبیقی	۲	*			۱۶			۳۲		
۹	مسائل بنیادین سیاست در قرآن و سیره	۲	*			۱۶			۳۲		
۱۰	الهیات سیاسی تطبیقی	۲	*			۱۶			۳۲		
۱۱	نظریه های عدالت سیاسی	۲	*			۱۶			۳۲		
۱۲	حکمرانی سیاسی در اندیشه اسلامی	۲	*			۱۶			۳۲		
۱۲	ابزار های نوین تجزیه و تحلیل سیاسی	۲	*			۱۶			۳۲		
۱۳	بازاریابی سیاسی	۲	*			۱۶			۳۲		
۱۴	درس هدایت شده	۲	*			۱۶			۳۲		

*: ساعت آموزش برای هر واحد نظری ۱۶ ساعت، عملی ۳۲ ساعت، عملی (از نوع کارگاهی) ۴۸ ساعت، کارآموزی و کارورزی ۶۴ یا ۱۲۸ ساعت است.

دانشجو موظف است با نظر گروه آموزشی مربوط از مجموع دروس اختیاری ارائه شده تعداد ۸ واحد را انتخاب کند.

جدول (۴) - عنوان و مشخصات کلی دروس تخصصی اختیاری زمینه تخصصی مسائل ایران

ردیف	عنوان درس	تعداد واحد	تعداد واحد به تفکیک نوع			تعداد جلسات	وضعیت آمایشی/مأموریتی درس(صرفاً برای دروس تخصصی اختیاری مشخص شود)		تعداد ساعات*		پیش نیاز	هم نیاز
			نظری	عملی	نظری - عملی		مرتبط با آمایش/مأموریت موسسه نیست.	مرتبط با آمایش/مأموریت موسسه است.	نظری	عملی		
۱	مسائل توسعه در جمهوری اسلامی ایران	۲	*			۱۶			۳۲			
۲	سیاست خارجی جمهوری اسلامی ایران و نظام جهانی	۲	*			۱۶			۳۲			
۳	مسائل سیاسی امنیتی در جمهوری اسلامی ایران	۲	*			۱۶			۳۲			
۴	سیاستگذاری عمومی و حکمرانی در جمهوری اسلامی ایران	۲	*			۱۶			۳۲			
۵	مسائل رسانه و سیاست در جمهوری اسلامی ایران	۲	*			۱۶			۳۲			

۶	آینده پژوهی و افق تمدنی جمهوری اسلامی ایران	۲	*			۱۶		۳۲		
۷	تحلیل سیاستی اسناد بالادستی جمهوری اسلامی ایران	۲	*			۱۶		۳۲		
۸	نهاد دولت در ایران معاصر	۲	*			۱۶		۳۲		
۹	مسائل فکری - سیاسی ایران معاصر	۲	*			۱۶		۳۲		
۱۰	تحلیل ساختار حکومت و سیاست های کلی نظام جمهوری اسلامی ایران	۲	*			۱۶		۳۲		
۱۱	ابزار های نوین تجزیه و تحلیل سیاسی	۲	*			۱۶		۳۲		
۱۲	بازاریابی سیاسی	۲	*			۱۶		۳۲		
۱۳	درس هدایت شده	۲	*			۱۶		۳۲		

*: ساعت آموزش برای هر واحد نظری ۱۶ ساعت، عملی ۳۲ ساعت، عملی (از نوع کارگاهی) ۴۸ ساعت، کارآموزی و کارورزی ۶۴ یا ۱۲۸ ساعت است.

دانشجو موظف است با نظر گروه آموزشی مربوط از مجموع دروس اختیاری ارائه شده تعداد ۸ واحد را انتخاب کند.

جدول (۵) - عنوان و مشخصات کلی دروس تخصصی اختیاری زمینه تخصصی جامعه‌شناسی سیاسی

ردیف	عنوان درس	تعداد واحد	تعداد واحد به تفکیک نوع			تعداد جلسات	وضعیت آمایشی/مأموریتی درس(صرفاً برای دروس تخصصی اختیاری مشخص شود)		تعداد ساعات*		پیش نیاز	هم نیاز
			نظری	عملی	نظری - عملی		مرتبط با آمایش/مأموریت موسسه نیست.	مرتبط با آمایش/مأموریت موسسه است.	نظری	عملی		
۱	بررسی و نقد نظریه‌های جامعه‌شناسی سیاسی معاصر	۲	*			۱۶			۳۲			
۲	روش‌های پژوهش پیشرفته در جامعه‌شناسی سیاسی	۲	*			۱۶			۳۲			
۳	مسائل حکمرانی در جمهوری اسلامی ایران	۲	*			۱۶			۳۲			
۴	بررسی و نقد نظریه‌های توسعه	۲	*			۱۶			۳۲			
۵	آرا و نظریه‌های مقاومت در جهان معاصر	۲	*			۱۶			۳۲			
۶	ابزارهای نوین تجزیه و تحلیل سیاسی	۲	*			۱۶			۳۲			

۷	بازاریابی سیاسی	۲	*			۱۶			۳۲		
۸	درس هدایت شده	۲	*			۱۶			۳۲		

*: ساعت آموزش برای هر واحد نظری ۱۶ ساعت، عملی ۳۲ ساعت، عملی (از نوع کارگاهی) ۴۸ ساعت، کارآموزی و کارورزی ۶۴ یا ۱۲۸ ساعت است.

دانشجو موظف است با نظر گروه آموزشی مربوط از مجموع دروس اختیاری ارائه شده تعداد ۸ واحد را انتخاب کند.

جدول (۶) - عنوان و مشخصات کلی دروس تخصصی اختیاری زمینه تخصصی سیاستگذاری عمومی

ردیف	عنوان درس	تعداد واحد	تعداد واحد به تفکیک نوع			تعداد جلسات	وضعیت آمایش/مأموریتی درس (صرفاً برای دروس تخصصی اختیاری مشخص شود)		تعداد ساعات*		پیش‌نیاز	هم‌نیاز
			نظری	عملی	نظری - عملی		مرتبط با آمایش/مأموریت موسسه نیست.	مرتبط با آمایش/مأموریت موسسه است.	نظری	عملی		
۱	بررسی و نقد نظریه های جدید سیاستگذاری عمومی	۲	*			۱۶			۳۲			
۲	بنیان های نظری و عملی سیاستگذاری عمومی در جمهوری اسلامی ایران	۲	*			۱۶			۳۲			
۳	روش شناسی پیشرفته در سیاستگذاری عمومی	۲	*			۱۶			۳۲			

۴	مسائل و چالش های سیاستگذاری عمومی در جمهوری اسلامی ایران	۲	*		۱۶		۳۲		
۵	کاربرد آمار در برنامه ریزی و سیاستگذاری عمومی	۲	*		۱۶		۳۲		
۶	هوش مصنوعی و سیاستگذاری عمومی	۲	*		۱۶		۳۲		
۷	سیاستگذاری اقتصادی در سطح ملی و بین المللی	۲	*		۱۶		۳۲		
۸	سیاستگذاری زیست محیطی	۲	*		۱۶		۳۲		
۹	نظریه های سیاست گذاری امنیت عمومی	۲	*		۱۶		۳۲		
۱۰	ابزار های نوین تجزیه و تحلیل سیاسی	۲	*		۱۶		۳۲		
۱۱	بازاریابی سیاسی	۲	*		۱۶		۳۲		
۱۲	درس هدایت شده	۲	*		۱۶		۳۲		

*: ساعت آموزش برای هر واحد نظری ۱۶ ساعت، عملی ۳۲ ساعت، عملی (از نوع کارگاهی) ۴۸ ساعت، کارآموزی و کارورزی ۶۴ یا ۱۲۸ ساعت است.

دانشجو موظف است با نظر گروه آموزشی مربوط از مجموع دروس اختیاری ارائه شده تعداد ۸ واحد را انتخاب کند.

رساله دکتری	۱۸ واحد
جمع کل واحد ها	۳۶ واحد

فصل سوم

ویژگی‌های دروس

۱. دروس تخصصی الزامی

الف: عنوان درس به فارسی: روش شناسی در علوم سیاسی		
نوع درس و واحد	Methodology in Political Science	عنوان درس به انگلیسی:
پایه ☐ نظری ****	-	دروس پیش نیاز:
عملی ☐ تخصصی الزامی *****	-	دروس هم نیاز:
نظری-عملی ☐ تخصصی اختیاری ☐		تعداد واحد:
پروژه/رساله/ پایان نامه ☐		تعداد ساعت:
مهارتی-اشتغال پذیری ☐	وضعیت آمایشی/مأموریتی درس (صرفاً برای دروس تخصصی اختیاری مشخص شود)	
مرتبط با مأموریت/آمایش موسسه ☐ است	مرتبط با آمایش/مأموریت ☐ موسسه نیست	

اگر واحد عملی دارد، چه نوع آموزش تکمیلی نیاز است؟: سفر علمی ☐ آزمایشگاه ☐ سمینار ☐ کارگاه ☐ موارد دیگر:

ب: هدف:

شناخت اجتهادی محدودیتها و کارآیی های روش های علوم سیاسی و تطبیق آن بر مسائل سیاسی
تذکر: ۱- دانشجوی به منبع خاصی محدود نیست. ۲- او باید یکی از روش شناسی های زیر را بر یکی از مسائل سیاسی مربوط به ایران تطبیق دهد.

پ) سرفصل ها:

۱. معارفه، تعریف و اهداف درس
۲. کلیاتی مربوط به روش شناسی: از جمله: نظریه بحران، روش های علوم اجتماعی و روش های علوم طبیعی، روش های هنجاری و غیرهنجاری، روش های کیفی و کمی، روش تحلیل محتوا و تحلیل مضمون، کل گرایی و فردگرایی روش شناختی، ذات گرایی و نادات گرایی، امکان علمی بودن در دانش های سیاسی، و امکان پیش بینی در دانش های سیاسی
۳. معرفت شناسی و فلسفه علوم اجتماعی
۴. اثبات گرایی و رفتارگرایی
۵. کارکردگرایی و نظریه سیستم ها
۶. روش های جامعه شناسانه
۷. نسبت نظریه هنجاری و تجربی
۸. روش های تفهیمی و هرمنوتیکی
۹. ساختارگرایی و پساساختارگرایی
۱۰. سازه انگاری
۱۱. گفتمان و دیگر روش های پسامدرن
۱۲. جمع بندی مباحث: روش های ترکیبی و کثرت گرایی روش شناختی

ت) روش یاددهی - یادگیری متناسب با محتوا و هدف:

روش یادگیری و یاد دهی مبتنی بر یادگیری مشارکتی و یادگیری مبتنی بر حل مشکل است.

ث) روش ارزشیابی (پیشهادی):

فعالیت های کلاسی در طول نیم سال	۲۰ درصد
آزمون پایان نیم سال	... درصد
آزمون پایانی	۶۰ درصد

ج) ملزومات، تجهیزات و امکانات مورد نیاز برای ارائه:**ج) منابع علمی پیشنهادی:**

- اسپریگنز، توماس، *فهم نظریه‌های سیاسی*، ترجمه فرهنگ رجایی، چاپ دوم، تهران، آگاه، ۱۳۷۰.
- اسکینر، کوئنتین، *ماکیاولی*، ترجمه عزت‌الله فولادوند، تهران، طرح نو، ۱۳۷۲.
- _____، *بنیادهای اندیشه سیاسی مدرن*، ج ۱ و ۲، ترجمه کاظم فیروزمند، تهران، آگاه، ۱۳۹۴.
- _____، *بینش‌های علم سیاست*، ترجمه فریبرز مجیدی، تهران، فرهنگ جاوید، ۱۳۹۳.
- حقیقت، سیدصادق، *روش‌شناسی علوم سیاسی*، قم، دانشگاه مفید، ۱۳۹۸.
- سلطانی، سید علی‌اصغر، *قدرت، گفتمان و زبان: سازوکارهای قدرت در جمهوری اسلامی ایران*، تهران، نشر نی، ۱۳۸۴.
- سیدامامی، کاووس، *پژوهش در علوم سیاسی*، تهران، پژوهشکده مطالعات فرهنگی و اجتماعی دانشگاه امام صادق(ع)، ۱۳۸۶.
- لیتل، دانیل، *تبیین در علوم اجتماعی: درآمدی به فلسفه علم/اجتماع*، ترجمه عبدالکریم سروش، تهران، صراط، ۱۳۷۳.
- مارش، دیوید (و استوکر، جری)، *روش و نظریه در علوم سیاسی*، ترجمه امیرمحمد حاجی یوسفی، تهران، مطالعات راهبردی، ۱۳۷۸.
- مشیرزاده، حمیرا، *تحول در نظریه‌های روابط بین‌الملل*، تهران، سمت، ۱۳۹۳.
- معینی علمداری، جهانگیر، *کتاب روش‌شناسی نظریه‌های جدید در سیاست*، دانشگاه تهران، ۱۴۰۰.
- نودری، حسینعلی (ترجمه و تدوین)، *پست‌مدرنیته و پست‌مدرنیسم*، تهران، نقش جهان، ۱۳۷۹.
- _____، *صورت‌بندی مدرنیته و پست‌مدرنیته: بسترهای تکوین تاریخی و زمینه‌های تکامل اجتماعی*، تهران، نقش جهان، ۱۳۷۹.
- واعظی، احمد، *درآمدی بر هرمنوتیک*، تهران، پژوهشگاه فرهنگ و اندیشه اسلامی، ۱۳۸۰.
- _____، *نظریه تفسیر متن*، قم، پژوهشگاه حوزه و دانشگاه، ۱۳۹۰.
- ون‌دایک، تتون آدریانوس، *مطالعاتی در تحلیل گفتمان: از دستور متن تا گفتمان کاوی انتقادی*، ترجمه پیروز ایزدی، تهران، مرکز مطالعات و تحقیقات رسانه‌ها (وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی)، ۱۳۹۰.
- فیرحی، داود، (به کوشش)، *روش‌شناسی دانش سیاسی در تمدن اسلامی*، قم، پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی، ۱۳۸۷.
- Gadamer, H. G. (1989). *Truth and method* (J. Weinsheimer & D. G. Marshall, Trans.). New York, NY: Continuum.
- Laclau, E. (1990). *New reflections on the revolution of our time*. London: Verso.
- Laclau, E. (1997). *Politics and ideology in Marxist theory*. London: New Left Books.
- Laclau, E., & Mouffe, C. (1985). *Hegemony and socialist strategy: Towards a radical democratic politics*. London: Verso.
- Della Porta, D., & Keating, M. (2008). *Approaches and methodologies in the social sciences*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Tashakkori, A., & Creswell, J. W. (2007). Editorial: The new era of mixed methods. *Journal of Mixed Methods Research*, 1(1), 3–7. <https://doi.org/10.1177/2345678906293042>
- Tashakkori, A., & Teddlie, C. (2010). Putting the human back in “human research methodology”: The researcher in mixed methods research. *Journal of Mixed Methods Research*, 4(4), 271–277. <https://doi.org/10.1177/1558689810382912>

ج) ملاحظات برای افراد با نیازهای ویژه:

(اگر ملاحظات برای ارائه درس برای افراد با نیازهای ویژه همچون جامعه معلولین وجود دارد در این بخش قید شود)

خ) ملاحظات برای برگزاری الکترونیکی درس:

(امکان پذیری ارائه مجازی درس در آموزش تمام الکترونیکی یا ترکیبی و ملاحظات آن بیان شود.)

الف: عنوان درس به فارسی: بررسی و نقد نظریه های دولت و حکمرانی		
نوع درس و واحد	An Examination and Critique of Theories of State and Governance	عنوان درس به انگلیسی:
پایه ☐ نظری *****	-	دروس پیش نیاز:
عملی ☐ تخصصی الزامی *****	-	دروس هم نیاز:
تخصصی اختیاری ☐ نظری-عملی ☐		تعداد واحد:
پروژه/رساله / پایان نامه ☐		تعداد ساعت:
مهارتی-اشتغال پذیری ☐		
مرتبط با آمایش/مأموریت ☐ مرتبط با مأموریت/آمایش موسسه است ☐	وضعیت آمایشی/مأموریتی درس (صرفاً برای دروس تخصصی اختیاری مشخص شود)	

اگر واحد عملی دارد، چه نوع آموزش تکمیلی نیاز است؟: سفر علمی ☐ آزمایشگاه ☐ سمینار ☐ کارگاه ☐ موارد دیگر:

ب: هدف:

نقد نظریه های دولت و نظریه های حکمرانی با هدف آسیب شناسی دولت و حکمرانی در ایران به منظور کمک به ارتقای ساختاری و کارکردی دولت و حکمرانی در جمهوری اسلامی ایران با تاکید بر حضور موثر مردم و نهادهای مدنی در اداره جامعه

پ) سرفصل ها:

بخش نخست: نقد مهمترین و رایج ترین نظریه های دولت

مقدمه: مفهوم شناسی و کلیات

اول: دولت در اندیشه متفکران یونانی

دوم: دولت در اندیشه اصحاب قرارداد

سوم: دولت در اندیشه متفکران لیبرال و نولیبرال

چهارم: دولت در اندیشه متفکران غیر لیبرال (اعم از سوسیالیستی، مارکسیستی، فمینیستی و آنارشیستها و)

پنجم: دولت در اندیشه متفکران مسلمان

بخش دوم: نقد نظریه های حکمرانی نوین

مقدمه: مفهوم شناسی و کلیات (بویژه تمایزات حکمرانی از حکومت)

نظریه های حکمرانی (Governance Theories) در یک نگاه کلان به دو دسته تقسیم می شوند: نظریه های مرتبط با حکمرانی سنتی و نظریه های مرتبط با حکمرانی نوین.

اول: حکمرانی سنتی (Traditional Public Administration)

این نظریه ها در عمل همان نظریه های دولت هستند.

دوم: نظریه های حکمرانی عمومی نوین (New Public Governance - NPG)

در اینجا نقش دولت به عنوان هماهنگ کننده شبکه کنشگران و ذینفعان مطرح است و به ایجاد ارزش عمومی از طریق تعاملات و همکاری های جمعی منجر می شود. در اینجا تاکید بر کارایی، رقابت، مشتری مداری در خدمات دولتی، کوچک سازی دولت و برونسپاری خدمات، تمرکز بر شبکه های حکمرانی به جای سلسله مراتب دولتی، مشارکت بازیگران غیردولتی، استفاده از فناوریهای دیجیتال برای بهبود شفافیت و مشارکت و کاهش فساد از طریق فعال تر کردن مکانیسم های نظارتی دیجیتال است. از قبیل:

۱. حکمرانی خوب

۲. حکمرانی سالم

۳. حکمرانی متعالی

۴. حکمرانی شبکه ای

۵. حکمرانی چند سطحی

۶. حکمرانی جهانی

۷. حکمرانی ولایی

این نظریه ها اغلب با هم همپوشانی دارند و در عمل، ترکیبی از آنها برای حل مسائل پیچیده استفاده میشود. انتخاب هر نظریه به بستر سیاسی، فرهنگی، و اقتصادی هر جامعه بستگی دارد.

ت) روش یاددهی - یادگیری متناسب با محتوا و هدف:

روش یادگیری و یاد دهی مبتنی بر یادگیری مشارکتی و یادگیری مبتنی بر حل مشکل است.

ث) روش ارزشیابی (پیشنهادی):

فعالیت های کلاسی در طول نیم سال	۲۰ درصد
آزمون پایان نیم سال	... درصد
آزمون پایانی	۶۰ درصد
پروژه	۲۰ درصد

ج) ملزومات، تجهیزات و امکانات مورد نیاز برای ارائه:

چ) منابع علمی پیشنهادی:

الف. کتابها

۱. حکمرانی؛ درآمدی بسیار کوتاه نوشته ی مارک بویر ترجمه غلامرضا سلیمی و داود کریمی پور.
۲. حکمرانی جهانی از نظریه تا عمل: حکمرانی نوین جهانی، دولت و نهادهای نوین حکمرانی در خاورمیانه، نوشته عبدالعلی قوام و سیامک بهرامی.
۳. حکمرانی: رهیافت ها و فناوری ها، نوشته حیدر نجفی رستاقی و محمدرضا اسماعیلی گیوی.
۴. نظریه های دولت، مؤلف: اندرو وینسنت ناشر: نشر نی مترجم: حسین بشیریه.
۵. نظریه حکمرانی از منظر اندیشمندان، (گزینش مطالب از منابع و ترجمه و جمع بندی) عباس خداپرست و هادی خانمحمدی.
۶. حکمرانی شبکه ای: مفاهیم، نظریه ها و کاربردها مؤلف: نعیم کاپوکو مترجم مهدی رحیمی گیلانی با همکاری اکرم نوری.
۷. دولت از منظر حکمت متعالیه (مجموعه مقالات).
۸. نقش راهبردی دولت در نظریه سیاسی امام خمینی (س) تالیف دکتر علیرضا صدرا، موسسه چاپ و نشر عروج.
۹. مدل های دموکراسی اثر دیوید هلد ترجمه عباس مخبر.
۱۰. اندیشه سیاسی سیدمرتضی، محمود شفیعی، پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی، بوستان کتاب.
۱۱. روضه الانوار عباسی، محقق سبزواری.
۱۲. تنبیه الامه و تنزیه المله، آیت الله نائینی.
۱۳. دولت در اندیشه فارابی، محسن مهاجرنیا. پژوهشگاه فرهنگ و اندیشه اسلامی.
۱۴. دولت در حکمت متعالیه، مجموعه مقالات. پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی.
۱۵. ولایت فقیه، امام خمینی، مؤسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی (ره).
۱۶. مردم سالاری دینی، پورفرد. پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی.
۱۷. جامعه شناسی دولت، برتران بدیع، نشر قومس.
۱۸. اعتماد و حکمرانی، چارلز تیلی، نشر دانشگاه امام صادق علیه السلام.
۱۹. تحولات حکمرانی در عصر جهانی شدن، مانوئل کاستلز، نشر نگاه معاصر.
۲۰. حکمرانی بد و فساد، ریچارد رز، نشر روزنه.
۲۱. کارآمدی نظام سیاسی و دولت جمهوری اسلامی ایران، علیرضا صدرا، پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی.

ب. مجلات

۱. آیین حکمرانی، پژوهشگاه فرهنگ و اندیشه اسلامی
۲. حکمرانی متعالی، مدرسه حکمرانی شهید بهشتی
۳. مطالعات حکمرانی اسلامی، پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی
۴. الحوکمه فی القرآن والسنة، پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی

ح) ملاحظات برای افراد با نیازهای ویژه:

(اگر ملاحظاتی برای ارائه درس برای افراد با نیازهای ویژه همچون جامعه معلولین وجود دارد در این بخش قید شود)

خ) ملاحظات برای برگزاری الکترونیکی درس:

(امکان پذیری ارائه مجازی درس در آموزش تمام الکترونیکی یا ترکیبی و ملاحظات آن بیان شود.)

الف: عنوان درس به فارسی: جامعه شناسی سیاسی ایران معاصر		
نوع درس و واحد	Political Sociology of Contemporary Iran	عنوان درس به انگلیسی:
پایه ☐ نظری ****	-	دروس پیش نیاز:
تخصصی الزامی ***** ☐ عملی	-	دروس هم نیاز:
تخصصی اختیاری ☐ نظری-عملی ☐		تعداد واحد:
پروژه/رساله / پایان نامه ☐		تعداد ساعت:
مهارتی-اشتغال پذیری ☐		
مرتبط با آمایش/مأموریت ☐ مرتبط با مأموریت/آمایش موسسه است ☐	وضعیت آمایشی/مأموریتی درس(صرفاً برای دروس تخصصی اختیاری مشخص شود)	

اگر واحد عملی دارد، چه نوع آموزش تکمیلی نیاز است؟: سفر علمی ☐ آزمایشگاه ☐ سمینار ☐ کارگاه ☐ موارد دیگر:

ب: هدف:

بررسی و درک عمیق از رابطه قدرت اجتماعی با قدرت سیاسی، شناسایی گروه ها و جریان های سیاسی و همچنین فهم منطق تحولات اجتماعی-سیاسی در ایران معاصر و درک ساختار قدرت و دولت از اهداف مطالعه جامعه شناسی سیاسی ایران معاصر است. البته در این میان نقد و بررسی مفاهیم جامعه شناسی سیاسی و کاربرد آنها در شناخت و تعریف مسائل اجتماعی سیاسی ایران معاصر مورد توجه قرار خواهد گرفت.

پ) سرفصل ها:

- کلیات جامعه شناسی سیاسی
- روش های مطالعه جامعه شناسی سیاسی ایران معاصر
- آراء و نظریات پیرامون جامعه شناسی سیاسی ایران معاصر
- ایده های مطالعات میان رشته ای در جامعه شناسی سیاسی ایران معاصر
- تحولات اقتدار و مشروعیت در جامعه ایران معاصر
- تبیین ماهیت رابطه دولت و نیروهای اجتماعی در ایران و تاثیر آن بر تحولات سیاسی-اجتماعی ایران معاصر
- چالشهای و فرصت های فراروی کارکرد احزاب سیاسی در ایران و ارائه راهکار برای مقابله با این چالشها
- نقد و بررسی تئوریهای مربوط به مشارکت انتخاباتی با توجه به رفتار انتخاباتی در ایران
- تحولات و تاثیرات طبقه متوسط در ایران معاصر
- تبیین گروههای مرجع در ایران و چالشهای فراروی عملکرد آنها
- روند تحولات جامعه پذیری سیاسی در ایران معاصر
- نظام مسایل جامعه شناسی سیاسی ایران امروز(اعتماد سیاسی، کارآمدی، شکاف های اجتماعی و
- رسانه ها و شبکه های اجتماعی و مسایل جامعه شناسی سیاسی جمهوری اسلامی ایران
- افق ها و امکان های نظری و عملی آینده جامعه شناسی سیاسی ایران

ت) روش یاددهی - یادگیری متناسب با محتوا و هدف:

روش یادگیری و یاددهی مبتنی بر یادگیری مشارکتی و یادگیری مبتنی بر حل مشکل است.

ث) روش ارزشیابی (پیشنهادی):

فعالیت‌های کلاسی در طول نیم‌سال	۲۰ درصد
آزمون پایان نیم‌سال	... درصد
آزمون پایانی	۶۰ درصد
پروژه	۲۰ درصد

ج) ملزومات، تجهیزات و امکانات موردنیاز برای ارائه:

چ) منابع علمی پیشنهادی:

- نقیب زاده احمد (۱۳۹۴) درآمدی بر جامعه‌شناسی سیاسی، سمت
- آبراهامیان، یرواند (۱۳۷۶)، مقالاتی در جامعه‌شناسی سیاسی ایران، ترجمه سهیلا ترابی فارسانی، تهران: انتشارات شیرازه
- ازغندی، علیرضا (۱۳۸۵) درآمدی بر جامعه‌شناسی سیاسی ایران، تهران: انتشارات قومس
- بشیریه، حسین (۱۳۸۱)، دیباچه‌ای بر جامعه‌شناسی سیاسی ایران، تهران: انتشارات نگاه معاصر .
- بیل، جیمز (۱۳۸۷)، سیاست در ایران (گروه‌ها، طبقات و نوسازی)، ترجمه علی مرشدی زاد، تهران: انتشارات اختران
- پناهی حسین (۱۳۹۱) جامعه‌شناسی شعارهای انقلاب اسلامی ایران نشر علم
- عیوضی، محمد رحیم (۱۳۸۵) جامعه‌شناسی سیاسی اپوزیسیون در ایران، تهران: انتشارات قومس
- رفیع پور، فرامرز (۱۴۳۰) توسعه و تضاد، ناشر: انتشارات شرکت سهامی انتشار
- رهبر عباسعلی و حیدری فاطمه (۱۳۹۸) جستاری در جامعه‌شناسی سیاسی ایران، انتشارات سرو
- زونیس، ماروین (۱۳۸۷) روانشناسی نخبگان سیاسی ایران، ترجمه پرویز صالحی و دیگران، تهران: چاپخش
- معیدفر، سعید، جامعه‌شناسی سیاسی مسائل اجتماعی ایران، همدان: انتشارات نورعلم
- کاتوزیان، محمد علی (همایون) (۱۴۰۲) ایران جامعه کوتاه مدت، ترجمه عبدالله کوثری، نشر نی
- نش، کیت، جامعه‌شناسی سیاسی معاصر، ترجمه دلفروز، انتشارات کویر

- Azghandi, A. (2002). *Political sociology of Iran: The Islamic Revolution of Iran*. London: Al-Hoda.
- Katouzian, H. (2000). *State and society in Iran*. New York, NY: I. B. Tauris.
- Mottale, M. (1994). *Iran: The political sociology of the Islamic Revolution*. Ann Arbor: University of Michigan Press.
- Lin, N. (2000). *Foundations of social research*. New York, NY: Hill.

ح) ملاحظات برای افراد با نیازهای ویژه:

(اگر ملاحظاتی برای ارائه درس برای افراد با نیازهای ویژه همچون جامعه معلولین وجود دارد در این بخش قید شود)

خ) ملاحظات برای برگزاری الکترونیکی درس:

(امکان‌پذیری ارائه مجازی درس در آموزش تمام الکترونیکی یا ترکیبی و ملاحظات آن بیان شود.)

الف: عنوان درس به فارسی: مکاتب و اندیشه های سیاسی در جهان اسلام و ایران معاصر		
نوع درس و واحد	Schools and Political Thoughts in the Contemporary Islamic World and Iran	عنوان درس به انگلیسی:
نظری **** ☐ پایه	-	دروس پیش نیاز:
عملی ☐ تخصصی الزامی *****	-	دروس هم نیاز:
نظری-عملی ☐ تخصصی اختیاری ☐		تعداد واحد:
پروژه/رساله / پایان نامه ☐		تعداد ساعت:
مهارتی-اشتغال پذیری ☐		
مرتبط با آمایش/مأموریت ☐ مرتبط با مأموریت/آمایش موسسه است ☐	وضعیت آمایشی/مأموریتی درس(صرفاً برای دروس تخصصی اختیاری مشخص شود)	
موسسه نیست ☐		

اگر واحد عملی دارد، چه نوع آموزش تکمیلی نیاز است؟: سفر علمی ☐ آزمایشگاه ☐ سمینار ☐ کارگاه ☐ موارد دیگر:

ب: هدف:

- تحلیل و بررسی اصول و مبانی مکاتب و اندیشه های سیاسی در جهان اسلام و ایران معاصر
- آشنایی دانشجویان با اندیشوران مکاتب سیاسی در جهان اسلام در دوره معاصر
- تحلیل تفاوت اندیشه ها و مکاتب سیاسی جهان اسلام در دوره معاصر

پ) سرفصل ها:

- کلیات و مفاهیم:

- اندیشه سیاسی اسلامی، اسلام گرایی، اسلام سیاسی، بنیادگرایی، اصلاح طلبی دینی، سلفی گرایی، نوگرایی اسلامی، نواندیشی اسلامی، مکتب سیاسی

- روش فهم اندیشه ها و مکاتب سیاسی اسلام معاصر

- زمینه های تاریخی شکل گیری اندیشه های سیاسی اسلامی معاصر (استعمار، سقوط خلافت عثمانی، ظهور ملی گرایی، و نفوذ غرب)

۱- مکتب اصلاح فکری

الف. اصلاح فکری غیر دینی: زمینه های تاریخی، مبانی فکری، مولفه های اصلی اندیشه سیاسی، (میرزا ملکم خان، طالبوف، آخوند زاده، میرزا آقاخان کرمانی و...)

ب. اصلاح فکری دینی: زمینه های تاریخی، مبانی فکری، مولفه های اصلی اندیشه سیاسی: (در قرن نوزدهم و اوایل قرن بیستم، بررسی اصول و مبانی، اندیشوران اصلی: سید جمال الدین اسدآبادی، محمد عبده، رشید رضا و ...)

۲. مکاتب سلفی (براساس میزان ارتباط با سیاست)

- سلفی گرایی اخوانی: زمینه های تاریخی، مبانی فکری، مولفه های اصلی اندیشه سیاسی، مثل حسن البنا، ابوالاعلی مودودی .

- سلفی گرایی جهادی: زمینه های تاریخی، مبانی فکری، مولفه های اصلی اندیشه سیاسی، مانند سید قطب، محمد قطب.

- سلفی گرایی تکفیری - جهادی: زمینه های تاریخی، مبانی فکری، مولفه های اصلی اندیشه سیاسی، مثل طرطوسی، ابومهاجر

و...

۳. مکتب نوگرایی

زمینه های تاریخی، مبانی فکری، مولفه های اصلی اندیشه سیاسی، نائینی، امام خمینی، مرتضی مطهری، سید محمد باقر صدر، سید محمد حسین بهشتی، راشد الغنوشی، سید محمد حسین فضل الله، ...

۴. مکتب نو اندیشی

- زمینه های تاریخی، مبانی فکری، مولفه های اصلی اندیشه سیاسی، طه حسین، الجابری، ابو زید، علی عبدالرازق. عبدالکریم سروش، مهدی بازرگان.

۵. مکتب سنت گرایی

زمینه های تاریخی، مبانی فکری، مولفه های اصلی اندیشه سیاسی، سید حسین نصر

ت) روش یاددهی - یادگیری متناسب با محتوا و هدف:

روش یادگیری و یاد دهی مبتنی بر یادگیری مشارکتی و یادگیری مبتنی بر حل مشکل است.

ث) روش ارزشیابی (پیشهادی):

فعالیت های کلاسی در طول نیم سال	۲۰ درصد
آزمون پایان نیم سال	... درصد
آزمون پایانی	۶۰ درصد
پروژه	۲۰ درصد

ج) ملزومات، تجهیزات و امکانات مورد نیاز برای ارائه:

چ) منابع علمی پیشنهادی:

۱. اندیشه سیاسی معاصر در جهان عرب، فرهنگ رجایی، مرکز پژوهش های علمی و مطالعات استراتژیک خاورمیانه، ۱۳۸۱
۲. گرایش های سیاسی در جهان عرب، مجید خدوری، ترجمه عبد الرحمن عالم، دفتر مطالعات سیاسی و بین المللی، ۱۳۷۲،
۳. تشیع و مشروطیت در ایران و نقش ایرانیان مقیم عراق، عبدالهادی حائری، انتشارات امیرکبیر
۴. اسلام و دموکراسی مشورتی، منصور میراحمدی، تهران، نشرنی.
۵. اندیشه سیاسی امام خمینی، نجف لک زایی، قم، پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی.
۶. فقه سیاسی شیعه سازوکارهای تحول در دوران معاصر، سید باقری، سید کاظم، تهران: پژوهشگاه فرهنگ و اندیشه سیاسی
۷. فهم فقهی و سیاست معاصر، منصور میراحمدی، تهران نشر لوگوس، ۱۳۹۹
۸. فقه و سیاست در ایران معاصر، فقه سیاسی و فقه مشروطه، فیرحی، داود، تهران: نی
۹. جنبش های فکری و دینی در جهان اسلام معاصر (بنیان ها و سیر تحولات بیداری اسلامی)، محمد جواد صاحبی، قم: ادیان.
۱۰. تاملات فلسفه سیاسی در ایران معاصر، یوسفی راد، مرتضی، قم، پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی.
۱۱. جریان شناسی گروه های سلفی، جهادی و تکفیری؛ عبدالله علی بخشی، انتشارات بین المللی الهدی، ۱۳۹۴
۱۲. تبارشناسی سلفی گری و وهابیت؛ علیزاده موسوی، دفتر تبلیغات اسلامی/ ۱۳۸۹
۱۳. اندیشه های سیاسی در اسلام معاصر، حمید عنایت، ترجمه: بهاء الدین خرمشاهی، انتشارات خوارزمی،
۱۴. سلفیه از گذشته تا حال، مهدی فرمانیان، قم، دانشگاه ادیان
۱۵. الاحزاب و الحركات الاسلامیه، فیصل دراج و جمال باروت، مرکز العربی للدراسات الاستراتجیه.
۱۶. تنبیه الامه و تنزیه المله، نائینی، محمد حسین، قم: بوستان کتاب
۱۷. جریان ها و سازمان های مذهبی-سیاسی ایران، رسول جعفریان، تهران: پژوهشگاه فرهنگ و اندیشه اسلامی
۱۸. سکولاریزم اسلامی؛ نقدی بر دیدگاه روشنفکران دینی، منصور میراحمدی، قم، پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی
۱۹. تاریخ فکری ایران معاصر، منوچهری، عباس، تهران: انتشارات روزنه.

۲۰. جریان شناسی فکری ایران معاصر، خسروپناه، عبدالحسین، تهران: انتشارات تعلیم و تربیت اسلامی

۲۱. سیاسات الاسلام المعاصر، مراجعات و متابعات، رضوان السید، (بیروت: دارالکتاب العربی، ۱۹۹۷) ترجمه: اسلام سیاسی در کشاکش سنت و تجدد، ترجمه مجید مرادی، مرکز بازشناسی اسلام و ایران

ح) ملاحظات برای افراد با نیازهای ویژه:

(اگر ملاحظاتی برای ارائه درس برای افراد با نیازهای ویژه همچون جامعه معلولین وجود دارد در این بخش قید شود)

خ) ملاحظات برای برگزاری الکترونیکی درس:

(امکان پذیری ارائه مجازی درس در آموزش تمام الکترونیکی یا ترکیبی و ملاحظات آن بیان شود.)

الف: عنوان درس به فارسی: اندیشه‌های سیاسی غرب جدید با رویکرد انتقادی		
عنوان درس به انگلیسی:	Modern Western Political Thoughts with a Critical Approach	نوع درس و واحد
دروس پیش‌نیاز:	-	پایه □ نظری □□□□
دروس هم‌نیاز:	-	تخصصی الزامی □□□□□□ عملی □
تعداد واحد:		تخصصی اختیاری □ نظری-عملی □
تعداد ساعت:		پروژه/رساله/ پایان‌نامه □ مهارتی-اشتغال پذیری □
وضعیت آمایشی/مأموریتی درس(صرفاً برای دروس تخصصی اختیاری مشخص شود)		مرتبط با آمایش/مأموریت □ موسسه نیست □ مرتبط با مأموریت/آمایش موسسه است □

اگر واحد عملی دارد، چه نوع آموزش تکمیلی نیاز است؟: سفر علمی □ آزمایشگاه □ سمینار □ کارگاه □ موارد دیگر:

ب: هدف:

- آشنایی دانشجویان با انواع اندیشه‌های سیاسی معاصر غرب
- افزایش توان‌مندی دانشجویان برای نقد اندیشه‌های سیاسی معاصر غرب
- اندیشیدن روش‌مندانه در قلمروی سیاست نظری به صورت انتقادی

پ) سرفصل‌ها:

- کلیات (معنای اندیشه سیاسی، تاریخچه اندیشه‌های سیاسی معاصر غرب از اصلاح دینی تاکنون، رنسانس و اندیشه‌های سیاسی، مدرنیته و اندیشه‌های سیاسی، پیشرفت و اندیشه‌های سیاسی، چرخش زبانی و اندیشه‌های سیاسی، مطالعات انتقادی در اندیشه‌های سیاسی معاصر غرب و ...)

- اندیشه‌های سیاسی دوره بازخیزی و دیدگاه‌های انتقادی درباره آن‌ها
- اندیشه‌های سیاسی مدرن و دیدگاه‌های انتقادی درباره آن‌ها
- اندیشه‌های سیاسی پس از چرخش زبانی و دیدگاه‌های انتقادی درباره آن‌ها
- پارادایم‌های اندیشه‌های سیاسی معاصر غرب و دیدگاه‌های انتقادی درباره آن‌ها

ت) روش یاددهی - یادگیری متناسب با محتوا و هدف:

ث) روش ارزشیابی (پیشنهادی):

فعالیت‌های کلاسی در طول نیم‌سال	۲۰ درصد
آزمون پایان نیم‌سال	... درصد
آزمون پایانی	۶۰ درصد
پروژه	۲۰ درصد

ج) ملزومات، تجهیزات و امکانات موردنیاز برای ارائه:

چ) منابع علمی پیشنهادی:

- از مدرنیسم تا پست‌مدرنیسم، لارنس کِهون، ویراستار فارسی عبدالکریم رشیدیان، تهران، نشر: نی، ۱۳۸۱.
- مدرنیته و مدرنیسم: سیاست، فرهنگ و نظریه اجتماعی، ترجمه و تدوین حسینعلی نوذری، تهران، نشر: نقش جهان، ۱۳۷۹.
- پست مدرنیته و پست‌مدرنیسم: تعاریف، نظریه‌ها و کاربردها، ترجمه و تدوین حسینعلی نوذری، تهران، نشر: نقش جهان، ۱۳۷۹.
- جریان‌های بزرگ در تاریخ اندیشه غربی: گزیده آثار بزرگ در تاریخ اندیشه اروپای غربی از سده‌های میانه تا امروز، فرانکلین اوفان بومر، ترجمه حسین بشیریه، تهران، نشر: باز، ۱۳۸۰.

- چگونه سکولار (ن)باشیم، جیمز کی. ای. اسمیت، ترجمه حامد قدیری، تهران، نشر: ترجمان علوم انسانی، ۱۴۰۱.
- زندگی فضیلت‌مند در عصر سکولار، چالرز تیلور، ترجمه فرهنگ رجایی، تهران، نشر: آگاه، ۱۴۰۲.
- الهیات و نظریه اجتماعی: فراسوی عقل سکولار، جان میلبنک، ترجمه شهناز مسمی‌پرست و شهرزاد قانونی، تهران، نشر: ترجمان علوم انسانی، ۱۳۹۶.
- امکان‌های دین در عصر سکولار، زهرا داورپناه، تهران، نشر: نورالمصطفی، ۱۴۰۳.
- مدرنیته از نگاه دین، محمدتقی سهرابی فر، تهران، نشر: دانش و اندیشه معاصر، ۱۳۹۵.
- نقد دینداری و مدرنیسم، محمد جواد لاریجانی، تهران، نشر: اطلاعات، ۱۳۸۳.
- مدرنیته از نگاه دین، محمد تقی سهرابی فر، تهران، نشر: پژوهشگاه فرهنگ و اندیشه اسلامی، ۱۳۹۵.
- فراسوی رنج و رويا: روایتی دلالتی-پارادایمی از تفکر سیاسی، ج ۱، عباس منوچهری، تهران، نشر: موسسه تحقیقات و توسعه علوم انسانی و پژوهشکده تاریخ اسلام، ۱۳۹۵.
- تاریخ اندیشه سیاسی غرب: از روشنگری تا افول لیبرالیسم، ج ۲، جان مک‌لند، ترجمه جهانگیر معینی علمداری، تهران، نشر: نی، چ ۳، ۱۳۹۸.
- تاریخ اندیشه سیاسی غرب: واکنش به لیبرالیسم، ج ۳، جان مک‌لند، ترجمه جهانگیر معینی علمداری، تهران، نشر: نی، ۱۴۰۱.
- تاریخ اندیشه‌های سیاسی در قرن بیستم، ج ۱، اندیشه‌های سیاسی مارکسیستی، تهران، نشر: نی، چ ۱۹، ۱۴۰۲.
- تاریخ اندیشه‌های سیاسی در قرن بیستم، ج ۲، لیبرالیسم و محافظه‌کاری، تهران، نشر: نی، چ ۲۱، ۱۳۹۶.
- تاریخ اندیشه سیاسی جدید در اروپا: جدال قدیم و جدید، جواد طباطبایی، جلد نخست، دفتر نخست، ویراست دوم، تهران، نشر: مینوی خرد، ۱۳۹۶.
- تاریخ اندیشه سیاسی در اروپا: نظام‌های نوآیین در اندیشه سیاسی، جواد طباطبایی، جلد نخست، دفتر سوم، تهران، نشر: مینوی خرد، ۱۳۹۳.
- جریان‌های اصلی در مارکسیسم: برآمدن، گسترش و فروپاشی، ۳ جلد، لشک کولاکفسکی، ترجمه عباس میلانی، تهران، نشر: اختران، ۱۴۰۰.
- فیلسوفان سیاسی قرن بیستم، مایکل ایچ لسکاف، ترجمه حشایار دیهیمی، تهران، نشر: ماهی چ ۷، ۱۴۰۰.
- فلسفه سیاسی، فیل پاروین، ترجمه جواد حیدری، تهران، نشر: سروش مولانا، ۱۴۰۲.
- مسائل نظریه سیاسی، کاترینا مک‌کینون، ترجمه جواد حیدری و نرگس سلحشور، تهران، نشر: نشر نو، ۱۴۰۳.
- در پی فضیلت، السدیر مک‌این‌تایر، ترجمه حمید شهریاری و محمدعلی شمالی، نشر سمت، ۱۹۸۱.
- حوزه‌های عدالت: در دفاع از کثرت‌گرایی و برابری، مایکل والزر، ترجمه صالح نجفی، نشر ثالث، ۱۹۸۳.
- فلسفه سیاسی معاصر، ویل کیملیکا، ترجمه میثم بادامچی و محمد مباشری، نشر نگاه معاصر، ۱۹۹۰.
- انسانیت: تاریخ اخلاقی سده بیستم، جان‌اتان گلاور، ترجمه افشین خاکباز، نشر آگه، ۲۰۰۱.
- عدالت: چه باید کرد؟، مایکل سندل، ترجمه افشین خاکباز، فرهنگ نشر نو، ۲۰۱۰.

ج) ملاحظات برای افراد با نیازهای ویژه:

(اگر ملاحظات برای ارائه درس برای افراد با نیازهای ویژه همچون جامعه معلولین وجود دارد در این بخش قید شود)

خ) ملاحظات برای برگزاری الکترونیکی درس:

(امکان پذیری ارائه مجازی درس در آموزش تمام الکترونیکی یا ترکیبی و ملاحظات آن بیان شود.)

دروس تخصصی اختیاری

۱. زمینه تخصصی اندیشه سیاسی

الف: عنوان درس به فارسی: مسائل اندیشه سیاسی در جمهوری اسلامی ایران		
نوع درس و واحد	Political Thought Issues in the Islamic Republic of Iran	عنوان درس به انگلیسی:
پایه ☐ نظری ****	-	دروس پیش نیاز:
تخصصی الزامی ☐ عملی	-	دروس هم نیاز:
تخصصی اختیاری **** ☐ نظری-عملی		تعداد واحد:
پروژه/رساله / پایان نامه ☐		تعداد ساعت:
مهارتی-اشتغال پذیری ☐		
مرتبط با آمایش/مأموریت ☐ مرتبط با مأموریت/آمایش موسسه است ☐ موسسه نیست ☐	وضعیت آمایشی/مأموریتی درس (صرفاً برای دروس تخصصی اختیاری مشخص شود)	

اگر واحد عملی دارد، چه نوع آموزش تکمیلی نیاز است؟: سفر علمی ☐ آزمایشگاه ☐ سمینار ☐ کارگاه ☐ موارد دیگر:

ب: هدف:

۱. بررسی خاستگاه تحولات گفتمانی و نظری اندیشه سیاسی در جمهوری اسلامی ایران.
۲. تحلیل مبانی فکری، چالش‌ها و تقابل‌های جریان‌های سیاسی-فکری پس از انقلاب و تاثیر آن بر حل مساله.
۳. تبیین نسبت اندیشه سیاسی جمهوری اسلامی با مفاهیمی مانند مردمسالاری دینی، ولایت فقیه، عدالت و پیشرفت.
۴. مطالعه تطبیقی اندیشه‌های سیاسی در ایران با جریان‌های فکری منطقه‌ای و جهانی.

پ) سرفصل‌ها:

۱. مفاهیم و کلیات

- مسئله‌های مطرح در این معاصر و استمرار آن در جمهوری اسلامی ایران
- صورت بندی اندیشه سیاسی متناظر به حل مسائل در تاریخ معاصر
- جمهوری اسلامی ایران، تیسسن مفهومی و شاخص‌های آن

۲. خاستگاه و مبنای نظری اندیشه در جمهوری اسلامی ایران

- قرائت‌های مختلف از اسلام و مسئله‌های جمهوری اسلامی
- لیبرالیسم و مسئله‌ها در اندیشه سیاسی معطوف به جمهوری اسلامی
- گفتمان مارکسیستی و مسائل سیاسی در ایران

۳. مسائل بنیادین اندیشه سیاسی در جمهوری اسلامی ایران

- ماهیت حاکمیت دینی
- مشروعیت نظام سیاسی
- تهاجم فرهنگی و بحران هویت
- یقین یا تردید
- معنویت یا خلأ معنوی
- آزادی

۴. مسائل راهبردی اندیشه سیاسی در جمهوری اسلامی ایران

- جریان‌شناسی سیاسی پس از انقلاب اسلامی
- مردم سالاری دینی
- جمهوری اسلامی و جهانی شدن
- جمهوری اسلامی و مسئله کارآمدی

- جمهوری اسلامی و مسئله حکمرانی
- جمهوری اسلامی و تاثیر و تاثر فضای مجازی بر اندیشه سیاسی
- پیشرفت و توسعه سیاسی
- گفتمان مقاومت یا سازش در معادلات نظم منطقه‌ای و جهانی
- ۴. مسائل اندیشه سیاسی در افق پیش روی جمهوری اسلامی ایران
- ت) روش یاددهی - یادگیری متناسب با محتوا و هدف:**

روش یادگیری و یاد دهی مبتنی بر یادگیری مشارکتی و یادگیری مبتنی بر حل مشکل است.

ث) روش ارزشیابی (پیشنهادی):

فعالیت‌های کلاسی در طول نیم‌سال	۲۰ درصد
آزمون پایان نیم‌سال	... درصد
آزمون پایانی	۶۰ درصد
پروژه	۲۰ درصد

ج) ملزومات، تجهیزات و امکانات موردنیاز برای ارائه:

چ) منابع علمی پیشنهادی:

منابع پیشنهادی ترکیبی از متون علامه طباطبائی، شهید مطهری، امام خمینی، دکتر شریعتی، شهید بهشتی، شهید صدر، آیت الله خامنه ای و... به همراه آثار و مقالات جدید. به طور خاص منابع زیر توصیه می شود:

۱. کشف اسرار، امام خمینی
۲. مرجعیت و روحانیت، جمعی از مؤلفان
۳. ولایت فقیه و حکومت اسلامی، امام خمینی
۴. آینده انقلاب اسلامی، مرتضی مطهری
۵. طرح کلی اندیشه اسلامی در قرآن، سید علی خامنه ای
۶. ولایت فقیه، ولایت فقه و عدالت، عبدالله جوادی آملی
۷. بیانیه گام دوم انقلاب

ح) ملاحظات برای افراد با نیازهای ویژه:

(اگر ملاحظات برای افراد با نیازهای ویژه همچون جامعه معلولین وجود دارد در این بخش قید شود)

خ) ملاحظات برای برگزاری الکترونیکی درس:

(امکان پذیری ارائه مجازی درس در آموزش تمام الکترونیکی یا ترکیبی و ملاحظات آن بیان شود.)

الف: عنوان درس به فارسی: اندیشه سیاسی پسا استعماری		
عنوان درس به انگلیسی:	Postcolonial Political Thought	نوع درس و واحد
دروس پیش نیاز:	-	پایه ☐ نظری ****
دروس هم نیاز:	-	تخصصی الزامی ☐ عملی
تعداد واحد:		تخصصی اختیاری ****
تعداد ساعت:		پروژه/رساله / پایان نامه ☐
		مهارتی-اشتغال پذیری ☐
وضعیت آمایشی/مأموریتی درس(صرفاً برای دروس تخصصی اختیاری مشخص شود)		مرتبط با آمایش/مأموریت ☐ مرتبط با مأموریت/آمایش موسسه است ☐
		موسسه نیست ☐

اگر واحد عملی دارد، چه نوع آموزش تکمیلی نیاز است؟: سفر علمی ☐ آزمایشگاه ☐ سمینار ☐ کارگاه ☐ موارد دیگر:

ب: هدف:

هدف این درس شناخت و ارزیابی اندیشه سیاسی پسا استعماری، درک مفاهیم مرتبط و بررسی انتقادی نظریه های پسا استعماری و تبیین تطور و گذار تاریخی و تحلیل نسبت آن با گفتمان انقلاب اسلامی و علوم انسانی در ایران می باشد.

پ) سرفصل ها:

۱. مفاهیم: مفهوم استعمار، امپریالیزم، اندیشه پسا استعماری

۲. تطور و مولفه های اندیشه پسا استعماری

۳. جایگاه مطالعه اندیشه پسا استعماری

الف. پسا استعماری به عنوان یک «نظریه» یا «رهیافت پژوهشی»

ب. مطالعات پسا استعماری به عنوان «ایدئولوژی» سیاسی

ج. مطالعات پسا استعماری و علوم انسانی غربی در جهان سوم

د. مطالعات پسا استعماری و مسئله توسعه سیاسی

ح. مطالعات پسا استعماری در ادبیات و مطالعات جهان

و. مطالعات پسا استعماری به عنوان موضوع مورد پژوهش

۴. گذار تاریخی اندیشه سیاسی پسا استعماری

از خاورشناسی در قرون اخیر تا شرق شناسی پسا استعماری

۵. مبانی نظری (نظریه های انتقادی چون مطالعات فرهنگی، مارکسیسم، فمینیسم و پسامدرنیسم)

۶. دیدگاه ها و نظریه ها در اندیشه پسا استعماری

الف. پایان یا آغاز استعمار با اشغال سرزمینی

ب. سیطره سرمایه داری

۷. نقد و بررسی نظریه های پسا استعماری در تاریخ معاصر

میشل فوکو، دریدا، نظریه های فرهنگی آنتونیو گرامشی، نظریه های روانکاوی لاکان، ادوارد سعید و گفتمان شرق شناسی فرانکس فانون، لیلیا

گاندی، گیاتری چاکراورتی اسپیواک، هومی بابا و رابرت یانگ

۸. نسبت مطالعات پسا استعماری و گفتمان انقلاب اسلامی

ت) روش یاددهی - یادگیری متناسب با محتوا و هدف:

روش یادگیری و یاد دهی مبتنی بر یادگیری مشارکتی و یادگیری مبتنی بر حل مشکل است.

ث) روش ارزشیابی (پیشنهادی):

فعالیت های کلاسی در طول نیم سال

۲۰ درصد

آزمون پایان نیم سال	... درصد
آزمون پایانی	۶۰ درصد
پروژه	۲۰ درصد

ج) ملزومات، تجهیزات و امکانات موردنیاز برای ارائه:

چ) منابع علمی پیشنهادی:

- استعمار فرانسه؛ جهانی سازی و انقلاب اسلامی، حسن واعظی، موسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی (ره)، ۱۳۸۶.
- پسا استعمارگرایی، لیلان گاندی، ترجمه مریم عالم زاده و همایون کاکاسلطان، پژوهشکده مطالعات فرهنگی و اجتماعی ۱۳۸۸.
- ترجمه و دیدگاه‌های پسا استعماری؛ (سوزان باسنت، هریش تریودی، ماریا تیما کزکو و تجاسوینی نیرانجانا)، ترجمه احمد شیرخانی، نشر قطره، ۱۴۰۳.
- استعمار فرانسه؛ مجموعه مقالات همایش، جمعی از نویسندگان، موسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی (ره)، ۱۳۸۷.
- میلر، پیتر، سوژه، استیلا و قدرت، نیکو سرخوش و افشین جهان‌دیده، نشر نی، ۱۳۸۲.
- سعید، ادوارد، شرق‌شناسی، عبدالرحیم گواهی، چاپ چهارم، دفتر نشر فرهنگ اسلامی، ۱۳۸۳.
- راه‌های بدیل: فراسوی شرق‌شناسی و غرب‌شناسی، دالمایر فرد، ترجمه‌ی فاطمه صادقی و نرگس تاجیک، نشر پرسش، ۱۳۸۴.
- شرق‌شناسی، پسامدرنیسم و جهانی شدن، ترنر، برایان اس، سعید وصالی، انتشارات یادآور، ۱۳۸۶.
- استعمارگری/پسا استعماری، آنیا لومبا، ترجمه عالی‌ه شکرپیگی و مجموعه‌ی مترجمان، نشر اندیشه احسان، ۱۴۰۱.
- اسلام و سکولاریزم در اندیشه پسا استعماری، هادی عنایت، نشر ثالث، ۱۴۰۲.
- نظریه و نقد پسااستعماری، آزاده شاهمیری، نشر علم، ۱۳۸۹.
- نگرشی انتقادی بر مطالعات پسا استعماری و رویکردهای آن، سید صدرالدین موسوی و مسعود درودی، فصلنامه مطالعات میان رشته‌ای در علوم انسانی، ۱۳۹۱.
- کاربردها و دیدگاه‌های استعمارگرایی در تحلیل‌های ژئوپلیتیکی، فصلنامه بین‌المللی ژئوپلیتیک فاطمه میراحمدی، ۱۳۹۶.
- مطالعات پسا استعماری (فرانتس فانون، ادوارد سعید، هومی بابا) رضا شیرزادی، نشریه مطالعات سیاسی، ۱۳۸۸.
- Corr, S. (2008). Revisiting Orientalism. *History Today*, 58(6), 49–82.
- Huggan, G. (2005). (Not) reading Orientalism. *Research in African Literatures*, 36(3), 124–137.
- Mazrui, A. A. (2005). The re-invention of Africa: Edward Said, V. Y. Mudimbe, and beyond. *Research in African Literatures*, 36(3), 68–82.
- Young, R. (2004). *White mythologies* (2nd ed.). London: Routledge. (Original work published 1990)

ح) ملاحظات برای افراد با نیازهای ویژه:

(اگر ملاحظاتی برای ارائه درس برای افراد با نیازهای ویژه همچون جامعه معلولین وجود دارد در این بخش قید شود)

خ) ملاحظات برای برگزاری الکترونیکی درس:

(امکان‌پذیری ارائه مجازی درس در آموزش تمام الکترونیکی یا ترکیبی و ملاحظات آن بیان شود.)

الف: عنوان درس به فارسی: اسلام و سکولاریسم		
عنوان درس به انگلیسی:	Islam and Secularism	نوع درس و واحد
دروس پیش نیاز:	-	پایه ☐ نظری ****
دروس هم نیاز:	-	تخصصی الزامی ☐ عملی
تعداد واحد:		تخصصی اختیاری ***** نظری-عملی ☐
تعداد ساعت:		پروژه/رساله / پایان نامه ☐ مهارتی-اشتغال پذیری ☐
وضعیت آمایشی/مأموریتی درس(صرفاً برای دروس تخصصی اختیاری مشخص شود)		مرتبط با آمایش/مأموریت ☐ مرتبط با مأموریت/آمایش موسسه است ☐ موسسه نیست ☐

اگر واحد عملی دارد، چه نوع آموزش تکمیلی نیاز است؟: سفر علمی ☐ آزمایشگاه ☐ سمینار ☐ کارگاه ☐ موارد دیگر:

ب: هدف:

صورت بندی رویکردهای مختلف نظری به مناسبات دین و سیاست در اسلام و سکولاریسم با قلمروشناسی دین در دو گفتمان دینی و سکولار

۲. شناخت خاستگاه، مبانی و مولفه های سکولاریسم در مغرب زمین و بازتاب آن در جهان اسلام و ایران

۳. نقد و ارزیابی رویکرد های سکولاریستی در غرب و جهان اسلام

پ) سرفصل ها:

۱. مفهوم شناسی و خاستگاه تاریخی

الف) مفهوم و چیستی دین

مفهوم دین

تعریف دین در نگاه متفکران اسلامی و رویکرد سکولار

قلمروشناسی دین (دین حداقلی، حداکثری و میانه).

ب) چیستی سکولاریسم

تمایز مفهومی: سکولاریسم، سکولاریزاسیون و لائیسیته.

سطوح سکولاریسم

۲. خاستگاه تاریخی و فرایند شکل گیری سکولاریسم

زمینه ها و عوامل شکل گیری سکولاریسم همزمان با رنسانس

فرجام سکولاریسم و طرح نظریه پاساسکولاریسم و بازگشت دین به حوزه عمومی (تیلور، کازانوا، هابرماس، طلال اسد).

۳. مبانی و مولفه های سکولاریسم

اومانیسم در مقابل توحید

مبانی معرفت شناختی و تاکید بر عقلانیت خود بنیاد و دانش تجربی

مبنای غایت شناختی

آزادی و اباحی گری

۴. سکولاریسم و جهان اسلام: مواجهه تاریخی جهان اسلام با مدرنیته و سکولاریسم

ورود سکولاریسم به جهان اسلام

شیوه های ورود و واکنش ها در جهان اسلام از همسویی تا طرد کامل
الگوهای تطبیقی و چالش های معاصر، مطالعه تطبیقی مدل های دولت در جهان اسلام

۱. ترکیه: از لائسیته کمالیستی تا تحولات معاصر.
۲. ایران: جمهوری اسلامی به مثابه مدل ضدسکولار.
۳. جهان عرب: تجربه های تونس و مصر در دوره جدید.
۴. آسیای جنوب شرقی: مدل های هند و اندونزی (سکولاریسم در جوامع چندمذهبی).
۵. کشورهای خلیج فارس: مدل نظام پادشاهی با اقتصاد و سبک زندگی سکولار.
۵. سکولاریسم و ایران معاصر:

منحنی تطور سکولاریسم در ایران از جنگ های ایران و روس تا مشروطه و انقلاب اسلامی
حاکمیت نسبی سکولاریسم در نهضت مشروطه؛ تقابل گفتمان مشروطه خواهی و مشروطه خواهی عرفی.
حاکمیت مطلق سکولاریسم در دوران پهلوی؛ سکولاریسم آمرانه و پروژه های نوسازی دولتی.
افول سکولاریسم در ظهور انقلاب اسلامی
منحنی تحول سکولاریسم در جمهوری اسلامی ایران
جریان شناسی سیاسی بر اساس معیار اسلام و سکولاریسم
۶. نقد و ارزیابی سکولاریسم؛

- نقد فلسفی- هویتی سکولاریسم
- نقد سکولاریسم از منظر فقه و کلام سیاسی (جامعیت دین، امامت و...).
۸. سکولاریسم و چشم اندازهای آینده
- ناکارآمدی سکولاریسم در حل مسئله در مغرب زمین
- پیامدی های سکولاریسم در جهان اسلام
- آرمان دولت

ت) روش یاددهی - یادگیری متناسب با محتوا و هدف:

روش یادگیری و یاد دهی مبتنی بر یادگیری مشارکتی و یادگیری مبتنی بر حل مشکل است.

ث) روش ارزشیابی (پیشنهادی):

فعالیت های کلاسی در طول نیم سال	۲۰ درصد
آزمون پایان نیم سال	۳۰ درصد
آزمون پایانی	۶۰ درصد
پروژه	۲۰ درصد

ج) ملزومات، تجهیزات و امکانات مورد نیاز برای ارائه:

چ) منابع علمی پیشنهادی:

- آدمیت، فریدون. ایدئولوژی نهضت مشروطیت ایران. انتشارات روشنگران.
- اسد، طلال. صورت بندی های سکولار: مسیحیت، اسلام، مدرنیته. ترجمه محمد ملاعباسی، نشر اطراف.
- النعم، عبداللهی احمد. اسلام و دولت سکولار. ترجمه کاظم ایزدی، انتشارات بقعه.

- پارسانیا، حمید. عرفی شدن در سنت و مدرنیته. کتاب فردا.
- پیروزمند علیرضا قلمرو دین در تعیین مفروضات اساسی، ارزش‌ها، رفتارها و نمادها ناشر: عابد-تیلور، چارلز. عصر سکولار. (ترجمه‌های متعدد از جمله توسط ایمان واقفی و صالح نجفی).
- حائری، عبدالهادی. تشیع و مشروطیت در ایران. نشر امیرکبیر.
- خسروپناه، عبدالحسین. قلمرو دین ناشر: مرکز مطالعات و پژوهشهای فرهنگی حوزه.
- خمینی، روح‌الله. ولایت فقیه (حکومت اسلامی). مؤسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی.
- دان کیو پیت، دریای ایمان مترجم: حسن کامشاد
- روآ، اولیویه. تجربه اسلام سیاسی. (ترجمه‌های متعدد).
- عنایت، حمید. اندیشه سیاسی اسلام معاصر. ترجمه بهاءالدین خرمشاهی، نشر خوارزمی.
- لاک، جان. نامه‌ای در باب تساهل. ترجمه شیرزاد گلشاهی کریم، نشر نی.
- میراحمدی، منصور. سکولاریسم اسلامی: نقدی بر دیدگاه روشنفکران مسلمان. پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی.
- نوروزی، محمدجواد. عرفی شدن در ایران: چالشی در برابر حاکمیت دینی. بوستان کتاب.
- ترنس استیس والتر دین و نگرش نوین ترجمه احمد رضا جلیلی

- Casanova, J. (1994). *Public religions in the modern world*. Chicago, IL: University of Chicago Press.
- Black, A. (2011). *The history of Islamic political thought: From the Prophet to the present*. London: Routledge.
- Mawdudi, A. A. (n.d.). *Islamic law and constitution*.
- An-Na'im, A. A. (1990). *Toward an Islamic reformation: Civil liberties, human rights, and international law*. Syracuse, NY: Syracuse University Press.
- Hallaq, W. B. (2012). *The impossible state: Islam, politics, and modernity's moral predicament*. New York, NY: Columbia University Press.
- Bayat, A. (2007). *Making Islam democratic: Social movements and the post-Islamist turn*. Stanford, CA: Stanford University Press.
- Stepan, A. (2000). The world's religious systems and democracy: Crafting the "twin tolerations." *Journal of Democracy*, 11(4), 37–52. <https://doi.org/10.1353/jod.2000.0077>

ح) ملاحظات برای افراد با نیازهای ویژه:

(اگر ملاحظات برای ارائه درس برای افراد با نیازهای ویژه همچون جامعه معلولین وجود دارد در این بخش قید شود)

خ) ملاحظات برای برگزاری الکترونیکی درس:

(امکان پذیری ارائه مجازی درس در آموزش تمام الکترونیکی یا ترکیبی و ملاحظات آن بیان شود).

الف: عنوان درس به فارسی: چارچوب ها و سازه های نظری و مفهومی در اندیشه سیاسی		
نوع درس و واحد	Theoretical and Conceptual Frameworks in Political Thought	عنوان درس به انگلیسی:
پایه ☐ نظری ****	-	دروس پیش نیاز:
تخصصی الزامی ☐ عملی	-	دروس هم نیاز:
تخصصی اختیاری ****		تعداد واحد:
نظری-عملی ☐		
پروژه/رساله / پایان نامه ☐		
مهارتی-اشتغال پذیری ☐		تعداد ساعت:
مرتبط با آمایش/مأموریت ☐ مرتبط با مأموریت/آمایش موسسه است ☐ موسسه نیست ☐	وضعیت آمایشی/مأموریتی درس(صرفاً برای دروس تخصصی اختیاری مشخص شود)	

اگر واحد عملی دارد، چه نوع آموزش تکمیلی نیاز است؟: سفر علمی ☐ آزمایشگاه ☐ سمینار ☐ کارگاه ☐ موارد دیگر:

ب: هدف:

در عرصه روش شناسی معمولاً دو پرسش کلان وجود دارد: پرسش اول چگونگی تولید اندیشه است و پرسش دوم چگونگی فهم اندیشه های تولید شده توسط متفکران است. چارچوبها و سازه های نظری کمک کار پژوهشگر در هر دو مرحله هستند. با این حساب هدف اصلی این درس آشنایی با چارچوبها و سازه هایی است که تولیدکنندگان اندیشه سیاسی از آنها در آثارشان استفاده کرده اند، هرچند ممکن است به صراحت فصلی از اثر خودشان را به تبیین آن اختصاص نداده باشند. آشنایی با این سازه ها و چارچوبها همچنین پژوهشگر را به ابزارهایی مجهز می کند که بتواند اندیشه ها را در عالم عینی و عمل نیز امتداد دهد. هدف دیگر مجهز شدن به ره آوردهایی است که بتوان به کمک آنها متون اصلی اندیشه سیاسی را مورد خوانش روشمند قرارداد. وجه غالب این چارچوبها و سازه ها استعاره ای بودن آنها از پدیده ها و دانش های غیر سیاسی است.

پ) سرفصل ها:

۱. چارچوب ها و سازه های متخذ از حرکت، راه، صراط و مفاهیم مرتبط

صراط مستقیم مفهومی قرآنی است و اندیشمندانی که که از این مفهوم استفاده کرده اند، جهان سیاست را در بستر حرکت تبیین و ترسیم کرده اند. از این منظر شش رکن در هر اندیشه سیاسی قابل شناسایی است: مباحث حرکت، مقصد (اهداف و غایت)، محرک های معرفتی و انگیزشی، متحرکها(نهادهای، کنشگران و کارگزاران دولتی و غیر دولتی)، زمان و مکان اجرای سیاست. این چارچوب هم در سیاست فهمی کاربرد دارد و هم در سیاست سازی و سیاستگذاری. حرکت به این معنا از فلسفه وارد علوم سیاسی شده است، اما دامنه کاربرد صراط فراتر از حرکت بوده، کاربردهای بیشتری دارد. از جمله صراط به مثابه زبان سیاسی اسلام، صراط به مثابه محتوی، صراط به مثابه فرآیند، صراط به مثابه روش امتداد اندیشه از ساحت نظر به عمل و....

واژه هایی نظیر پیشرفت و پسرفت، ریزش و رویش، تندرو و کندرو، دنباله روی، رهبری، استقامت، تغییر مسیر، ره توشه، بین راه، آرمان، قله، منزل، افق، همراهان، سرعت، سبقت، گام اول، گام دوم و.....تماماً با همین استعاره مرتبط هستند. بیشترین سازه ها و چارچوب های بکار رفته در اندیشه سیاسی در همین دسته قرار می گیرند.

۲. چارچوب ها و سازه های متخذ حوزه بهداشت و درمان و بویژه آسیب شناسی:

این چارچوب ها نیز متنوع هستند. مشهورترین این چارچوب ها مربوط به مدعایی است که اندیشه ها را پاسخ به بحران های زمانه می داند. لذا چهار مرحله متخذ از کارطبیع یعنی مواجهه با بحران(بیماری)، ریشه یابی بحران از سوی متفکر، تصویر وضع مطلوب و ارایه راه حل و درمان در این رویکرد مورد توجه است.

۳. چارچوب ها و سازه های متخذ از معماری:

مشهورترین سازه در این بخش سازه زیر بنا و روبنا است.

۴. چارچوب ها و سازه های ارگانیکی:

نظریه عصبیت ابن خلدون، تمثیل دولت و جامعه به موجود زنده، استفاده از تمثیل قلب یا مغز برای رهبر و رییس دولت از مشهورترین مثال های ارگانیکی است.

۵. چارچوب ها و سازه های مکانیکی:

برخی از چارچوب های سیستمی از این قبیل است.

۶. چارچوب ها و سازه های فلسفی:

غالب اتوپیا ها و آرمانشهرها و نیز تقسیم نظام های سیاسی بر اساس فاضله، جاهله، فاسقه و ضاله از نمونه های رایج در این قسمت است. همچنین استفاده از الگوی علل اربعه (علت فاعلی، مادی، صوری و غایی پدیده های سیاسی)

و روابط چهارگانه در اندیشه سیاسی

نیز الگوی سه گانه اندیشه سیاسی در اسلام

۷. چارچوب ها و سازه های مفهومی

روش مفهومی دارای رویکردهای مختلفی است. در اینجا به سه نمونه آن اشاره می شود :

الف. رویکرد مفاهیم اولیه و ثانویه: در این رویکرد پس از تعریف سیاست و فعل سیاسی به این نکته اشاره می شود که در فعل سیاسی دو پرسش کلیدی مطرح است. هدف فعل سیاسی چیست؟ ابزار تحقق هدف فعل سیاسی چیست؟ آنچه در پاسخ این دو پرسش مطرح می شود مفاهیم اولیه سیاسی نامیده می شود. معمولا در پاسخ پرسش اول مفهوم کلیدی سعادت مطرح می گردد و در پاسخ پرسش دوم مفهوم کلیدی قدرت. بنابراین مفاهیم اولیه سیاست عبارت خواهد بود از سعادت و قدرت. از این رو تمامی مفاهیم دیگری که در اندیشه سیاسی مطرح می شود مفاهیم ثانویه خواهد بود زیرا در پاسخ به پرسش های مفاهیم اولیه مطرح می شود. برای نمونه وقتی می پرسیم سعادت چیست؟ هر مکتب و متفکری بر حسب مبانی فکری خود به این سوال جواب می دهد و در هر یک از این جواب ها مفهوم خاصی متولد می شود برای مثال در اندیشه برخی امنیت، در اندیشه گروهی آزادی، در اندیشه برخی عدالت و مساوات، در اندیشه عده ای لذت ، در اندیشه گروهی از متفکران توسعه ، رفاه و پیشرفت مادی و معنوی، و از این قبیل.....

ب. رویکرد مفاهیم متضاد: یعنی هر مفهومی را که ما بخواهیم بشناسیم فهمش در گرو شناخت مفهوم متضاد آن می باشد. مثلا صلاح با فساد، استبداد با آزادی، استقلال با وابستگی و

ج. تبیین بر اساس یک مفهوم مرکزی و بنیادی: در این روش اندیشه سیاسی متفکر حول یک مفهوم به نمایش گذاشته می شود که روش تکه برداری هم به آن گفته می شود روشی است .

ت) روش یاددهی - یادگیری متناسب با محتوا و هدف:

روش یادگیری و یاد دهی مبتنی بر یادگیری مشارکتی و یادگیری مبتنی بر حل مشکل است.

ث) روش ارزشیابی (پیشنهادی):

فعالیت های کلاسی در طول نیم سال	۲۰ درصد
آزمون پایان نیم سال	... درصد
آزمون پایانی	۶۰ درصد
پروژه	۲۰ درصد

ج) ملزومات، تجهیزات و امکانات مورد نیاز برای ارائه:

چ) منابع علمی پیشنهادی:

۱. صراط، ابراهیم برزگر، تهران، انتشارات انقلاب اسلامی

۲. استعاره ی صراط در اندیشه ی سیاسی سید قطب، ابراهیم برزگر، تهران، دانشگاه امام صادق ع

۳. سیاست به مثابه صراط، ابراهیم برزگر، تهران، سمت

۴. دولت و استعاره امانت در مردم سالاری دینی، ابراهیم برزگر، مطالعات راهبردی، شماره ۶۴

۵. استعاره و مجاز با رویکردی شناختی، آنتونیو بارسلونا، ترجمه فرزانه سجودی و دیگران، تهران، نقش جهان

۶. فهم نظریه های سیاسی، توماس اپریگنز، ترجمه فرهنگ رجایی، تهران
 ۷. فصول منتزعه، فارابی
 ۸. آرای اهل مدینه فاضله، فارابی
 ۹. اندیشه سیاسی امام خمینی، نجف لک زایی، قم، پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی
 ۱۰. تفکر سیاسی، گلن تیندر، ترجمه محمود صدری، تهران، علمی و فرهنگی
 ۱۱. مفاهیم اساسی در فلسفه سیاسی، عباس منوچهری، تهران، پرسش
 ۱۲. آموزش فلسفه، محمد تقی مصباح یزدی، تهران، سازمان تبلیغات اسلامی
 ۱۳. زبان سیاسی اسلام، برنارد لویس، ترجمه غلامرضا بهروزی لک، قم، دفتر تبلیغات اسلامی
 ۱۴. امنیت متعالیه، نجف لک زایی، قم، پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی
 ۱۵. تاریخ فکری ایران معاصر، عباس منوچهری، تهران، انتشارات روزبه
 ۱۶. فراسوی رنج و رویا، روایتی پارادایمی از تفکر سیاسی، عباس منوچهری، تهران، انتشارات پژوهشکده تاریخ اسلام
 ۱۷. مقاله ساختار فهم اندیشه سیاسی در اسلام، ابراهیم برزگر، مجله دانش سیاسی، دانشگاه امام صادق (ع)
 ۱۸. سیری اجمالی در نهضت های اسلامی صد ساله اخیر، مرتضی مطهری، تهران، صدرا
- و آثار متفکران ایرانی و غیر ایرانی دیگر از قبیل حمید عنایت، علیرضا صدرا، اجتماع گرایان و نیز توماس گرین، ریتزر، جان مور و

ج) ملاحظات برای افراد با نیازهای ویژه:

(اگر ملاحظاتی برای ارائه درس برای افراد با نیازهای ویژه همچون جامعه معلولین وجود دارد در این بخش قید شود)

خ) ملاحظات برای برگزاری الکترونیکی درس:

(امکان پذیری ارائه مجازی درس در آموزش تمام الکترونیکی یا ترکیبی و ملاحظات آن بیان شود.)

الف: عنوان درس به فارسی: بررسی تطبیقی اندیشه های سیاسی جهان معاصر		
عنوان درس به انگلیسی:	Comparative Political Thought in the Contemporary World	نوع درس و واحد
دروس پیش نیاز:	-	پایه ☐ نظری ****
دروس هم نیاز:	-	تخصصی الزامی ☐ عملی
تعداد واحد:		تخصصی اختیاری **** نظری-عملی ☐
تعداد ساعت:		پروژه/رساله / پایان نامه ☐ مهارتی-اشتغال پذیری ☐
وضعیت آمایشی/مأموریتی درس(صرفاً برای دروس تخصصی اختیاری مشخص شود)		مرتبط با آمایش/مأموریت ☐ مرتبط با مأموریت/آمایش موسسه است ☐ موسسه نیست ☐

اگر واحد عملی دارد، چه نوع آموزش تکمیلی نیاز است؟: سفر علمی ☐ آزمایشگاه ☐ سمینار ☐ کارگاه ☐ موارد دیگر:

ب: هدف:

۱. تحلیل تطبیقی مکاتب فکری سیاسی معاصر و تأثیر آنها بر تحولات جهانی.
۲. بررسی نقاط اشتراک و افتراق اندیشه های سیاسی در غرب، جهان اسلام، شرق آسیا و آمریکای لاتین.
۳. ارزیابی انتقادی مبانی فلسفی، اقتصادی و اجتماعی اندیشه های سیاسی معاصر.

پ) سر فصل ها:

کلیات و روش شناسی پژوهش تطبیقی

- تعریف «اندیشه سیاسی معاصر» و چارچوب های تحلیل تطبیقی.
- روش های مقایسه ای (مقایسه درون فرهنگی و بین فرهنگی).

لیبرالیسم و نئولیبرالیسم

سوسیالیسم و مارکسیسم معاصر

محافظه کاری و پوپولیسم

اندیشه های سیاسی در جهان اسلام

جلسه ۶: اندیشه های سیاسی در شرق آسیا

فمینیسم و جنبش های اجتماعی

آینده اندیشه سیاسی

- تأثیر فناوری و هوش مصنوعی بر سیاست (ترانس اومانیسم، حکمرانی دیجیتالی).
- نظریه های «پسادموکراسی» (کالین کراوچ).

روش یاددهی - یادگیری

روش یادگیری و یاد دهی مبتنی بر یادگیری مشارکتی و یادگیری مبتنی بر حل مشکل است.

نتایج مورد انتظار

دانشجویان توانایی نقد گفتمان های سیاسی معاصر را با رویکردی تطبیقی کسب می کنند.
تقویت مهارت های پژوهش میان رشته ای (تلفیق فلسفه، اقتصاد و علوم اجتماعی).

ت) روش یاددهی - یادگیری متناسب با محتوا و هدف:

روش یادگیری و یاد دهی مبتنی بر یادگیری مشارکتی و یادگیری مبتنی بر حل مشکل است.

ث) روش ارزشیابی (پیشنهادی):

فعالیت های کلاسی در طول نیم سال

۲۰ درصد

آزمون پایان نیم سال	... درصد
آزمون پایانی	۶۰ درصد
پروژه	۲۰ درصد

ج) ملزومات، تجهیزات و امکانات مورد نیاز برای ارائه:

چ) منابع علمی پیشنهادی:

جین همپتن، فلسفه سیاسی
فیل پروین و کلر چمبرز، فلسفه ی سیاسی
کاترiona مک کینون، مسائل نظریه سیاسی
آثار لاک، کانت و رالز و هابز و فریدمن
یان ورنر مولر، پوپولیسم چیست؟
پل تاگارت، پوپولیسم

ح) ملاحظات برای افراد با نیازهای ویژه:

(اگر ملاحظاتی برای ارائه درس برای افراد با نیازهای ویژه همچون جامعه معلولین وجود دارد در این بخش قید شود)

خ) ملاحظات برای برگزاری الکترونیکی درس:

(امکان پذیری ارائه مجازی درس در آموزش تمام الکترونیکی یا ترکیبی و ملاحظات آن بیان شود.)

الف: عنوان درس به فارسی: مسائل جدید فقه سیاسی		
نوع درس و واحد	New Issues in Political Jurisprudence	عنوان درس به انگلیسی:
پایه ☐ نظری ****	-	دروس پیش نیاز:
تخصصی الزامی ☐ عملی	-	دروس هم نیاز:
تخصصی اختیاری ****		تعداد واحد:
پروژه/رساله / پایان نامه ☐		تعداد ساعت:
مهارتی-اشتغال پذیری ☐		
مرتبط با آمایش/مأموریت ☐ مرتبط با مأموریت/آمایش موسسه است ☐	وضعیت آمایشی/مأموریتی درس (صرفاً برای دروس تخصصی اختیاری مشخص شود)	

اگر واحد عملی دارد، چه نوع آموزش تکمیلی نیاز است؟: سفر علمی ☐ آزمایشگاه ☐ سمینار ☐ کارگاه ☐ موارد دیگر:

ب: هدف:

آشنایی با مسائل نوپدید در عرصه فقه سیاسی و بررسی ظرفیتها و شیوه‌های پاسخ دهی فقه سیاسی به آنها

پ) سرفصل‌ها:

۱. مفاهیم و کلیات

۲. مبانی:

- مبانی و ظرفیت‌های فقه در پاسخ‌گویی به مسائل و موضوعات نوپدید عرصه سیاست

- روش‌شناسی فقه در مواجهه با موضوعات و مسائل نوپدید سیاسی (نقش زمان، مکان و مصلحت)

- سازوکارهای توانمندسازی فقه سیاسی در پاسخ‌گویی به مسائل جدید

۳. مسائل سیاست داخلی از منظر فقه سیاسی

- تابعیت

- حقوق بشر

- حق شهروندی

- حقوق زنان

- قانون اساسی

- تفکیک قوا

- مشارکت سیاسی

- آزادی‌های سیاسی

- مطبوعات و رسانه

- انتخابات

- پارلمان

- احزاب

- اعتراض و شورش

- جرم سیاسی

۵. مسائل فرامرزی (سیاست خارجی و روابط بین الملل از منظر فقه سیاسی)

- مرزهای ملی
- مهاجرت
- تابعیت و تابعیت دوگانه
- پناهندگی از/ به
- سازمانهای بین المللی
- تعهدات بین المللی
- جهانی شدن
- سلاح های کشتار جمعی
- تروریسم
- عملیات استشهادی یا انتحاری
- جنگ، دفاع، مقاومت
- جنگ نرم

ت) روش یاددهی - یادگیری متناسب با محتوا و هدف:

روش یادگیری و یاد دهی مبتنی بر یادگیری مشارکتی و یادگیری مبتنی بر حل مشکل است.

ث) روش ارزشیابی (پیشهادی):

فعالیت های کلاسی در طول نیم سال	۲۰ درصد
آزمون پایان نیم سال	... درصد
آزمون پایانی	۶۰ درصد
پروژه	۲۰ درصد

ج) ملزومات، تجهیزات و امکانات مورد نیاز برای ارائه:

چ) منابع علمی پیشنهادی:

- ۱- فقه المسائل المستحدثه، علی عباس الموسوی، پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی، ۱۳۸۸.
- ۲- تنبیه الامه و تنزیه المله، محمد حسین نائینی؛
- ۳- مجموعه مقالات کنگره بررسی نقش زمان و مکان در اجتهاد.
- ۴- نظارت بر قدرت در فقه سیاسی، سید سجاد ایزدهی، پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی، ۱۳۸۷.
- ۵- قواعد فقه سیاسی، روح الله شریعتی، قم: پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی، ۱۳۸۷.
- ۶- حقوق و وظایف غیر مسلمانان در جامعه اسلامی، روح الله شریعتی، بوستان کتاب، ۱۳۸۱؛
- ۷- الاسلام والقانون الدولي الانسانی، جمعی از محققین، قم: پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی، ۱۳۸۸.
- ۸- حقوق اقلیتها، عباسعلی عمید زنجانی، دفتر نشر فرهنگ اسلامی، ۱۳۶۲.
- ۹- فقه انتخابات، روح الله شریعتی، قم: پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی
- ۱۰- مشارکت سیاسی در فقه سیاسی، سید سجاد ایزدهی، تهران پژوهشگاه فرهنگ و اندیشه اسلامی
- ۱۱- فقه سیاسی شیعه: ساز و کارهای تحول در دوران معاصر، سید کاظم سیدباقری، تهران پژوهشگاه فرهنگ و اندیشه اسلامی

۱۲. فقه سیاسی، منصور میراحمدی، تهران، سمت

۱۳. فقه سیاسی و جمهوری اسلامی ایران، کمال اکبری، تهران، پژوهشگاه فرهنگ و اندیشه اسلامی

ج) ملاحظات برای افراد با نیازهای ویژه:

(اگر ملاحظاتی برای ارائه درس برای افراد با نیازهای ویژه همچون جامعه معلولین وجود دارد در این بخش قید شود)

خ) ملاحظات برای برگزاری الکترونیکی درس:

(امکان پذیری ارائه مجازی درس در آموزش تمام الکترونیکی یا ترکیبی و ملاحظات آن بیان شود.)

الف: عنوان درس به فارسی: حقوق بشر در اسلام (مبانی و مسائل)		
نوع درس و واحد	Human Rights in Islam: Foundations and Issues	عنوان درس به انگلیسی:
پایه ☐ نظری ****	-	دروس پیش نیاز:
تخصصی الزامی ☐ عملی	-	دروس هم نیاز:
تخصصی اختیاری ****		تعداد واحد:
پروژه/رساله / پایان نامه ☐		تعداد ساعت:
مهارتی-اشتغال پذیری ☐		
مرتبط با آمایش/مأموریت ☐ مرتبط با مأموریت/آمایش موسسه است ☐	وضعیت آمایشی/مأموریتی درس (صرفاً برای دروس تخصصی اختیاری مشخص شود)	

اگر واحد عملی دارد، چه نوع آموزش تکمیلی نیاز است؟: سفر علمی ☐ آزمایشگاه ☐ سمینار ☐ کارگاه ☐ موارد دیگر:

ب: هدف:

شناخت، درک و تبیین مبانی و اصول بنیادین حقوق بشر در اسلام؛ بررسی مبانی فلسفی و ساختار فقهی و حقوقی حق‌های بشری در اسلام؛ آشنایی با اسناد و منابع حقوق بشر اسلامی؛ تفاوت حقوق بشر با حقوق بشردوستانه؛ شناخت نسل‌های حقوق بشری و انواع حقوق مطرح و بالاخره، رویکرد نقادانه به حقوق بشر سکولار از اهداف برگزاری این درس می‌باشد.

پ) سرفصل‌ها:

- مفاهیم و کلیات:

آشنایی با مفاهیم حقوق بشر و حقوق بشردوستانه و نسل‌های حقوق بشر؛
تاریخچه حقوق بشر (جنگ جهانی دوم و توجه بین‌المللی به حقوق بشر؛ منشور ملل متحد و حقوق بشر؛ دوره‌های مختلف اقدامات سازمان ملل متحد و...)
جهت‌گیری اندیشمندان اسلامی نسبت به حقوق بشر؛
مکاتب مختلف حقوقی و مکتب حقوقی اسلام؛

- مبانی و منابع:

مبانی و منابع حقوق بشر غربی؛
مبانی و اصول بنیادین حقوق بشر در اسلام؛
منابع و اسناد (ابزارهای) بین‌المللی حقوق بشر؛ شامل میثاقین، کنوانسیون زنان، کنوانسیون حقوق کودکان و سایر کنوانسیون‌های بین‌المللی و منطقه‌ای در رابطه با حقوق بشر و حقوق بشردوستانه
اسناد و متون اسلامی مرتبط با حقوق بشر؛

- تحلیل و بررسی:

نقد و ارزیابی اعلامیه جهانی حقوق بشر از دیدگاه اسلامی؛
نقد و ارزیابی کنوانسیون‌های بین‌المللی حقوق بشر (میثاقین؛ منع خشونت علیه زنان و منع شکنجه و ...) از دیدگاه اسلام؛
نقد و ارزیابی اعلامیه اسلامی حقوق بشر (اعلامیه قاهره)؛
حقوق بشر اسلامی و فرصت‌های فرا رو؛
ضمانت اجرای حقوق بشر در دو دیدگاه اسلامی و غربی.

- مسائل و حق‌های مهم بشری:

تقسیم‌بندی حق‌ها به فردی و اجتماعی؛ مدنی سیاسی و اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی و ...
حق آزادی بیان، عقیده و مذهب؛
حق برخورداری از ممنوعیت شکنجه و اعمال و رفتار غیرانسانی؛

حق مشارکت سیاسی؛
حق کار، مالکیت و اشتغال؛
حق برابری و تساوی؛
حق بر آموزش و بهداشت؛
حقوق زنان؛
حقوق کودکان؛
حقوق شهروندی و ...

ت) روش یاددهی - یادگیری متناسب با محتوا و هدف:

روش یادگیری و یاد دهی مبتنی بر یادگیری مشارکتی و یادگیری مبتنی بر حل مشکل است.

ث) روش ارزشیابی (پیشنهادی):

فعالیت‌های کلاسی در طول نیم‌سال	۲۰ درصد
آزمون پایان نیم‌سال	... درصد
آزمون پایانی	۶۰ درصد
پروژه	۲۰ درصد

ج) ملزومات، تجهیزات و امکانات مورد نیاز برای ارائه:

چ) منابع علمی پیشنهادی:

- حقوق بشر و حقوق بشردوستانه؛ ناصر قربان‌نیا؛ پژوهشگاه فرهنگ و اندیشه اسلامی
- حقوق بشر در اسلام (مفاهیم، مبانی و مصادیق)؛ حسین جوان آراسته؛ پژوهشگاه حوزه و دانشگاه
- حقوق جهانی بشر: تحقیق و تطبیق در دو نظام؛ اسلام و غرب؛ محمدتقی جعفری؛ موسسه تدوین و نشر آثار استاد علامه محمد تقی جعفری
- نگاهی گذرا به حقوق بشر از دیدگاه اسلام؛ محمدتقی مصباح یزدی؛ مؤسسه امام خمینی
- اسلام و مبانی حقوق بشر؛ رحیم نوبهار؛ نگاه معاصر
- مبانی حقوق بشر از دیدگاه اسلام و دیگر مکاتب؛ صادق حقیقت و سیدعلی میرموسوی؛ پژوهشگاه فرهنگ و اندیشه اسلامی
- حقوق بشر و آزادی‌های بنیادین (سه نسل حقوق بشر در اسلام، ایران و اسناد بین‌الملل و منطقه‌ای)؛ بیژن عباسی؛ نشر دادگستر
- مبانی حقوق بشر در اسلام و دنیای معاصر؛ عمید زنجانی؛ مجد
- حقوق بشر و آزادی‌های اساسی؛ سید محمد هاشمی؛ نشر میزان
- حقوق بشر و مفاهیم مساوات، انصاف و عدالت؛ محمدآشوری و سیدمحمدهاشمی و...؛ انتشارات خرسندی
- حقوق بشر معاصر (جستارهایی در حق‌ها و آزادی‌ها) - دفتر دوم؛ سیدمحمد قاری سیدفاطمی؛ انتشارات نگاه معاصر
- حقوق بشر معاصر (درآمدی بر مباحث نظری: مفاهیم، مبانی، قلمرو و منابع) - دفتر اول؛ سیدمحمد قاری سیدفاطمی؛ انتشارات نگاه معاصر
- آزادی دینی از منظر حقوق بین‌الملل با نگاهی به ره‌یافت اسلامی؛ سعید رهایی؛ دانشگاه مفید
- آزادی‌های عمومی و حقوق بشر (بررسی و تحلیل حقوق شهروندی و حقوق بشر)؛ منوچهر طباطبایی مؤتمنی؛ موسسه چاپ و انتشارات دانشگاه تهران
- حقوق بشر؛ نویسنده: مایکل فریمن؛ مترجم: محمد کیوانفر؛ نشر کتاب هرمس
- فلسفه حقوق بشر؛ جیمز نیکل؛ مترجم: بهزاد زره‌داران؛ انتشارات خرسندی
- درس‌نامه حقوق بشر از دیدگاه اسلام؛ عبدالحکیم سلیمی؛ مرکز بین‌المللی ترجمه و نشر المصطفی
- حقوق بشر: نظریه‌ها و رویه‌ها؛ حسین شریفی طراز‌کوهی؛ نشر میزان
- حقوق بشر از دیدگاه اندیشمندان مسلمان؛ محمد محمدی (گرگانی)؛ نشر نی

- تنبیه بدنی کودکان از دیدگاه فقه امامیه و نظام بین الملل حقوق بشر؛ سیدجواد حسینی‌خواه؛ مرکز فقهی ائمه اطهار(ع)
- نظام حقوق بشر اسلامی؛ محمدجواد ارسطا؛ به‌کوشش: سیدعزیزاله موسوی؛ مرکز پژوهشی مبنا
- حقوق بشر و ضمانت‌های آن در اسلام؛ مصطفی زلمی؛ نشر احسان
- اعلامیه‌ی جهانی حقوق بشر و تاریخچه آن؛ گلن جانسون، ترجمه: محمدجعفر پوینده؛ نشر چرخ
- دانشنامه حقوق بشر؛ حسین میرمحمد صادقی، امیرحسن نیازپور، دکتر عارف خلیلی پاجی؛ نشر میزان
- فلسفه حقوق بشر؛ آیت الله جوادی آملی؛ نشر اسراء
- حقوق الإنسان بین تعالیم الإسلام و إعلان الأمم المتحدة؛ محمد غزالی؛ النهضة مصر
- حقوق الانسان بين الاعلامين الاسلامي و العالمي؛ محمدعلی التسخیری؛
- حقوق الانسان من وجهة نظر اسلاميه (ملاحظات عامه)؛ سیدمحمدباقر الحکیم؛ امام حسین (ع)
- حقوق الانسان و حرياته الاساسيه؛ هانی سلیمان؛ دار الشروق للنشر
- المواثيق الاساسية لحقوق الانسان؛ عطاء الله فشار؛ الفاء للوثائق
- حقوق الانسان و حرياته الاساسية؛ طارق الصرفندی؛ دار الخلیج للنشر
- حقوق الإنسان فی ضوء الكتاب والسنة؛ السید محمد یسری؛ دار المعرفة للطباعة و النشر
- موسوعة حقوق الإنسان فی الإسلام؛ خدیجة النبراوی؛ دار السلام

- Khan, M. Z. (n.d.). *Islam and human rights*. Islam International Publications.
- Maududi, S. A. A. (n.d.). *Human rights in Islam*. MMI Publishers.
- Zarabozo, J. (n.d.). *Human rights in Islam*. Kingdom of Saudi Arabia: Ministry of Islamic Affairs.
- Mayer, A. E. (2012). *Islam and human rights: Tradition and politics*. London: Routledge.
- Assheha, A. R., & Siddiqui, S. A. (n.d.). *Islamic concepts of human rights*. Shipra Publications.
- Baderin, M. A. (n.d.). *International human rights and Islamic law*. Oxford: Oxford Monographs in International Law.
- Claydon, D. (n.d.). *Human rights and public policy*. Adelaide Booksellers.
- Saul, M., Follesdal, A., & Ulfstein, G. (n.d.). *The international human rights judiciary and national parliaments*.

ح) ملاحظات برای افراد با نیازهای ویژه:

(اگر ملاحظاتی برای ارائه درس برای افراد با نیازهای ویژه همچون جامعه معلولین وجود دارد در این بخش قید شود)

خ) ملاحظات برای برگزاری الکترونیکی درس:

(امکان‌پذیری ارائه مجازی درس در آموزش تمام الکترونیکی یا ترکیبی و ملاحظات آن بیان شود.)

الف: عنوان درس به فارسی: فلسفه سیاسی تطبیقی		
عنوان درس به انگلیسی:	Comparative Political Philosophy	نوع درس و واحد
دروس پیش نیاز:	-	پایه ☐ نظری ****
دروس هم نیاز:	-	تخصصی الزامی ☐ عملی
تعداد واحد:		تخصصی اختیاری ***** ☐ نظری-عملی
تعداد ساعت:		پروژه/رساله / پایان نامه ☐ مهارتی-اشتغال پذیری ☐
وضعیت آمایشی/مأموریتی درس(صرفاً برای دروس تخصصی اختیاری مشخص شود)		مرتبط با آمایش/مأموریت ☐ مرتبط با مأموریت/آمایش موسسه است ☐ موسسه نیست ☐

اگر واحد عملی دارد، چه نوع آموزش تکمیلی نیاز است؟: سفر علمی ☐ آزمایشگاه ☐ سمینار ☐ کارگاه ☐ موارد دیگر:

ب: هدف:

- بررسی تطبیقی مکاتب کلاسیک، مدرن و معاصر فلسفه سیاسی در شرق و غرب.
- تحلیل وجوه اشتراک و افتراق اندیشه‌های سیاسی در فرهنگ‌ها و تمدن‌های مختلف.
- ارزیابی تأثیر متقابل اندیشه‌های سیاسی بر تحولات تاریخی و اجتماعی.
- این سرفصل با تأکید بر بین‌فرهنگی بودن و روش‌مند کردن مقایسه‌ها، می‌تواند به درک عمیق‌تر از تعاملات فلسفه سیاسی در جهان معاصر کمک کند.

پ) سرفصل‌ها:

۱. مبانی و روش‌شناسی فلسفه سیاسی تطبیقی

- تعریف، ضرورت و چارچوب‌های تحلیل تطبیقی
- روش‌های مقایسه‌ای: چالش‌ها و محدودیت‌ها

۲. آشنایی با سه سنت کلاسیک فلسفه سیاسی

- سنت غربی (افلاطون و ارسطو)
- سنت اسلامی (فارابی، ابن سینا، سهروردی، نصیرالدین طوسی، ملاصدرا)
- سنت آسیای شرقی (کنفوسیوس، لائوتسه)

۳. فلسفه سیاسی مدرن: غرب و سایر جهان

- قرارداد اجتماعی (هابز، لاک، روسو) در مقابل اندیشه‌های سیاسی در هند و چین
- نقدهای شرقی بر لیبرالیسم و سکولاریسم

۴. فلسفه سیاسی اسلامی

- فلسفه سیاسی فاضله فارابی
- فلسفه سیاسی برهانی سینوی
- فلسفه سیاسی اشراقی سهروردی
- فلسفه سیاسی تقریبی نصیرالدین طوسی
- فلسفه سیاسی متعالی صدرایی

۵. فلسفه‌های سیاسی معاصر و گفتمان‌های جهانی

- مقایسه پست‌مدرنیسم غربی با نقدهای شرقی به مدرنیته
- حقوق بشر: رویکردهای غربی و غیرغربی (اسلامی، آفریقایی، آسیایی)
- مفهوم مشروعیت و نسبت آن با اخلاق، دین و قانون در هر سنت
- جایگاه مردم و نهادهای اجتماعی در تولید و تحدید اقتدار

- نقش عقلانیت و عرفان در شکل‌گیری نظریه‌های حکمرانی
- مقایسه انقلاب‌های فرانسه و ایران از منظر فلسفه سیاسی
- دموکراسی در غرب و الگوهای مشروعیت سیاسی در شرق
- ۶. چالش‌های معاصر در فلسفه سیاسی تطبیقی

- جهانی‌شدن و تنوع فرهنگی
- اخلاق سیاسی و عدالت در جوامع چندفرهنگی
- دگردیسی‌های تاریخی مفهوم قدرت سیاسی در شرایط مدرن و پسااستعماری

ت) روش یاددهی - یادگیری متناسب با محتوا و هدف:

روش یادگیری و یاددهی مبتنی بر یادگیری مشارکتی و یادگیری مبتنی بر حل مشکل است.

ث) روش ارزشیابی (پیشهادی):

فعالیت‌های کلاسی در طول نیم‌سال	۲۰ درصد
آزمون پایان نیم‌سال	... درصد
آزمون پایانی	۶۰ درصد
پروژه	۲۰ درصد

ج) ملزومات، تجهیزات و امکانات موردنیاز برای ارائه:

چ) منابع علمی پیشنهادی:

- آثار متفکران غرب قدیم مانند افلاطون (جمهور و قوانین) و ارسطو (سیاست و اخلاق نیکوماخوس)
- آثار متفکران سنت آسیای شرقی (کنفوسیوس، لائوتسه)
- آثار اصحاب قرارداد اجتماعی (هابز، لاک، روسو)
- آثار فیلسوفان مسلمان مانند فارابی، ابن سینا، سهروردی، نصیرالدین طوسی، ملاصدرا
- "فلسفه سیاسی تطبیقی" - ویرایش شده توسط Anthony J. Parel
- "Comparing Political Philosophies" - James P. Sterba
- "اندیشه سیاسی در اسلام معاصر" - حمید عنایت
- مقالات مرتبط از ژورنال‌های معتبر مانند Journal of Political Philosophy
- مجموعه نوزده جلدی اندیشه سیاسی متفکران مسلمان، به کوشش علی اکبر علیخانی
- مجموعه آثار درباره فلسفه سیاسی اسلامی (مشاء، اشراق، متعالیه)، نشر پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی

ح) ملاحظات برای افراد با نیازهای ویژه:

(اگر ملاحظاتی برای ارائه درس برای افراد با نیازهای ویژه همچون جامعه معلولین وجود دارد در این بخش قید شود)

خ) ملاحظات برای برگزاری الکترونیکی درس:

(امکان‌پذیری ارائه مجازی درس در آموزش تمام الکترونیکی یا ترکیبی و ملاحظات آن بیان شود.)

الف: عنوان درس به فارسی: مسائل بنیادین سیاست در قرآن و سیره		
عنوان درس به انگلیسی:	Fundamental Issues of Politics in the Qur'an and Sirah	نوع درس و واحد
دروس پیش نیاز:	-	پایه ☐ نظری ****
دروس هم نیاز:	-	تخصصی الزامی ☐ عملی
تعداد واحد:		تخصصی اختیاری **** ☐ نظری-عملی
تعداد ساعت:		پروژه/ رساله / پایان نامه ☐ مهارتی-اشتغال پذیری ☐
وضعیت آمایشی/مأموریتی درس(صرفاً برای دروس تخصصی اختیاری مشخص شود)		مرتبط با آمایش/مأموریت ☐ مرتبط با مأموریت/آمایش موسسه است ☐ موسسه نیست ☐

اگر واحد عملی دارد، چه نوع آموزش تکمیلی نیاز است؟: سفر علمی ☐ آزمایشگاه ☐ سمینار ☐ کارگاه ☐ موارد دیگر:

ب: هدف:

۱. آشنایی دانشجویان با مفاهیم، نظریه‌ها و مسائل بنیادین سیاسی (مانند دولت، قدرت، عدالت، آزادی، مشروعیت و امنیت) از منظر قرآن و سیره.

۲. آشنایی دانشجویان با روش‌های مختلف تفسیر و تحلیل متون دینی (قرآن) و متون تاریخی (سیره) برای استنباط اندیشه سیاسی.

۳. آشنایی دانشجویان با الگوهای عملی دولت‌سازی و حکمرانی در صدر اسلام، به‌ویژه مدل دولت-شهر مدینه و حکومت علوی، و تحلیل چالش‌ها و دستاوردهای آن‌ها.

۴. توانمندسازی دانشجویان در تحلیل انتقادی و نظام‌مند متون اولیه دینی و تاریخی به‌منظور استخراج و صورت‌بندی یک چارچوب منسجم سیاسی.

۵. توانمندسازی دانشجویان برای انجام تحلیل تطبیقی میان الگوهای سیاسی برآمده از قرآن و سیره با نظریه‌های سیاسی مدرن، و شناسایی نقاط اشتراک و افتراق.

پ) سر فصل‌ها:

بخش اول: مبانی معرفت‌شناختی و روش‌شناختی

الف) چستی و امکان سیاست قرآنی-نبوی: نسبت وحی و سیره در تأسیس امر سیاسی.

ب) روش‌شناسی فهم سیاسی از قرآن و سیره: هرمنوتیک سیاسی متن، تحلیل تاریخی-انتقادی سیره، روش‌شناسی موضوعی و سیستمی

ج) الگوهای کلان مطالعه سیاست در قرآن و سیره:

۱. الگوی دانشی/موضوعی (فلسفه، فقه، اخلاق و تاریخ سیاسی در پرتو قرآن و سیره).

۲. الگوی کارکردی/ساختاری (تحلیل اهداف، ابزارها و ساختارهای برآمده از قرآن و محقق شده در سیره).

د) رابطه عقل، وحی و تاریخ در تکوین اندیشه سیاسی اسلام.

بخش دوم: مبانی هستی‌شناختی و انسان‌شناختی سیاست

الف) توحید و مبانی هستی‌شناسی قدرت:

۱. در قرآن: مفهوم حاکمیت، ولایت تکوینی و تشریعی.

۲. در سیره: پیامبر (ص) به‌مثابه حاکم و مجری شریعت؛ تحلیل فرمان‌ها و قضاوت‌های نبوی.

ب) انسان‌شناسی سیاسی:

۱. در قرآن: مفهوم خلافت الهی انسان (استخلاف)، امانت، فطرت و کرامت ذاتی.
۲. در سیره: تحلیل کنشگری صحابه و اهل بیت (ع)؛ حقوق و تکالیف شهروندان در دولت شهر مدینه.

ج) فلسفه تاریخ در قرآن و سیره:

۱. سنت‌های الهی حاکم بر جوامع (استکبار و استضعاف، تداول دولت‌ها).
۲. مطالعه موردی: تحلیل قرآنی-تاریخی ظهور و سقوط اقوام و تطبیق آن بر ظهور اسلام در حجاز.

بخش سوم: اهداف، غایات و اصول کلان حکمرانی در قرآن و سیره

الف) عدالت و قسط:

۱. ابعاد نظری عدالت در قرآن.
۲. کاربست عدالت در سیره: منشور حکومتی امام علی (ع) به مالک اشتر، قضاوت‌های نبوی، و توزیع بیت‌المال.

ب) آزادی و مسئولیت:

۱. حدود و ثغور آزادی‌های فردی و اجتماعی در قرآن.
۲. تجلی آزادی در سیره: بیعت به‌مثابه قرارداد اجتماعی، حقوق مخالفان و اهل ذمه در سیره نبوی.

ج) امنیت، نظم و مصلحت عمومی:

۱. مبانی امنیت پایدار در قرآن.
۲. کاربست در سیره: ایجاد امنیت در مدینه پس از هجرت، جایگاه نظم عمومی و حدود مصلحت.

بخش چهارم: ابزارها، نهادها و ساختارهای سیاسی

الف) ارکان اصلی نظام حکمرانی مطلوب:

۱. رهبری الهی (امامت و ولایت): مبانی مشروعیت، تحلیل مدل حکمرانی نبوی در مدینه، بحران جانشینی و الگوی حکمرانی در دوره خلافت و امامت.
۲. قانون الهی (دین و شریعت): شریعت به‌مثابه قانون اساسی و منبع تنظیم روابط قدرت.
۳. جامعه ایمانی (امت): امت به‌مثابه جامعه سیاسی؛ حقوق و تکالیف متقابل اعضا.
۴. دولت الهی: کارویژه‌ها، ساختار و نسبت آن با امت و رهبری.

- ب) نهادهای کلیدی حکمرانی: حدود و اعتبار شورا (مشارکت و تصمیم‌سازی)، نظارت عمومی (امر به معروف و نهی از منکر) و قضاوت در قرآن و سیره.

- ج) اخلاق حکمرانی: فضائل و رذائل حاکمان و شهروندان (صبر، صداقت، وفای به عهد در برابر استبداد، نفاق و پیمان‌شکنی) در قرآن و سیره.

- د) حکمرانی اقتصاد: عدالت توزیعی، مالکیت، انفال، و مبارزه با فساد و اتراف در قرآن و سیره.

ه) حکمرانی در عرصه بین‌الملل:

۱. اصول قرآنی حاکم بر روابط با دیگر ملل (نفی سبیل، دعوت، جهاد، صلح و همزیستی مسالمت‌آمیز).
۲. مطالعه موردی: صلح حدیبیه، نامه‌نگاری با سران کشورها، اصول جهاد دفاعی در سیره نبوی.

ن) روش یاددهی - یادگیری متناسب با محتوا و هدف:

روش یادگیری و یاد دهی مبتنی بر یادگیری مشارکتی و یادگیری مبتنی بر حل مشکل است.

ث) روش ارزشیابی (پیشهادی):

فعالیت‌های کلاسی در طول نیم‌سال

۲۰ درصد

آزمون پایان نیم‌سال

... درصد

آزمون پایانی

۶۰ درصد

پروژه

۲۰ درصد

ج) ملزومات، تجهیزات و امکانات مورد نیاز برای ارائه:

چ) منابع علمی پیشنهادی:

- ۱) قرآن کریم (با مراجعه به تفاسیر معتبر به ویژه تفسیر المیزان علامه طباطبائی و تفاسیر موضوعی).
- ۲) نهج البلاغه (با تمرکز بر خطبه‌ها، نامه‌ها به ویژه عهدنامه مالک اشتر، و حکمت‌های سیاسی).
- ۳) ابن هشام، عبدالملک. السیره النبویه (سیره ابن هشام).
- ۴) طبری، محمد بن جریر. تاریخ الرسل و الملوک (تاریخ طبری). (بخش‌های مرتبط با تاریخ صدر اسلام).
- ۵) ابن سعد، محمد. الطبقات الکبری.
- ۶) بلاذری، احمد بن یحیی. فتوح البلدان. (برای مطالعه ساختارهای اداری-مالی اولیه).
- ۷) ایزوتسو، توشیهیکو. (۱۳۶۱). خدا و انسان در قرآن. ترجمه احمد آرام. تهران: شرکت سهامی انتشار.
- ۸) تیجانی، عبدالقادر حامد. (۱۳۸۹). مبانی اندیشه سیاسی در آیات مکی قرآن. ترجمه مشتاق حلو، مهران اسماعیلی. قم: پژوهشگاه فرهنگ و اندیشه اسلامی.
- ۹) جمعی از نویسندگان. (۱۳۸۷). سیره سیاسی پیامبر اعظم (ص). قم: پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی.
- ۱۰) جعفریان، رسول. (۱۳۸۷). تاریخ سیاسی اسلام (جلد ۲: سیره رسول خدا و تاریخ خلفا). قم: دلیل ما.
- ۱۱) حقیقت، سید صادق. (۱۳۸۹). مسئله‌شناسی مطالعات سیاسی اسلامی. قم: پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی.
- ۱۲) خمینی، روح‌الله. (۱۳۸۵). حکومت اسلامی یا ولایت فقیه. قم: مؤسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی.
- ۱۳) شجاعی زند، علیرضا. (۱۳۹۴). مشروعیت دینی دولت و اقتدار سیاسی دین. تهران: انتشارات تیسرا.
- ۱۴) شهیدی، سید جعفر. (۱۳۹۲). تاریخ تحلیلی اسلام. تهران: مرکز نشر دانشگاهی.
- ۱۵) عمید زنجانی، عباسعلی. (۱۳۷۷). فقه سیاسی. تهران: انتشارات امیرکبیر.
- ۱۶) عنایت، حمید. (۱۳۹۸). اندیشه سیاسی در اسلام معاصر. ترجمه بهاء‌الدین خرمشاهی. تهران: انتشارات خوارزمی.
- ۱۷) فراتی، عبدالوهاب. (۱۳۸۹). درسنامه سیره سیاسی نبوی. قم: پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی.
- ۱۸) فیرحی، داود. (۱۳۸۲). نظام سیاسی و دولت در اسلام. تهران: سمت.
- ۱۹) مصباح یزدی، محمدتقی. (۱۳۷۸). جامعه و تاریخ از دیدگاه قرآن. تهران: سازمان تبلیغات اسلامی.
- ۲۰) مطهری، مرتضی. (۱۳۹۳). سیری در سیره نبوی. تهران: انتشارات صدرا.
- ۲۱) میراحمدی، منصور. (۱۴۰۱). سیاست و حکمرانی قرآنی. تهران: انتشارات دانشگاه شهید بهشتی.
- ۲۲) واعظی، احمد. (۱۳۷۸). حکومت دینی: تاملی در اندیشه‌ی سیاسی اسلام. قم: مرصاد.

23) Black, A. (2011). *The history of Islamic political thought: From the Prophet to the present*. Edinburgh: Edinburgh University Press.

24) Lings, M. (2006). *Muhammad: His life based on the earliest sources*. Rochester, VT: Inner Traditions.

25) Watt, W. M. (1956). *Muhammad at Medina*. Oxford: Oxford University Press.

ح) ملاحظات برای افراد با نیازهای ویژه:

(اگر ملاحظاتی برای ارائه درس برای افراد با نیازهای ویژه همچون جامعه معلولین وجود دارد در این بخش قید شود)

خ) ملاحظات برای برگزاری الکترونیکی درس:

(امکان پذیری ارائه مجازی درس در آموزش تمام الکترونیکی یا ترکیبی و ملاحظات آن بیان شود.)

الف: عنوان درس به فارسی: الهیات سیاسی تطبیقی		
عنوان درس به انگلیسی:	Comparative Political Theology	نوع درس و واحد
دروس پیش نیاز:	-	پایه ☐ نظری ****
دروس هم نیاز:	-	تخصصی الزامی ☐ عملی
تعداد واحد:		تخصصی اختیاری **** نظری-عملی ☐
تعداد ساعت:		پروژه/رساله / پایان نامه ☐
		مهارتی-اشتغال پذیری ☐
وضعیت آمایشی/مأموریتی درس(صرفاً برای دروس تخصصی اختیاری مشخص شود)		مرتبط با آمایش/مأموریت ☐ مرتبط با مأموریت/آمایش موسسه است ☐ موسسه نیست ☐

اگر واحد عملی دارد، چه نوع آموزش تکمیلی نیاز است؟: سفر علمی ☐ آزمایشگاه ☐ سمینار ☐ کارگاه ☐ موارد دیگر:

ب: هدف:

- بررسی تطبیقی نقش دین در سیاست، نظریه پردازی درباره قدرت و مشروعیت در سنت های دینی مختلف از جمله اسلام، مسیحیت، یهودیت، بودیسم و دیگر مکاتب الهیاتی.
- شناخت نظام های الهیاتی و تأثیر آنها بر نظریه و عمل سیاسی در ادیان مختلف به ویژه تحلیل رابطه دین و سیاست و بازخوانی گفتمان های الهیات سیاسی در مواجهه با چالش های مدرنیته و مقایسه الهیات سیاسی اسلامی با سنت های دیگر.
- تربیت پژوهشگران و استادان متخصص در حوزه دین و سیاست با ارائه چهارچوب های نظری برای گفت و گوی بیندینی و حل منازعات سیاسی-مذهبی با تحلیل نقش نهادهای دینی در تحولات اجتماعی-سیاسی معاصر.
- بررسی چالش های اخلاقی و حقوقی الهیات سیاسی (مانند خشونت دینی، اقلیت ها، و حقوق زنان).

پ) سرفصل ها:

۱. کلیات و مفاهیم پایه

- تعریف الهیات سیاسی و الهیات تطبیقی
- تمایز بین الهیات سیاسی، فلسفه سیاسی، و ایدئولوژی های سکولار
- روش شناسی تحقیق در الهیات سیاسی تطبیقی (مقایسه ای، هرمنوتیک، تحلیل گفتمان)

۲. چهارچوب های نظری الهیات سیاسی

- الهیات سیاسی در سنت مسیحی (کاتولیک، ارتدکس، پروتستان)
- الهیات سیاسی در اسلام (شیعه و سنی) با تأکید بر خلافت، امامت و ولایت فقیه (با توجه به الهیات جدید سنی و شیعه)
- الهیات سیاسی در یهودیت
- رویکرد سنت های شرقی (هندوئیسم، بودیسم) به سیاست

۳. مفاهیم کلیدی در الهیات سیاسی تطبیقی (ادیان ابراهیمی)

- مقایسه مفاهیم حکومت، اطاعت، و مقاومت در الهیات ادیان
- مقایسه دیدگاه اسلام، مسیحیت و یهودیت درباره مشروعیت حکومت
- رابطه دین و دولت در الهیات مسیحی، اسلامی، و یهودی
- نقش نبوت، روحانیت، و مرجعیت دینی در نظام های سیاسی
- تحلیل مفاهیم عدالت، آزادی، و قانون در الهیات ادیان

۴. مطالعات موردی تطبیقی

- مقایسه الهیات سیاسی در جمهوری اسلامی ایران و الهیات سیاسی در غرب مسیحی
- تأثیر الهیات پروتستانی و کاتولیک و ارتدکس بر دموکراسی لیبرال
- جایگاه جهاد و جنگ عادلانه در اسلام و مسیحیت

- مفهوم مصلح موعود (مسیح، مهدی، ماشیح) و تأثیر آن بر گفتمان‌های سیاسی

۵. الهیات سیاسی و چالش‌های معاصر

- مواجهه الهیات سیاسی با سکولاریسم، پلورالیسم، و حقوق بشر
- الهیات سیاسی و جنبش‌های اجتماعی مانند الهیات سیاهان و فمینیسم دینی.
- نقش الهیات در انقلاب‌ها و تحولات سیاسی (انقلاب اسلامی ایران، بهار عربی، جنبش‌های اوانجلیکی در آمریکا)

۶. نقد و آینده پژوهی

- نقدهای پسامدرن و سکولار به الهیات سیاسی
- آینده الهیات سیاسی در جهان چندقطبی
- امکان گفتگوی بین‌دینی برای صلح و حکمرانی مشترک

ت) روش یاددهی - یادگیری متناسب با محتوا و هدف:

روش یادگیری و یاد دهی مبتنی بر یادگیری مشارکتی و یادگیری مبتنی بر حل مشکل است.

ث) روش ارزشیابی (پیشنهادی):

فعالیت‌های کلاسی در طول نیم‌سال	۲۰ درصد
آزمون پایان نیم‌سال	... درصد
آزمون پایانی	۶۰ درصد
پروژه	۲۰ درصد

ج) ملزومات، تجهیزات و امکانات موردنیاز برای ارائه:

چ) منابع علمی پیشنهادی:

الف. منابع عمومی الهیات سیاسی

الهیات سیاسی در غرب

- اگوستین، شهر خدا (تحلیل رابطه دولت و کلیسا)
- کارل اشمیت، مفهوم امر سیاسی (نقش الهیات در تعریف سیاست)
- جان میلبنک، الهیات و نظریه اجتماعی (نقد سکولاریسم)

الهیات سیاسی در اسلام

- فارابی، آراء اهل المدينة الفاضلة (تدبیر مدینه بر اساس حکمت)
- فارابی، رساله الملة

امام خمینی، ولایت فقیه (الهیات حکومت در شیعه)

سید قطب، معالم فی الطريق (الهیات انقلابی سنی)

الهیات سیاسی در یهودیت

مایمونیدس، دلالة الحائرین (عقل و وحی در سیاست)

مارتین بوبر، من و تو (الهیات دیالوگ و جامعه)

ب. منابع تطبیقی

مطالعات مقایسه‌ای

الیور اورش، الهیات سیاسی تطبیقی: اسلام و مسیحیت

ویلیام کانرد، دین و قدرت: مقایسه شیعه و پروتستان‌تسم

سید حسین نصر، دین و نظم طبیعت (نقد مدرنیته از دیدگاه ادیان)

سید حسین نصر، جوان مسلمان و دنیای متجدد

منابع معاصر و انتقادی

هانری کرین، فلسفه ایرانی و فلسفه تطبیقی، (معنای سکولاریسم و سکولاریزاسیون و فرآیند اندیشه ای و تاریخی آن را توضیح می دهد).

الیویه روا، تجربه اسلام سیاسی، انتشارات بین المللی الهدی (۱۳۷۸)

چارلز تیلور، عصر سکولار (تاریخچه رابطه دین و دولت)

ح) ملاحظات برای افراد با نیازهای ویژه:

(اگر ملاحظات برای ارائه درس برای افراد با نیازهای ویژه همچون جامعه معلولین وجود دارد در این بخش قید شود)

خ) ملاحظات برای برگزاری الکترونیکی درس:

(امکان پذیری ارائه مجازی درس در آموزش تمام الکترونیکی یا ترکیبی و ملاحظات آن بیان شود).

الف: عنوان درس به فارسی: نظریه های عدالت سیاسی		
نوع درس و واحد	Theories of Political Justice	عنوان درس به انگلیسی:
پایه ☐ نظری ****	-	دروس پیش نیاز:
تخصصی الزامی ☐ عملی	-	دروس هم نیاز:
تخصصی اختیاری **** ☐ نظری-عملی		تعداد واحد:
پروژه/رساله / پایان نامه ☐		تعداد ساعت:
مهارتی-اشتغال پذیری ☐		وضعیت آمایشی/مأموریتی درس(صرفاً برای دروس تخصصی اختیاری مشخص شود)
مرتبط با مأموریت/مأموریت ☐ مرتبط با مأموریت/آمایش موسسه است ☐		

اگر واحد عملی دارد، چه نوع آموزش تکمیلی نیاز است؟: سفر علمی ☐ آزمایشگاه ☐ سمینار ☐ کارگاه ☐ موارد دیگر:

ب: هدف:

- آشنایی دانشجویان با نظریه های برجسته عدالت سیاسی
- افزایش قدرت تحلیل دانشجو در نقد و بررسی نظریه های عدالت سیاسی
- توانمند سازی دانشجویان در جاری سازی عدالت در عرصه سیاست داخلی و خارجی

پ) سرفصل ها:

-مفاهیم و کلیات

- عدالت اجتماعی
- عدالت سیاسی
- عدالت توزیعی
- عدالت رویه ای
- عدالت جبرانی
- رابطه عدالت و آزادی
- رابطه عدالت و حق

- نظریه های کلاسیک عدالت سیاسی

- عدالت در فلسفه یونان باستان(افلاطون و ارسطو و...)
- نظریه عدالت در سنت های فلسفی دینی (اسلام، مسیحیت، یهودیت)
- نظریه عدالت فارابی
- نظریه عدالت خواجه نصیر الدین طوسی
- نظریه عدالت خواجه نظام الملک
- نظریه عدالت ابن خلدون
- نظریه عدالت صدرالمتهلین

- نظریه های معاصر عدالت سیاسی

۱. نظریه های عدالت در اندیشه سیاسی اسلام

- الف. نظریه عدالت در فقه سیاسی (امام خمینی، سیدمحمدباقر صدر، آیت الله خامنه ای...)
- ب. نظریه عدالت در فلسفه سیاسی (علامه طباطبایی، جوادی آملی، محمدتقی جعفری...)
- ج. نظریه عدالت در کلام سیاسی (مرتضی مطهری، جعفر سبحانی...)
- د. نظریه عدالت در مطالعات تفسیری (سیدقطب، رشید رضا، علامه طباطبایی، جوادی آملی...)

۲. نظریه های عدالت در اندیشه سیاسی غرب

الف. نظریه های لیبرالیستی عدالت

- نظریه فایده گرایی (Utilitarianism) : جان استوارت میل
- نظریه قراردادگرایی (Contractarianism) : عدالت جان رالز: عدالت به مثابه انصاف
- نظریه لیبرترین (Libertarianism) : رابرت نوزیک: نظریه استحقاق؛
- نظریه عدالت نولیبرالیسم (Neoliberalism) : میلتون فریدمن: عدالت بازارمحور، فون هایک: نظم خودجوش

ب. نظریه عدالت جامعه گرایان

- عدالت در اندیشه مایکل والزر (Michael Walzer)
- عدالت در اندیشه مک اینتایر (Alasdair MacIntyre)
- عدالت در اندیشه مایکل ساندل (Michael J. Sandel)

ج. نظریه های سوسیالیستی عدالت

- سوسیالیسم مارکسیستی: کارل مارکس (Karl Marx) و فردریش انگلس (Friedrich Engels)
- سوسیال دموکرات: برنی سندرز (Bernie Sanders)
- سوسیال لیبرال: رونالد دوورکین (Ronald Dworkin)
- د. عدالت جنسیتی: سیمون دو بووار (Simone de Beauvoir)

ت) روش یاددهی - یادگیری متناسب با محتوا و هدف:

روش یادگیری و یاد دهی مبتنی بر یادگیری مشارکتی و یادگیری مبتنی بر حل مشکل است.

ث) روش ارزشیابی (پیشهادی):

فعالیت های کلاسی در طول نیم سال	۲۰ درصد
آزمون پایان نیم سال	... درصد
آزمون پایانی	۶۰ درصد
پروژه	۲۰ درصد

ج) ملزومات، تجهیزات و امکانات مورد نیاز برای ارائه:

چ) منابع علمی پیشنهادی:

- نقد و بررسی نظریه های عدالت، احمد واعظی، مؤسسه آموزشی-پژوهشی امام خمینی.
- نظریه عدالت؛ از دیدگاه فارابی، امام خمینی، شهید صدر، محمدحسین جمشیدی، انتشارات پژوهشکده امام خمینی و انقلاب اسلامی.
- عدالت سیاسی در قرآن کریم، سید کاظم سیدباقری، پژوهشگاه فرهنگ و اندیشه اسلامی.
- عدالت به مثابه انصاف، جان راولز، ترجمه عرفان ثابتی، انتشارات ققنوس.
- نظریه عدالت، جان راولز، ترجمه سید محمد کمال سروریان، مرتضی بحرانی، تهران: پژوهشکده مطالعات فرهنگی و اجتماعی.
- از نظریه عدالت تا لیبرالیسم سیاسی جان راولز، احمد واعظی، مؤسسه بوستان کتاب.
- عدالت در اندیشه های سیاسی اسلام؛ بهرام اخوان کاظمی، بوستان کتاب
- لیبرالیسم و منتقدان آن، مایکل ساندل، ترجمه: احمد تدین، انتشارات علمی و فرهنگی
- العدالة الاجتماعية فی الإسلام، سید قطب، دار الشروق للنشر والتوزيع

- المدرسة القرآنية؛ سيد محمد باقر صدر، دار التعارف للمطبوعات
- مفهوم العدل في الإسلام، الدكتور مجيد خدوري، دار الحصاد للنشر و التوزيع
- تفسير الميزان، سيد محمد حسين طباطبائي، انتشارات فرهنگ اسلامي
- جامعه سازي قرآني، محمدرضا حكيمي، انتشارات دليل ما
- درآمدی بر نظام سیاسی عدالت در اسلام، به اهتمام علی اکبر علیخانی؛ پژوهشکده مطالعات فرهنگی و اجتماعی
- راهکارهای عدالت اجتماعی در نظام اسلامی؛ سيد کاظم سيد باقري، کانون اندیشه جوان
- مبانی معرفت شناختی نظریه عدالت اجتماعی سيد علی حسینی بهشتی، انتشارات بقیه.
- * Rawls, J. (n.d.). *A theory of justice*. Cambridge, MA: Harvard University Press.
- * Nozick, R. (n.d.). *Anarchy, state, and utopia*. New York, NY: Basic Books.
- * Sandel, M. (n.d.). *Justice: What's the right thing to do?* New York, NY: Farrar, Straus and Giroux.

ح) ملاحظات برای افراد با نیازهای ویژه:

(اگر ملاحظات برای ارائه درس برای افراد با نیازهای ویژه همچون جامعه معلولین وجود دارد در این بخش قید شود)

خ) ملاحظات برای برگزاری الکترونیکی درس:

(امکان پذیری ارائه مجازی درس در آموزش تمام الکترونیکی یا ترکیبی و ملاحظات آن بیان شود.)

الف: عنوان درس به فارسی: حکمرانی سیاسی در اندیشه اسلامی		
نوع درس و واحد	Political Governance in Islamic Thought	عنوان درس به انگلیسی:
پایه ☐ نظری ****	-	دروس پیش نیاز:
تخصصی الزامی ☐ عملی	-	دروس هم نیاز:
تخصصی اختیاری ****		تعداد واحد:
پروژه/رساله / پایان نامه ☐		تعداد ساعت:
مهارتی-اشتغال پذیری ☐		وضعیت آمایشی/مأموریتی درس (صرفاً برای دروس تخصصی اختیاری مشخص شود)
مرتبط با آمایش/مأموریت ☐ مرتبط با مأموریت/آمایش موسسه است ☐		

اگر واحد عملی دارد، چه نوع آموزش تکمیلی نیاز است؟: سفر علمی ☐ آزمایشگاه ☐ سمینار ☐ کارگاه ☐ موارد دیگر:
ب: هدف:

- ۱) آشنایی دانشجویان با مبانی مفهومی حکمرانی (Governance) و تمایز آن با حکومت (Government).
- ۲) آشنایی دانشجویان با سیر تطور الگوهای نظری حکمرانی در سنت‌های فکری کلاسیک و معاصر اسلامی (فقهی، فلسفی، کلامی و عرفانی).
- ۳) توانمندسازی دانشجویان جهت تحلیل انتقادی و مقایسه تطبیقی متون اصلی و نظریه‌های کلیدی حکمرانی اسلامی.
- ۴) تقویت توانایی علمی و پژوهشی دانشجویان برای ارزیابی انتقادی مسائل پیچیده و بین‌رشته‌ای حکمرانی در جهان اسلام و ارائه راهکارهای مبتنی بر مبانی اسلامی برای نظام‌های معاصر.

پ) سرفصل‌ها:

بخش اول: مبانی نظری حکمرانی

الف) تعریف مفهومی حکمرانی و تمایز آن با حکومت:

۱. مولفه‌های کلیدی حکمرانی: فرآیند گرایی، شبکه‌محوری، مشارکت، پاسخگویی، شفافیت.
۲. چالش‌های روش‌شناختی در مطالعه حکمرانی در اندیشه و تاریخ اسلام.
۳. فرآیندهای حکمرانی (سیاست‌گذاری، تنظیم‌گری، اجرا، نظارت).

ب) مبانی هستی‌شناختی و انسان‌شناختی حکمرانی در قرآن

۱. اصل توحید و ربوبیت تشریعی به مثابه بنیان حکمرانی.
۲. خلافت الهی انسان: مبانی انسان‌شناختی نقش‌آفرینی مردم در حکمرانی.
۳. مفهوم امت و جامعه‌گرایی در مقابل فردگرایی لیبرال.
۴. هدف‌گذاری حکمرانی: سعادت دنیوی و اخروی (حیات طیبه).

بخش دوم: فرآیندهای حکمرانی در اندیشه و سیره اسلامی

الف) کشف مسئله و سیاست‌گذاری:

۱. چستی مسئله در حکمرانی اسلامی (فساد، ظلم، فقر، جهل).
۲. سیاست‌گذاری مبتنی بر مصلحت: تحلیل مفهوم مصلحت عامه در اندیشه غزالی، شاطبی و امام خمینی.
۳. نقش شورا به مثابه مکانیسم سیاست‌گذاری مشارکتی.
۴. مطالعه موردی: سیاست‌گذاری در سیره نبوی (صلح حدیبیه) و علوی (عهدنامه مالک اشتر).

ب) تنظیم‌گری و قانون‌گذاری:

۱. نسبت میان شریعت (قانون الهی) و تقنین (قانون بشری).
۲. فرآیند اجتهاد به مثابه مکانیسم تنظیم‌گری فقهی در مواجهه با مسائل مستحدثه.
۳. تحلیل اندیشه نائینی در تنبیه الامة از منظر تفکیک قوا و تنظیم‌گری مدرن.
۴. مفهوم منطقه الفراغ و نقش حاکم اسلامی در تنظیم‌گری.

ج) اجرا و تمشیت امور:

۱. مبانی اخلاقی اجرا: عدالت، امانت‌داری، و کارآمدی در حکمرانی علوی.
۲. نهادهای اجرایی در تاریخ اسلام: دیوان، حسبه و بازخوانی کارکردهای آنها.
۳. شاخص‌های حکمران و کارگزار صالح برای اجرای مطلوب سیاست‌ها.
۴. نقش مردم و جامعه مدنی (اصناف، اوقاف) در اجرای امور.

د) نظارت، بازخورد و اصلاح:

۱. فریضه امر به معروف و نهی از منکر به مثابه مکانیسم نظارت همگانی.
۲. مفهوم نصیحت و حق نقد حاکمان.
۳. بازخوانی نقش نهاد اهل حل و عقد به عنوان نهاد نظارتی نخبگان.
۴. حق دادخواهی (تظلم) و پاسخگویی حاکمان.

بخش سوم: الگوها و مدل‌های حکمرانی اسلامی

الف) الگوی حکمرانی نبوی: تأسیس و استقرار

۱. تحلیل پیمان مدینه به مثابه منشور حکمرانی مشارکتی.
۲. شیوه مدیریت تعارضات و سیاست‌گذاری در جامعه متکثر مدینه.
۳. الگوی مدیریت بحران و تصمیم‌گیری در جنگ‌ها.
۴. نامه‌های پیامبر (ص) به سران کشورها: دیپلماسی و حکمرانی در عرصه بین‌الملل.

ب) الگوی حکمرانی علوی: عدالت و کارآمدی

۱. تحلیل ساختاری و محتوایی عهدنامه مالک اشتر به مثابه یک «راهنمای حکمرانی».
۲. رابطه حاکم با مردم: پاسخگویی، شفافیت و ارتباط مستقیم.
۳. حکمرانی اقتصادی: عدالت توزیعی، مالیات و توسعه.
۴. حکمرانی قضایی و اداری: استقلال قاضی و شایسته‌سالاری در انتصابات.

ج) الگوی حکمرانی فقهی و فلسفی: نظریه و عمل

۱. فقها: از نظریه ولایت عامه فقها تا ولایت مطلقه فقیه.
۲. فلاسفه: نسبت میان حکمت نظری و عملی در اداره جامعه.
۳. متکلمین: تأثیر مبانی کلامی (عدل، امامت، جبر و اختیار) بر الگوهای حکمرانی.

د) الگوی حکمرانی زمینه ساز

۱. کارویژه‌ها و مولفه‌های حکمرانی در عصر غیبت: حفظ دین، خدمت به مردم، کسب آمادگی.
۲. تحلیل تطبیقی دیدگاه‌های مختلف درباره کیفیت و حدود حکمرانی در این دوران.

ه) الگوی حکمرانی در جمهوری اسلامی

۱. نظریه ولایت فقیه امام خمینی به مثابه یک نظریه حکمرانی.

۲. بازخوانی قانون اساسی از منظر تفکیک و توزیع کارکردهای حکمرانی.

۳. نقش نهادهای انتخابی و انتصابی در شبکه حکمرانی کشور.

بخش چهارم: مسائل جدید در حکمرانی اسلامی

الف) حکمرانی مطلوب

۱. مطالعه تطبیقی شاخص‌های حکمرانی خوب با مفاهیم اسلامی (عدالت، شفافیت، شورا،...).

۲. نقد و بررسی مفهوم حکمرانی خوب از منظر اندیشه اسلامی.

۳. تبیین مفهوم و ابعاد حکمرانی متعالیه به مثابه الگوی مطلوب اسلامی.

ب) حکمرانی در عرصه‌های تخصصی

۱. حکمرانی اقتصادی: نقش وقف و نهادهای خیریه، نظام پولی و مالی اسلامی.

۲. حکمرانی قضایی: استقلال دستگاه قضا، حقوق شهروندی و دسترسی به عدالت.

۳. حکمرانی فرهنگی و رسانه‌ای: سیاست‌گذاری فرهنگی و مدیریت فضای مجازی.

ج) چالش‌های معاصر و آینده پژوهی حکمرانی اسلامی

۱. حکمرانی و دموکراسی: تحلیل ظرفیت‌های فقهی برای مردم‌سالاری دینی.

۲. حکمرانی و جهانی شدن: چالش‌ها و فرصت‌ها.

۳. حکمرانی دیجیتال و هوش مصنوعی: ملاحظات فقهی و اخلاقی.

۴. آینده پژوهی نظام‌های حکمرانی در جهان اسلام.

ت) روش یاددهی - یادگیری متناسب با محتوا و هدف:

روش یادگیری و یاددهی مبتنی بر یادگیری مشارکتی و یادگیری مبتنی بر حل مشکل است.

ث) روش ارزشیابی (پیشهادی):

فعالیت‌های کلاسی در طول نیم‌سال ۲۰ درصد

آزمون پایان نیم‌سال ... درصد

آزمون پایانی ۶۰ درصد

پروژه ۲۰ درصد

ج) ملزومات، تجهیزات و امکانات موردنیاز برای ارائه:

چ) منابع علمی پیشنهادی:

۱. منابع اصلی

قرآن کریم (با تأکید بر آیات الاحکام و آیات مرتبط با قصص انبیاء و مفاهیم کلیدی).

نهج البلاغه (با تأکید بر خطبه‌ها، نامه‌ها به‌ویژه عهدنامه مالک اشتر و حکمت‌ها).

فارابی، ابونصر. آراء اهل المدینه الفاضله و السیاسة المدنیة.

ماوردی، ابوالحسن. الاحکام السلطانیة.

غزالی، ابوحامد. نصیحة الملوک و احیاء علوم الدین (بخش سیاست).

نائینی، محمدحسین. تنبیه الامة و تنزیه الملة.

خمینی، سید روح‌الله. ولایت فقیه (حکومت اسلامی) و صحیفه امام.

مجموعه بیانات و پیام‌های رهبر معظم انقلاب (با تأکید بر بیانیه گام دوم).

۲. منابع تحلیلی و معاصر (فارسی و انگلیسی)

ایزدی، سید سجاد. نظارت بر قدرت در فقه سیاسی. قم: پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی.
 بلک، آنتونی. تاریخ اندیشه سیاسی در اسلام. ترجمه محمدحسین وقار. تهران: اطلاعات.
 پیروزمند، علیرضا. نظام‌واره حکمرانی در اسلام: مبانی، اهداف و سازوکارها. تهران: دانشگاه امام صادق (ع).
 داوری اردکانی، رضا. فارابی، مؤسس فلسفه اسلامی. تهران: انجمن آثار و مفاخر فرهنگی.
 عنایت، حمید. اندیشه سیاسی در اسلام معاصر. تهران: خوارزمی.
 فیرحی، داود. قدرت، دانش و مشروعیت در اسلام. تهران: نشر نی.
 کواکبی، عبدالرحمن. طبایع الاستبداد و مصارع الاستعداد.
 لگنهاوزن، محمد. اسلام و پلورالیسم دینی. ترجمه نرجس جواندل. قم: مؤسسه طه.
 میراحمدی، منصور. فقه و حکمرانی مردمی. قم: پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی.

- Hallaq, W. B. (2013). *The impossible state: Islam, politics, and modernity's moral predicament*. New York, NY: Columbia University Press.
- Feldman, N. (2008). *The fall and rise of the Islamic state*. Princeton, NJ: Princeton University Press.
- March, A. F. (2009). *Islam and liberal citizenship: The search for an overlapping consensus*. Oxford: Oxford University Press.
- Rosenthal, E. I. J. (1968). *Political thought in medieval Islam: An introductory outline*. Cambridge: Cambridge University Press.

۳. مجلات علمی-پژوهشی مرتبط

نشریه علمی حکمرانی متعالی

نشریه علمی-پژوهشی سیاست متعالیه (فصلنامه تخصصی انجمن مطالعات سیاسی حوزه).

نشریه علمی مطالعات سیاسی جهان اسلام.

نشریه علمی دولت پژوهی (دانشگاه علامه طباطبائی).

نشریه علمی پژوهشنامه علوم سیاسی

نشریه مطالعات حکمرانی اسلامی.

نشریه علمی آیین حکمرانی.

- * Islamic Political Studies
- * American Journal of Islam and Society (AJIS)
- * Journal of Islamic Law and Culture
- * Contemporary Islam: Dynamics of Muslim Life

ح) ملاحظات برای افراد با نیازهای ویژه:

(اگر ملاحظاتی برای ارائه درس برای افراد با نیازهای ویژه همچون جامعه معلولین وجود دارد در این بخش قید شود)

خ) ملاحظات برای برگزاری الکترونیکی درس:

(امکان پذیری ارائه مجازی درس در آموزش تمام الکترونیکی یا ترکیبی و ملاحظات آن بیان شود).

الف: عنوان درس به فارسی: ابزارهای نوین تجزیه و تحلیل سیاسی		
عنوان درس به انگلیسی:	Modern Tools for Political Analysis	نوع درس و واحد
دروس پیش نیاز:	-	پایه ☐ نظری ****
دروس هم نیاز:	-	تخصصی الزامی ☐ عملی
تعداد واحد:		تخصصی اختیاری **** ☐ نظری-عملی
تعداد ساعت:		پروژه/رساله / پایان نامه ☐
		مهارتی-اشتغال پذیری ☐
وضعیت آمایشی/مأموریتی درس(صرفاً برای دروس تخصصی اختیاری مشخص شود)		مرتبط با آمایش/مأموریت ☐ مرتبط با مأموریت/آمایش موسسه است ☐
		موسسه نیست ☐

اگر واحد عملی دارد، چه نوع آموزش تکمیلی نیاز است؟: سفر علمی ☐ آزمایشگاه ☐ سمینار ☐ کارگاه ☐ موارد دیگر:

ب: هدف:

درس ابزارهای نوین تجزیه و تحلیل سیاسی ناظر به شناسایی و استفاده مناسب از متدها و ابزارهای منطقی برای تجزیه و تحلیل سیاسی روشمند می باشد. هدف اصلی از درس ابزارهای نوین تجزیه و تحلیل سیاسی، آشنایی با انواع متد و ابزارهای تحلیل سیاسی و ارتقاء مهارت و توانمندی دانشجویان در تحلیل و تفسیر پدیده های اجتماعی و سیاسی است

پ (سرفصل ها:

- مفاهیم پایه

- کاربرست علم سیاست در عصر حاضر

- نسبت پارادایم و نظریه و روش در فهم پدیده های سیاسی

- اهمیت و ضرورت مدل سازی در تحلیل سیاسی

- اهم مدل های کاربردی در تحلیل سیاسی

- مدل طرح مفهومی و زنجیره معنایی

- مدل ترکیبی ارتباطی لاسول

- مدل مساله شناسی پدیده های اجتماعی. سیاسی

- مدل سه وجهی مقدماتی /ایجابی /سلبی روشمند

- مدل تحلیل سرمقاله و سخنرانی

- فهم مغالطات و خطاهای شناختی در تحلیل سیاسی

- کاربرست تفکر فازی در تحلیل سیاسی

- تحلیل راهبردی سوات SWOT در پدیده های اجتماعی. سیاسی

- تحلیل نشانه شناسی

- تحلیل کاربردی گفتمان انتقادی

- آشنایی با نرم افزارهای کیفی

- کاربرست هوش مصنوعی در تحلیل پدیده های سیاسی

-الگوها و روش های تحلیلگران ارشد پدیده های اجتماعی

ت) روش یاددهی - یادگیری متناسب با محتوا و هدف:

روش یادگیری و یاد دهی مبتنی بر یادگیری مشارکتی و یادگیری مبتنی بر حل مشکل است.

ث) روش ارزشیابی (پیشنهادی):

فعالیت‌های کلاسی در طول نیم سال	۲۰ درصد
آزمون پایان نیم سال	... درصد
آزمون پایانی	۶۰ درصد
پروژه	۲۰ درصد

ج) ملزومات، تجهیزات و امکانات مورد نیاز برای ارائه:

چ) منابع علمی پیشنهادی:

- استوارت راسل، استوارت و نوروگ، پیتر (۱۴۰۰) *هوش مصنوعی (رهیافتی نوین)* - جلد اول (ویراست چهارم) مترجم: عین الله جعفرنژاد قمی ناشر: انتشارات علوم رایانه
- بهشتی پور، حسن (۱۳۹۴) *آموزش گام به گام روش های تحلیل سیاسی*، تهران: سروش
- پل، ریچاردو الدر، لیندا (۱۳۹۶) *مغالطه های پر کاربرد: ۴۴ ترفند کثیف برای پیروزی در بحث ها*، ترجمه مهدی خسروانی، تهران: فرهنگ نشر نو
- تاناکا، کازور (۱۳۸۱) *مقدمه ای بر منطق فازی*، ترجمه علی حیدریان و حامد رضا طارقیان، مشهد: دانشگاه فردوسی
- جمشیدی، محمد حسین و مرادی، روح ا... (۱۳۹۵) *«درآمدی بر کاربرد منطق فازی در تبیین امور سیاسی»*، فصلنامه علمی پژوهشی *روش شناسی علوم انسانی*، شماره ۸۷
- حاجی یوسفی، امیر (۱۳۸۴) *روش تحلیل سیاسی*، دانش سیاسی، نشر معارف
- خندان، علی اصغر (۱۳۹۵) *منطق کاربردی*، تهران: سمت و موسسه فرهنگی طه
- رفیع پور، فرامرز (۱۳۸۴) *تکنیک های خاص تحقیق در علوم اجتماعی* تهران: انتشار
- رهبر، عباسعلی (۱۳۹۹) *اصول و روش های تحلیل سیاسی تهران سمت*
- سهرابی، فرامرز و ناصری، اسماعیل (۱۳۹۱) *هوش معنوی و مقیاس های سنجش آن*، تهران: اوای نور
- سلیمان، مصطفی و باسکا، مایکل (۱۴۰۳) *موج آینده*، مترجم علی محمدپور، انتشارات بله
- شریف زادگان، محمد حسین و ملک پور اصل، بهزاد (۱۳۹۲) *مبانی نظری و تجارب به کار گیری*
- **ماتریس تحلیلی سوات SWOT در برنامه ریزی استراتژیک توسعه منطقه ای**، انتشارات دانشگاه شهید بهشتی
- شومیکر، پاملاچی و همکاران (۱۳۹۰) *نظریه سازی در علوم اجتماعی*، ترجمه محمد عبدلهی، تهران: جامعه شناسان
- فرکلاف نورمن (۱۳۸۷) *تحلیل انتقادی گفتمان*، مترجمان، دفتر مطالعات و توسعه رسانه
- کاسکو، بارت (۱۳۸۴) *تفکر فازی*، ترجمه علی غفاری و همکاران، تهران: دانشگاه خواجه نصیر الدین طوسی
- کالین، های (۱۳۸۵) *در آمدی انتقادی بر تحلیل سیاسی*، ترجمه احمد گل محمدی، نشر نی
- گیل، دیوید و بریچت، ادامز (۱۳۸۴) *القبای ارتباطات*، ترجمه رامین کریمیان و همکاران، تهران مرکز مطالعات تحقیقات رسانه ها
- محمد پور، احمد (۱۳۹۰) *روش تحقیق کیفی ضد روش ۲ تهران: جامعه شناسان*
- معینی علمداری، جهانگیر (۱۳۸۷) *روش شناسی نظریه های جدید در سیاست اثبات گرایی و فرا اثبات گرایی*، تهران: انتشارات دانشگاه تهران
- نبوی، لطف ا... (۱۳۸۹) *مبانی منطق و روش شناسی*، تهران: دانشگاه تربیت مدرس

- Arfi, B., & Baderin, (2005). Fuzzy decision making in politics: A linguistic fuzzy-set approach (LFSA). *Political Analysis*, 13.
- Grigsby, E. (2009). *Analyzing politics: An introduction to political science*. Brazil & United States: Wadsworth.

- Neuman, L. (2000). *Social research methods: Qualitative and quantitative approaches*. Boston, MA: Allyn and Bacon.
- Vail, J. (2004). *A theory of power*. New York, NY; Lincoln, NE; Shanghai: iUniverse, Inc.
- Zadeh, L. A. (1992). Knowledge representation in fuzzy logic. In *An introduction to fuzzy logic applications*.

ح) ملاحظات برای افراد با نیازهای ویژه:

(اگر ملاحظاتی برای ارائه درس برای افراد با نیازهای ویژه همچون جامعه معلولین وجود دارد در این بخش قید شود)

خ) ملاحظات برای برگزاری الکترونیکی درس:

(امکان پذیری ارائه مجازی درس در آموزش تمام الکترونیکی یا ترکیبی و ملاحظات آن بیان شود.)

الف: عنوان درس به فارسی: بازاریابی سیاسی		
عنوان درس به انگلیسی:	Political Marketing	نوع درس و واحد
دروس پیش نیاز:	-	پایه ☐ نظری ****
دروس هم نیاز:	-	تخصصی الزامی ☐ عملی
تعداد واحد:		تخصصی اختیاری **** ☐ نظری-عملی
تعداد ساعت:		پروژه/رساله / پایان نامه ☐
		مهارتی-اشتغال پذیری ☐
وضعیت آمایشی/مأموریتی درس(صرفاً برای دروس تخصصی اختیاری مشخص شود)		مرتبط با آمایش/مأموریت ☐ مرتبط با مأموریت/آمایش موسسه است ☐
		موسسه نیست ☐

اگر واحد عملی دارد، چه نوع آموزش تکمیلی نیاز است؟: سفر علمی ☐ آزمایشگاه ☐ سمینار ☐ کارگاه ☐ موارد دیگر:

ب: هدف:

۱. آشنایی با مفاهیم و موضوعات اصلی در بازاریابی سیاسی
 ۲. شناخت ابعاد چرخه‌ی بازاریابی سیاسی (از تحقیق تا اجرا و ارزیابی)
 ۳. توانمندسازی دانشجویان در تحلیل برنامه‌های مرتبط با بازاریابی سیاسی دولت، انتخابات و بین‌المللی
- شرح درس: بازاریابی نوین به‌حدی توسعه‌ی مفهومی و تکنیکی پیدا کرده که می‌توان ردپای آن را نه تنها در تجارت، که در کنشها و رقابت‌های سیاسی احزاب و دولتها (بازاریابی سیاسی) و نیز در هدایت رفتارهای اجتماعی (بازاریابی اجتماعی) مشاهده نمود. امروزه بیش از سه دهه از پیوند میان بازاریابی و علوم سیاسی در دنیای مدرن می‌گذرد و بازاریابی سیاسی به‌مثابه کاربرد مفاهیم و تکنیک‌های بازاریابی تجاری در بازار سیاست، و به‌عنوان یک دانش کاربردی در حال رشد سریع در سراسر جهان است. در این درس امکان بررسی طیف گسترده‌ای از موضوعات مرتبط با بازاریابی سیاسی از جمله ظهور مصرف‌کننده سیاسی، آگاهی از بازار سیاست و روش‌های بخش‌بندی آن، تحقیقات درباره‌ی رقبای سیاسی، شیوه‌های نوین بازاریابی الکترونیکی و اینترنتی، بازاریابی داخلی، بازاریابی نامزدها و احزاب، بازاریابی ارتباطات و مبارزات انتخاباتی، توسعه محصولات سیاسی، نام‌گذاری محصول، بازاریابی دولت و سیاست‌های آن برای دانشجویان وجود دارد. در نهایت نیز مرور مطالعات موردی و تطبیقی داخلی و جهانی از اقدامات و برنامه‌های بازاریابی سیاسی، به یادگیری بهتر دانشجویان کمک خواهد کرد.

پ) سرفصل‌ها:

۱. مبانی، مفاهیم، جایگاه و ضرورت‌های بازاریابی سیاسی
۲. الگوها و نظریه‌های بازاریابی سیاسی
۳. بازاریابی حزب: توسعه‌ی محصول، برندینگ و راهبرد
۴. برقراری ارتباط و پیوند با مردم: تصویر ذهنی نامزدها
۵. آمیخته پیشبرد در بازاریابی سیاسی: مناظره‌ها، گردهمایی‌ها، دیدارها
۶. بازاریابی سیاسی الکترونیک (ePM)
۷. بازاریابی دولت (پس از انتخابات): مدیریت تحویل، سیاست و رهبری
۸. بازاریابی سیاسی دولت‌ها: برندینگ ملی و جهانی
۹. بازاریابی سیاسی، مردم‌سالاری، و مشارکت؛ دیدگاه اسلامی
۱۰. بازاریابی سیاسی ما؛ به سوی یک الگوی ایرانی-اسلامی.
۱۱. موردکاوی و بررسی تجربه‌ها در بازاریابی سیاسی جمهوری اسلامی ایران

ت) روش یاددهی - یادگیری متناسب با محتوا و هدف:

روش یادگیری و یاد دهی مبتنی بر یادگیری مشارکتی و یادگیری مبتنی بر حل مشکل است.

ث) روش ارزشیابی (پیشنهادی):

فعالیت‌های کلاسی در طول نیم سال
آزمون پایان نیم سال
۲۰ درصد
... درصد

۶۰ درصد

آزمون پایانی

۲۰ درصد

پروژه

ج) ملزومات، تجهیزات و امکانات مورد نیاز برای ارائه:

چ) منابع علمی پیشنهادی:

۱. بازاریابی سیاسی. مسعود کیماسی، ریحانه بحری نژاد، مژگان نصیری. دانشگاه تهران، ۱۳۹۵.
۲. بازاریابی سیاسی؛ مبانی نظری و راهبردی. ووسیچ کوالینا، آندرژ فالكوفسکی، بروس نیومن. ترجمه حمیدرضا عسگری ده‌آبادی و شهاب طلایی‌شکری. کتاب مهربان نشر، ۱۳۹۳ {ترجمه نسخه ۲۰۱۱}
۳. مدیریت بازاریابی سیاسی؛ اصول و کاربردها. جنیفر لیز مارشمنت، ترجمه بهرام خیری و پدram باقرنژاد. نشر بهمن برنا، ۱۳۹۴. {ترجمه نسخه ۲۰۰۹}
۴. بازاریابی سیاسی انتخابات در جمهوری اسلامی ایران؛ یک دانشنامه پژوهشی. نادر جعفری هفتخوانی، انتشارات دانشگاه امام صادق‌ع، ۱۳۹۹.
۵. صنعت پروپاگاندا: افکار عمومی چگونه تولید و تحریک می‌شوند؟. ادوارد برنیز. ترجمه و تحشیه سیدمجتبی عزیزی. انتشارات دانشگاه امام صادق (ع)، ۱۳۹۶.
6. Maarek, P. J. (2011). *Campaign communication and political marketing* (1st ed.). Chichester, UK: Wiley-Blackwell.
7. Lees-Marshment, J. (Ed.). (2012). *Routledge handbook of political marketing*. Abingdon, UK: Routledge.
8. Lees-Marshment, J., Conley, B., Elder, E., et al. (2019). *Political marketing: Principles and applications* (3rd ed.). Abingdon, UK: Routledge.
9. Gillies, J. (2025). *Political marketing in the 2024 U.S. presidential election*. Cham: Palgrave.
10. Lees-Marshment, J., & Zisi, I. (2025). *Political marketing and management in the 2024 UK election*. Cham: Palgrave.

منابع تکمیلی:

۱. بازی بازاریابی سیاسی. جنیفر لیز- مارشمنت، ترجمه رسول بابایی. نشر سیت، ۱۳۹۴. {ترجمه نسخه ۲۰۱۱}
۲. برندسازی نامزد انتخاباتی: استراتژی‌های بازاریابی برای پیروزی در انتخابات. لیزا اسپیلر و جف برگنر، ترجمه رسول بابایی. انتشارات بازاریابی، ۱۳۹۴.
۳. بازی انتخابات ریاست جمهوری: پیش‌بینی ناپذیری انتخابات در ایران. رحمن قهرمان‌پور، نشر تیس، ۱۳۹۶.
۴. روایت انتخابات ۹۶. به‌کوشش محمد آقاسی، محمد عاملی، مهدی رفیعی، جهاد دانشگاهی، ۱۳۹۶.
۵. نظرسنجی سیاسی در عصر دیجیتال (مساله سنجش و فهم افکار عمومی). کربی گویدل. ترجمه ابراهیم شیرعلی و محمد آقاسی، پژوهشگاه فرهنگ، هنر و ارتباطات، ۱۳۹۶.
۶. فرهنگ سیاسی و رفتار انتخاباتی: مردم ایران چگونه در انتخابات ریاست جمهوری رأی می‌دهند؟. یوسف خان‌محمدی، نشر خرسندی، ۱۳۹۲.
۷. دینداری و رفتار انتخاباتی؛ مطالعه‌ای در حوزه جامعه‌شناسی دین و جامعه‌شناسی سیاسی. مهدی میرزایی، سبزیان گستر، ۱۳۹۲.
۸. گفتارهایی در الگوی رفتار انتخاباتی جامعه ایران. پرویز امینی، مرکز رشد دانشگاه امام صادق علیه‌السلام، ۱۳۹۷.

ح) ملاحظات برای افراد با نیازهای ویژه:

(اگر ملاحظاتی برای ارائه درس برای افراد با نیازهای ویژه همچون جامعه معلولین وجود دارد در این بخش قید شود)

خ) ملاحظات برای برگزاری الکترونیکی درس:

(امکان‌پذیری ارائه مجازی درس در آموزش تمام الکترونیکی یا ترکیبی و ملاحظات آن بیان شود.)

الف: عنوان درس به فارسی: درس هدایت شده		
نوع درس و واحد	Proposed Course	عنوان درس به انگلیسی:
پایه ☐ نظری *****	-	دروس پیش نیاز:
عملی ☐ تخصصی الزامی	-	دروس هم نیاز:
نظری-عملی ☐ تخصصی اختیاری *****		تعداد واحد:
پروژه/رساله / پایان نامه ☐		تعداد ساعت:
مهارتی-اشتغال پذیری ☐		
مرتبط با آمایش/مأموریت ☐ مرتبط با مأموریت/آمایش موسسه است ☐	وضعیت آمایشی/مأموریتی درس (صرفاً برای دروس تخصصی اختیاری مشخص شود)	
موسسه نیست ☐		

اگر واحد عملی دارد، چه نوع آموزش تکمیلی نیاز است؟: سفر علمی ☐ آزمایشگاه ☐ سمینار ☐ کارگاه ☐ موارد دیگر:

ب: هدف:

هدف درس حاضر این است که گروه‌های علمی این امکان را بیابند تا با توجه به مأموریت‌ها، مقتضیات محلی، منطقه‌ای و جهانی یا موضوع پایان‌نامه دانشجوی و یا تقویت زمینه‌های مهارت و اشتغال دو واحد درس تعریف و یا از دروس دیگر رشته‌ها و گرایش‌ها تعیین کنند تا دانشجو آن را بگذراند.

پ) سرفصل‌ها:

بر اساس درس تعریف شده می باشد.

ت) روش یاددهی - یادگیری متناسب با محتوا و هدف:

بر اساس درس تعریف شده

ث) روش ارزشیابی (پیشنهادی):

فعالیت‌های کلاسی در طول نیم سال	 درصد
آزمون پایان نیم سال	 درصد
آزمون پایانی	 درصد
سایر موارد در صورت نیاز قید- شود. پروژه	 درصد

ج) ملزومات، تجهیزات و امکانات مورد نیاز برای ارائه:

روش یادگیری و یاد دهی مبتنی بر یادگیری مشارکتی و یادگیری مبتنی بر حل مشکل است.

چ) منابع علمی پیشنهادی:

بر اساس درس تعریف شده

ح) ملاحظات برای افراد با نیازهای ویژه:

(اگر ملاحظات برای ارائه درس برای افراد با نیازهای ویژه همچون معلولین وجود دارد در این بخش قید شود)

خ) ملاحظات برای برگزاری الکترونیکی درس:

(امکان پذیری ارائه مجازی درس در آموزش تمام الکترونیکی یا ترکیبی و ملاحظات آن بیان شود.)

دروس تخصصی اختیاری
۲. زمینه تخصصی مسائل ایران

الف: عنوان درس به فارسی: مسائل توسعه در جمهور اسلامی ایران		
نوع درس و واحد	Development Issues in the Islamic Republic of Iran	عنوان درس به انگلیسی:
نظری **** ☐ پایه	-	دروس پیش نیاز:
عملی ☐ تخصصی الزامی	-	دروس هم نیاز:
نظری-عملی ☐ تخصصی اختیاری ****		تعداد واحد:
پروژه/رساله / پایان نامه ☐		تعداد ساعت:
مهارتی-اشتغال پذیری ☐		
مرتبط با آمایش/مأموریت ☐ مرتبط با مأموریت/آمایش موسسه است ☐	وضعیت آمایشی/مأموریتی درس (صرفاً برای دروس تخصصی اختیاری مشخص شود)	
موسسه نیست ☐		

اگر واحد عملی دارد، چه نوع آموزش تکمیلی نیاز است؟: سفر علمی ☐ آزمایشگاه ☐ سمینار ☐ کارگاه ☐ موارد دیگر:

ب: هدف:

۱. شناخت نظریه های توسعه سیاسی با رویکردی انتقادی و تبیین نظریه های بومی توسعه سیاسی.
۲. شناخت مسائل توسعه سیاسی در ایران
۳. تبیین افق آینده توسعه سیاسی در جهان با نگرشی انتقادی و تحلیل افق آینده توسعه در ایران با رویکرد ایرانی اسلامی

پ) سرفصل ها:

۱. مفهوم و چیستی توسعه و توسعه سیاسی
 - مفهوم های توسعه سیاسی
 - گونه شناسی توسعه و توسعه سیاسی
 - رویکردها در توسعه و توسعه سیاسی
 - خاستگاه توسعه سیاسی
 - شاخص های توسعه سیاسی
۲. چارچوب نظری توسعه و مدل های تحلیل آن در جمهوری اسلامی ایران
 - نظریه های توسعه در غرب و تطبیق آن در جمهوری اسلامی ایران
 - نظریه توسعه در جمهوری اسلامی ایران در اندیشه امام و رهبری انقلاب اسلامی
 - نظریه توسعه در جمهوری اسلامی ایران در آثار متفکران اسلامی
۳. جریان های فکری و توسعه در جمهوری اسلامی ایران
 - اسلام ناب و توسعه در جمهوری اسلامی ایران
 - اسلام سکولار و توسعه در جمهوری اسلامی ایران
 - اسلام متحجر و توسعه در جمهوری اسلامی ایران
 - جریان روشنفکری و مقوله توسعه
۴. مبانی قرانی و روایی توسعه سیاسی در جمهوری اسلامی ایران
 - عقلایت دینی، کرامت انسانی، استقلال خواهی، امت و امامت
 - معنویت و توسعه سیاسی، هویت، حکمرانی دینی و توسعه سیاسی

۵. مسائل و چالش های توسعه در جمهوری اسلامی ایران

حاکمیت، حکومت داری و مشروعیت

ساختار اقتصادی، بحران های داخلی

فساد ستیزی، شفافیت و سرمایه اجتماعی

آموزش، سلامت و سرمایه انسانی

محیط زیست و منابع طبیعی

نقش زنان، جنسیت و گروه های حاشیه نشین در توسعه

جامعه مدنی، نارضایتی اجتماعی و پویایی های نافرمانی

تعاملات بین المللی، دیپلماسی اقتصادی و مسیرهای آینده

۶. توسعه و چشم اندازهای آینده آن

آسیب شناسی و افق آینده

دولتها و توسعه سیاسی

افق پیش رو

(ت) روش یاددهی - یادگیری متناسب با محتوا و هدف:

روش یادگیری و یاد دهی مبتنی بر یادگیری مشارکتی و یادگیری مبتنی بر حل مشکل است.

(ث) روش ارزشیابی (پیشهادی):

فعالیت های کلاسی در طول نیم سال ۲۰ درصد

آزمون پایان نیم سال ... درصد

آزمون پایانی ۶۰ درصد

پروژه ۲۰ درصد

(ج) ملزومات، تجهیزات و امکانات مورد نیاز برای ارائه:

(چ) منابع علمی پیشنهادی:

۱. آلوین ی سو تغییر اجتماعی و توسعه ترجمه محمود حبیبی مظاهری

۲. بشیریه، حسین. جامعه مدنی و توسعه سیاسی در ایران: گفتارهایی در جامعه شناسی سیاسی.

۳. بوربور، زهرا؛ زارعان، منصوره؛ احمدی، نیره. «مرور نظام مند مطالعات عدالت جنسیتی در ایران.»

۴. جمالی، سیدجعفر؛ جعفری، محمد؛ آذری، مصطفی. فساد، مبارزه با فساد و حکمرانی.

۵. جنگ چی کاشانی، سمیه و حکمت، مسعود. مدیریت منابع آب در توسعه پایدار کشاورزی.

۶. جین، آرویند ک.؛ بختیاری زاده، علی (مترجم). اقتصاد سیاسی فساد

۷. دژپسند، فرهاد؛ اطاعت، جواد؛ مبانی توسعه پایدار در ایران.

۸. رضوانی فر، محمدمهدی. سیاست گذاری توسعه پایدار در ایران: بایسته ها، راهبردها.

۹. شاکر، داوود. مدیریت بحران منابع آب با محوریت کم آبیاری.

۱۰. صفری شالی، رضا. «تحلیل گفتمان عدالت جنسیتی در لوایح و برنامه های توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران»

ایران.

۱۱. قیصری، نورالله؛ ذاکر اصفهانی، علیرضا؛ و دیگران. «ناپایداری توسعه در جمهوری اسلامی ایران: اجماع نخبگان، فرایندهای مشارکتی، تمرکززدایی».

۱۲. مقاله «اقتصاد سیاسی توسعه پایدار و کارکرد جمهوری اسلامی ایران» سیاستگذاری توسعه در ایران: چالش‌ها و راهبردها.
۱۳. مقدری، مهدی. درس‌هایی از حکمرانی خوب.
۱۴. مقدری، مهدی. حکمرانی خوب و توسعه.
۱۵. مومنی، فرشاد. اقتصاد سیاسی توسعه در ایران امروز.

1. Clingendael Institute. (2024). *Approaching the precipice: Near-term prospects of Iran's economy*.
2. Economics Observatory. (2022–2023). *What are the big economic challenges facing the government in Iran*.
3. ResearchGate. (n.d.). *Governance and development in Iran*. Various authors.
4. LibreTexts. (n.d.). *The political development of the Islamic Republic of Iran*.
5. New Security Beat. (2024). *Water, corruption, and security in Iran*.
6. Oxford Bibliographies. (n.d.). *Political development of Iran*.
7. Salehi-Isfahani, D. (2024, July 18). Iran's economy needs a new deal with the West. *Project Syndicate*. <https://www.project-syndicate.org>
8. Salehi-Isfahani, D. (2025). Sanctions and unequal regional growth in Iran.

ح) ملاحظات برای افراد با نیازهای ویژه:

(اگر ملاحظاتی برای ارائه درس برای افراد با نیازهای ویژه همچون جامعه معلولین وجود دارد در این بخش قید شود)

خ) ملاحظات برای برگزاری الکترونیکی درس:

(امکان پذیری ارائه مجازی درس در آموزش تمام الکترونیکی یا ترکیبی و ملاحظات آن بیان شود.)

الف: عنوان درس به فارسی: سیاست خارجی جمهوری اسلامی ایران و نظام جهانی		
نوع درس و واحد	Foreign Policy of the Islamic Republic of Iran and the World Order	عنوان درس به انگلیسی:
پایه ☐ نظری ****	-	دروس پیش نیاز:
تخصصی الزامی ☐ عملی	-	دروس هم نیاز:
تخصصی اختیاری **** ☐ نظری-عملی		تعداد واحد:
پروژه/رساله / پایان نامه ☐		تعداد ساعت:
مهارتی-اشتغال پذیری ☐		
مرتبط با آموزش/مأموریت ☐ مرتبط با مأموریت/آمایش موسسه است ☐	وضعیت آمایشی/مأموریتی درس(صرفاً برای دروس تخصصی اختیاری مشخص شود)	

اگر واحد عملی دارد، چه نوع آموزش تکمیلی نیاز است؟: سفر علمی ☐ آزمایشگاه ☐ سمینار ☐ کارگاه ☐ موارد دیگر:

ب: هدف:

شناخت نگرش ها و رویکردهای ایران نسبت به ساختار قدرت در نظام جهانی ، نهادها ، فرایندها ، قواعد و مسائل بین المللی و مطالعه دیدگاههای ایران نسبت به نحوه تعامل با جامعه جهانی ، ایجاد امنیت و صلح پایدار به منظور رسیدن به نظام عادلانه جهانی.

همچنین مطالعه ، دریافت و ادراک واقع بینانه از فرصت ها و چالشهای محیط بین المللی و منطقه ای و تبیین راهبردها و راهکارهای دست یابی به منافع کشور.

پ) سرفصل ها:

- نظام بین الملل و سیاست خارجی : الگوهای نظری
- الگوهای نظری نوین در تحلیل نظام جهانی و سیاست خارجی ، نظریه شبکه ، پیچیدگی و آشوب
- الگوهای گذار در نظام جهانی و سیاست خارجی کشورها
- انقلاب اسلامی ، نظام جهانی و سیاست خارجی جمهوری اسلامی ایران
- نظم ژئوکالچر جهانی و سیاست خارجی جمهوری اسلامی ایران
- نظم ژئوپلیتیک نوین جهانی و سیاست خارجی جمهوری اسلامی ایران
- نظم ژئواکونومیک جهانی و حوزه های سرمایه گذاری و دیپلماسی اقتصادی در سیاست خارجی جمهوری اسلامی ایران
- نقش کریدرهای شمال - جنوب و شرق - غرب ، در توسعه همکاریهای اقتصادی ایران با سایر کشورها
- پویای قدرت نظامی -امنیتی در نظم های جهانی و منطقه ای و سیاست خارجی جمهوری اسلامی ایران ، مسائل و راهبردها
- ایران و نظم های منطقه ای : مدیریت بحرانها و تعارضات قدرت در روابط ایران با سایر کشورها بویژه در منطقه غرب آسیا
- روابط ایران با سازمانهای منطقه ای و فرامنطقه ای مانند اکو ، اتحادیه عرب ، اتحادیه اروپا، شانگهای و بریکس
- گفتمان مقاومت ، مسائل جدید منطقه ای و سیستم امنیتی غرب آسیا از دیدگاه ایران
- جایگاه و نقش دیپلماسی دفاعی در سیاست خارجی ایران
- سیاست توسعه همسایگی و پیامدهای آن بر منافع ملی ایران
- جایگاه و نقش دیپلماسی عمومی ، فرهنگی ، علمی و رسانه ای در سیاست خارجی ایران
- فناوریهای نوین ، هوش مصنوعی و سیاست خارجی ایران
- رهیافت تمدنی در مطالعه سیاست خارجی ایران

ت) روش یاددهی - یادگیری متناسب با محتوا و هدف:

روش یادگیری و یاددهی مبتنی بر یادگیری مشارکتی و یادگیری مبتنی بر حل مشکل است.

ث) روش ارزشیابی (پیشنهادی):

فعالیت‌های کلاسی در طول نیم‌سال	۲۰ درصد
آزمون پایان نیم‌سال	... درصد
آزمون پایانی	۶۰ درصد
پروژه	۲۰ درصد

ج) ملزومات، تجهیزات و امکانات موردنیاز برای ارائه:

چ) منابع علمی پیشنهادی:

- ایزدی، جهانبخش (۱۳۸۹) دیپلماسی و سیاست خارجی جمهوری اسلامی ایران. تهران: موسسه فرهنگی مطالعات و تحقیقات بین‌المللی ابرار معاصر
- حاجی یوسفی، امیر حسین. (۱۴۰۰) ارزشیابی سیاست خارجی جمهوری اسلامی ایران. قم: پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی
- قهرمان پور، رحمن. (۱۳۹۵) سیاست خارجی و دیپلماسی هسته‌ای ایران از تقابل تا اعتمادسازی تهران: تیسرا
- ادیب زاده، مجید. (۱۳۸۷) زبان، گفتمان و سیاست خارجی، دیالکتیک بازنمایی از غرب در جهان نمادین ایرانی. تهران: اختران
- دامن پاک جامی، مرتضی. (۱۳۹۷) دیپلماسی اقتصادی جمهوری اسلامی ایران. تهران: دفتر مطالعات سیاسی و بین‌المللی
- پوراحمدی، حسین. (۱۳۸۸) دیپلماسی نوین، جستارهایی در سیاست خارجی جمهوری اسلامی ایران. تهران: دفتر مطالعات سیاسی و بین‌المللی
- دهقانی فیروزآبادی، سید جلال. (۱۳۸۷) چارچوبی مفهومی برای ارزیابی سیاست خارجی جمهوری اسلامی ایران. تهران: دفتر گسترش علم (معاونت پژوهشی دانشگاه آزاد اسلامی)
- یزدان فام، محمود. (۱۳۹۳) دیپلماسی عمومی جمهوری اسلامی ایران. تهران: پژوهشکده مطالعات راهبردی
- شاپوری، مهدی. محور مقاومت جمهوری اسلامی ایران و نظم منطقه‌ای. تهران: پژوهشکده مطالعات راهبردی
- دهقانی فیروزآبادی، سید جلال و سعید چهارآزاد. سیاست خارجی الگوریتمی جمهوری اسلامی ایران. تهران: قومس ۱۴۰۲
- واعظی، محمود (زیرنظر) گردآوری و ویرایش مسعود موسوی شفیعی (۱۳۸۷) سیاست خارجی توسعه‌گرا. تهران: پژوهشکده مطالعات راهبردی
- غرایق زندی، داود و جمعی از نویسندگان (۱۳۸۷) محیط امنیتی پیرامونی جمهوری اسلامی ایران. تهران: پژوهشکده مطالعات راهبردی
- قاضی زاده، علیرضا. (۱۴۰۱) مسائل راهبردی امنیت ملی جمهوری اسلامی ایران. تهران: مطالعات راهبردی
- جوادی ارجمند، محمد جعفر. (۱۴۰۰) سیاست خارجی جمهوری اسلامی ایران و منطقه‌گرایی. تهران: میزان
- بهمنی، علیرضا "به کوشش" (۱۳۹۸) عیار تمدنی جمهوری اسلامی ایران. قم: پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی
- جوادی ارجمند، محمد جعفر. (۱۴۰۱) افق‌های نوین در سیاست و روابط خارجی ایران. تهران: نشر میزان

- Friedman, G., & Starr, H. (1997). *Agency, structure, and international politics: From ontology to empirical inquiry*. New York, NY: Routledge.
- Mearsheimer, J. J. (2014). *The tragedy of great power politics* (updated ed.). New York, NY: W. orton.

terjee, C. (2020). *Economic diplomacy and foreign policy-making*. Cham: Palgrave millan/Springer Nature Switzerland AG.

- Farkas, A. (1996). Evolutionary models in foreign policy analysis. *International Studies Quarterly*, 40(3), 343–361. <https://doi.org/10.1111/j.1468-2478.1996.tb00539.x>
- Pamment, J. (2012). *New public diplomacy in the 21st century: A comparative study of policy and practice*. London: Routledge.
- Waller, H. (2015). *On geopolitics: Space, place, and international relations*. London: Routledge.
- Fioramonti, L. (Ed.). (2019). *Regionalism in a changing world: Comparative perspectives in the new global order*. London: Routledge.
- Kirkham, K. (2022). *The political economy of sanctions: Resilience and transformation in Russia and Iran*. Cham: Palgrave Macmillan.

ح) ملاحظات برای افراد با نیازهای ویژه:

(اگر ملاحظاتی برای ارائه درس برای افراد با نیازهای ویژه همچون جامعه معلولین وجود دارد در این بخش قید شود)

خ) ملاحظات برای برگزاری الکترونیکی درس:

(امکان پذیری ارائه مجازی درس در آموزش تمام الکترونیکی یا ترکیبی و ملاحظات آن بیان شود.)

الف: عنوان درس به فارسی: مسائل سیاسی امنیتی در جمهوری اسلامی ایران		
نوع درس و واحد	Political and security issues in the Islamic Republic of Iran	عنوان درس به انگلیسی:
پایه ☐ نظری *****	-	دروس پیش نیاز:
تخصصی الزامی ☐ عملی	-	دروس هم نیاز:
تخصصی اختیاری ***** ☐ نظری-عملی		تعداد واحد:
پروژه/رساله / پایان نامه ☐		تعداد ساعت:
مهارتی-اشتغال پذیری ☐		
مرتبط با آمایش/مأموریت ☐ مرتبط با مأموریت/آمایش موسسه است ☐	وضعیت آمایشی/مأموریتی درس (صرفاً برای دروس تخصصی اختیاری مشخص شود)	

اگر واحد عملی دارد، چه نوع آموزش تکمیلی نیاز است؟: سفر علمی ☐ آزمایشگاه ☐ سمینار ☐ کارگاه ☐ موارد دیگر:

ب: هدف:

- درک تأثیرات جمهوری اسلامی ایران در منطقه و جامعه جهانی و تأثیرات کشورهای منطقه و جامعه جهانی بر سیاست و امنیت در جمهوری اسلامی ایران
- شناسایی چالشها و فرصتهای سیاسی و امنیتی پیش روی جمهوری اسلامی ایران در تعامل و تقابل با جمهوری اسلامی ایران در منطقه و جامعه جهانی
- درک روند و فرایندهای سیاسی و امنیتی در تعامل و تقابل با جمهوری اسلامی ایران
- شناخت روابط بین متحدان و معارضین با جمهوری اسلامی ایران
- تولید گزارشات تحلیلی و مستند در راستای مسایل و معضلات پیش روی جمهوری اسلامی ایران
- معرفی مسایل و معضلات نوظهور در روابط جمهوری اسلامی ایران در منطقه و جامعه جهانی

پ) سرفصلها:

- مقدمه و تبیین مفاهیم: چالش، مسئله، معضل، سیاست، قدرت، امنیت و روابط بین آنها با دین و شریعت
- چالشها و مسایل سیاسی جمهوری اسلامی ایران
 - قدرت و اختلافات جناحی و حزبی، نظر علمای متقدم و متاخر
 - انواع بحران در سیاست (مشروعیت، مقبولیت، مشارکت و ...) و روشهای مواجهه با آن در آیات و روایات
 - رابطه سیاست و دیگر مولفه های قدرت مانند اقتصاد و امنیت، محیط زیست و ... با تمرکز بر آیات و روایات
- چالشها و مسایل امنیتی جمهوری اسلامی ایران
 - تهدیدات داخلی و ملی و مطالعه تطبیقی با تهدیدات صدر اسلام
 - تهدیدات خارجی و فرامنطقه ای
 - تهدیدات نوظهور
 - نفوذ و مداخلات سیاستگذاری در تصمیمات راهبردی (روشهای شناخت و مواجهه متکی به آیات و روایات)
- روابط تعاملی و تقابلی جمهوری اسلامی ایران در منطقه و بالعکس
 - اشتراکات تعامل و تقابل جمهوری اسلامی ایران
 - تفاوت ها در تعامل و تقابل جمهوری اسلامی ایران
- روابط تعاملی و تقابلی جمهوری اسلامی ایران در برابر جامعه جهانی و بالعکس
 - اشتراکات تعامل و تقابل با جمهوری اسلامی ایران
 - تفاوت ها در تعامل و تقابل با جمهوری اسلامی ایران

- تهدیدات نوظهور در مسایل سیاسی و امنیتی و روشهای تبدیل آن به فرصت متکی به منابع دینی

ت) روش یاددهی - یادگیری متناسب با محتوا و هدف:

روش یادگیری و یاد دهی مبتنی بر یادگیری مشارکتی و یادگیری مبتنی بر حل مشکل است.

ث) روش ارزشیابی (پیشنهادی):

فعالیت‌های کلاسی در طول نیم‌سال	۲۰ درصد
آزمون پایان نیم‌سال	... درصد
آزمون پایانی	۶۰ درصد
پروژه	۲۰ درصد

ج) ملزومات، تجهیزات و امکانات مورد نیاز برای ارائه:

چ) منابع علمی پیشنهادی:

- کلیه کتب و مقالات تفسیری و تحلیلی روایی در حوزه سیاست و امنیت
- روشهای تبدیل تهدید به فرصت مبتنی بر آیات و روایات، علی اصغر بهنام نیا، دانشگاه عالی دفاع ملی
- تهدیدات نظامی آمریکا علیه جمهوری اسلامی ایران، علی اصغر بهنام نیا، دانشگاه عالی دفاع ملی
- نقد و بررسی مسائل اساسی جنگ در آثار منتشر شده ارتش و سپاه: مقابله سپاه با تهدیدات امنیتی و نظامی عراق و بی‌ثباتی سیاسی در کشور، محمد درویدیان، زیر نظر غلامعلی رشید. مرکز اسناد و تحقیقات دفاع مقدس
- مسائل سیاسی امنیتی جهان اسلام (شناخت و روش)، محسن پورقلی، ناشر، پیامبر رحمت
- کتاب امنیت سیاسی در روابط بین الملل از منظر متون دینی، رشید رکابیان، جواد یوسفی، نشر گنجور
- نگاهی به مسایل امنیتی ایران، امیرحسین علی نقی، پژوهشکده مطالعات راهبردی
- امنیتی شدن و سیاست خارجی جمهوری اسلامی ایران، یوسف قرشی، پژوهشکده مطالعات راهبردی
- گرایش‌های سیاسی در خاورمیانه و امنیت ملی ایران، حمید احمدی، نشر نی
- سیاست امنیتی ایران در دوران پس از انقلاب، حمید رضا سیدی، محمد عباسی، دانشگاه شاهد
- امنیت ملی، قباد حاجی زاده، انتشارات قانون یار
- تحولات سیاسی - اجتماعی در جمهوری اسلامی ایران، دکتر یحیی فوزی، انتشارات سمت
- رقابت سیاسی و ثبات سیاسی در جمهوری اسلامی ایران، غلامرضا خواجه سروی،
- شناسایی و اولویت‌بندی تهدیدات امنیتی نوین سیاسی جمهوری اسلامی ایران در افق ۱۴۰۴، محمود عسکری، مهدی کامکار و علی علیزاده
- تهدیدات امنیت ملی، علی عبدالله خانی، موسسه ابرار معاصر تهران
- ابعاد نرم افزاری امنیت ملی: مشروعیت، انسجام و ظرفیت سیستم سیاسی، ادوارد آذر چونگ این مون جانی چونگ
- الگوی تهدیدشناسی از منظر مقام معظم رهبری (مدظله‌العالی)، مصطفی ساوه‌درودی؛ مهدی اسمعیلی؛ دانیال حیدری، دانشگاه عالی دفاع ملی
- تهدیدهای امنیت اجتماعی از دیدگاه مقام معظم رهبری، فریبا شایگان، دانشگاه علوم انتظامی امین

ح) ملاحظات برای افراد با نیازهای ویژه:

(اگر ملاحظاتی برای ارائه درس برای افراد با نیازهای ویژه همچون جامعه معلولین وجود دارد در این بخش قید شود)

خ) ملاحظات برای برگزاری الکترونیکی درس:

(امکان پذیری ارائه مجازی درس در آموزش تمام الکترونیکی یا ترکیبی و ملاحظات آن بیان شود.)

الف: عنوان درس به فارسی: سیاستگذاری عمومی و حکمرانی در جمهوری اسلامی ایران		
نوع درس و واحد	Public Policy and Governance in the Islamic Republic of Iran	عنوان درس به انگلیسی:
پایه ☐ نظری *****	-	دروس پیش نیاز:
عملی ☐ تخصصی الزامی	-	دروس هم نیاز:
نظری-عملی ☐ تخصصی اختیاری *****		تعداد واحد:
پروژه/رساله / پایان نامه ☐		تعداد ساعت:
مهارتی-اشتغال پذیری ☐		
مرتبط با آمایش/مأموریت ☐ مرتبط با مأموریت/آمایش موسسه است ☐	وضعیت آمایشی/مأموریتی درس (صرفاً برای دروس تخصصی اختیاری مشخص شود)	

اگر واحد عملی دارد، چه نوع آموزش تکمیلی نیاز است؟: سفر علمی ☐ آزمایشگاه ☐ سمینار ☐ کارگاه ☐ موارد دیگر:

ب: هدف:

شنایی دانشجویان با چارچوب های نظری و عملی سیاست گذاری عمومی و حکمرانی در حوزه های مختلف در جمهوری اسلامی ایران

پ) سرفصل ها:

تعاریف و مفاهیم پایه ای

چارچوب نظری سیاست گذاری عمومی در جمهوری اسلامی ایران

نهادهای سیاست گذاری در جمهوری اسلامی ایران

فرایند سیاست گذاری در جمهوری اسلامی ایران

حکمرانی و مسائل آن در جمهوری اسلامی ایران

شاخص های حکمرانی خوب

سیاست گذاری در حوزه های تخصصی اقتصادی، اجتماعی-فرهنگی، سیاسی-امنیتی در جمهوری اسلامی ایران

حکمرانی در حوزه های تخصصی اقتصادی، اجتماعی-فرهنگی، سیاسی-امنیتی در جمهوری اسلامی ایران

چالش ها و آسیب های سیاست گذاری عمومی در جمهوری اسلامی ایران

چالش ها و آسیب های حکمرانی در جمهوری اسلامی ایران

الگوهای بهینه سازی سیاست گذاری و حکمرانی در جمهوری اسلامی ایران

ت) روش یاددهی - یادگیری متناسب با محتوا و هدف:

روش یادگیری و یاد دهی مبتنی بر یادگیری مشارکتی و یادگیری مبتنی بر حل مشکل است.

ث) روش ارزشیابی (پیشنهادی):

فعالیت های کلاسی در طول نیم سال	۲۰ درصد
آزمون پایان نیم سال	۳۰ درصد
آزمون پایانی	۶۰ درصد
پروژه	۲۰ درصد

ج) ملزومات، تجهیزات و امکانات مورد نیاز برای ارائه:

چ) منابع علمی پیشنهادی:

۱. صفری رنجبر، مصطفی و دیگران (۱۴۰۰)، سیاست گذاری عمومی و حکمرانی، مرکز تحقیقات سیاست علمی کشور

۲. خان محمدی ، هادی و عباس خداپرست (۱۴۰۱)، نظریه حکمرانی از منظر اندیشمندان ، انتشارات جهاد دانشگاهی
۳. اشترینان، کیومرث (۱۳۸۶)، سیاستگذاری عمومی ایران، نشر میزان.

3. Kingdon J. (2002), Agenda, alternatives and public policies , Longman pub.

(ج) ملاحظات برای افراد با نیازهای ویژه:

(اگر ملاحظاتی برای ارائه درس برای افراد با نیازهای ویژه همچون جامعه معلولین وجود دارد در این بخش قید شود)

(خ) ملاحظات برای برگزاری الکترونیکی درس:

(امکان پذیری ارائه مجازی درس در آموزش تمام الکترونیکی یا ترکیبی و ملاحظات آن بیان شود.)

الف: عنوان درس به فارسی: مسائل رسانه و سیاست در جمهوری اسلامی ایران		
نوع درس و واحد	Media and Political Issues in the Islamic Republic of Iran	عنوان درس به انگلیسی:
پایه ☐ نظری *****	-	دروس پیش نیاز:
تخصصی الزامی ☐ عملی	-	دروس هم نیاز:
تخصصی اختیاری ***** ☐ نظری-عملی		تعداد واحد:
پروژه/رساله / پایان نامه ☐		تعداد ساعت:
مهارتی-اشتغال پذیری ☐		
مرتبط با آمایش/مأموریت ☐ مرتبط با مأموریت/آمایش موسسه است ☐	وضعیت آمایشی/مأموریتی درس (صرفاً برای دروس تخصصی اختیاری مشخص شود)	

اگر واحد عملی دارد، چه نوع آموزش تکمیلی نیاز است؟: سفر علمی ☐ آزمایشگاه ☐ سمینار ☐ کارگاه ☐ موارد دیگر:

ب: هدف:

نسبت رسانه و سیاست از دیرپاترین مقولات تفکر درباره سیاست - دست کم در دوره مدرن - است؛ تا آنجا که برخی رسانه را یکی از سازمان‌های قدرت دانسته‌اند. نقش رسانه در شکل‌دهی به ارزش‌ها، نگرش‌ها و کنش‌های شهروندان از یک‌سو و قدرت رسانه در اقلان‌سازی و مشروعیت‌بخشی به دولت از سوی دیگر همیشه مورد توجه جامعه‌شناسی سیاسی بوده است؛ همچنان که نقش‌آفرینی رسانه در حوزه عمومی و توان آن در ایجاد فضای گفت‌وگو و انتقال خواست شهروندان به دولت محل بحث واقع شده است. امروزه نیز ترکیب هم‌افزایانه / واگرایانه رسانه‌های جمعی (Mass Media) با رسانه‌های اجتماعی (Social Media) مسائل و مباحث بیشتری را پدید آورده که دامنه‌های مشترک جهانی و دامنه‌های اختصاصی ایرانی آنها شایسته واکاوی است. جامعه و سیاست در جمهوری اسلامی ایران در سال‌های اخیر وضع و مختصات ویژه‌ای دارد که مسائلی را برای مطالعات سیاسی رسانه پیش روی جامعه علمی می‌گذارد... اهداف این درس عبارت است از:

۱. آشنایی دانشجویان با مفاهیم و نظریه‌های عمده جامعه‌شناسی سیاسی و ارتباطات سیاسی
۲. یافتن درک مناسب از وضعیت و مسائل سیاسی رسانه در ایران
۳. توانمندسازی دانشجویان در بازشناسی مسائل مشترک جهانی و مسائل اختصاصی ایران در قلمرو سیاسی رسانه
۴. کاشت نگرش بومی به رسانه و سیاست برای حل مسائل کشور

پ) سرفصل‌ها:

* تاریخچه تحول و تطور رسانه و نسبت آن با امر سیاسی: ماهیت و ابعاد سیاسی رسانه

* وضعیت‌شناسی سیاسی نهاد رسانه در ایران در چهاردهه اخیر

+ مباحث نظری رسانه:

- نظریه جامعه گفت‌وگویی هابرماس

- نظریه جامعه شبکه‌ای کاستلز

- نظریه جامعه پلت‌فرمی ون‌دایک

- نظریه قدرت نرم نای (قاب‌بندی)

- نظریات انتقادی جدید: چرخش فرهنگی، دوران گذار و بی‌هنجاری و...

* مسائل جدید رسانه و سیاست در جمهوری اسلامی ایران

- آرایش جدید جامعه‌شناسی سیاسی رسانه: بازیگران، زمین بازی و هنجارهای جدید
- رسانه و چالش‌های حاکمیت و مشروعیت سیاسی و کارآمدی
- نقش رسانه در عمومی یا تخصصی شدن سیاست
- رسانه و عدالت: شفافیت یا افشاگری؟
- رسانه و کنشگری سیاسی: رضایت و مشارکت، مقاومت و مهاجرت، اعتراض و بی‌تفاوتی
- رسانه‌ها، روایت و کنش جمعی
- رسانه، گروه‌های مرجع و فرهنگ سیاسی
- رسانه و امید سیاسی

*مباحث سیاست رسانه‌ای:

- دولت و چالش دو رسانه‌ای شدن: از رسانه‌های جمعی تا رسانه‌های اجتماعی در جمهوری اسلامی ایران
- دستورکار سیاسی رسانه: اضافه‌بار سیاسی رسانه در ایران (رسانه به جای همه‌چیز و برای همه‌چیز)
- رسانه و ساخت سوژه سیاسی مطلوب جمهوری اسلامی ایران
- رسانه و مداخله سیاسی نیروهای بیگانه در ایران معاصر
- رسانه‌ها و هویت‌یابی سیاسی جدید در جمهوری اسلامی ایران
- رسانه‌ها و جنبش نوین اجتماعی: تجربه ایرانی و جهانی

ت) روش یاددهی - یادگیری متناسب با محتوا و هدف:

روش یادگیری و یاد دهی مبتنی بر یادگیری مشارکتی و یادگیری مبتنی بر حل مشکل است.

ث) روش ارزشیابی (پیشهادی):

فعالیت‌های کلاسی در طول نیم‌سال	۲۰ درصد
آزمون پایان نیم‌سال	... درصد
آزمون پایانی	۶۰ درصد
پروژه	۲۰ درصد

ج) ملزومات، تجهیزات و امکانات موردنیاز برای ارائه:

چ) منابع علمی پیشنهادی:

منابع اصلی:

- اتن، کریس (۱۳۹۹). **درآمدی بر رسانه‌های جایگزین**. ترجمه حسن خجسته. تهران: مرکز تحقیقات صداوسیما.
- ذکایی، محمدسعید (۱۴۰۱). **زیست مجازی در ایران؛ عواطف و خرده‌فرهنگ‌ها**. تهران: آگه.
- رابرتسون، آلکسا (۱۳۹۷). **رسانه و سیاست در دنیای در حال جهانی شدن**. ترجمه محسن گودرزی. تهران: پژوهشکده فرهنگ، هنر و ارتباطات.
- سپنجی، عبدالرضا (۱۳۹۹). **مخاطب‌پنداری در ایران معاصر**. تهران: سیمای شرق.
- چول‌هان، بیونگ (۱۴۰۲). **روان‌سیاست: نئولیبرالیسم و فناوری‌های جدید قدرت**. ترجمه مصطفی انصافی. تهران: لوگوس.
- کاستلز، مانوئل (۱۳۹۶). **شبکه‌های خشم و امید: جنبش‌های اجتماعی در عصر اینترنت**. ترجمه مجتبی قلی‌پور. تهران: مرکز.

- کاستلز، مانوئل (۱۳۹۶). **قدرت ارتباطات**. تهران: علمی و فرهنگی.

- مهدی‌زاده، سیدمحمد مهدی (۱۳۹۷). **نظریه‌های رسانه؛ اندیشه‌های رایج و دیدگاه‌های انتقادی**. تهران: همشهری.

- می‌یر، فردریک دبلیو (۱۳۹۹). **روایت و کنش جمعی**. ترجمه الهام شوشتری‌زاده. تهران: اطراف.

- نای، جوزف (۱۳۹۲). **آینده قدرت**. ترجمه احمد عزیزی. تهران: طرح نو.

- نش، کیت (۱۴۰۰). **جامعه‌شناسی سیاسی معاصر**. ترجمه محمدتقی دلفروز. ویراست دوم. تهران: کویر.

- ون‌دایک، یان (۱۴۰۲). **جامعه پلت فرمی، ارزش‌های عمومی در جهان متصل**. ترجمه پدram الوندی. تهران: همشهری

منابع فرعی

- دل‌پرتا، دوناتلا (۱۳۹۷). **می‌توان دموکراسی را نجات داد؟** ترجمه سعید کشاورزی و علی روحانی. تهران: ثالث

- دورماگن و موشار (۱۳۹۷). **مبانی جامعه‌شناسی سیاسی**. ترجمه عبدالحسین نیک‌گهر. تهران: آگه.

- شواب، کلاوس (۱۳۹۶). **انقلاب صنعتی چهارم**. ترجمه مرتضی شانی. تهران: شرکت چاپ و نشر بازرگانی.

- عاملی، سعیدرضا (۱۳۹۷). **الگوی حکمرانی دوفضایی**. تهران: امیرکبیر.

- کاستلز، مانوئل (۱۳۸۰). **عصر اطلاعات ظهور جامعه شبکه‌ای**. ترجمه علی پایا. تهران: طرح نو.

- نوح هراسی، یووال (۱۳۹۷). **۲۱ درس برای قرن ۲۱**. تهران: کتاب پارسه.

- غفاری و غنی‌زاده (۱۴۰۴). «روایای ملی و مسئله مهاجرت؛ دریچه‌ای به جامعه‌شناسی سیاسی ایران جدید» در کتاب **روایای ملی، درآمدی**

بر مسئله‌واره تصویر در نظام حکمرانی ایران. تهران: پژوهشکده مطالعات راهبردی.

منابع انگلیسی:

- Janoski, T., et al. (2020). "Old" media, "new" media, hybrid media, and the changing character of political participation. In *The new handbook of political sociology*. Cambridge: Cambridge University Press.

ح) ملاحظات برای افراد با نیازهای ویژه:

(اگر ملاحظات برای ارائه درس برای افراد با نیازهای ویژه همچون جامعه معلولین وجود دارد در این بخش قید شود)

خ) ملاحظات برای برگزاری الکترونیکی درس:

(امکان پذیری ارائه مجازی درس در آموزش تمام الکترونیکی یا ترکیبی و ملاحظات آن بیان شود.)

الف: عنوان درس به فارسی: آینده پژوهی و افق تمدنی جمهوری اسلامی ایران		
نوع درس و واحد	Futures Studies and the Civilizational Horizon of the Islamic Republic of Iran	عنوان درس به انگلیسی:
پایه ☐ نظری ****	-	دروس پیش نیاز:
تخصصی الزامی ☐ عملی	-	دروس هم نیاز:
تخصصی اختیاری **** ☐ نظری-عملی		تعداد واحد:
پروژه/رساله / پایان نامه ☐		تعداد ساعت:
مهارتی-اشتغال پذیری ☐		
مرتبط با آمایش/مأموریت ☐ مرتبط با مأموریت/آمایش موسسه است ☐ موسسه نیست ☐	وضعیت آمایشی/مأموریتی درس (صرفاً برای دروس تخصصی اختیاری مشخص شود)	

اگر واحد عملی دارد، چه نوع آموزش تکمیلی نیاز است؟: سفر علمی ☐ آزمایشگاه ☐ سمینار ☐ کارگاه ☐ موارد دیگر:

ب: هدف:

۱. فهم تمدنی از انقلاب اسلامی
۲. بررسی و شناخت آینده جمهوری اسلامی در سطح جهانی
۳. رصد و تحلیل چالش‌های کلان جمهوری اسلامی

پ) سرفصل‌ها:

۱. دوره‌های انقلاب اسلامی
۲. نظریات پشتیبان در صورت‌بندی افق تمدنی جمهوری اسلامی
۳. "الهیات امید" در تحولات کلان اجتماعی ایران
۴. اسناد بالادستی ایران بعد از انقلاب و ظرفیت‌های تمدنی آن
۵. تاریخ تمدنی معاصر ایران (از ۱۳۵۷ تا ۱۴۰۴)
۶. آورده‌های تمدنی جمهوری اسلامی (۵۰ سال اخیر) (آورده‌های ملی و بین‌المللی)
۷. بیانیه گام دوم انقلاب (الگوی اسلامی- ایرانی پیشرفت)
۸. استراتژی آینده جمهوری اسلامی
۹. واقعیت‌های جهان امروز و چالش‌های آینده

ت) روش یاددهی - یادگیری متناسب با محتوا و هدف:

روش یادگیری و یاد دهی مبتنی بر یادگیری مشارکتی و یادگیری مبتنی بر حل مشکل است.

ث) روش ارزشیابی (پیشنهادی):

فعالیت‌های کلاسی در طول نیم سال	۲۰ درصد
آزمون پایان نیم سال	... درصد
آزمون پایانی	۶۰ درصد
پروژه	۲۰ درصد

ج) ملزومات، تجهیزات و امکانات مورد نیاز برای ارائه:

چ) منابع علمی پیشنهادی:

۱. عیار تمدنی جمهوری اسلامی، پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی

۲. بیانیه گام دوم انقلاب و جهان اسلام، مقاومت، همگرایی و سرنوشت تمدنی ما، مجموعه سه جلدی، بوستان کتاب

۳. بیانیه گام دوم انقلاب، مجموعه شش جلدی، بوستان کتاب

۴. مسئله شناسی تمدنی جهان اسلام، پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی

ح) ملاحظات برای افراد با نیازهای ویژه:

(اگر ملاحظاتی برای ارائه درس برای افراد با نیازهای ویژه همچون جامعه معلولین وجود دارد در این بخش قید شود)

خ) ملاحظات برای برگزاری الکترونیکی درس:

(امکان پذیری ارائه مجازی درس در آموزش تمام الکترونیکی یا ترکیبی و ملاحظات آن بیان شود.)

الف: عنوان درس به فارسی: تحلیل سیاستی اسناد بالادستی جمهوری اسلامی ایران		
نوع درس و واحد	Policy Analysis of the Supreme Documents of the Islamic Republic of Iran	عنوان درس به انگلیسی:
پایه ☐ نظری ****	-	دروس پیش نیاز:
تخصصی الزامی ☐ عملی	-	دروس هم نیاز:
تخصصی اختیاری **** ☐ نظری-عملی		تعداد واحد:
پروژه/رساله / پایان نامه ☐		تعداد ساعت:
مهارتی-اشتغال پذیری ☐		
وضعیت آمایشی/مأموریتی درس(صرفاً برای دروس تخصصی اختیاری مشخص شود)	وضعیت آمایشی/مأموریتی درس(صرفاً برای دروس تخصصی اختیاری مشخص شود) مرتبط با آمایش/مأموریت ☐ مرتبط با مأموریت/آمایش موسسه است ☐ موسسه نیست ☐	

اگر واحد عملی دارد، چه نوع آموزش تکمیلی نیاز است؟: سفر علمی ☐ آزمایشگاه ☐ سمینار ☐ کارگاه ☐ موارد دیگر:

ب: هدف:

آشنایی دانشجویان با اسناد بالا دستی در جمهوری اسلامی ایران و تحلیل آنها از منظر سیاسی و سیاست گذاری عمومی

پ) سرفصل ها:

تعاریف و مفاهیم پایه ای
 طبقه بندی اسناد بالا دستی (کلان ، برنامه ای ، اجرایی)
 فرایندهای تدوین و تصویب اسناد بالا دستی
 (روش شناسی تحلیل اسناد بالادستی(کیفی، کمی، مقایسه ای)
 چالش ها و آسیب های اسناد بالا دستی (محتوایی ، فرایندی ، اجرایی)
 آینده پژوهی اسناد بالادستی (نقش اسناد بالا دستی در ترسیم آینده مطلوب)

ت) روش یاددهی - یادگیری متناسب با محتوا و هدف:

روش یادگیری و یاد دهی مبتنی بر یادگیری مشارکتی و یادگیری مبتنی بر حل مشکل است.

ث) روش ارزشیابی (پیشنهادی):

فعالیت های کلاسی در طول نیم سال	۲۰ درصد
آزمون پایان نیم سال	... درصد
آزمون پایانی	۶۰ درصد
پروژه	۲۰ درصد

ج) ملزومات، تجهیزات و امکانات مورد نیاز برای ارائه:

چ) منابع علمی پیشنهادی:

۱. قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران
۲. سیاست های کلی نظام (ابلاغی مقام معظم رهبری در حوزه های مختلف)
۳. سند چشم انداز
۴. برنامه های توسعه پنج ساله
۵. سند نقشه جامع علمی کشور
۶. سند الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت
۷. سند هوش مصنوعی جمهوری اسلامی ایران
۸. اسناد بالا دستی منتخب

ح) ملاحظات برای افراد با نیازهای ویژه:

(اگر ملاحظاتی برای ارائه درس برای افراد با نیازهای ویژه همچون جامعه معلولین وجود دارد در این بخش قید شود)

خ) ملاحظات برای برگزاری الکترونیکی درس:

(امکان پذیری ارائه مجازی درس در آموزش تمام الکترونیکی یا ترکیبی و ملاحظات آن بیان شود.)

الف: عنوان درس به فارسی: نهاد دولت در ایران معاصر		
نوع درس و واحد	The State Institution in Contemporary Iran	عنوان درس به انگلیسی:
پایه ☐ نظری ****	-	دروس پیش نیاز:
تخصصی الزامی ☐ عملی	-	دروس هم نیاز:
تخصصی اختیاری **** ☐ نظری-عملی		تعداد واحد:
پروژه/رساله / پایان نامه ☐		تعداد ساعت:
مهارتی-اشتغال پذیری ☐		
مرتبط با آمایش/مأموریت ☐ مرتبط با مأموریت/آمایش موسسه است ☐ موسسه نیست ☐	وضعیت آمایشی/مأموریتی درس (صرفاً برای دروس تخصصی اختیاری مشخص شود)	

اگر واحد عملی دارد، چه نوع آموزش تکمیلی نیاز است؟: سفر علمی ☐ آزمایشگاه ☐ سمینار ☐ کارگاه ☐ موارد دیگر:

ب: هدف:

این سرفصل با ترکیب مباحث نظری، تاریخی، و معاصر، دانشجویان را قادر میسازد تا تحولات نهاد دولت در ایران را از زوایای چندرشته ای (تاریخ، جامعه شناسی، روابط بین الملل و ...) تحلیل کرده، اهداف ذیل را محقق سازند:

۱. آشنایی با نظریه های تبیینی و تجویزی از دولت در ایران معاصر و نقد و ارزیابی آنها
۲. آسیب شناسی نهاد دولت و فرآیند دولت سازی در ایران معاصر
۳. توانمند سازی دانشجویان برای ارائه نظریه تبیینی و تجویزی مناسب امروز ایران
۴. طراحی الگوی پیاده سازی دولت

پ) سرفصل ها:

-مبانی نظری و مفهومی نهاد دولت

تعاریف و رویکردهای کلاسیک و مدرن به دولت
بررسی نظریه های دولت در اندیشه غربی (هابز، لاک، وبر) و اسلامی (فارابی، خواجه نصیرالدین طوسی - مفهوم «دولت-ملت» در ایران معاصر و تفاوت های آن با الگوهای غربی

نظریه های توسعه سیاسی و رابطه دولت-جامعه

-روش شناسی پژوهش در مطالعات دولت

-تداوم دولت در تاریخ قدیم و جدید ایران

-تحولات تاریخی نهاد دولت در ایران معاصر

دوره قاجار و مشروطه

تأثیر مشروطه بر شکل گیری نهادهای قانونی

-دوره پهلوی

تمرکزگرایی و مدرنیزاسیون تحت حکومت رضاشاه و محمدرضا شاه

تقابل دولت با جامعه مدنی و روحانیت (مانند وقایع ۱۵ خرداد ۱۳۴۲)

-دوره جمهوری اسلامی

تحول ساختار دولت پس از انقلاب اسلامی

-ساختار و کارکردهای دولت مدرن در ایران

سازمانهای اداری و بوروکراسی

تحولات وزارتخانه ها و نهادهای اجرایی از دوره صفویه تا امروز

سیاست خارجی و دیپلماسی
تحلیل سیاستهای ایران در قبال قدرتهای بزرگ
اقتصاد سیاسی

نقش نفت در شکل گیری اقتصاد دولتی و تأثیر آن بر چرخه حکمرانی

-چالشهای معاصر نهاد دولت

دولت و جامعه مدنی
بررسی شکافهای اجتماعی-سیاسی و نقش رسانه ها و نهادهای غیردولتی
جهانی شدن و فشارهای بین المللی
تأثیر تحریمها و دیپلماسی بین المللی بر ساختار داخلی دولت
مسائل امنیتی و نظامی

دولت مجازی

-بررسی و نقد نظریه های تبیینی از دولت در ایران

-بررسی و نقد نظریه های تجویزی

-پست سکولاریسم و مطالعه انتقادی کارکرد دولت

-پست مدرنیسم و مرکززدایی از دولت

حوزه های مساله خیز، انواع بحران ها و آینده دولت

ت) روش یاددهی - یادگیری متناسب با محتوا و هدف:

روش یادگیری و یاد دهی مبتنی بر یادگیری مشارکتی و یادگیری مبتنی بر حل مشکل است.

ث) روش ارزشیابی (پیشنهادی):

فعالیت های کلاسی در طول نیم سال	۲۰ درصد
آزمون پایان نیم سال	... درصد
آزمون پایانی	۶۰ درصد
پروژه	۲۰ درصد

ج) ملزومات، تجهیزات و امکانات موردنیاز برای ارائه:

چ) منابع علمی پیشنهادی:

- شهابی، هوشنگ و خوان، لینز (۱۳۹۳)، نظام های سلطانی، ترجمه منوچهر صبوری، تهران: انتشارات شیرازه.
- فوران، جان (۱۳۷۷)، مقاومت شکننده؛ تاریخ تحولات اجتماعی ایران از صفویه تا سال های پس از انقلاب اسلامی، ترجمه احمد تدین، تهران: موسسه خدمات فرهنگی رسا.
- کارشناس، مسعود (۱۳۸۲)، نفت، دولت و صنعتی شدن در ایران، گام نو.
- همایون کاتوزیان، محمدعلی (۱۳۹۱)، نظام پهلوی در ایران: نظام های سلطانی، ترجمه منوچهر صبوری، تهران: شیرازه.
- ویثفوجل، کارل (۱۳۹۱)، استبداد شرقی، محسن ثلاثی، ثالث.
- لمبتون، ان (۱۳۷۹)، نظریه دولت در ایران، ترجمه چنگیز پهلوان، نشر گیو.
- لک زایی، نجف (۱۳۹۱)، تحولات سیاسی اجتماعی ایران معاصر، قم، پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی
- توحید فام، محمد (۱۳۸۲)، دولت و دموکراسی در عصر جهانی شدن، روزنه
- جمعی از نویسندگان (۱۳۸۵)، دولت مدرن در ایران (مجموعه مقالات)، به کوشش: رسول افضلی، قم، دانشگاه مفید
- امام روح خمینی، ولایت فقیه، موسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی
- پور فرد، مسعود، مردم سالاری دینی، پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی

• تنبیه‌الأمه و تنزیه الملئ، محمدحسین نائینی

• زارعی، آرمان؛ پست سکولاریسم، دین و دولت در غرب (تهران: نشر نی،)

• استیون کانر، پست مدرنیسم و سیاست، ترجمه مرتضی توسلی و شاپور جور کش (نشر چشمه)

* Fox, J. (n.d.). *Political secularism, religion, and the state*. Cambridge: Cambridge University Press.

* Scott, J. C. (n.d.). *Seeing like a state*. New Haven, CT: Yale University Press.

ح) ملاحظات برای افراد با نیازهای ویژه:

(اگر ملاحظاتی برای ارائه درس برای افراد با نیازهای ویژه همچون جامعه معلولین وجود دارد در این بخش قید شود)

خ) ملاحظات برای برگزاری الکترونیکی درس:

(امکان پذیری ارائه مجازی درس در آموزش تمام الکترونیکی یا ترکیبی و ملاحظات آن بیان شود.)

الف: عنوان درس به فارسی: مسائل فکری - سیاسی ایران معاصر		
نوع درس و واحد	Intellectual and Political Issues in Contemporary Iran	عنوان درس به انگلیسی:
پایه ☐ نظری ****	-	دروس پیش نیاز:
تخصصی الزامی ☐ عملی	-	دروس هم نیاز:
تخصصی اختیاری ****		تعداد واحد:
پروژه/ رساله / پایان نامه ☐		تعداد ساعت:
مهارتی-اشتغال پذیری ☐		
مرتبط با آمایش/مأموریت ☐ مرتبط با مأموریت/آمایش موسسه است ☐	وضعیت آمایشی/مأموریتی درس(صرفاً برای دروس تخصصی اختیاری مشخص شود)	

اگر واحد عملی دارد، چه نوع آموزش تکمیلی نیاز است؟: سفر علمی ☐ آزمایشگاه ☐ سمینار ☐ کارگاه ☐ موارد دیگر:

ب: هدف:

- تحلیل دغدغه ها، چالشها و مسائل کلیدی جامعه ایران در دو قرن اخیر
- بررسی تحولات فکری - سیاسی ایران معاصر
- تحلیل جریان های اصلی فکری - سیاسی براساس رویکردهای مختلف به مسائل فکری - سیاسی ایران معاصر.

پ) سرفصل ها:

موضوعات کلیدی پیشنهادی برای بحث: مساله دولت و ساختار سیاسی، دین و دولت در ایران معاصر، مارکسیسم و اندیشه چپ در ایران، دین و دنیای مدرن، مساله هویت ایرانی در عصر جدید

کلیات، مفاهیم و معرفی درس

۱- معمای دولت در ایران معاصر

هدف: بررسی ماهیت دولت در ایران معاصر مباحث اصلی: نظریه های دولت، اصلاحات ساختاری و کارکردی، آسیبها و چالشهای دولت در ایران معاصر و تحلیل ناکارآمدی دولتها

مساله اصلاح دولت در عصر قاجار: بررسی آرمان دولت منتظم و اصلاحات عصر ناصری

دولت مشروطه از پراکندگی تا اقتدارگرایی: بررسی چالشهای نظری و عینی دولت مشروطه و علل ظهور اقتدارگرایی پهلوی
دولت دینی و مساله کارآمدی (کارآمدی، مشروعیت و جنبشهای اجتماعی)

۲- از سیاست اسلامی تا اسلام سیاسی

هدف: بررسی تحولات نهاد دین و نسبت آن با قدرت و سیاست

تحول های نظری و عینی نهاد دین در عصر قاجار: برتری جریان اصولی، ظهور مرجعیت و نظریه های اقتدار مستقل در روحانیت شیعه

دین و سیاست در عصر مشروطه: نظریه های مشروطه و مشروعه و سازوکارهای نظری و ساختاری پیوند نهاد دین و سیاست

اسلام سیاسی زمینه ها و نظریه ها: ظهور و پیدایش اسلام سیاسی، شاخه های نظری، تحولات و چالشهای استقرار و هژمونی

۳- مارکسیسم و اندیشه چپ در ایران معاصر

هدف: بررسی ظهور و تحول اندیشه مارکسیستی در ایران و تاثیر آن بر فرهنگ و سیاست

سوسیالیسم ایرانی در عصر مشروطه: بررسی زمینه ها و بارقه های تفکر چپ در مشروطه تا عصر پهلوی

از مارکسیسم روسی تا مارکسیسم ایرانی: فراز و فرود حزب توده و ظهور سازمانهای چپ ایرانی در دهه چهل

اندیشه چپ در عصر جمهوری اسلامی: تاثیر چپ گرایی در سیاست و اقتصاد و تحلیل مساله چپ اسلامی

۴- دین، شریعت و دنیای مدرن

هدف: بررسی تلاشهای نظری و عملی در پیوند دین و دنیای مدرن

نسبت قانون و شریعت در ایران مدرن از مشروطه تا جمهوری اسلامی

روحانیت و قدرت در جمهوری اسلامی: تحولات نهاد دین در عصر جمهوری اسلامی و پیامدهای اجتماعی و سیاسی آن

نواندیشی دینی و مساله تجدید: بررسی جریان روشنفکری دینی نواندیشی دینی و دگراندیشی

۵. بومی گرایی، امت گرایی و ناسیونالیسم

هدف: بررسی چالشهای هویتی ایران در عصر جدید

ناسیونالیسم ایرانی از باستانگرایی تا ایران گرایی: ناسیونالیسم ایرانی در عصر قاجار و برآمدن مجدد در جنگ اول و باستانگرایی در عصر

پهلوی و بازسازی و احیای ملی گرایی و ایران گرایی در عصر جمهوری اسلامی

مساله بومی گرایی و بازگشت به خویشتن: بررسی اندیشه نقد غرب و بازگشت به خویشتن در دهه بیست، جریانهای بومی گرا در دهه

چهل و تاثیر آن بر ظهور انقلاب اسلامی

امت، مذهب و ملیت در ایران معاصر: بررسی تاثیر اسلامگرایی و امت گرایی و تشیع محوری در سیاست جمهوری اسلامی و چالش

منافع ملی و مسئولیتهای فراملی دولت اسلامی

ت) روش یاددهی - یادگیری متناسب با محتوا و هدف:

روش یادگیری و یاد دهی مبتنی بر یادگیری مشارکتی و یادگیری مبتنی بر حل مشکل است.

ث) روش ارزشیابی (پیشهادی):

فعالیت های کلاسی در طول نیم سال	۲۰ درصد
آزمون پایان نیم سال	۶۰ درصد
آزمون پایانی	۲۰ درصد
پروژه	۲۰ درصد

ج) ملزومات، تجهیزات و امکانات مورد نیاز برای ارائه:

چ) منابع علمی پیشنهادی:

- آدمیت، فریدون. (۱۳۸۸). فکر دموکراسی اجتماعی در نهضت مشروطیت ایران، گستره.
- احمدی، حمید. (۱۳۸۳). *ایران: هویت، ملیت، قومیت*. (موسسه تحقیقات و توسعه علوم انسانی، پدیدآور). موسسه تحقیقات و توسعه علوم انسانی.
- بهروز، مازیار. (۱۴۰۰). *شورشیان ارمانخواه ناکامی چپ در ایران*. (مهدی پرتوی، مترجم). ققنوس.
- بیات، داود. (۱۴۰۳). *تحول مفهوم دولت در ایران معاصر از دهه‌های نخستین تاسیس قاجار تا مشروطیت*. لوگوس.
- حسینی زاده، محمد علی. (۱۳۸۷). *اسلام سیاسی در ایران*، دانشگاه مفید.
- صدرا، محمد. (۱۴۰۴). *روحانیت و اندیشه‌های چپ در ایران معاصر*. امیرکبیر.
- صفری، ارش. (۱۴۰۲). *پیدایش مفاهیم اسلام سیاسی در ایران معاصر*. نشر نی.
- طباطبایی، سید جواد. (۱۳۸۶). *نظریه حکومت قانون مکتب ت. ستوده*.
- فیروزی، داود. (۱۴۰۰). *دولت مدرن و بحران قانون*. نی.
- کاظمی موسوی، احمد. (۱۳۹۷). *خاقان صاحبقران و علمای زمان (نقش فتحعلی شاه در شکل‌گیری روندها و نهادی مذهبی نو)*. آگاه.
- کاظمی موسوی، احمد. (۲۰۰۴). *علمای شیعه و قدرت سیاسی*. بی‌نا.
- ملایی، علیرضا. (۱۳۸۳). *مشروطه و جمهوری ریشه‌های نابسامانی نظم دموکراتیک در ایران*. گستره.
- ناظم الدوله، میرزا ملکم خان. (۱۴۰۰). *دفتر تنظیمات و چند رساله دیگر*. امید فردا.
- Moussavi, A. K. (1985). The establishment of the position of Marja'iyat-i Taqlid in the Twelver-Shi'i community. *Iranian Studies*, 18(1), 35-51.
<https://doi.org/10.1080/00210868508701646>
 - Moussavi, A. K. (1996). *Religious authority in Shi'ite Islam: From the office of mufti to the institution of marja'*. Kuala Lumpur: International Institute of Islamic Thought and Civilization.
 - Arjomand, S. A. (1987). *The shadow of God and the hidden Imam: Religion, political order and societal change in Shi'ite Iran from the beginning to 1890* (Paperback ed.). Urbana, IL: University of Illinois Press.

ح) ملاحظات برای افراد با نیازهای ویژه:

(اگر ملاحظاتی برای ارائه درس برای افراد با نیازهای ویژه همچون جامعه معلولین وجود دارد در این بخش قید شود)

خ) ملاحظات برای برگزاری الکترونیکی درس:

(امکان‌پذیری ارائه مجازی درس در آموزش تمام الکترونیکی یا ترکیبی و ملاحظات آن بیان شود.)

الف: عنوان درس به فارسی: تحلیل ساختار حکومت و سیاست های کلی نظام جمهوری اسلامی ایران		
نوع درس و واحد	An Analysis of the Government Structure and General Policies of the Islamic Republic of Iran	عنوان درس به انگلیسی:
نظری **** ☐ پایه	-	دروس پیش نیاز:
عملی ☐ تخصصی الزامی	-	دروس هم نیاز:
نظری-عملی ☐ تخصصی اختیاری ****		تعداد واحد:
پروژه/رساله / پایان نامه ☐		تعداد ساعت:
مهارتی-اشتغال پذیری ☐		
مرتبط با آمایش/مأموریت ☐ مرتبط با مأموریت/آمایش موسسه است ☐ موسسه نیست ☐	وضعیت آمایشی/مأموریتی درس (صرفاً برای دروس تخصصی اختیاری مشخص شود)	

اگر واحد عملی دارد، چه نوع آموزش تکمیلی نیاز است؟: سفر علمی ☐ آزمایشگاه ☐ سمینار ☐ کارگاه ☐ موارد دیگر:

ب: هدف:

آشنایی دانشجویان با ساختار حکومت و شیوه حکمرانی در جمهوری اسلامی ایران و تحلیل آنها از منظر سیاسی و سیاست گذاری

پ) سرفصل ها:

- مبانی حاکمیت در نظام جمهوری اسلامی: نسبت وجوه دوگانه جمهوریت و اسلامیت در نظام سیاسی و حکمرانی
- حقوق اساسی در نظام جمهوری اسلامی (حقوق و مسئولیت های متقابل مردم و حکومت، مشارکت سیاسی، آزادی های سیاسی و ...)
- قوای حکومتی و نهادهای سیاسی و نظامی و امنیتی در نظام جمهوری اسلامی
- فرایند سیاستگذاری و تصمیم گیری سیاسی در نظام جمهوری اسلامی
- فرایند قانونگذاری در نظام جمهوری اسلامی: ویژگی های تقنین و نظام حقوقی
- فرایندهای اجرایی در نظام جمهوری اسلامی: ویژگی های قوه مجریه و بوروکراسی
- فرایندهای نظارت و ارزیابی عملکرد در نظام جمهوری اسلامی

ب: بررسی، تحلیل و ارزیابی سیاست های کلی جمهوری اسلامی

- سیاست کلی امنیتی - دفاعی: استراتژی امنیتی و راهبردهای دفاعی
- سیاست کلی خارجی جمهوری اسلامی (در قبال قدرت های بزرگ و مناطق مختلف جهان به ویژه خاورمیانه، خلیج فارس، آسیای مرکزی و قفقاز، آسیای جنوب شرقی، آفریقا و ...)
- سیاست های کلی اقتصادی جمهوری اسلامی
- سیاست های کلی آموزشی جمهوری اسلامی
- سیاست های کلی فرهنگی جمهوری اسلامی
- سیاست های کلی جمعیتی جمهوری اسلامی
- سیاست های کلی علمی-فناوری جمهوری اسلامی
- سیاست های کلی محیط زیستی جمهوری اسلامی

ت) روش یاددهی - یادگیری متناسب با محتوا و هدف:

روش یادگیری و یاد دهی مبتنی بر یادگیری مشارکتی و یادگیری مبتنی بر حل مشکل است.

ث) روش ارزشیابی (پیشنهادی):

فعالیت های کلاسی در طول نیم سال

۲۰ درصد

آزمون پایان نیم سال	... درصد
آزمون پایانی	۶۰ درصد
پروژه	۲۰ درصد

ج) ملزومات، تجهیزات و امکانات مورد نیاز برای ارائه:

چ) منابع علمی پیشنهادی:

- ۱- قانون اساسی جمهوری اسلامی (متن ۱۳۵۸ و متن ۱۳۶۸) (مجلس خبرگان قانون اساسی). قابل دسترسی در
- ۲- مجموعه قوانین برنامه های توسعه جمهوری اسلامی . مصوب مجلس شورای اسلامی. قابل دسترسی در <https://qavanin.ir/Law/TreeText/?IDS>
- ۳- سند چشم انداز ۲۰ ساله جمهوری اسلامی ایران در افق ۱۴۰۴ . قابل دسترسی در سایت مقام معظم رهبری KHAMENEI.IR
- ۴- مجموعه سیاست های کلی ابلاغی مقام معظم رهبری (۱۴۰۲). سایت مرکز پژوهش های مجلس ۱۴۰۲/۱۲/۱۴
- ۵- بیانیه گام دوم انقلاب (مقام معظم رهبری) صادره در ۲۲ بهمن ۱۳۹۷. قابل دسترسی در سایت مقام معظم رهبری KHAMENEI.IR
- ۶- اقتصاد سیاسی مناقشه اتمی ایران. محسن رنانی. منتشر شده در سایت نویسنده (۱۳۹۴)
- ۷- بازار یا نابازار: موانع نهادی کارایی بازار در نظام اقتصادی ایران. محسن رنانی. تهران. نشر نی
- ۸- نظام حکومتی جمهوری اسلامی. اصغر شیرازی. نشر چشم انداز (۱۳۹۳)
- ۹- سیاست تنازعی و دولت در ایران معاصر. ابوالفضل دلاوری. فصلنامه دولت پژوهی. دانشگاه علامه طباطبائی، سال ۸ شماره ۳۲ (زمستان ۱۴۰۲)
- ۱۰- بحران ناهماهنگی پایدار قوای حکومتی: مطالعه موردی ایران. فردین قریشی. فصلنامه سیاسی. دانشگاه حقوق و علوم سیاسی دانشگاه تهران. دوره ۴۰ شماره ۳ (پاییز ۱۳۸۹)
- ۱۱- قبله عالم؛ ژنوپلتیک ایران نوشته گراهام فولر. ترجمه عباس مخبر، تهران: نی، ۱۳۷۳
- ۱۲- بازبینی نظری و پارادایم انتلاف: سیاست خارجی جمهوری اسلامی ایران ، محمود سریع القلم. مرکز تحقیقات استراتژیک. ۱۳۷۹
- ۱۳- مروری تطبیقی بر سیاست خارجی معاصر ایران. شیرین هانتر، نامه ایران، شماره ۲۶ ۱۳۷۶
- ۱۴- مقدمه ای بر استراتژی و راهبرد های امنیت ملی جمهوری اسلامی ایران؛ محمدرضا تاجی. فرهنگ گفتمان، تهران
- ۱۵- چارچوبی تحلیلی برای بررسی سیاست خارجی جمهوری اسلامی ایران. روح الله رضائی ، ترجمه علیرضا طیب. نشر نی: ۱۳۸۰
- ۱۶- سیاست خارجی ایران در دوره سازندگی . انوشیروان احتشامی . ترجمه ابراهیم متقی و زهره پوستین چی. نشر نی ۱۳۷۸
- ۱۷- تحول گفتمانی در سیاست خارجی جمهوری اسلامی ایران، سید جلال دهقانی فیروزآبادی تهران: موسسه انتشاراتی ایران
- 18- Ramazani, R. K. (1990). Iran's export of the revolution: Politics, ends, and means. In J. Esposito (Ed.), *The Iranian revolution: Its global impact*. Miami, FL: Florida International University Press.
- 19- Ramazani, R. K. (2001). Reflections on Iran's foreign policy: Defining the national interest. In J. Esposito (Ed.), *The Iranian revolution: Its global impact*. Miami, FL: Florida International University Press.
- 20- Broujerdi, M., & Rahimkhani, K. (2018). *Post-revolutionary Iran: A political handbook*. Syracuse, NY: Syracuse University Press.
- 21- Farhi, F., Kian, A., Parsi, R., Pesaran, E., & Rivetti, P. (2012). *Iran: A revolutionary republic in transition* (R. Parsi, Ed.). ISS (Institute for Security Studies).
- 22- Semati, M. (2008). *Media, culture, and society in Iran*. London: Routledge.
- 23- Oxford University Press. (2009). *Contemporary Iran: Economy, society, and politics*. Oxford: Oxford University Press.

ح) ملاحظات برای افراد با نیازهای ویژه:

(اگر ملاحظاتی برای ارائه درس برای افراد با نیازهای ویژه همچون جامعه معلولین وجود دارد در این بخش قید شود)

خ) ملاحظات برای برگزاری الکترونیکی درس:

(امکان پذیری ارائه مجازی درس در آموزش تمام الکترونیکی یا ترکیبی و ملاحظات آن بیان شود.)

الف: عنوان درس به فارسی: ابزارهای نوین تجزیه و تحلیل سیاسی		
عنوان درس به انگلیسی:	Modern Tools for Political Analysis	نوع درس و واحد
دروس پیش نیاز:	-	پایه ☐ نظری ****
دروس هم نیاز:	-	تخصصی الزامی ☐ عملی
تعداد واحد:		تخصصی اختیاری **** ☐ نظری-عملی
تعداد ساعت:		پروژه/رساله / پایان نامه ☐
		مهارتی-اشتغال پذیری ☐
وضعیت آمایشی/مأموریتی درس(صرفاً برای دروس تخصصی اختیاری مشخص شود)		مرتبط با آمایش/مأموریت ☐ مرتبط با مأموریت/آمایش موسسه است ☐
		موسسه نیست ☐

اگر واحد عملی دارد، چه نوع آموزش تکمیلی نیاز است؟: سفر علمی ☐ آزمایشگاه ☐ سمینار ☐ کارگاه ☐ موارد دیگر:

ب: هدف:

درس ابزارهای نوین تجزیه و تحلیل سیاسی ناظر به شناسایی و استفاده مناسب از متدها و ابزارهای منطقی برای تجزیه و تحلیل سیاسی روشمند می باشد. هدف اصلی از درس ابزارهای نوین تجزیه و تحلیل سیاسی، آشنایی با انواع متد و ابزارهای تحلیل سیاسی و ارتقاء مهارت و توانمندی دانشجویان در تحلیل و تفسیر پدیده های اجتماعی و سیاسی است

پ (سرفصل ها:

- مفاهیم پایه

- کاربریست علم سیاست در عصر حاضر

- نسبت پارادایم و نظریه و روش در فهم پدیده های سیاسی

- اهمیت و ضرورت مدل سازی در تحلیل سیاسی

- اهم مدل های کاربردی در تحلیل سیاسی

- مدل طرح مفهومی و زنجیره معنایی

- مدل ترکیبی ارتباطی لاسول

- مدل مساله شناسی پدیده های اجتماعی. سیاسی

- مدل سه وجهی مقدماتی /ایجابی /سلبی روشمند

- مدل تحلیل سرمقاله و سخنرانی

- فهم مغالطات و خطاهای شناختی در تحلیل سیاسی

- کاربریست تفکر فازی در تحلیل سیاسی

- تحلیل راهبردی سوات SWOT در پدیده های اجتماعی. سیاسی

- تحلیل نشانه شناسی

- تحلیل کاربردی گفتمان انتقادی

- آشنایی با نرم افزارهای کیفی

- کاربریست هوش مصنوعی در تحلیل پدیده های سیاسی

-الگوها و روش های تحلیلگران ارشد پدیده های اجتماعی

ت) روش یاددهی - یادگیری متناسب با محتوا و هدف:

روش یادگیری و یاد دهی مبتنی بر یادگیری مشارکتی و یادگیری مبتنی بر حل مشکل است.

ث) روش ارزشیابی (پیشنهادی):

فعالیت‌های کلاسی در طول نیم سال	۲۰ درصد
آزمون پایان نیم سال	... درصد
آزمون پایانی	۶۰ درصد
پروژه	۲۰ درصد

ج) ملزومات، تجهیزات و امکانات مورد نیاز برای ارائه:

چ) منابع علمی پیشنهادی:

- استوارت راسل، استوارت و نوروگ، پیتر (۱۴۰۰) **هوش مصنوعی (رهیافتی نوین)** - جلد اول (ویراست چهارم) مترجم: عین الله جعفرنژاد قمی ناشر: انتشارات علوم رایانه
- بهشتی پور، حسن (۱۳۹۴) **آموزش گام به گام روش های تحلیل سیاسی**، تهران: سروش
- پل، ریچاردو الدر، لیندا (۱۳۹۶) **مغالطه های پر کاربرد: ۴۴ ترفند کثیف برای پیروزی در بحث ها، ترجمه مهدی خسروانی**، تهران: فرهنگ نشر نو
- تاناکا، کازور (۱۳۸۱) **مقدمه ای بر منطق فازی**، ترجمه علی حیدریان وحامد رضا طارقیان، مشهد: دانشگاه فردوسی
- جمشیدی، محمد حسین و مرادی، روح ا... (۱۳۹۵) **«درآمدی بر کاربرد منطق فازی در تبیین امور سیاسی»**، فصلنامه علمی پژوهشی **روش شناسی علوم انسانی**، شماره ۸۷
- حاجی یوسفی، امیر (۱۳۸۴) **روش تحلیل سیاسی**، دانش سیاسی، نشر معارف
- خندان، علی اصغر (۱۳۹۵) **منطق کاربردی**، تهران: سمت و موسسه فرهنگی طه
- رفیع پور، فرامرز (۱۳۸۴) **تکنیک های خاص تحقیق در علوم اجتماعی** تهران: انتشار
- رهبر، عباسعلی (۱۳۹۹) **اصول و روش های تحلیل سیاسی** تهران سمت
- سهرابی، فرامرز و ناصری، اسماعیل (۱۳۹۱) **هوش معنوی و مقیاس های سنجش آن**، تهران: اوای نور
- سلیمان، مصطفی و باسکا، مایکل (۱۴۰۳) **موج آینده**، مترجم علی محمدپور، انتشارات بله
- شریف زادگان، محمد حسین و ملک پور اصل، بهزاد (۱۳۹۲) **مبانی نظری و تجارب به کار گیری**
- ماتریس تحلیلی سوات SWOT در برنامه ریزی استراتژیک توسعه منطقه ای**، انتشارات دانشگاه شهید بهشتی
- شومیکر، پاملاچی و همکاران (۱۳۹۰) **نظریه سازی در علوم اجتماعی**، ترجمه محمد عبدلهی، تهران: جامعه شناسان
- فرکلاف نورمن (۱۳۸۷) **تحلیل انتقادی گفتمان**، مترجمان، دفتر مطالعات و توسعه رسانه
- کاسکو، بارت (۱۳۸۴) **تفکر فازی**، ترجمه علی غفاری و همکاران، تهران: دانشگاه خواجه نصیر الدین طوسی
- کالین، های (۱۳۸۵) **در آمدی انتقادی بر تحلیل سیاسی**، ترجمه احمد گل محمدی، نشر نی
- گیل، دیوید و بریچت، ادامز (۱۳۸۴) **القبای ارتباطات**، ترجمه رامین کریمیان و همکاران، تهران مرکز مطالعات تحقیقات رسانه ها
- محمد پور، احمد (۱۳۹۰) **روش تحقیق کیفی ضد روش ۲** تهران: جامعه شناسان
- معینی علمداری، جهانگیر (۱۳۸۷) **روش شناسی نظریه های جدید در سیاست اثبات گرایی و فرا اثبات گرایی**، تهران: انتشارات دانشگاه تهران
- نبوی، لطف ا... (۱۳۸۹) **مبانی منطق و روش شناسی**، تهران: دانشگاه تربیت مدرس

- Arfi, B., & Baderin, (2005). Fuzzy decision making in politics: A linguistic fuzzy-set approach (LFSA). *Political Analysis*, 13.
- Grigsby, E. (2009). *Analyzing politics: An introduction to political science*. Brazil & United States: Wadsworth.

- Neuman, L. (2000). *Social research methods: Qualitative and quantitative approaches*. Boston, MA: Allyn and Bacon.
- Vail, J. (2004). *A theory of power*. New York, NY; Lincoln, NE; Shanghai: iUniverse, Inc.
- Zadeh, L. A. (1992). Knowledge representation in fuzzy logic. In *An introduction to fuzzy logic applications*.

ح) ملاحظات برای افراد با نیازهای ویژه:

(اگر ملاحظاتی برای ارائه درس برای افراد با نیازهای ویژه همچون جامعه معلولین وجود دارد در این بخش قید شود)

خ) ملاحظات برای برگزاری الکترونیکی درس:

(امکان پذیری ارائه مجازی درس در آموزش تمام الکترونیکی یا ترکیبی و ملاحظات آن بیان شود.)

الف: عنوان درس به فارسی: بازاریابی سیاسی		
عنوان درس به انگلیسی:	Political Marketing	نوع درس و واحد
دروس پیش نیاز:	-	پایه ☐ نظری ****
دروس هم نیاز:	-	تخصصی الزامی ☐ عملی
تعداد واحد:		تخصصی اختیاری **** ☐ نظری-عملی
تعداد ساعت:		پروژه/رساله / پایان نامه ☐
		مهارتی-اشتغال پذیری ☐
وضعیت آمایشی/مأموریتی درس (صرفاً برای دروس تخصصی اختیاری مشخص شود)		مرتبط با آمایش/مأموریت ☐ مرتبط با مأموریت/آمایش موسسه است ☐
		موسسه نیست ☐

اگر واحد عملی دارد، چه نوع آموزش تکمیلی نیاز است؟: سفر علمی ☐ آزمایشگاه ☐ سمینار ☐ کارگاه ☐ موارد دیگر:

ب: هدف:

۱۲. آشنایی با مفاهیم و موضوعات اصلی در بازاریابی سیاسی
 ۱۳. شناخت ابعاد چرخه بازاریابی سیاسی (از تحقیق تا اجرا و ارزیابی)
 ۱۴. توانمندسازی دانشجویان در تحلیل برنامه‌های مرتبط با بازاریابی سیاسی دولت، انتخابات و بین‌المللی
- شرح درس: بازاریابی نوین به‌حدی توسعه‌ی مفهومی و تکنیکی پیدا کرده که می‌توان ردپای آن را نه تنها در تجارت، که در کنشها و رقابت‌های سیاسی احزاب و دولتها (بازاریابی سیاسی) و نیز در هدایت رفتارهای اجتماعی (بازاریابی اجتماعی) مشاهده نمود. امروزه بیش از سه دهه از پیوند میان بازاریابی و علوم سیاسی در دنیای مدرن می‌گذرد و بازاریابی سیاسی به‌مثابه کاربرد مفاهیم و تکنیک‌های بازاریابی تجاری در بازار سیاست، و به‌عنوان یک دانش کاربردی در حال رشد سریع در سراسر جهان است. در این درس امکان بررسی طیف گسترده‌ای از موضوعات مرتبط با بازاریابی سیاسی از جمله ظهور مصرف‌کننده سیاسی، آگاهی از بازار سیاست و روش‌های بخش‌بندی آن، تحقیقات درباره‌ی رقبای سیاسی، شیوه‌های نوین بازاریابی الکترونیکی و اینترنتی، بازاریابی داخلی، بازاریابی نامزدها و احزاب، بازاریابی ارتباطات و مبارزات انتخاباتی، توسعه محصولات سیاسی، نام‌گذاری محصول، بازاریابی دولت و سیاست‌های آن برای دانشجویان وجود دارد. در نهایت نیز مرور مطالعات موردی و تطبیقی داخلی و جهانی از اقدامات و برنامه‌های بازاریابی سیاسی، به یادگیری بهتر دانشجویان کمک خواهد کرد.

پ) سرفصل‌ها:

۱۵. مبانی، مفاهیم، جایگاه و ضرورت‌های بازاریابی سیاسی
۱۶. الگوها و نظریه‌های بازاریابی سیاسی
۱۷. بازاریابی حزب: توسعه‌ی محصول، برندینگ و راهبرد
۱۸. برقراری ارتباط و پیوند با مردم: تصویر ذهنی نامزدها
۱۹. آمیخته پیشبرد در بازاریابی سیاسی: مناظره‌ها، گردهمایی‌ها، دیدارها
۲۰. بازاریابی سیاسی الکترونیک (ePM)
۲۱. بازاریابی دولت (پس از انتخابات): مدیریت تحویل، سیاست و رهبری
۲۲. بازاریابی سیاسی دولتها: برندینگ ملی و جهانی
۲۳. بازاریابی سیاسی، مردم‌سالاری، و مشارکت؛ دیدگاه اسلامی
۲۴. بازاریابی سیاسی ما؛ به سوی یک الگوی ایرانی-اسلامی.
۲۵. موردکاوی و بررسی تجربه‌ها در بازاریابی سیاسی جمهوری اسلامی ایران

ت) روش یاددهی - یادگیری متناسب با محتوا و هدف:

روش یادگیری و یاد دهی مبتنی بر یادگیری مشارکتی و یادگیری مبتنی بر حل مشکل است.

ث) روش ارزشیابی (پیشهادی):

فعالیت‌های کلاسی در طول نیم سال ۲۰ درصد
آزمون پایان نیم سال ... درصد

آزمون پایانی

۶۰ درصد

پروژه

۲۰ درصد

ج) ملزومات، تجهیزات و امکانات مورد نیاز برای ارائه:

چ) منابع علمی پیشنهادی:

۱۱. بازاریابی سیاسی. مسعود کیماسی، ریحانه بحری نژاد، مژگان نصیری. دانشگاه تهران، ۱۳۹۵.
۱۲. بازاریابی سیاسی؛ مبانی نظری و راهبردی. ووسیج کوالینا، آندرژ فالكوفسکی، بروس نیومن. ترجمه حمیدرضا عسگری ده‌آبادی و شهاب طلایی‌شکری. کتاب مهربان نشر، ۱۳۹۳. {ترجمه نسخه ۲۰۱۱}
۱۳. مدیریت بازاریابی سیاسی؛ اصول و کاربردها. جنیفر لیز مارشمنت، ترجمه بهرام خیری و پدram باقرنژاد. نشر بهمن برنا، ۱۳۹۴. {ترجمه نسخه ۲۰۰۹}
۱۴. بازاریابی سیاسی انتخابات در جمهوری اسلامی ایران؛ یک دانشنامه پژوهشی. نادر جعفری هفتخوانی، انتشارات دانشگاه امام صادق‌ع، ۱۳۹۹.
۱۵. صنعت پروپاگاندا: افکار عمومی چگونه تولید و تحریک می‌شوند؟. ادوارد برنیز. ترجمه و تحشیه سیدمجتبی عزیزی. انتشارات دانشگاه امام صادق (ع)، ۱۳۹۶.
16. Maarek, P. J. (2011). *Campaign communication and political marketing* (1st ed.). Chichester, UK: Wiley-Blackwell.
17. Lees-Marshment, J. (Ed.). (2012). *Routledge handbook of political marketing*. Abingdon, UK: Routledge.
18. Lees-Marshment, J., Conley, B., Elder, E., et al. (2019). *Political marketing: Principles and applications* (3rd ed.). Abingdon, UK: Routledge.
19. Gillies, J. (2025). *Political marketing in the 2024 U.S. presidential election*. Cham: Palgrave.
20. Lees-Marshment, J., & Zisi, I. (2025). *Political marketing and management in the 2024 UK election*. Cham: Palgrave.

منابع تکمیلی:

۹. بازی بازاریابی سیاسی. جنیفر لیز- مارشمنت، ترجمه رسول بابایی. نشر سیت، ۱۳۹۴. {ترجمه نسخه ۲۰۱۱}
۱۰. برندسازی نامزد انتخاباتی: استراتژی‌های بازاریابی برای پیروزی در انتخابات. لیزا اسپیلر و جف برگنر، ترجمه رسول بابایی. انتشارات بازاریابی، ۱۳۹۴.
۱۱. بازی انتخابات ریاست جمهوری: پیش‌بینی ناپذیری انتخابات در ایران. رحمن قهرمان‌پور، نشر تیس، ۱۳۹۶.
۱۲. روایت انتخابات ۹۶. به‌کوشش محمد آقاسی، محمد عاملی، مهدی رفیعی، جهاد دانشگاهی، ۱۳۹۶.
۱۳. نظرسنجی سیاسی در عصر دیجیتال (مساله سنجش و فهم افکار عمومی). کربی گویدل. ترجمه ابراهیم شیرعلی و محمد آقاسی، پژوهشگاه فرهنگ، هنر و ارتباطات، ۱۳۹۶.
۱۴. فرهنگ سیاسی و رفتار انتخاباتی: مردم ایران چگونه در انتخابات ریاست جمهوری رأی می‌دهند؟. یوسف خان‌محمدی، نشر خرسندی، ۱۳۹۲.
۱۵. دینداری و رفتار انتخاباتی؛ مطالعه‌ای در حوزه جامعه‌شناسی دین و جامعه‌شناسی سیاسی. مهدی میرزایی، سبزیان گستر، ۱۳۹۲.
۱۶. گفتارهایی در الگوی رفتار انتخاباتی جامعه ایران. پرویز امینی، مرکز رشد دانشگاه امام صادق علیه‌السلام، ۱۳۹۷.

ح) ملاحظات برای افراد با نیازهای ویژه:

(اگر ملاحظاتی برای ارائه درس برای افراد با نیازهای ویژه همچون معلولین وجود دارد در این بخش قید شود)

خ) ملاحظات برای برگزاری الکترونیکی درس:

(امکان‌پذیری ارائه مجازی درس در آموزش تمام الکترونیکی یا ترکیبی و ملاحظات آن بیان شود.)

الف: عنوان درس به فارسی: درس هدایت شده		
عنوان درس به انگلیسی:	Proposed Course	نوع درس و واحد
دروس پیش نیاز:	-	پایه ☐ نظری ****
دروس هم نیاز:	-	تخصصی الزامی ☐ عملی
تعداد واحد:		تخصصی اختیاری **** ☐ نظری-عملی
تعداد ساعت:		پروژه/رساله / پایان نامه ☐
		مهارتی-اشتغال پذیری ☐
وضعیت آمایشی/مأموریتی درس(صرفاً برای دروس تخصصی اختیاری مشخص شود)		مرتبط با آمایش/مأموریت ☐ مرتبط با مأموریت/آمایش موسسه است ☐
		موسسه نیست ☐

اگر واحد عملی دارد، چه نوع آموزش تکمیلی نیاز است؟: سفر علمی ☐ آزمایشگاه ☐ سمینار ☐ کارگاه ☐ موارد دیگر:

ب: هدف:

هدف درس حاضر این است که گروه‌های علمی این امکان را بیابند تا با توجه به مأموریت‌ها، مقتضیات محلی، منطقه‌ای و جهانی یا موضوع پایان‌نامه دانشجویان و یا تقویت زمینه‌های مهارت و اشتغال دو واحد درس تعریف و یا از دروس دیگر رشته‌ها و گرایش‌ها تعیین کنند تا دانشجویان آن را بگذرانند.

پ) سرفصل‌ها:

بر اساس درس تعریف شده می باشد.

ت) روش یاددهی - یادگیری متناسب با محتوا و هدف:

روش یادگیری و یاد دهی مبتنی بر یادگیری مشارکتی و یادگیری مبتنی بر حل مشکل بر اساس درس تعریف شده است.

ث) روش ارزشیابی (پیشهادی):

فعالیت‌های کلاسی در طول نیم سال	درصد
آزمون پایان نیم سال	 درصد
آزمون پایانی	 درصد
سایر موارد در صورت نیاز قید- شود. پروژه	 درصد

ج) ملزومات، تجهیزات و امکانات مورد نیاز برای ارائه:

چ) منابع علمی پیشنهادی:

بر اساس درس تعریف شده

ح) ملاحظات برای افراد با نیازهای ویژه:

(اگر ملاحظات برای ارائه درس برای افراد با نیازهای ویژه همچون جامعه معلولین وجود دارد در این بخش قید شود)

خ) ملاحظات برای برگزاری الکترونیکی درس:

(امکان پذیری ارائه مجازی درس در آموزش تمام الکترونیکی یا ترکیبی و ملاحظات آن بیان شود).

دروس تخصصی اختیاری

۳. زمینه تخصصی جامعه شناسی سیاسی

الف: عنوان درس به فارسی: بررسی و نقد نظریه های جامعه شناسی سیاسی معاصر		
نوع درس و واحد	An Examination and Critique of Contemporary Political Sociology Theories	عنوان درس به انگلیسی:
پایه ☐ نظری ****	-	دروس پیش نیاز:
تخصصی الزامی ☐ عملی	-	دروس هم نیاز:
تخصصی اختیاری **** ☐ نظری-عملی		تعداد واحد:
پروژه/رساله/پایان نامه ☐		تعداد ساعت:
مهارتی-اشتغال پذیری ☐		
مرتبط با آمایش/مأموریت ☐ مرتبط با مأموریت/آمایش موسسه است ☐ موسسه نیست ☐	وضعیت آمایشی/مأموریتی درس (صرفاً برای دروس تخصصی اختیاری مشخص شود)	

اگر واحد عملی دارد، چه نوع آموزش تکمیلی نیاز است؟: سفر علمی ☐ آزمایشگاه ☐ سمینار ☐ کارگاه ☐ موارد دیگر:

ب: هدف:

- آشنایی با نظریات مختلف جامعه‌شناسی سیاسی معاصر، سنت‌های جامعه‌شناسی سیاسی و سیر تکوین و تحولات آنها
- آشنایی با روش‌ها و شیوه‌های مختلف طبقه‌بندی نظریه‌های جامعه‌شناسی سیاسی
- آشنایی با نقش نظریه‌ها در تکامل و تحول جامعه‌شناسی سیاسی
- آشنایی با انتقادات وارد بر نظریه‌های جامعه‌شناسی سیاسی
- توانایی نقد و تحلیل نظریات جامعه‌شناسی سیاسی معاصر
- مقایسه و تطبیق نظریات جامعه‌شناسی سیاسی معاصر
- درک تحولات تاریخی و اجتماعی در نظریات جامعه‌شناسی سیاسی معاصر
- فهم تأثیرات نظریات جامعه‌شناسی در دنیای واقعی
- تقویت مهارت‌های تحقیقاتی و نوشتاری

پ (سر فصل‌ها:

۱. مقدمه‌ای بر نقد و بررسی نظریه‌های جامعه‌شناسی سیاسی:

- تعریف و اهمیت نقد نظریه‌ها در جامعه‌شناسی سیاسی
- هدف‌ها و روش‌های نقد در جامعه‌شناسی سیاسی
- آشنایی با تاریخچه نقدهای جامعه‌شناسی سیاسی
- نقش نظریه‌ها در مطالعات جامعه‌شناسی سیاسی

۲. نقد نظریات جامعه‌شناسی سیاسی مدرن:

- نقد جامعه‌شناسی سیاسی مارکسیسم (ابزار گرا- استقلال نسبی و دولت خودکامه بنابارتی- کارکردگرایانه مدرن)
- نقد جامعه‌شناسی سیاسی وبر
- نقد جامعه‌شناسی سیاسی امیل دورکیم
- نقد جامعه‌شناسی سیاسی کنش متقابل اجتماعی
- نقد جامعه‌شناسی سیاسی الیتسم (کلاسیک- رادیکال- دموکراتیک)
- نقد جامعه‌شناسی سیاسی فونکسیونالیسم و نئو فونکسیونالیسم
- نقد جامعه‌شناسی سیاسی کورپوراتیسم
- نقد جامعه‌شناسی سیاسی پلورالیسم و نئو پلورالیسم

۳. نقد نظریات جامعه‌شناسی سیاسی پست مدرن

- بررسی نظریه‌های پست‌مدرن: نقد واقع‌گرایی و تاکید بر نسبیت واقعیت
- نقدهای میشل فوکو، ژاک دریدا، دولوز، لکان، لیوتار
- تأثیر نظریه‌های پست‌مدرن بر جامعه‌شناسی معاصر: رادیکالیسم در نقد معرفت‌شناسی و ساختارها
- رویکردهای پست‌مدرن در تحلیل ساختارهای اجتماعی و تغییرات آنها
- نقد و تحلیل نظریه‌های پسا-مدرن و نقدهای جوامع صنعتی از منظر پست‌مدرنیسم
- تحول نگرش‌ها به نهادهای اجتماعی از مدرنیسم به پست‌مدرنیسم

۴. نقد نظریات جامعه‌شناسی سیاسی فرا پسا مدرن

- نقد جامعه‌شناسی سیاسی دیالکتیک عاملیت و ساختار یورگن هابرماس
- نقد جامعه‌شناسی سیاسی ساخت یابی آنتونی گیدنز
- نقد جامعه‌شناسی سیاسی ساختارگرایی تکوینی پیر بوردیو
- نقد جامعه‌شناسی سیاسی پراگماتیسم نو ریچارد رورتی
- نقد جامعه‌شناسی سیاسی تعامل‌گرایی برایان فی
- نقد جامعه‌شناسی سیاسی رئالیسم انتقادی روی باسکار
- نقد جامعه‌شناسی سیاسی دیالکتیک فضا و زمان باب جسوب، هانری لوفور و دیوید هاروی

۵. نقد نظریه‌های فمینیستی در جامعه‌شناسی سیاسی

- نقد جامعه‌شناسی مردسالارانه و لزوم بازتعریف مفاهیم جنسیت و هویت
- بررسی نظریه‌های فمینیستی مختلف: لیبرال، رادیکال، مارکسیستی ... و تفاوت‌های آنها با تاکید بر امواج سه گانه فمینیستی
- نقد نظریه‌های فمینیستی از منظر نظریه‌پردازان پست‌مدرن و فرا پسا مدرن

۶. نقد نظریه‌های نژاد و قومیت در جامعه‌شناسی سیاسی

- نقد دیدگاه‌های جامعه‌شناختی نژاد و قومیت (نظریه‌های نژادگرایی و قوم‌گرایی)
- تحلیل تفاوت‌های قومی در جوامع مختلف و نقدهای پسااستعماری
- نقد استراتژی‌های سیاست‌گذاری اجتماعی در زمینه قومیت و نژاد

۷. نقد نظریه‌های جهانی‌شدن و جهانی‌سازی

- نظریه‌های جهانی‌سازی و تأثیر آن بر نهادها و فرهنگ‌ها
- نقد جهانی‌شدن: تأثیرات فرهنگی و اقتصادی
- نقد جامعه‌شناسان به جهانی‌شدن و تحلیل تفاوت‌های بین‌المللی

۸. کاربردهای نظریه‌های جامعه‌شناسی سیاسی در تحلیل اجتماعی معاصر

- نقد و بررسی تطبیقی نظریه‌ها در تحلیل مسائل معاصر (فقر، نابرابری، مهاجرت، حقوق بشر و ...)
- نقد نظریه‌ها در تحلیل بحران‌های اجتماعی و اقتصادی
- بررسی و نقد قابلیت‌های نظریه‌های جامعه‌شناسی در حل مسائل اجتماعی جهانی

۹. نقد و بررسی نظریه‌های جامعه‌شناسی سیاسی در زمینه توسعه و رفاه

- تحلیل نظریه‌ها در زمینه توسعه پایدار، رفاه اجتماعی و عدالت اجتماعی
- نقد و چالش‌های کاربردی نظریه‌های توسعه در جوامع توسعه‌یافته و در حال توسعه
- تأثیر تغییرات اجتماعی بر ساختارهای اقتصادی و رفاهی در جوامع مختلف

۱۰. نتیجه‌گیری و چشم‌اندازهای آینده در نقد نظریه‌های جامعه‌شناسی سیاسی

- تحولات جدید در نقد نظریه‌ها و روش‌های جامعه‌شناختی
- نقدهای معاصر و آینده‌پژوهی در نظریه‌پردازی اجتماعی

- پرسش‌های باز و زمینه‌های پژوهش‌های آینده در نقد و تحلیل نظریه‌های جامعه‌شناسی سیاسی

ت) روش یاددهی - یادگیری متناسب با محتوا و هدف:

روش یادگیری و یاددهی مبتنی بر یادگیری مشارکتی و یادگیری مبتنی بر حل مشکل است.

ث) روش ارزشیابی (پیشنهادی):

فعالیت‌های کلاسی در طول نیم‌سال	۲۰ درصد
آزمون پایان نیم‌سال	... درصد
آزمون پایانی	۶۰ درصد
پروژه	۲۰ درصد

ج) ملزومات، تجهیزات و امکانات موردنیاز برای ارائه:

چ) منابع علمی پیشنهادی:

۱. متفکران بزرگ جامعه‌شناسی، نویسنده راب استونز، ترجمه مهرداد میردامادی، تهران: نشر مرکز.
۲. نظریه اجتماعی کلاسیک، نویسنده یان کرایب، ترجمه شهناز مسمی پرست، تهران: انتشارات آگاه.
۳. نظریه اجتماعی مدرن، نویسنده یان کرایب، ترجمه عباس مخبر، تهران: انتشارات آگاه.
۴. نظریه جامعه‌شناسی، نویسنده جورج ریتزر، ترجمه هوشنگ نایی، تهران: نشر نی.
۵. راهنمای جامعه‌شناسی سیاسی، نویسندگان کیت نش / آلن اسکات، ترجمه قدیر نصری و دیگران، ۲ جلد، تهران: نشر پژوهشکده راهبردی.
۶. دولت و دموکراسی در عصر جهانی شدن، نویسنده محمد توحیدفام، تهران: انتشارات روزنه.
۷. گذار به موج سوم جامعه‌شناسی، نویسنده محمد توحیدفام، تهران: انتشارات نگاه.
۸. نظریه‌های متأخر جامعه‌شناسی، ترجمه و تالیف حمیدرضا جلائی پور و جمال محمدی، تهران: نشر نی.
۹. نظریه‌های کلاسیک جامعه‌شناسی، نویسنده تیم دلینی، ترجمه بهرنگ صدیقی و وحید طلوعی، تهران: نشر نی.
۱۰. جامعه‌شناسی سیاسی، نویسنده حسین بشیریه، تهران: نشر نی.
۱۱. جامعه‌شناسی سیاسی معاصر، نویسنده کیت نش، ترجمه تقی دلفروز، تهران: نشر کویر.
۱۲. نظریه‌های جامعه‌شناسی سیاسی، نویسنده توماس جانوسکی، ترجمه حسن خواجه‌ای، شیراز: نوید شیراز.
۱۳. سیاست، جامعه‌شناسی و نظریه اجتماعی، نویسنده آنتونی گیدنز، ترجمه منوچهر صبوری، تهران: نشر نی.
۱۴. درآمدی بر جامعه‌شناسی سیاسی جدید، نویسنده خلیل الله سردارنیا، تهران: نشر میزان.
۱۵. جامعه‌شناسی سیاسی کلان، نویسنده محمد رضا طالبان، تهران: نشر جامعه‌شناسان.
۱۶. جامعه و سیاست: مقدمه‌ای بر جامعه‌شناسی سیاسی، نویسنده مایکل راش، ترجمه منوچهر صبوری، تهران: انتشارات سمت.
۱۷. زندگی و اندیشه بزرگان جامعه‌شناسی، نویسنده لوئیس کوزر، ترجمه محسن ثلاثی، تهران: نشر علمی.
۱۸. نظریه جامعه‌شناسی در دوران معاصر، نویسنده جورج ریتزر، ترجمه محسن ثلاثی، تهران: نشر علمی.
۱۹. نظریه‌های جامعه‌شناسی، نویسنده تقی آزاد ارمکی، تهران: سروش.
۲۰. درآمدی بر نظریه‌سازی در جامعه‌شناسی، نویسنده تقی آزاد ارمکی، تهران: نشر کلمه.
۲۱. مکاتب و نظریه‌های جامعه‌شناسی، نویسنده حسین ابوالحسن تنهایی، تهران: نشر مرنديز.
۲۲. نظریه‌های جامعه‌شناسی، نویسنده غلام عباس توسلی، تهران: انتشارات سمت.
۲۳. نظریه جامعه‌شناسی معاصر، نویسنده جورج ریتزر، ترجمه محسن ثلاثی، تهران: نشر علمی.
۲۴. نظریه جامعه‌شناسی در دوران معاصر، نویسنده جورج ریتزر، ترجمه محسن ثلاثی، تهران: انتشارات علمی.
۲۵. مراحل اساسی سیر اندیشه در جامعه‌شناسی، نویسنده ریمون آرون، ترجمه‌ی باقر پرهام، تهران: انتشارات علمی و فرهنگی.
۲۶. بنیان‌های جامعه‌شناسی: خاستگاه‌های ایده‌های اساسی در جامعه‌شناسی، نویسنده جورج ریتزر، ترجمه تقی آزاد ارمکی، تهران: نشر سیمرغ.

۲۷. دیدگاه‌های نوین جامعه‌شناسی، نویسنده وود شرم، ترجمه مصطفی ازکیا، تهران: نشر کیهان.
۲۸. بینشها و گرایشهای عمده در جامعه‌شناسی معاصر، نویسنده پل لازارسفلد، ترجمه غلامعباس توسلی، تهران: امیرکبیر.
۲۹. عصر جهانی: جامعه‌شناسی پدیده جهانی‌شدن، نویسنده مارتین آلبرو، ترجمه نادر سالارزاده، تهران: موسسه انتشاراتی آزاداندیشان.
۳۰. درآمدی بر جامعه‌شناسی نگرشهای فمینیستی، نویسندگان ابوت. پاملا، والاس کلر، ترجمه مریم خراسانی و حمید احمدی، تهران: نشر دنیای.
۳۱. جامعه‌شناسی زنان، نویسندگان ابوت. پاملا، والاس کلر، ترجمه منیثره نجم عراقی، تهران: نشر نی.
۳۲. جامعه‌شناسی مشارکت سیاسی زنان، نویسنده محمد حسین پناهی، تهران: نشر دانشگاه علامه طباطبائی.
۳۳. جامعه‌شناسی کشورهای اسلامی، ترجمه غلام عباس توسلی، تهران: انتشارات جامعه‌شناسان.
۳۴. جامعه‌شناسی نظم، ترجمه مسعود چلبی، تهران: نشر نی.
۳۵. جامعه‌شناسی بنیادین: متاتئوری، نویسنده عباس محمدی اصل، تهران: انتشارات روشنگران.
۳۶. جامعه‌شناسی توسعه، نویسنده مصطفی ازکیا، تهران: نشر کلمه.
۳۷. تغییرات اجتماعی، نویسندگی روشه، ترجمه منصور وثوقی، تهران: نشر نی.
۳۸. جامعه‌شناسی پست مدرن، نویسنده اسکات لش، ترجمه حسن چاوشین، تهران: نشر مرکز.

39. Orum, A. M., & Dale, J. G. (n.d.). *Political sociology: Power and participation in the modern world*. Oxford: Oxford University Press.
40. Giddens, A. (n.d.). *Politics, sociology, and social theory: Encounters with classical and contemporary social thought*.
41. Scott, A., & Nash, K. (Eds.). (n.d.). *New critical writings in political sociology* (Vols. 1–3). London: Routledge.
42. Cambridge University Press. (n.d.). *The new handbook of political sociology*. [Online publication].
43. Faulks, K. (n.d.). *Political sociology: A critical introduction*. Edinburgh: Edinburgh University Press.

ج) ملاحظات برای افراد با نیازهای ویژه:

(اگر ملاحظات برای ارائه درس برای افراد با نیازهای ویژه همچون جامعه معلولین وجود دارد در این بخش قید شود)

خ) ملاحظات برای برگزاری الکترونیکی درس:

(امکان پذیری ارائه مجازی درس در آموزش تمام الکترونیکی یا ترکیبی و ملاحظات آن بیان شود.)

الف: عنوان درس به فارسی: روش های پژوهش پیشرفته در جامعه شناسی سیاسی		
عنوان درس به انگلیسی:	Advanced Research Methods in Political Sociology	نوع درس و واحد
دروس پیش نیاز:	-	پایه ☐ نظری ****
دروس هم نیاز:	-	تخصصی الزامی ☐ عملی
تعداد واحد:		تخصصی اختیاری ***** ☐ نظری-عملی
تعداد ساعت:		پروژه/ رساله / پایان نامه ☐
		مهارتی-اشتغال پذیری ☐
وضعیت آمایشی/مأموریتی درس(صرفاً برای دروس تخصصی اختیاری مشخص شود)		مرتبط با آمایش/مأموریت ☐ مرتبط با مأموریت/آمایش موسسه است ☐ موسسه نیست ☐

اگر واحد عملی دارد، چه نوع آموزش تکمیلی نیاز است؟: سفر علمی ☐ آزمایشگاه ☐ سمینار ☐ کارگاه ☐ موارد دیگر:

ب: هدف:

این درس ضمن توجه به پارادایم های مهم علوم اجتماعی به خوانش انواع روش های تحقیق در جامعه شناسی سیاسی و راهبردهای طراحی پژوهش در نگاه به روش های کمی و کیفی و تلفیقی با استفاده از روش های گردآوری و تحلیل داده ها می پردازد

پ) سرفصل ها:

- کلیات

- پارادایم های علوم اجتماعی و نسبت آن با جامعه شناسی سیاسی

- اصول و روش های طراحی پژوهش و مقاله نویسی

- روش های گردآوری و تحلیل داده های کمی و داده های کیفی در تحقیقات جامعه شناسی سیاسی

- روش های ترکیبی در تحقیقات جامعه شناسی سیاسی

- ردیابی فرآیند

- پدیدارشناسی به مثابه رویکردی روشی

- روش نظریه مبنایی

- راهبرد کیفی پژوهش قوم نگاری

- تحلیل تماتیک

- تحلیل گفتمان کاربردی به مثابه روش تکنیکال

- تحلیل روایت

- هوش مصنوعی و پژوهش های جامعه شناسی سیاسی

- نرم افزارهای پژوهشی در جامعه شناسی سیاسی

- بایسته های اخلاقی پژوهش

ت) روش یاددهی - یادگیری متناسب با محتوا و هدف:

روش یادگیری و یاد دهی مبتنی بر یادگیری مشارکتی و یادگیری مبتنی بر حل مشکل است.

ث) روش ارزشیابی (پیشنهادی):

فعالیت های کلاسی در طول نیم سال

۲۰ درصد

آزمون پایان نیم سال	... درصد
آزمون پایانی	۶۰ درصد
پروژه	۲۰ درصد

ج) ملزومات، تجهیزات و امکانات مورد نیاز برای ارائه:

چ) منابع علمی پیشنهادی:

- استوارت راسل، استوارت و نوروگ، پیت (۱۴۰۰) *هوش مصنوعی (رهیافتی نوین)* - جلد اول (ویراست چهارم) مترجم: عین الله جعفرنژاد قمی ناشر: انتشارات علوم رایانه
- برزگر ابراهیم ۱۳۹۵ *رهیافت بومی سازی علوم سیاسی*، انتشارات دانشگاه علامه طباطبایی
- بژه، دیوید ام (۱۳۸۸) *تحلیل روایت و پیشاروایت*، ترجمه حسن محدثی، دفتر مطالعات و توسعه رسانه ها
- پالمیر، ریچارد (۱۳۷۷) *علم هرمنوتیک*، ترجمه محمد سعید حنایی کاشانی، هرمس: تهران
- تاجیک محمد رضا (۱۳۷۹) *گفتمان و تحلیل گفتمانی*، انتشارات فرهنگ گفتمان
- چالمرز، آلن اف (۱۴۰۲) *چیستی علم: (درآمدی بر مکاتب علم شناسی فلسفی)* سعید زیبا کلام، سمت
- خندان، علی اصغر (۱۳۹۵) *منطق کاربردی*، تهران: سمت و موسسه فرهنگی طه
- دودینگ، کیث (۱۴۰۲) *فلسفه و روش های علوم سیاسی*، ترجمه علی عابدی رنایی، دانشگاه علامه طباطبایی
- سید امامی، کاووس (۱۳۸۷) *پژوهش در علوم سیاسی*، دانشگاه امام صادق ع
- فرکلاف نورمن (۱۳۸۷) *تحلیل انتقادی گفتمان*، مترجمان، دفتر مطالعات و توسعه رسانه
- کارل هاوی و گامز دیوید (۱۳۸۹) *فلسفه به مثابه روش* ترجمه محمد کاظم علوی همکاران، پژوهشکده مطالعات فرهنگی و اجتماعی
- کاسکو، بارت (۱۳۸۴) *تفکر فازی*، ترجمه علی غفاری و همکاران، تهران: دانشگاه خواجه نصیر الدین طوسی
- کاظمی، علی اصغر (۱۳۷۴) *روش و بینش در سیاست*، دفتر مطالعات سیاسی و بین المللی
- لوزیک دانیلین (۱۳۹۸) *نگرشی نو در تحلیل مسائل اجتماعی*، ترجمه سعید معید فر، تهران: امیر کبیر
- مارش دیوید و استوکر (۱۳۸۸) *روش و نظریه در علوم سیاسی* ترجمه امیر محمد حاجی یوسفی پژوهشکده مطالعات راهبردی
- محسنی تبریزی، علیرضا (۱۳۹۵) *روش تحقیق کیفی در مکاتب تفسیری تهران: اطلاعات*
- محمد پور، احمد (۱۳۹۰) *روش تحقیق کیفی ضد روش ۲ تهران: جامعه شناسان*
- معینی علمداری، جهانگیر (۱۳۸۷) *روش شناسی نظریه های جدید در سیاست اثبات گرایی و فرا اثبات گرایی*، تهران: انتشارات دانشگاه تهران
- هومن، حیدر علی (۱۳۸۵) *راهنمای عملی پژوهش کیفی*، تهران: سمت.

- Halperin, S., & Heath, O. (2012). *Political research methods and practical skills*. New York, NY: Oxford University Press.
- Pruzan, P. (2016). *Research methodology: The aims, practices, and ethics of science*. Cham: Springer International Publishing Switzerland.
- Pandit, G. L. (1983). *The structure and growth of scientific knowledge*. Dordrecht: Springer Science+Business Media.
- Daly, C. (2010). *An introduction to philosophical methods*. Peterborough, ON: Broadview Press.

- Zagzebski, L. (2009). *On epistemology*. Boston, MA: Wadsworth, Cengage Learning.
- *Beyond disciplinarity: Historical evolutions of research epistemology* (2020). Routledge Advances in Research Methods. London: Routledge.

ج) ملاحظات برای افراد با نیازهای ویژه:

(اگر ملاحظاتی برای ارائه درس برای افراد با نیازهای ویژه همچون جامعه معلولین وجود دارد در این بخش قید شود)

خ) ملاحظات برای برگزاری الکترونیکی درس:

(امکان پذیری ارائه مجازی درس در آموزش تمام الکترونیکی یا ترکیبی و ملاحظات آن بیان شود.)

الف: عنوان درس به فارسی: مسائل حکمرانی در جمهوری اسلامی ایران		
نوع درس و واحد	Governance Issues in the Islamic Republic of Iran	عنوان درس به انگلیسی:
پایه ☐ نظری ****	-	دروس پیش نیاز:
تخصصی الزامی ☐ عملی	-	دروس هم نیاز:
تخصصی اختیاری ****		تعداد واحد:
پروژه/رساله / پایان نامه ☐		تعداد ساعت:
مهارتی-اشتغال پذیری ☐		
مرتبط با آمایش/مأموریت ☐ مرتبط با مأموریت/آمایش موسسه است ☐ موسسه نیست ☐	وضعیت آمایشی/مأموریتی درس (صرفاً برای دروس تخصصی اختیاری مشخص شود)	

اگر واحد عملی دارد، چه نوع آموزش تکمیلی نیاز است؟: سفر علمی ☐ آزمایشگاه ☐ سمینار ☐ کارگاه ☐ موارد دیگر:

ب: هدف:

آشنایی با نظام مسایل حکمرانی به مثابه امرسیاسی در جمهوری اسلامی ایران و ارایه راه حل و اهردهای مناسب جهت حل مسایل حکمرانی در جمهوری اسلامی ایران

پ) سرفصل ها:

۱. روش شناسی مسائل حکمرانی
۲. نظریه های تصمیم گیری، تفکر سیستمی و نظام حل مسائل
۳. اصول و مبانی حکمرانی و خط مشی گذاری عمومی
۴. وضعیت مطالعاتی مسایل حکمرانی در دیگر کشورها
۵. تکرر هویت های قومی، زبانی و مذهبی در جمهوری اسلامی ایران
۶. مدیریت مسائل و منازعات قومی
۷. حکمرانی محلی
۸. همبستگی و هویت ملی
۹. احزاب و تنوع گرایشهای فکری سیاسی
۱۰. مسئله کارآمدی و چابکی دولت
۱۱. مسئله محیط زیست
۱۲. مسئله جمعیت: پیری و جوانی
۱۳. مسئله شفافیت و نظارت
۱۴. اعتماد و سرمایه اجتماعی
۱۵. مسئله آب
۱۶. تعامل نسل ها
۱۷. مسائل زنان
۱۸. نظارت نهادی و مسایل آن
۱۹. کارآمدی و مسایل آن
۲۰. مسایل حکمرانی انرژی
۲۱. آینده پژوهی مسایل حکمرانی جمهوری اسلامی ایران

ت) روش یاددهی - یادگیری متناسب با محتوا و هدف:

روش یادگیری و یاد دهی مبتنی بر یادگیری مشارکتی و یادگیری مبتنی بر حل مشکل است.

ث) روش ارزشیابی (پیشنهادی):

فعالیت‌های کلاسی در طول نیم سال	۲۰ درصد
آزمون پایان نیم سال	... درصد
آزمون پایانی	۶۰ درصد
پروژه	۲۰ درصد

ج) ملزومات، تجهیزات و امکانات مورد نیاز برای ارائه:

چ) منابع علمی پیشنهادی:

- دانشنامه حکمرانی، مجموعه نظریه‌های حکمرانی؛ کریستوفر کی. انسل، و دیگران، مترجمان: مهیار حسنی، مجید غلامی ناشر: حکمرانی
- ایران قوی و بایسته‌های حکمرانی، فرزاد پورسعید، پژوهشکده مطالعات راهبردی (۱۴۰۱).
- یک قرن حکمرانی آب در ایران، مهشید طالبی صومعه‌سرای، نشر خرد سرخ (۱۴۰۲).
- حکمرانی محلی در ایران، حسن کریمی‌فرد، مهدی نژادخلیلی، آرین پتفت، محمد صفار، مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی. (۱۴۰۳)
- بررسی اقلیت‌های قومی، دینی و مذهبی با تأکید بر جامعه ایران، احمد شکبیا، مؤسسه چاپ و انتشارات دانشگاه اطلاعات و امنیت ملی (۱۳۹۴).
- حکومت محلی یا استراتژی توزیع فضایی قدرت سیاسی در ایران، محمدباقر قالیباف، امیرکبیر (۱۳۸۷).
- امنیت زیست‌محیطی ایران، مراد کاویانی‌راد، پژوهشکده مطالعات راهبردی (۱۳۹۷).
- آسیب‌شناسی امنیت زیست‌محیطی ایران، احد رضا بایان قییه‌باشی، نشر ساکو (۱۳۹۷).
- Brumberg, D., & Farhi, F. (Eds.). (2016). *Power and change in Iran: Politics of contention and conciliation*. Bloomington, IN: Indiana University Press.
- Hosseini, B. (2022). *Ethnic religious minorities in Iran*. Cham: Springer.
- Sanasarian, E. (2000). *Religious minorities in Iran*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Elling, R. C. (2013). *Minorities in Iran: Nationalism and ethnicity after Khomeini*. Basingstoke: Palgrave Macmillan.
- Tajbakhsh, K. (2022). *Creating local democracy in Iran: State building and the politics of decentralization*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Osanloo, A. (2009). *The politics of women's rights in Iran*. Princeton, NJ: Princeton University Press.

ح) ملاحظات برای افراد با نیازهای ویژه:

(اگر ملاحظاتی برای ارائه درس برای افراد با نیازهای ویژه همچون جامعه معلولین وجود دارد در این بخش قید شود)

خ) ملاحظات برای برگزاری الکترونیکی درس:

(امکان پذیری ارائه مجازی درس در آموزش تمام الکترونیکی یا ترکیبی و ملاحظات آن بیان شود).

الف: عنوان درس به فارسی: بررسی و نقد نظریه های توسعه		
نوع درس و واحد	An Examination and Critique of Development Theories	عنوان درس به انگلیسی:
پایه ☐ نظری ****	-	دروس پیش نیاز:
تخصصی الزامی ☐ عملی	-	دروس هم نیاز:
تخصصی اختیاری ****		تعداد واحد:
پروژه/ رساله / پایان نامه ☐		تعداد ساعت:
مهارتی-اشتغال پذیری ☐		
مرتبط با آمایش/مأموریت ☐ مرتبط با مأموریت/آمایش موسسه است ☐	وضعیت آمایشی/مأموریتی درس(صرفاً برای دروس تخصصی اختیاری مشخص شود)	

اگر واحد عملی دارد، چه نوع آموزش تکمیلی نیاز است؟: سفر علمی ☐ آزمایشگاه ☐ سمینار ☐ کارگاه ☐ موارد دیگر:

ب: هدف:

- اشراف و فهم بین رشته ای از نظریه های توسعه و سیر تحول این نظریات از کلاسیک تا معاصر
- تقویت تفکر انتقادی نسبت به الگوهای وارداتی توسعه و توانایی نقد نظریه های توسعه
- حرکت به سمت بومی سازی نظریه های توسعه و تولید نظریه های توسعه با بن مایه درون زا و اسلامی- ایرانی

پ) سرفصل ها:

۱. کلیات و مفاهیم پایه

الف: مفاهیم پایه روشی

- چيستی نقد و بررسی آثار و نظریات؛ مبتنی بر بررسی و نقد معرفت شناسانه، هستی شناسانه، روش شناسانه، شالوده شکنانه، درونی- بیرونی، ساختاری، محتوایی و شکلی
- چيستی تفکر انتقادی و کاربرد آن در مسائل توسعه و آثار و نظریات منتشره

ب: مفاهیم پایه محتوایی

- تعریف توسعه از منظر جامعه شناسی سیاسی
- تمایز بین توسعه اقتصادی، توسعه سیاسی و توسعه اجتماعی
- نقش دولت، نهادها و جامعه مدنی در فرآیند توسعه

۲. نظریه های کلاسیک توسعه

- نظریه های نوسازی (مکتب تک خطی و چندخطی؛ تکامل گرایی و کارکردگرایی) از طریق بررسی و نقد آراء هربرت اسپنسر، امیل دورکیم، فردیناند تونیس، والت ویتمن روستو، تالکوت پارسونز، دانیل لرنر
- نظریه های وابستگی (مکتب ساختارگرایی) از طریق بررسی و نقد آراء آندره گوند فرانک، فرناندو هنریک کاردوسو، پل باران، پل سوئیزی، راثول پریش، سمیر امین
- نظریه های نظام جهانی از طریق بررسی و نقد آثار امانوئل والرشتاین و فرنان برودل

۳. نظریه های انتقادی و جدید توسعه

- نظریه های پسا توسعه از طریق بررسی و نقد آثار آرتور اسکوبار، ایوان ایلچ، ولفانگ زاکس و سرژ لاتوش
- توسعه پایدار و رویکردهای زیست محیطی از طریق بررسی و نقد آراء جفری ساکس، گرو هارلم بروندلاند، ریچل لوئیز کارسون، دنیس میدوز و وانگاری مآتای
- نظریه های فمینیستی و جنسیتی در توسعه از طریق بررسی و نقد دیدگاه های ساندرا هیلز، جی. ماریا پرز، مایکل مایر، پائولا هیوارد

- نقش فرهنگ و هویت در توسعه از طریق بررسی و نقد آراء ماکس وبر، آمارتیا سن، کلیفورد گیرتز، رونالد اینگلهارت، پیر بوردیو و هومی بابا

۴. توسعه و جامعه‌شناسی سیاسی

- رابطه دموکراسی و توسعه از طریق بررسی و نقد نظریه‌های آلکسی دو توکویل، آمارتیا سن، رابرت دال، ساموئل هانتینگتون و فرانسیس فوکویاما

- دولت توسعه‌گرا از طریق بررسی و نقد دیدگاه‌های چالمرز جانسون، آلیس امسدن، پیتر اوانز و آدریان لفت ویچ

- جهانی‌سازی و تأثیر آن بر توسعه سیاسی- اقتصادی از طریق بررسی و نقد آثار کارل مارکس، امانوئل والرشتاین، توماس فریدمن، کنیچی اوهمما، جوزف یوجین استیگلیتز و نائومی کلاین

۵. مطالعات موردی و نقد نظریه‌ها

- مقایسه الگوهای توسعه در شرق آسیا، آمریکای لاتین و خاورمیانه از طریق بررسی و نقد آثار چالمرز جانسون، آلیس امسدن، ها جون چانگ،

- نقد نظریه‌های توسعه از منظر پسااستعماری از طریق بررسی و نقد نظریات ادوارد سعید، فرانسیس فانون، آرتور اسکوبار و گیان پراکاش

- نظریه پردازان ایرانی توسعه در ایران

۶. چشم‌اندازهای جدید در نظریات توسعه

- آینده نظریه‌های توسعه در جهان چندقطبی از طریق بررسی و نقد آثار فرانسیس فوکویاما، آلوین تافلر، ساموئل هانتینگتون، برانکو میلانوویچ، جیسن هیکل، آرتور اسکوبار و پاراگ خانا، مانوئل کاستلز

- جایگزین‌های توسعه (الگوهای بومی و محلی) از طریق بررسی و نقد نظریات آرتور اسکوبار، فریدا آفاری، آمارتیا سن و اشیش ناندی

- نقش فناوری، دیجیتالی شدن و هوش مصنوعی در فرایند توسعه سیاسی- اجتماعی از طریق بررسی و نقد آراء مانوئل کاستلز، ماریانا مازوکاتو، کلاوس شواب، شوشانا زوبوف،

۷. جمهوری اسلامی ایران و الگوی پیشرفت ایرانی اسلامی

- بایسته‌های و لوازم ساختاری و فرایندی و فرهنگی در حرکت به سمت بومی سازی نظریه‌های توسعه

ت) روش یاددهی - یادگیری متناسب با محتوا و هدف:

روش یادگیری و یاد دهی مبتنی بر یادگیری مشارکتی و یادگیری مبتنی بر حل مشکل است.

ث) روش ارزشیابی (پیشنهادی):

فعالیت‌های کلاسی در طول نیم سال	۲۰ درصد
آزمون پایان نیم سال	...
آزمون پایانی	۶۰ درصد
پروژه	۲۰ درصد

ج) ملزومات، تجهیزات و امکانات مورد نیاز برای ارائه:

چ) منابع علمی پیشنهادی:

- پیت، جی. ریچارد و الین هارت ویک، ۱۴۰۲، نظریه‌های توسعه؛ مناقشات، استدلال‌ها و گزینه‌های بدیل، ترجمه سلیمان میرزایی راجعونی، عادل ابراهیمی لویه و آذین فرهپور، تهران، لویه.

- پیت، ریچارد و الین ریچارد هارت ویک، ۱۳۸۴، نظریه‌های توسعه، ترجمه مصطفی ازکیا، اسماعیل رحمانپور، رضا صفری شالی، تهران، لویه.

- پیترز، جان ندروین، ۱۳۹۷، نظریه توسعه؛ شالوده شکنی‌ها- بازسازی‌ها، ترجمه احمد موثقی، انتشارات دانشگاه تهران، تهران.

- دسای، وندانا، ۱۳۹۹، هم گام با مطالعات توسعه، ترجمه علی خالندی، تهران، نهادگرا.

- زاکس، ولفگانگ، ۱۳۷۷، نگاهی نو به مفاهیم توسعه، ترجمه فریده فرهی و وحید بزرگی، تهران، نشر مرکز.
- ویلیس، کتی، ۱۳۹۳، نظریه‌ها و تجربه‌های توسعه، ترجمه ایمانی جاجرمی و پور رجب، تهران، پژوهاک.
- هیگینز، بنجامین و دونالد ساویه، 1388، نظریه‌های توسعه منطقه‌ای، ترجمه فاطمه بزازان، تهران، نشر نی.
- مشیرزاده، حمیرا ۱۳۹۷ درآمدی انتقادی بر مفهوم توسعه سیاسی، نشر الگوی پیشرفت وابسته به مرکز الگوی پیشرفت اسلامی ایرانی

- Carmody, P. (2019). *Development theory and practice in a changing world*. London: Routledge.
- Esteva, G. (2022). *A critique of development and other essays*. London: Routledge.
- Kothari, U., & Minogue, M. (Eds.). (2001). *Development theory and practice: Critical perspectives*. London: Red Globe Press.
- Munck, R., & O'Hearn, D. (Eds.). (1999). *Critical development theory: Contributions to a new paradigm*. London: Zed Books.
- Peet, R., & Hartwick, E. (2015). *Theories of development: Contentions, arguments, alternatives*. New York, NY: Guilford Press.

ح) ملاحظات برای افراد با نیازهای ویژه:

(اگر ملاحظاتی برای ارائه درس برای افراد با نیازهای ویژه همچون جامعه معلولین وجود دارد در این بخش قید شود)

خ) ملاحظات برای برگزاری الکترونیکی درس:

(امکان پذیری ارائه مجازی درس در آموزش تمام الکترونیکی یا ترکیبی و ملاحظات آن بیان شود.)

الف: عنوان درس به فارسی: آرا و نظریه‌های مقاومت در جهان معاصر		
نوع درس و واحد	Ideas and Theories of Resistance in the Contemporary World	عنوان درس به انگلیسی:
پایه ☐ نظری ****	-	دروس پیش‌نیاز:
تخصصی الزامی ☐ عملی	-	دروس هم‌نیاز:
تخصصی اختیاری ****		تعداد واحد:
نظری-عملی ☐		تعداد ساعت:
پروژه/رساله / پایان‌نامه ☐		
مهارتی-اشتغال پذیری ☐		
مرتبط با آمایش/مأموریت ☐ مرتبط با مأموریت/آمایش موسسه است ☐	وضعیت آمایشی/مأموریتی درس (صرفاً برای دروس تخصصی اختیاری مشخص شود)	
موسسه نیست ☐		

اگر واحد عملی دارد، چه نوع آموزش تکمیلی نیاز است؟: سفر علمی ☐ آزمایشگاه ☐ سمینار ☐ کارگاه ☐ موارد دیگر:

ب: هدف:

هدف درس «آرا و نظریه‌های مقاومت در جهان معاصر» بررسی نظریه‌های کلاسیک و معاصر مقاومت در چارچوب جامعه‌شناسی سیاسی با تأکید بر تحلیل اشکال مختلف مقاومت (مدنی، فرهنگی، اقتصادی، و اجتماعی) در ایران و جهان است. این درس به مطالعه پویایی‌های مقاومت در برابر ساختارهای قدرت، فشارهای جهانی، و چالش‌های اجتماعی-سیاسی می‌پردازد و نقش عوامل مدرن مانند فناوری و جهانی‌سازی را در شکل‌دهی مقاومت بررسی می‌کند. دانشجویان توانایی تحلیل انتقادی و طراحی پژوهش در حوزه مقاومت را کسب خواهند کرد.

پ (سر فصل‌ها):

اهم سر فصل‌های درس به شرح زیر است:

- مفاهیم پایه مقاومت و تاب‌آوری در جامعه‌شناسی سیاسی: تعریف مقاومت، تفاوت آن با تاب‌آوری و کنش جمعی، و چارچوب‌های نظری برای تحلیل مقاومت.

• نظریه‌های کلاسیک مقاومت:

- مارکسیسم: مقاومت طبقاتی در برابر سرمایه‌داری و نقش پرولتاریا در انقلاب (مارکس و انگلس).
- گرامشی: مفهوم هژمونی و ضد هژمونی، مقاومت فرهنگی و نقش روشنفکران ارگانیک.
- دیدگاه‌های آنارشستی: مقاومت در برابر اقتدارگرایی و دولت از طریق خودسازماندهی (با تأکید بر ایده‌های باکونین و کروپوتکین).

• نظریه‌های معاصر مقاومت:

- فوکو: مقاومت به عنوان واکنش به قدرت/دانش، با تأکید بر میکروفیزیک قدرت و مقاومت‌های محلی.
- اسکات: مقاومت روزمره (Everyday Resistance) مانند طنز، خرابکاری پنهان، و رفتارهای غیررسمی در برابر سلطه.

- بوردیو: نقش سرمایه اجتماعی و فرهنگی در مقاومت و بازتولید یا چالش با میدان‌های قدرت.

- آراء و اندیشه‌های رهبران انقلاب اسلامی در مورد مقاومت

- مقاومت و جنبش‌های اجتماعی در جهان معاصر: بررسی جنبش‌های جهانی مانند بهار عربی (مقاومت در برابر دیکتاتوری)، جنبش‌های فمینیستی (چالش با ساختارهای مردسالار)، و جنبش‌های محیط‌زیستی (مقاومت در برابر تخریب زیست‌محیطی).

- تاریخچه مقاومت در ایران معاصر: جنبش ملی شدن نفت (مقاومت در برابر استعمار)، انقلاب ۱۳۵۷ (مقاومت در برابر استبداد و نفوذ خارجی)، و مقاومت‌های پس از انقلاب در برابر فشارهای جهانی.

- **مقاومت روزمره و فرهنگی در ایران:** سبک زندگی، طنز سیاسی، و هنر به عنوان ابزارهای مقاومت در برابر محدودیت‌های اجتماعی و سیاسی.
- **نقش زنان و اقلیت‌های قومی-مذهبی در مقاومت ایران:** مشارکت زنان در جنبش‌های اجتماعی و مقاومت اقلیت‌ها در برابر مرکزگرایی.
- **تأثیر فناوری و فضای مجازی بر سازماندهی مقاومت:** نقش شبکه‌های اجتماعی در بسیج مقاومت
- **مقاومت در برابر هژمونی جهانی و تحریم‌های اقتصادی:** تحلیل تاب‌آوری ایران در برابر تحریم‌های بین‌المللی و استراتژی‌های مقاومت اقتصادی و اجتماعی در برابر فشارهای خارجی.
- **مقایسه مقاومت در ایران با نمونه‌های جهانی:**
 - ترکیه: مقاومت در برابر اقتدارگرایی (مانند اعتراضات پارک گزی).
 - مصر: مقاومت در برابر دیکتاتوری در بهار عربی و پیامدهای آن.
 - آفریقای جنوبی: مقاومت ضدآپارتاید و نقش جنبش‌های اجتماعی در تغییر ساختار قدرت.
- مقاومت فلسطین و جبهه مقاومت
- دیپلماسی مقاومت محور مقاومت
- آینده وضعیت مقاومت در جهان معاصر

ت) روش یاددهی - یادگیری متناسب با محتوا و هدف:

روش تدریس مبتنی بر یادگیری مشارکتی، تحلیل انتقادی، و پژوهش‌محور است. دانشجویان از طریق سمینار، بحث‌های گروهی، تحلیل مطالعات موردی (مانند تجربه‌های مقاومت در ایران و جهان)، و بررسی متون تخصصی با مفاهیم مقاومت به شکل تخصصی آشنا می‌شوند. پروژه پژوهشی و ارائه‌های شفاهی به دانشجویان کمک می‌کند تا تحلیل‌های عمیق و راهکارهای نوین برای مطالعه مقاومت ارائه دهند. مطالعه متون کلیدی و نقد مقالات علمی نیز بخش مهمی از فرآیند یادگیری است.

ث) روش ارزشیابی (پیشنهادی):

فعالیت‌های کلاسی در طول نیم سال	۲۰ درصد
آزمون پایان نیم سال	... درصد
آزمون پایانی	۶۰ درصد
پروژه	۲۰ درصد

ج) ملزومات، تجهیزات و امکانات موردنیاز برای ارائه:

چ) منابع علمی پیشنهادی:

- سلطه و هنر مقاومت: روایت‌های نهانی، جیمز سی. اسکات، مترجم: افشین خاکباز، نشر مرکز.
- سیاست خیابانی: جنبش تهیدستان در ایران، آصف بیات، مترجم: اسدالله نبوی، نشر شیرازه.
- اندیشه مقاومت از منظر حضرت آیت‌الله العظمی خامنه‌ای (مدظله‌العالی) سعید صلح میرزایی، ناشر: انتشارات انقلاب اسلامی
- مقاومت در اسلام: نظریه و الگو، فتخاری، اصغر افتخاری، تهران: موسسه اندیشه سازان نور
- مقاومت و محور مقاومت؛ نظریه و عمل، به اهتمام رضاداد درویش ت: موسسه مطالعات و تحقیقات بین‌المللی ابرار معاصر تهران
- Scott, J. C. (n.d.). *Domination and the arts of resistance: Hidden transcripts*. New Haven, CT: Yale University Press.
- Bayat, A. (n.d.). *Life as politics: How ordinary people change the Middle East*. Stanford, CA: Stanford University Press.
- Harris, K. (n.d.). *A social revolution: Politics and the welfare state in Iran*. Berkeley, CA: University of California Press.
- Castells, M. (n.d.). *Networks of outrage and hope: Social movements in the Internet age*. Cambridge: Polity Press.

ح) ملاحظات برای افراد با نیازهای ویژه:

(اگر ملاحظاتی برای ارائه درس برای افراد با نیازهای ویژه همچون جامعه معلولین وجود دارد در این بخش قید شود)

خ) ملاحظات برای برگزاری الکترونیکی درس:

(امکان پذیری ارائه مجازی درس در آموزش تمام الکترونیکی یا ترکیبی و ملاحظات آن بیان شود.)

الف: عنوان درس به فارسی: ابزارهای نوین تجزیه و تحلیل سیاسی		
عنوان درس به انگلیسی:	Modern Tools for Political Analysis	نوع درس و واحد
دروس پیش نیاز:	-	پایه ☐ نظری ****
دروس هم نیاز:	-	تخصصی الزامی ☐ عملی
تعداد واحد:		تخصصی اختیاری ****
تعداد ساعت:		پروژه/رساله / پایان نامه ☐
		مهارتی-اشتغال پذیری ☐
وضعیت آمایشی/مأموریتی درس(صرفاً برای دروس تخصصی اختیاری مشخص شود)		مرتبط با آمایش/مأموریت ☐ مرتبط با مأموریت/آمایش موسسه است ☐
		موسسه نیست ☐

اگر واحد عملی دارد، چه نوع آموزش تکمیلی نیاز است؟: سفر علمی ☐ آزمایشگاه ☐ سمینار ☐ کارگاه ☐ موارد دیگر:

ب: هدف:

درس ابزارهای نوین تجزیه و تحلیل سیاسی ناظر به شناسایی و استفاده مناسب از متدها و ابزارهای منطقی برای تجزیه و تحلیل سیاسی روشمند می باشد. هدف اصلی از درس ابزارهای نوین تجزیه و تحلیل سیاسی، آشنایی با انواع متد و ابزارهای تحلیل سیاسی و ارتقاء مهارت و توانمندی دانشجویان در تحلیل و تفسیر پدیده های اجتماعی و سیاسی است

پ (سرفصل ها:

- مفاهیم پایه

- کاربست علم سیاست در عصر حاضر

- نسبت پارادایم و نظریه و روش در فهم پدیده های سیاسی

- اهمیت و ضرورت مدل سازی در تحلیل سیاسی

- اهم مدل های کاربردی در تحلیل سیاسی

- مدل طرح مفهومی و زنجیره معنایی

- مدل ترکیبی ارتباطی لاسول

- مدل مساله شناسی پدیده های اجتماعی. سیاسی

- مدل سه وجهی مقدماتی / ایجابی / سلبی روشمند

- مدل تحلیل سرمقاله و سخنرانی

- فهم مغالطات و خطاهای شناختی در تحلیل سیاسی

- کاربست تفکر فازی در تحلیل سیاسی

- تحلیل راهبردی سوات SWOT در پدیده های اجتماعی. سیاسی

- تحلیل نشانه شناسی

- تحلیل کاربردی گفتمان انتقادی

- آشنایی با نرم افزارهای کیفی

- کاربست هوش مصنوعی در تحلیل پدیده های سیاسی

- الگوها و روش های تحلیلگران ارشد پدیده های اجتماعی

ت) روش یاددهی - یادگیری متناسب با محتوا و هدف:

روش یادگیری و یاد دهی مبتنی بر یادگیری مشارکتی و یادگیری مبتنی بر حل مشکل است.

ث) روش ارزشیابی (پیشنهادی):

فعالیت‌های کلاسی در طول نیم سال	۲۰ درصد
آزمون پایان نیم سال	۳۰ درصد
آزمون پایانی	۶۰ درصد
پروژه	۲۰ درصد

ج) ملزومات، تجهیزات و امکانات مورد نیاز برای ارائه:

چ) منابع علمی پیشنهادی:

- استوارت راسل، استوارت و نوروگ، پیتر (۱۴۰۰) **هوش مصنوعی (رهیافتی نوین)** - جلد اول (ویراست چهارم) مترجم: عین الله جعفرنژاد قمی ناشر: انتشارات علوم رایانه
- بهشتی پور، حسن (۱۳۹۴) **آموزش گام به گام روش های تحلیل سیاسی**، تهران: سروش
- پل، ریچاردو الدر، لیندا (۱۳۹۶) **مغالطه های پر کاربرد: ۴۴ ترفند کثیف برای پیروزی در بحث ها، ترجمه مهدی خسروانی**، تهران: فرهنگ نشر نو
- تاناکا، کازور (۱۳۸۱) **مقدمه ای بر منطق فازی**، ترجمه علی حیدریان وحامد رضا طارقیان، مشهد: دانشگاه فردوسی
- جمشیدی، محمد حسین و مرادی، روح ا... (۱۳۹۵) **«درآمدی بر کاربرد منطق فازی در تبیین امور سیاسی»**، فصلنامه علمی پژوهشی **روش شناسی علوم انسانی**، شماره ۸۷
- حاجی یوسفی، امیر (۱۳۸۴) **روش تحلیل سیاسی**، دانش سیاسی، نشر معارف
- خندان، علی اصغر (۱۳۹۵) **منطق کاربردی**، تهران: سمت و موسسه فرهنگی طه
- رفیع پور، فرامرز (۱۳۸۴) **تکنیک های خاص تحقیق در علوم اجتماعی** تهران: انتشار
- رهبر، عباسعلی (۱۳۹۹) **اصول و روش های تحلیل سیاسی** تهران سمت
- سهرابی، فرامرز و ناصری، اسماعیل (۱۳۹۱) **هوش معنوی و مقیاس های سنجش آن**، تهران: اوای نور
- سلیمان، مصطفی و باسکا، مایکل (۱۴۰۳) **موج آینده**، مترجم علی محمدپور، انتشارات بله
- شریف زادگان، محمد حسین و ملک پور اصل، بهزاد (۱۳۹۲) **مبانی نظری و تجارب به کار گیری**
- **ماتریس تحلیلی سوات SWOT در برنامه ریزی استراتژیک توسعه منطقه ای**، انتشارات دانشگاه شهید بهشتی
- شومیکر، پاملاچی و همکاران (۱۳۹۰) **نظریه سازی در علوم اجتماعی**، ترجمه محمد عبدلهی، تهران: جامعه شناسان
- فرکلاف نورمن (۱۳۸۷) **تحلیل انتقادی گفتمان**، مترجمان، دفتر مطالعات و توسعه رسانه
- کاسکو، بارت (۱۳۸۴) **تفکر فازی**، ترجمه علی غفاری و همکاران، تهران: دانشگاه خواجه نصیر الدین طوسی
- کالین، های (۱۳۸۵) **در آمدی انتقادی بر تحلیل سیاسی**، ترجمه احمد گل محمدی، نشر نی
- گیل، دیوید و بریچت، ادامز (۱۳۸۴) **القبای ارتباطات**، ترجمه رامین کریمیان و همکاران، تهران مرکز مطالعات تحقیقات رسانه ها
- محمد پور، احمد (۱۳۹۰) **روش تحقیق کیفی ضد روش ۲** تهران: جامعه شناسان
- معینی علمداری، جهانگیر (۱۳۸۷) **روش شناسی نظریه های جدید در سیاست اثبات گرایی و فرا اثبات گرایی**، تهران: انتشارات دانشگاه تهران
- نبوی، لطف ا... (۱۳۸۹) **مبانی منطق و روش شناسی**، تهران: دانشگاه تربیت مدرس

- Arfi, B., & Baderin, (2005). Fuzzy decision making in politics: A linguistic fuzzy-set approach (LFSA). *Political Analysis*, 13.
- Grigsby, E. (2009). *Analyzing politics: An introduction to political science*. Brazil & United States: Wadsworth.

- Neuman, L. (2000). *Social research methods: Qualitative and quantitative approaches*. Boston, MA: Allyn and Bacon.
- Vail, J. (2004). *A theory of power*. New York, NY; Lincoln, NE; Shanghai: iUniverse, Inc.
- Zadeh, L. A. (1992). Knowledge representation in fuzzy logic. In *An introduction to fuzzy logic applications*.

ح) ملاحظات برای افراد با نیازهای ویژه:

(اگر ملاحظاتی برای ارائه درس برای افراد با نیازهای ویژه همچون جامعه معلولین وجود دارد در این بخش قید شود)

خ) ملاحظات برای برگزاری الکترونیکی درس:

(امکان پذیری ارائه مجازی درس در آموزش تمام الکترونیکی یا ترکیبی و ملاحظات آن بیان شود.)

الف: عنوان درس به فارسی: بازاریابی سیاسی		
عنوان درس به انگلیسی:	Political Marketing	نوع درس و واحد
دروس پیش نیاز:	-	پایه ☐ نظری ****
دروس هم نیاز:	-	تخصصی الزامی ☐ عملی
تعداد واحد:		تخصصی اختیاری **** ☐ نظری-عملی
تعداد ساعت:		پروژه/رساله / پایان نامه ☐
		مهارتی-اشتغال پذیری ☐
وضعیت آمایشی/مأموریتی درس (صرفاً برای دروس تخصصی اختیاری مشخص شود)		مرتبط با آمایش/مأموریت ☐ مرتبط با مأموریت/آمایش موسسه است ☐
		موسسه نیست ☐

اگر واحد عملی دارد، چه نوع آموزش تکمیلی نیاز است؟: سفر علمی ☐ آزمایشگاه ☐ سمینار ☐ کارگاه ☐ موارد دیگر:

ب: هدف:

۲۶. آشنایی با مفاهیم و موضوعات اصلی در بازاریابی سیاسی

۲۷. شناخت ابعاد چرخه بازاریابی سیاسی (از تحقیق تا اجرا و ارزیابی)

۲۸. توانمندسازی دانشجویان در تحلیل برنامه‌های مرتبط با بازاریابی سیاسی دولت، انتخابات و بین‌المللی

شرح درس: بازاریابی نوین به‌حدی توسعه‌ی مفهومی و تکنیکی پیدا کرده که می‌توان ردپای آن را نه تنها در تجارت، که در کنشها و رقابت‌های سیاسی احزاب و دولتها (بازاریابی سیاسی) و نیز در هدایت رفتارهای اجتماعی (بازاریابی اجتماعی) مشاهده نمود. امروزه بیش از سه دهه از پیوند میان بازاریابی و علوم سیاسی در دنیای مدرن می‌گذرد و بازاریابی سیاسی به‌مثابه کاربرد مفاهیم و تکنیک‌های بازاریابی تجاری در بازار سیاست، و به‌عنوان یک دانش کاربردی در حال رشد سریع در سراسر جهان است. در این درس امکان بررسی طیف گسترده‌ای از موضوعات مرتبط با بازاریابی سیاسی از جمله ظهور مصرف‌کننده سیاسی، آگاهی از بازار سیاست و روش‌های بخش‌بندی آن، تحقیقات درباره‌ی رقبای سیاسی، شیوه‌های نوین بازاریابی الکترونیکی و اینترنتی، بازاریابی داخلی، بازاریابی نامزدها و احزاب، بازاریابی ارتباطات و مبارزات انتخاباتی، توسعه محصولات سیاسی، نام‌گذاری محصول، بازاریابی دولت و سیاست‌های آن برای دانشجویان وجود دارد. در نهایت نیز مرور مطالعات موردی و تطبیقی داخلی و جهانی از اقدامات و برنامه‌های بازاریابی سیاسی، به یادگیری بهتر دانشجویان کمک خواهد کرد.

پ) سرفصل‌ها:

۲۹. مبانی، مفاهیم، جایگاه و ضرورت‌های بازاریابی سیاسی
۳۰. الگوها و نظریه‌های بازاریابی سیاسی
۳۱. بازاریابی حزب: توسعه‌ی محصول، برندینگ و راهبرد
۳۲. برقراری ارتباط و پیوند با مردم: تصویر ذهنی نامزدها
۳۳. آمیخته پیشبرد در بازاریابی سیاسی: مناظره‌ها، گردهمایی‌ها، دیدارها
۳۴. بازاریابی سیاسی الکترونیک (ePM)
۳۵. بازاریابی دولت (پس از انتخابات): مدیریت تحویل، سیاست و رهبری
۳۶. بازاریابی سیاسی دولت‌ها: برندینگ ملی و جهانی
۳۷. بازاریابی سیاسی، مردم‌سالاری، و مشارکت؛ دیدگاه اسلامی
۳۸. بازاریابی سیاسی ما؛ به سوی یک الگوی ایرانی-اسلامی.
۳۹. موردکاوی و بررسی تجربه‌ها در بازاریابی سیاسی جمهوری اسلامی ایران

ت) روش یاددهی - یادگیری متناسب با محتوا و هدف:

روش یادگیری و یاددهی مبتنی بر یادگیری مشارکتی و یادگیری مبتنی بر حل مشکل است.

ث) روش ارزشیابی (پیشنهادی):

فعالیت‌های کلاسی در طول نیم‌سال ۲۰ درصد

آزمون پایان نیم‌سال ... درصد

۶۰ درصد

آزمون پایانی

۲۰ درصد

پروژه

ج) ملزومات، تجهیزات و امکانات مورد نیاز برای ارائه:

چ) منابع علمی پیشنهادی:

۲۱. بازاریابی سیاسی. مسعود کیماسی، ریحانه بحری نژاد، مژگان نصیری. دانشگاه تهران، ۱۳۹۵.
۲۲. بازاریابی سیاسی؛ مبانی نظری و راهبردی. ووسیج کوالینا، آندرژ فالكوفسکی، بروس نیومن. ترجمه حمیدرضا عسگری ده‌آبادی و شهاب طلایی‌شکری. کتاب مهربان نشر، ۱۳۹۳ {ترجمه نسخه ۲۰۱۱}
۲۳. مدیریت بازاریابی سیاسی؛ اصول و کاربردها. جنیفر لیز مارشمنت، ترجمه بهرام خیری و پدram باقرنژاد. نشر بهمن برنا، ۱۳۹۴. {ترجمه نسخه ۲۰۰۹}
۲۴. بازاریابی سیاسی انتخابات در جمهوری اسلامی ایران؛ یک دانشنامه پژوهشی. نادر جعفری هفتخوانی، انتشارات دانشگاه امام صادق‌ع، ۱۳۹۹.
۲۵. صنعت پروپاگاندا: افکار عمومی چگونه تولید و تحریک می‌شوند؟. ادوارد برنیز. ترجمه و تحشیه سیدمجتبی عزیزی. انتشارات دانشگاه امام صادق (ع)، ۱۳۹۶.
26. Maarek, P. J. (2011). *Campaign communication and political marketing* (1st ed.). Chichester, UK: Wiley-Blackwell.
27. Lees-Marshment, J. (Ed.). (2012). *Routledge handbook of political marketing*. Abingdon, UK: Routledge.
28. Lees-Marshment, J., Conley, B., Elder, E., et al. (2019). *Political marketing: Principles and applications* (3rd ed.). Abingdon, UK: Routledge.
29. Gillies, J. (2025). *Political marketing in the 2024 U.S. presidential election*. Cham: Palgrave.
30. Lees-Marshment, J., & Zisi, I. (2025). *Political marketing and management in the 2024 UK election*. Cham: Palgrave.

منابع تکمیلی:

۱۷. بازی بازاریابی سیاسی. جنیفر لیز- مارشمنت، ترجمه رسول بابایی. نشر سیت، ۱۳۹۴. {ترجمه نسخه ۲۰۱۱}
۱۸. برندسازی نامزد انتخاباتی: استراتژی‌های بازاریابی برای پیروزی در انتخابات. لیزا اسپیلر و جف برگنر، ترجمه رسول بابایی. انتشارات بازاریابی، ۱۳۹۴.
۱۹. بازی انتخابات ریاست جمهوری: پیش‌بینی‌ناپذیری انتخابات در ایران. رحمن قهرمان‌پور، نشر تیس، ۱۳۹۶.
۲۰. روایت انتخابات ۹۶. به‌کوشش محمد آقاسی، محمد عاملی، مهدی رفیعی، جهاد دانشگاهی، ۱۳۹۶.
۲۱. نظرسنجی سیاسی در عصر دیجیتال (مساله سنجش و فهم افکار عمومی). کبری گویدل. ترجمه ابراهیم شیرعلی و محمد آقاسی، پژوهشگاه فرهنگ، هنر و ارتباطات، ۱۳۹۶.
۲۲. فرهنگ سیاسی و رفتار انتخاباتی: مردم ایران چگونه در انتخابات ریاست جمهوری رأی می‌دهند؟. یوسف خان‌محمدی، نشر خرسندی، ۱۳۹۲.
۲۳. دینداری و رفتار انتخاباتی؛ مطالعه‌ای در حوزه جامعه‌شناسی دین و جامعه‌شناسی سیاسی. مهدی میرزایی، سبزیان گستر، ۱۳۹۲.
۲۴. گفتارهایی در الگوی رفتار انتخاباتی جامعه ایران. پرویز امینی، مرکز رشد دانشگاه امام صادق علیه‌السلام، ۱۳۹۷.

ح) ملاحظات برای افراد با نیازهای ویژه:

(اگر ملاحظاتی برای ارائه درس برای افراد با نیازهای ویژه همچون جامعه معلولین وجود دارد در این بخش قید شود)

خ) ملاحظات برای برگزاری الکترونیکی درس:

(امکان‌پذیری ارائه مجازی درس در آموزش تمام الکترونیکی یا ترکیبی و ملاحظات آن بیان شود.)

الف: عنوان درس به فارسی: درس هدایت شده		
عنوان درس به انگلیسی:	Proposed Course	نوع درس و واحد
دروس پیش نیاز:	-	پایه ☐ نظری ****
دروس هم نیاز:	-	تخصصی الزامی ☐ عملی
تعداد واحد:		تخصصی اختیاری **** ☐ نظری-عملی
تعداد ساعت:		پروژه/رساله / پایان نامه ☐
		مهارتی-اشتغال پذیری ☐
وضعیت آمایشی/مأموریتی درس(صرفاً برای دروس تخصصی اختیاری مشخص شود)		مرتبط با آمایش/مأموریت ☐ مرتبط با مأموریت/آمایش موسسه است ☐
		موسسه نیست ☐

اگر واحد عملی دارد، چه نوع آموزش تکمیلی نیاز است؟: سفر علمی ☐ آزمایشگاه ☐ سمینار ☐ کارگاه ☐ موارد دیگر:

ب: هدف:

هدف درس حاضر این است که گروه‌های علمی این امکان را بیابند تا با توجه به مأموریت‌ها، مقتضیات محلی، منطقه‌ای و جهانی یا موضوع پایان‌نامه دانشجویان و یا تقویت زمینه‌های مهارت و اشتغال دو واحد درس تعریف و یا از دروس دیگر رشته‌ها و گرایش‌ها تعیین کنند تا دانشجویان آن را بگذرانند.

پ) سرفصل‌ها:

بر اساس درس تعریف شده می باشد.

ت) روش یاددهی - یادگیری متناسب با محتوا و هدف:

روش یادگیری و یاد دهی مبتنی بر یادگیری مشارکتی و یادگیری مبتنی بر حل مشکل بر اساس درس تعریف شده است.

ث) روش ارزشیابی (پیشهادی):

فعالیت‌های کلاسی در طول نیم سال	درصد
آزمون پایان نیم سال	 درصد
آزمون پایانی	 درصد
سایر موارد در صورت نیاز قید- شود. پروژه	 درصد

ج) ملزومات، تجهیزات و امکانات مورد نیاز برای ارائه:

چ) منابع علمی پیشنهادی:

بر اساس درس تعریف شده

ح) ملاحظات برای افراد با نیازهای ویژه:

(اگر ملاحظات برای ارائه درس برای افراد با نیازهای ویژه همچون جامعه معلولین وجود دارد در این بخش قید شود)

خ) ملاحظات برای برگزاری الکترونیکی درس:

(امکان پذیری ارائه مجازی درس در آموزش تمام الکترونیکی یا ترکیبی و ملاحظات آن بیان شود.)

دروس تخصصی اختیاری

۴. زمینه تخصصی سیاستگذاری عمومی

الف: عنوان درس به فارسی: بررسی و نقد نظریه های جدید سیاستگذاری عمومی		
نوع درس و واحد	An Examination and Critique of New Theories of Public Policy	عنوان درس به انگلیسی:
پایه ☐ نظری ****	-	دروس پیش نیاز:
تخصصی الزامی ☐ عملی	-	دروس هم نیاز:
تخصصی اختیاری ****		تعداد واحد:
پروژه/ رساله / پایان نامه ☐		تعداد ساعت:
مهارتی-اشتغال پذیری ☐		
مرتبط با آمایش/مأموریت ☐ مرتبط با مأموریت/آمایش موسسه است ☐	وضعیت آمایشی/مأموریتی درس (صرفاً برای دروس تخصصی اختیاری مشخص شود)	

اگر واحد عملی دارد، چه نوع آموزش تکمیلی نیاز است؟: سفر علمی ☐ آزمایشگاه ☐ سمینار ☐ کارگاه ☐ موارد دیگر:

ب: هدف:

تسلط دانشجو بر چارچوب های مفهومی و نظریه های محوری در سیاست عمومی، توانایی ترکیب و تحلیل رویکردهای روششناختی مرتبط و بررسی امکانات و محدودیت های آنها برای توصیف و یا تبیین مسائل سیاسی و سیاست گذاری عمومی در ایران.

پ) سرفصل ها:

مبانی و مفاهیم پایه - تعاریف پایه: سیاست (گذاری) عمومی چیست؟ معانی سه گانه سیاست؛ تاریخ مفهومی؛ سیاست عمومی به منزله اراده دولت برای تأمین مصلحت عمومی؛ جایگاه مطالعات سیاست گذاری عمومی در علوم سیاسی - مفاهیم پایه دولت: ملی، حکومت، حاکمیت، مصلحت عمومی، حقوق عمومی، بوروکراسی، جامعه مدنی (بخش خصوصی). اداره امور عمومی (یا دولتی)، سیاست (گذاری) عمومی، نسبت مصلحت عمومی و منافع خصوصی

رویکردها و چهارچوبهای عمده بحث:

۱. مباحث فلسفی در حوزه های سیاست گذاری عمومی
۲. رابطه محیط سیاسی و سیاست های حکومتی
۳. رابطه ساختارهای اجتماعی و سیاست های حکومتی
۴. تأثیر نهادها و کنشگران سیاسی بر تصمیم گیری و سیاست گذاری
۵. فرایند سیاسی و سیاست گذاری
۶. تحلیل، ارزیابی و اجرای سیاست
۷. طرح سیاست نظریه های سیاست عمومی
۸. سنخ شناسی سیاست های عمومی
۹. مدل مراحل یا چرخه سیاست
۱۰. نظریه های نخبگان و کثرتگرایی؛ هم گرایی ها و پیشرفت های نظری
۱۱. تحلیل سیستمی
۱۲. گزینش عقلانی/ گزینش عمومی
۱۳. نونهادگرایی و نهادگرایی تاریخی
۱۴. -منطق کنش جمعی

۱۵. -عقلانیت محدود و تغییر تدریجی تحلیل نظری و تجربی مسائل ایران

۱۶. -بحث و پژوهش درباره امکانات و محدودیت های کاربرست نظریه ها برای تبیین مسائل ایران

ت) روش یاددهی - یادگیری متناسب با محتوا و هدف:

روش یادگیری و یاد دهی مبتنی بر یادگیری مشارکتی و یادگیری مبتنی بر حل مشکل است.

ث) روش ارزشیابی (پیشنهادی):

فعالیت‌های کلاسی در طول نیم سال	۲۰ درصد
آزمون پایان نیم سال	... درصد
آزمون پایانی	۶۰ درصد
پروژه	۲۰ درصد

ج) ملزومات، تجهیزات و امکانات مورد نیاز برای ارائه:

چ) منابع علمی پیشنهادی:

۱. اسمیت، کوین و کریستوفر دلیو. لریمر. ۱۳۹۶. درآمدی نظری بر سیاست عمومی. ترجمه بهزاد عطارزاده. تهران: علمی و فرهنگی.
۲. بدیع، برتران. ۱۳۹۱. مطالعه تطبیقی دولت در جوامع مسیحی و در جوامع اسلامی. ترجمه احمد نقیب‌زاده. تهران: نشر علم.
۳. بدیع، برتران و پیر بیرنوم. ۱۳۸۸. جامعه‌شناسی دولت. تهران: نشر قومس.
۴. پارسونز، واین. ۱۳۹۲ الف. مبانی سیاستگذاری عمومی و تحلیل سیاست‌ها. ترجمه حمیدرضا ملک‌محمدی. تهران: پژوهشکده مطالعات راهبردی.
۵. پر، رنو و ژیل‌پله. ۱۳۹۶. جامعه‌شناسی-تاریخی اقدام عمومی. ترجمه مجید وحید. نشر مرکز.
- شافریتز، جی. ام. و کریستوفر بریک. ۱۳۹۰.
۶. سیاست‌گذاری عمومی در ایالات متحده آمریکا. ترجمه حمیدرضا ملک‌محمدی. تهران: انتشارات دانشگاه امام صادق.
۷. قاضی، ابوالفضل. ۱۳۸۳. حقوق اساسی و نهادهای سیاسی. تهران: نشر میزان. ۸. کروزیه، میشل.
۱۳۹۴. دولت فروتن، دولت مدرن. ترجمه مجید وحید. تهران: رخداد نو.
۹. طباطبایی، جواد، ۱۳۹۵ «رفع یک ابهام حقوقی». سخنرانی در نشست «دولت، نظریه و سیاست»، همایش دولت‌پژوهی. متن سخنرانی: /رفع-یک-ابهام-حقوقی farhangemrooz.com/news/۴۸۷۹۲

۱۰. لاسول، هارولد. ۱۳۹۶. پیش‌درآمدی بر علوم سیاستگذاری. ترجمه حمیدرضا ملک‌محمدی. تهران: انتشارات دانشگاه امام صادق

11. Baumgartner, F. R., & Jones, B. D. (2009). *Agendas and instability in American politics*. Chicago, IL: University of Chicago Press.
12. Birkland, T. A. (2019). *An introduction to the policy process: Theories, concepts, and models of public policy making*. New York, NY: Routledge.
13. Peters, B. G. (2010). *Handbook of public policy*. London: Sage.
14. Kingdon, J. W. (2014). *Agendas, alternatives, and public policies* (2nd ed.). Essex: Pearson Education Limited.

ح) ملاحظات برای افراد با نیازهای ویژه:

(اگر ملاحظاتی برای ارائه درس برای افراد با نیازهای ویژه همچون جامعه معلولین وجود دارد در این بخش قید شود)

خ) ملاحظات برای برگزاری الکترونیکی درس:

(امکان‌پذیری ارائه مجازی درس در آموزش تمام الکترونیکی یا ترکیبی و ملاحظات آن بیان شود).

الف: عنوان درس به فارسی: بنیان های نظری و عملی سیاستگذاری عمومی در جمهوری اسلامی ایران		
نوع درس و واحد	Theoretical and Practical Foundations of Public Policy in the Islamic Republic of Iran	عنوان درس به انگلیسی:
پایه ☐ نظری ****	-	دروس پیش نیاز:
تخصصی الزامی ☐ عملی	-	دروس هم نیاز:
تخصصی اختیاری **** ☐ نظری-عملی		تعداد واحد:
پروژه/رساله / پایان نامه ☐		تعداد ساعت:
مهارتی-اشتغال پذیری ☐		
مرتبط با آمایش/مأموریت ☐ مرتبط با مأموریت/آمایش موسسه است ☐ موسسه نیست ☐	وضعیت آمایشی/مأموریتی درس (صرفاً برای دروس تخصصی اختیاری مشخص شود)	

اگر واحد عملی دارد، چه نوع آموزش تکمیلی نیاز است؟: سفر علمی ☐ آزمایشگاه ☐ سمینار ☐ کارگاه ☐ موارد دیگر:

ب: هدف:

آشنایی دانشجویان با بنیان های نظری و عملی سیاست گذاری عمومی و تقویت درک سیاست گذارانه آنها با ورود تحلیلی در مطالعات این حوزه

پ) سرفصل ها:

- تعاریف و مفاهیم پایه ای
- چارچوب های نظری کلاسیک و جدید در سیاست گذاری عمومی
- نهادها و بازیگران سیاستی
- طراحی ، تدوین ، اجرا و ارزیابی سیاست ها
- روش های تحلیل سیاست ها
- مطالعات تطبیقی در سیاست گذاری عمومی
- سیاست گذاری های بین المللی و همکاری های فراملی
- اخلاق و سیاست گذاری عمومی
- آینده پژوهی در سیاست گذاری عمومی

ت) روش یاددهی - یادگیری متناسب با محتوا و هدف:

روش یادگیری و یاد دهی مبتنی بر یادگیری مشارکتی و یادگیری مبتنی بر حل مشکل است.

ث) روش ارزشیابی (پیشنهادی):

فعالیت های کلاسی در طول نیم سال	۲۰ درصد
آزمون پایان نیم سال	... درصد
آزمون پایانی	۶۰ درصد
پروژه	۲۰ درصد

ج) ملزومات، تجهیزات و امکانات مورد نیاز برای ارائه:

چ) منابع علمی پیشنهادی:

-اسمیت کوین بی و کریستوفر لریمر (۱۳۹۶)، درآمدی نظری بر سیاست عمومی ، ترجمه عطارزاده، انتشارات علمی و فرهنگی

-اشتریان، کیومرث (۱۴۰۱)، نظریه های سیاست گذاری عمومی، نشر میزان

- Dunn, W. N. (2004). *Public policy analysis: An introduction* (1st ed.). London: Taylor & Francis.
- Fischer, F. (2004). *Reframing public policy: Discursive politics and deliberative practices*. Oxford: Oxford University Press.

ح) ملاحظات برای افراد با نیازهای ویژه:

(اگر ملاحظاتی برای ارائه درس برای افراد با نیازهای ویژه همچون جامعه معلولین وجود دارد در این بخش قید شود)

خ) ملاحظات برای برگزاری الکترونیکی درس:

(امکان پذیری ارائه مجازی درس در آموزش تمام الکترونیکی یا ترکیبی و ملاحظات آن بیان شود.)

الف: عنوان درس به فارسی: روش شناسی پیشرفته در سیاستگذاری عمومی		
نوع درس و واحد	Advanced Methodology in Public Policy	عنوان درس به انگلیسی:
پایه ☐ نظری ****	-	دروس پیش نیاز:
عملی ☐ تخصصی الزامی	-	دروس هم نیاز:
نظری-عملی ☐ تخصصی اختیاری *****		تعداد واحد:
پروژه/رساله / پایان نامه ☐		تعداد ساعت:
مهارتی-اشتغال پذیری ☐		
مرتبط با آمایش/مأموریت ☐ مرتبط با مأموریت/آمایش موسسه است ☐	وضعیت آمایشی/مأموریتی درس (صرفاً برای دروس تخصصی اختیاری مشخص شود)	

اگر واحد عملی دارد، چه نوع آموزش تکمیلی نیاز است؟: سفر علمی ☐ آزمایشگاه ☐ سمینار ☐ کارگاه ☐ موارد دیگر:

ب: هدف:

هدف این درس دستیابی به درکی معرفت شناسانه از بنیان های روش شناسی تحلیل سیاستی از سوی دانشجویان سیاست گذاری عمومی است که ضمن آن، نیل به شناختی جامع از مبانی معرفتی و منازعات نظری در مساله شناسی تحلیلی، طراحی سیاست، اجرا و ارزیابی مورد انتظار است.

پ) سرفصل ها:

۱. مبانی و کارکردهای پارادایم های تفسیری، اثبات گرایانه و انتقادی در تحلیل سیاست های عمومی
۲. تمایز معرفت شناسانه سیاستگذاری عمومی
۳. پیشرفت های جدی در روش های کمی و کیفی در تحلیل سیاست ها
۴. نرم افزارها، حسگرها و برنامه های کاربردی رایج در تحلیل سیاست ها

ت) روش یاددهی - یادگیری متناسب با محتوا و هدف:

روش یادگیری و یاد دهی مبتنی بر یادگیری مشارکتی و یادگیری مبتنی بر حل مشکل است.

ث) روش ارزشیابی (پیشنهادی):

فعالیت های کلاسی در طول نیم سال	۲۰ درصد
آزمون پایان نیم سال	... درصد
آزمون پایانی	۶۰ درصد
پروژه	۲۰ درصد

ج) ملزومات، تجهیزات و امکانات مورد نیاز برای ارائه:

چ) منابع علمی پیشنهادی:

1. Dunn, W. N. (2017). *Public policy analysis*. London: Routledge.
2. Colebatch, H. K. (2018). *Handbook on policy, process and governing*. Enschede, Netherlands: University of Twente.
3. Fontaine, G. (2018). *Handbooks of research methods and applications series*. [Publisher not specified].
4. Goodin, R. E., Moran, M., & Rein, M. (2020). *The Oxford handbook of public policy*. Oxford: Oxford University Press.

ح) ملاحظات برای افراد با نیازهای ویژه:

(اگر ملاحظاتی برای ارائه درس برای افراد با نیازهای ویژه همچون جامعه معلولین وجود دارد در این بخش قید شود)

خ) ملاحظات برای برگزاری الکترونیکی درس:

(امکان پذیری ارائه مجازی درس در آموزش تمام الکترونیکی یا ترکیبی و ملاحظات آن بیان شود.)

الف: عنوان درس به فارسی: مسائل و چالش های سیاستگذاری عمومی در جمهوری اسلامی ایران		
نوع درس و واحد	Issues and Challenges of Public Policy-making in the Islamic Republic of Iran	عنوان درس به انگلیسی:
پایه ☐ نظری ****	-	دروس پیش نیاز:
تخصصی الزامی ☐ عملی	-	دروس هم نیاز:
تخصصی اختیاری **** ☐ نظری-عملی		تعداد واحد:
پروژه/رساله / پایان نامه ☐		تعداد ساعت:
مهارتی-اشتغال پذیری ☐		
مرتبط با آمایش/مأموریت ☐ مرتبط با مأموریت/آمایش موسسه است ☐ موسسه نیست ☐	وضعیت آمایشی/مأموریتی درس (صرفاً برای دروس تخصصی اختیاری مشخص شود)	

اگر واحد عملی دارد، چه نوع آموزش تکمیلی نیاز است؟: سفر علمی ☐ آزمایشگاه ☐ سمینار ☐ کارگاه ☐ موارد دیگر:

ب: هدف:

هدف این درس تحلیل مسایل ساختاری و کارکردی در نظام سیاست گذاری عمومی در ایران است که می تواند دانشجویان را در شناخت مسایل اساسی در سیاست گذاری عمومی در ایران و ارایه راه حل ها و توصیه های کارآمد یاری نماید.

پ) سرفصل ها:

در این درس، دانشجویان به شناخت مسائل اساسی در سیاستگذاری عمومی و توانایی ارائه راه حل ها و توصیه های سیاستی دست خواهند یافت.

۱. مسایل ساختاری، نهادی و فرآیندی در سیاست گذاری عمومی در ایران
۲. معماری قدرت و سلسله مراتب تصمیم گیری در ایران و مسایل مرتبط با آن (چالش های سیاست گذاری در قوه مجریه ، چالش های سیاست گذاری در قوه مقننه ، چالش های سیاست گذاری در قوه قضائیه)
۳. مسئله شناسی برنامه ریزی عمومی در ایران
۴. قدرت های بزرگ، ژئوپلیتیک و مسایل سیاست گذاری در ایران
۵. مسایل بخشی در سیاست گذاری عمومی در ایران
۶. توسعه پایدار و آمایش سرزمین
۷. مسایل رفاهی در ایران
۸. مسایل صنعتی در ایران
۹. مسایل سلامت در ایران

ت) روش یاددهی - یادگیری متناسب با محتوا و هدف:

روش یادگیری و یاد دهی مبتنی بر یادگیری مشارکتی و یادگیری مبتنی بر حل مشکل است.

ث) روش ارزشیابی (پیشنهادی):

فعالیت های کلاسی در طول نیم سال	۲۰ درصد
آزمون پایان نیم سال	... درصد
آزمون پایانی	۶۰ درصد
پروژه	۲۰ درصد

ج) ملزومات، تجهیزات و امکانات موردنیاز برای ارائه:

چ) منابع علمی پیشنهادی:

۱. اشتریان، کیومرث. سیاست گذاری عمومی در ایران، ۱۳۸۵، نشر میزان

۲. قلی پور، رحمت الله، ابراهیم غلامپور آهنگر ۱۳۹۴، فرآیند سیاست گذاری عمومی در ایران، مرکز پژوهش های مجلس شورای اسلامی

۳. ابراهیم زاده، عیسی ۱۳۹۵، اصول و مبانی آمایش سرزمین، انتشارات سمت.

ح) ملاحظات برای افراد با نیازهای ویژه:

(اگر ملاحظاتی برای ارائه درس برای افراد با نیازهای ویژه همچون جامعه معلولین وجود دارد در این بخش قید شود)

خ) ملاحظات برای برگزاری الکترونیکی درس:

(امکان پذیری ارائه مجازی درس در آموزش تمام الکترونیکی یا ترکیبی و ملاحظات آن بیان شود).

الف: عنوان درس به فارسی: کاربرد آمار در برنامه ریزی و سیاستگذاری عمومی		
نوع درس و واحد	Application of Statistics in Planning and Public Policy-making	عنوان درس به انگلیسی:
پایه ☐ نظری ☐ عملی ☐ تخصصی الزامی ☐ نظری-عملی ☐ تخصصی اختیاری ☐ پروژه/رساله / پایان نامه ☐ مهارتی-اشتغال پذیری ☐	-	دروس پیش نیاز:
	-	دروس هم نیاز:
		تعداد واحد:
		تعداد ساعت:
وضعیت آمایشی/مأموریتی درس(صرفاً برای دروس تخصصی اختیاری مشخص شود)	مرتبط با آمایش/مأموریت ☐ مرتبط با مأموریت/آمایش موسسه است ☐ موسسه نیست ☐	

اگر واحد عملی دارد، چه نوع آموزش تکمیلی نیاز است؟: سفر علمی ☐ آزمایشگاه ☐ سمینار ☐ کارگاه ☐ موارد دیگر:

ب: هدف:

آموزش داورى تجربى در باب فرضیات علمى و نیز تحلیل و پیش بینی علمى در خصوص وضعیت موجود و پیامدهای سیاستى از طریق دقیق ترین روش های اندازه گیری

پ) سرفصل ها:

دانشجویان در این درس با روشهای آماری و ریاضی و نیز برخی نرم افزارهای این حوزه آشنا می گردند. محورهاى درس:

- ۱-مرورى بر فرایند تحقیق علمى
- ۲- استدلال كمى و رابطه آن با استدلال نظرى
- ۳- طبقه بندى تكنيك هاى تحلیل آمارى
- ۴- آماره هاى توصیفى يك متغیرى؛ مثل، میانگین و واریانس دو متغیرى؛ مثل، کرامرو کندال
- ۴-۱- اجرای آماره های توصیفی با نرم افزار SPSS
- ۵- منطق تحلیل همبستگی ساده
- ۵-۱- اجرای تحلیل همبستگی ساده با نرم افزار SPSS
- ۶- منطق تحلیل همبستگی تفکیکی و نیمه تفکیکی
- ۶-۱- اجرای تحلیل همبستگی تفکیکی و نیمه تفکیکی با نرم افزار SPSS
- ۷- منطق تحلیل رگرسیون(ساده، چند گانه و تصنعی)
- ۷-۱- اجرای تحلیل رگرسیون(ساده، چند گانه و تصنعی) با نرم افزار SPSS
- ۸- منطق تحلیل مسیر
- ۸-۱- اجرای تحلیل مسیر با نرم افزار SPSS
- ۹- منطق تحلیل واریانس
- ۹-۱- اجرای تحلیل واریانس با نرم افزار SPSS
- ۱۰- منطق تحلیل عامل
- ۱۰-۱- اجرای تحلیل عامل با نرم افزار SPSS
- ۱۱- منطق تحلیل تشخیصی
- ۱۱-۱- اجرای تحلیل تشخیصی با نرم افزار SPSS

ت) روش یاددهی - یادگیری متناسب با محتوا و هدف:

روش یادگیری و یاد دهی مبتنی بر یادگیری مشارکتی و یادگیری مبتنی بر حل مشکل است.

ث) روش ارزشیابی (پیشنهادی):

فعالیت‌های کلاسی در طول نیم سال	۲۰ درصد
آزمون پایان نیم سال	... درصد
آزمون پایانی	۶۰ درصد
پروژه	۲۰ درصد

ج) ملزومات، تجهیزات و امکانات مورد نیاز برای ارائه:

چ) منابع علمی پیشنهادی:

۱. کرلینجر، پدهازور، رگرسیون چند متغیری در پژوهش رفتاری (با اضافات و تجدید نظر)، ج اول و دوم، مترجم حسن سرایی، سمت، (۱۳۸۴)

۲- منصورفر، کریم (روشهای پیشرفته آماری همراه با برنامه های کامپیوتری دانشگاه تهران، مؤسسه انتشارات، (۱۳۸۴)،

۳. ساعی، علی، تحلیل آماری در علوم اجتماعی با **SPSS for windows** (درآمدی بر روش تحقیق اجتماعی)، انتشارات کیان مهر، (۱۳۸۱)

۴- هومن، حیدرعلی، تحلیل داده های چند متغیری در پژوهش رفتاری، انتشارات پارسا، ۱۳۶۷.

۵- ویتینک، دیک، از (۱۳۷۵)، کاربرد تحلیل رگرسیونی، مترجم حمید ابراهیمی و تیمور محمدی، انتشارات دانشگاه

تهران،

6. Tacq, J. (1997). *Multivariate analysis techniques in social research*. London: Sage.

ح) ملاحظات برای افراد با نیازهای ویژه:

(اگر ملاحظاتی برای ارائه درس برای افراد با نیازهای ویژه همچون معلولین وجود دارد در این بخش قید شود)

خ) ملاحظات برای برگزاری الکترونیکی درس:

(امکان پذیری ارائه مجازی درس در آموزش تمام الکترونیکی یا ترکیبی و ملاحظات آن بیان شود).

الف: عنوان درس به فارسی: هوش مصنوعی و سیاستگذاری عمومی				
نوع درس و واحد		Artificial Intelligence and Public Policy-making		عنوان درس به انگلیسی:
پایه ☐ نظری ****		-		دروس پیش نیاز:
تخصصی الزامی ☐ عملی		-		دروس هم نیاز:
تخصصی اختیاری ****				تعداد واحد:
پروژه/ رساله / پایان نامه ☐				تعداد ساعت:
مهارتی-اشتغال پذیری ☐				
مرتبط با مأموریت/آمایش موسسه است ☐		وضعیت آمایشی/مأموریتی درس(صرفاً برای دروس تخصصی اختیاری مشخص شود)		
مرتبط با مأموریت/آمایش موسسه نیست ☐				

اگر واحد عملی دارد، چه نوع آموزش تکمیلی نیاز است؟: سفر علمی ☐ آزمایشگاه ☐ سمینار ☐ کارگاه ☐ موارد دیگر:

ب: هدف:

آشنایی عمیق دانشجویان با پدیده هوش مصنوعی و ابعاد مختلف، کاربردها و چالش های آن در سیاست گذاری عمومی در زمان حاضر و آینده

پ) سرفصل ها:

تعاریف و مفاهیم پایه ای
نظریه های حکمرانی دیجیتال و هوش مصنوعی
هوش مصنوعی در مراحل چرخه سیاست گذاری
ابزارهای هوش مصنوعی برای سیاست گذاری عمومی
سیاست گذاری هوشمند و حکمرانی الگوریتمی
چالش های هوش مصنوعی در سیاست گذاری عمومی (حقوقی، اجتماعی، اخلاقی)
آینده هوش مصنوعی در سیاست گذاری عمومی

ت) روش یاددهی - یادگیری متناسب با محتوا و هدف:

روش یادگیری و یاد دهی مبتنی بر یادگیری مشارکتی و یادگیری مبتنی بر حل مشکل است.

ث) روش ارزشیابی (پیشنهادی):

فعالیت های کلاسی در طول نیم سال	۲۰ درصد
آزمون پایان نیم سال	... درصد
آزمون پایانی	۶۰ درصد
پروژه	۲۰ درصد

ج) ملزومات، تجهیزات و امکانات مورد نیاز برای ارائه:

چ) منابع علمی پیشنهادی:

۱. هنری کیسینجر و همکاران (۱۴۰۱)، هوش مصنوعی و آینده بشریت ترجمه قهرمان پور، انتشارات روزنه

- Bullock, et al. (2024). *The Oxford handbook of AI governance*. Oxford: Oxford University Press.
- Pasquinelli, M. (2023). *The eye of the master: A social*.

ح) ملاحظات برای افراد با نیازهای ویژه:

(اگر ملاحظاتی برای ارائه درس برای افراد با نیازهای ویژه همچون جامعه معلولین وجود دارد در این بخش قید شود)

خ) ملاحظات برای برگزاری الکترونیکی درس:

(امکان پذیری ارائه مجازی درس در آموزش تمام الکترونیکی یا ترکیبی و ملاحظات آن بیان شود.)

الف: عنوان درس به فارسی: سیاستگذاری اقتصادی در سطح ملی و بین المللی		
عنوان درس به انگلیسی:	Economic Policy-making at the National and International Levels	نوع درس و واحد
دروس پیش نیاز:	-	پایه ☐ نظری ****
دروس هم نیاز:	-	تخصصی الزامی ☐ عملی
تعداد واحد:		تخصصی اختیاری **** ☐ نظری-عملی
تعداد ساعت:		پروژه/رساله / پایان نامه ☐ مهارتی-اشتغال پذیری ☐
وضعیت آمایشی/مأموریتی درس(صرفاً برای دروس تخصصی اختیاری مشخص شود)		مرتبط با آمایش/مأموریت ☐ مرتبط با مأموریت/آمایش موسسه است ☐ موسسه نیست ☐

اگر واحد عملی دارد، چه نوع آموزش تکمیلی نیاز است؟: سفر علمی ☐ آزمایشگاه ☐ سمینار ☐ کارگاه ☐ موارد دیگر:

ب: هدف:

آشنایی دانشجویان با آخرین دستاوردهای نظری در سیاست گذاری اقتصادی در سطح بین المللی و بهره گیری از آن در سطح ملی پس بومی سازی و متناسب سازی

پ) سرفصل ها:

- نظریه و روش شناسی در سیاست گذاری اقتصادی
- الگوهای تحلیل سیاست گذاری اقتصادی
- نسبت های مالی در سیاست گذاری اقتصادی
- مسئولیت اجتماعی دولت در سیاست گذاری اقتصادی
- ظرفیت سازی در سیاست گذاری اقتصادی در سطح ملی و بین المللی
- نقش تجارت بین المللی در سیاست گذاری اقتصادی در سطح ملی و بین المللی

ت) روش یاددهی - یادگیری متناسب با محتوا و هدف:

روش یادگیری و یاد دهی مبتنی بر یادگیری مشارکتی و یادگیری مبتنی بر حل مشکل است.

ث) روش ارزشیابی (پیشهادی):

فعالیت های کلاسی در طول نیم سال	۲۰ درصد
آزمون پایان نیم سال	... درصد
آزمون پایانی	۶۰ درصد
پروژه	۲۰ درصد

ج) ملزومات، تجهیزات و امکانات مورد نیاز برای ارائه:

چ) منابع علمی پیشنهادی:

۱. مصلی نژاد، عباس (۱۴۰۱)، سیاست گذاری راهبردی در تئوری و عمل، انتشارات دانشگاه تهران
۲. مصلی نژاد، عباس (۱۴۰۰)، نهادگرایی و جهانی شدن، انتشارات دانشگاه تهران
۳. مصلی نژاد، عباس (۱۳۹۵)، سیاست گذاری اقتصادی، نشر رخداد نو
۴. نتاج امیری، سعید (۱۳۸۸)، آسیب شناسی برنامه های توسعه اقتصادی در ایران، انتشارات مرکز تحقیقات استراتژیک

ح) ملاحظات برای افراد با نیازهای ویژه:

(اگر ملاحظاتی برای ارائه درس برای افراد با نیازهای ویژه همچون جامعه معلولین وجود دارد در این بخش قید شود)

خ) ملاحظات برای برگزاری الکترونیکی درس:

(امکان پذیری ارائه مجازی درس در آموزش تمام الکترونیکی یا ترکیبی و ملاحظات آن بیان شود.)

الف: عنوان درس به فارسی: سیاست‌گذاری زیست محیطی		
عنوان درس به انگلیسی:	Environmental Policy-making	نوع درس و واحد
دروس پیش نیاز:	-	پایه ☐ نظری ****
دروس هم نیاز:	-	تخصصی الزامی ☐ عملی
تعداد واحد:		تخصصی اختیاری ***** ☐ نظری-عملی
تعداد ساعت:		پروژه/رساله / پایان نامه ☐
		مهارتی-اشتغال پذیری ☐
وضعیت آمایشی/مأموریتی درس(صرفاً برای دروس تخصصی اختیاری مشخص شود)		مرتبط با آمایش/مأموریت ☐ مرتبط با مأموریت/آمایش موسسه است ☐
		موسسه نیست ☐

اگر واحد عملی دارد، چه نوع آموزش تکمیلی نیاز است؟: سفر علمی ☐ آزمایشگاه ☐ سمینار ☐ کارگاه ☐ موارد دیگر:

ب: هدف:

بررسی و تحلیل مسائل محیط زیست و جنبه‌های گوناگون آن به عنوان یکی از جنبه‌های قدرتمند ملاحظات نوین سیاست گذاری و آشنایی عمیق دانشجویان با آن است.

پ) سرفصل‌ها:

آشنایی با مفهوم و الگوهای تصمیم گیری در حوزه محیط زیست در ایران و جهان و نیز ایجاد توانایی برای استفاده از روشهای ارزیابی و ارزشیابی در حوزه محیط زیست از مباحث اصلی درس فوق می باشد.

۱. محیط زیست و اهمیت آن

۲. اندیشه‌های اکولوژیکی (بوم شناختی)

۳. محیط زیست و عرصه بین‌المللی

۴. سیاست گذاری زیست محیطی و همکاری‌های بین‌المللی

۵. تغییرات اقلیمی و پاسخهای بین‌المللی؛ افزایش دمای کره زمین از دیدگاه سیاست گذاری عمومی بین‌الملل

۶. تأثیر سیاست های حفظ محیط زیست در کشورهای مختلف بر منابع جهانی، مدیریت منابع انرژی، شیوه استفاده از زمینهای کشاورزی، روش از بین بردن زباله‌های خانگی و صنعتی، تکنولوژی آلوده کننده آب و هوا، مشارکت مردم و بخش خصوصی

ت) روش یاددهی - یادگیری متناسب با محتوا و هدف:

روش یادگیری و یاد دهی مبتنی بر یادگیری مشارکتی و یادگیری مبتنی بر حل مشکل است.

ث) روش ارزشیابی (پیشهادی):

فعالیت‌های کلاسی در طول نیم سال ۲۰ درصد

آزمون پایان نیم سال ... درصد

آزمون پایانی ۶۰ درصد

پروژه ۲۰ درصد

ج) ملزومات، تجهیزات و امکانات مورد نیاز برای ارائه:

چ) منابع علمی پیشنهادی:

1. Laferriere, E. (1999). *International relations theory and ecological thought*. London: Routledge.
2. Anderson, M. S. (1997). *European environmental policy*. Manchester: Manchester University Press.
3. Connelly, J. (2001). *Politics and environment*. London: Routledge.

ح) ملاحظات برای افراد با نیازهای ویژه:

(اگر ملاحظاتی برای ارائه درس برای افراد با نیازهای ویژه همچون جامعه معلولین وجود دارد در این بخش قید شود)

خ) ملاحظات برای برگزاری الکترونیکی درس:

(امکان پذیری ارائه مجازی درس در آموزش تمام الکترونیکی یا ترکیبی و ملاحظات آن بیان شود.)

الف: عنوان درس به فارسی: نظریه های سیاست گذاری امنیت عمومی		
نوع درس و واحد	Theories of Public Security Policy-making	عنوان درس به انگلیسی:
پایه ☐ نظری *****	-	دروس پیش نیاز:
عملی ☐ تخصصی الزامی	-	دروس هم نیاز:
نظری-عملی ☐ تخصصی اختیاری *****		تعداد واحد:
پروژه/رساله / پایان نامه ☐		تعداد ساعت:
مهارتی-اشتغال پذیری ☐		
مرتبط با آمایش/مأموریت ☐ مرتبط با مأموریت/آمایش موسسه است ☐	وضعیت آمایشی/مأموریتی درس (صرفاً برای دروس تخصصی اختیاری مشخص شود)	
موسسه نیست ☐		

اگر واحد عملی دارد، چه نوع آموزش تکمیلی نیاز است؟: سفر علمی ☐ آزمایشگاه ☐ سمینار ☐ کارگاه ☐ موارد دیگر:

ب: هدف:

آشنایی عمیق دانشجویان با حوزه امنیت عمومی و دیگر حوزه های مرتبط با آن در جامعه با تاکید بر نظریه های سیاست گذاری امنیت عمومی و استلزامات سیاست گذاری برای این حوزه

پ) سرفصل ها:

- تعاریف و مفاهیم پایه ای
- مروری بر مبانی نظری سیاست گذاری عمومی
- نظریه های امنیت در سیاست گذاری عمومی
- سیاست گذاری امنیت عمومی در سطح ملی
- سیاست گذاری امنیت عمومی در سطح بین المللی
- مسائل جدید در سیاست گذاری امنیت عمومی
- چالش های اخلاقی در سیاست گذاری امنیت عمومی
- سیاست گذاری امنیت عمومی در ایران
- آینده پژوهی در مسائل امنیت عمومی

ت) روش یاددهی - یادگیری متناسب با محتوا و هدف:

روش یادگیری و یاد دهی مبتنی بر یادگیری مشارکتی و یادگیری مبتنی بر حل مشکل است.

ث) روش ارزشیابی (پیشنهادی):

فعالیت های کلاسی در طول نیم سال	۲۰ درصد
آزمون پایان نیم سال	... درصد
آزمون پایانی	۶۰ درصد
پروژه	۲۰ درصد

ج) ملزومات، تجهیزات و امکانات مورد نیاز برای ارائه:

چ) منابع علمی پیشنهادی:

۱. کرمی، رضا و حسن صائبی (۱۴۰۱)، سیاست گذاری امنیتی، دانشکده علوم و فنون فارابی

۲. گارلند، دیوید (۱۳۹۷)، فرهنگ کنترل: جرم و نظم اجتماعی در جامعه معاصر، ترجمه ملک محمدی، نشر میزان

3. Campbell Institute (2003), Governance and public security.

ح) ملاحظات برای افراد با نیازهای ویژه:

(اگر ملاحظاتی برای ارائه درس برای افراد با نیازهای ویژه همچون جامعه معلولین وجود دارد در این بخش قید شود)

خ) ملاحظات برای برگزاری الکترونیکی درس:

(امکان پذیری ارائه مجازی درس در آموزش تمام الکترونیکی یا ترکیبی و ملاحظات آن بیان شود.)

الف: عنوان درس به فارسی: ابزارهای نوین تجزیه و تحلیل سیاسی		
عنوان درس به انگلیسی:	Modern Tools for Political Analysis	نوع درس و واحد
دروس پیش نیاز:	-	پایه ☐ نظری ****
دروس هم نیاز:	-	تخصصی الزامی ☐ عملی
تعداد واحد:		تخصصی اختیاری **** ☐ نظری-عملی
تعداد ساعت:		پروژه/رساله / پایان نامه ☐
		مهارتی-اشتغال پذیری ☐
وضعیت آمایشی/مأموریتی درس(صرفاً برای دروس تخصصی اختیاری مشخص شود)		مرتبط با آمایش/مأموریت ☐ مرتبط با مأموریت/آمایش موسسه است ☐
		موسسه نیست ☐

اگر واحد عملی دارد، چه نوع آموزش تکمیلی نیاز است؟: سفر علمی ☐ آزمایشگاه ☐ سمینار ☐ کارگاه ☐ موارد دیگر:

ب: هدف:

درس ابزارهای نوین تجزیه و تحلیل سیاسی ناظر به شناسایی و استفاده مناسب از متدها و ابزارهای منطقی برای تجزیه و تحلیل سیاسی روشمند می باشد. هدف اصلی از درس ابزارهای نوین تجزیه و تحلیل سیاسی، آشنایی با انواع متد و ابزارهای تحلیل سیاسی و ارتقاء مهارت و توانمندی دانشجویان در تحلیل و تفسیر پدیده های اجتماعی و سیاسی است

پ (سرفصل ها:

- مفاهیم پایه

- کاربریست علم سیاست در عصر حاضر

- نسبت پارادایم و نظریه و روش در فهم پدیده های سیاسی

- اهمیت و ضرورت مدل سازی در تحلیل سیاسی

- اهم مدل های کاربردی در تحلیل سیاسی

- مدل طرح مفهومی و زنجیره معنایی

- مدل ترکیبی ارتباطی لاسول

- مدل مساله شناسی پدیده های اجتماعی. سیاسی

- مدل سه وجهی مقدماتی /ایجابی /سلبی روشمند

- مدل تحلیل سرمقاله و سخنرانی

- فهم مغالطات و خطاهای شناختی در تحلیل سیاسی

- کاربریست تفکر فازی در تحلیل سیاسی

- تحلیل راهبردی سوات SWOT در پدیده های اجتماعی. سیاسی

- تحلیل نشانه شناسی

- تحلیل کاربردی گفتمان انتقادی

- آشنایی با نرم افزارهای کیفی

- کاربریست هوش مصنوعی در تحلیل پدیده های سیاسی

- الگوها و روش های تحلیلگران ارشد پدیده های اجتماعی

ت) روش یاددهی - یادگیری متناسب با محتوا و هدف:

روش یادگیری و یاد دهی مبتنی بر یادگیری مشارکتی و یادگیری مبتنی بر حل مشکل است.

ث) روش ارزشیابی (پیشنهادی):

فعالیت‌های کلاسی در طول نیم سال	۲۰ درصد
آزمون پایان نیم سال	۳۰ درصد
آزمون پایانی	۶۰ درصد
پروژه	۲۰ درصد

ج) ملزومات، تجهیزات و امکانات مورد نیاز برای ارائه:

چ) منابع علمی پیشنهادی:

- استوارت راسل، استوارت و نوروگ، پیتر (۱۴۰۰) **هوش مصنوعی (رهیافتی نوین)** - جلد اول (ویراست چهارم) مترجم: عین الله جعفرنژاد قمی ناشر: انتشارات علوم رایانه
- بهشتی پور، حسن (۱۳۹۴) **آموزش گام به گام روش های تحلیل سیاسی**، تهران: سروش
- پل، ریچاردو الدر، لیندا (۱۳۹۶) **مغالطه های پر کاربرد: ۴۴ ترفند کثیف برای پیروزی در بحث ها، ترجمه مهدی خسروانی**، تهران: فرهنگ نشر نو
- تاناکا، کازور (۱۳۸۱) **مقدمه ای بر منطق فازی**، ترجمه علی حیدریان وحامد رضا طارقیان، مشهد: دانشگاه فردوسی
- جمشیدی، محمد حسین و مرادی، روح ا... (۱۳۹۵) **«درآمدی بر کاربرد منطق فازی در تبیین امور سیاسی»**، فصلنامه علمی پژوهشی **روش شناسی علوم انسانی**، شماره ۸۷
- حاجی یوسفی، امیر (۱۳۸۴) **روش تحلیل سیاسی**، دانش سیاسی، نشر معارف
- خندان، علی اصغر (۱۳۹۵) **منطق کاربردی**، تهران: سمت و موسسه فرهنگی طه
- رفیع پور، فرامرز (۱۳۸۴) **تکنیک های خاص تحقیق در علوم اجتماعی** تهران: انتشار
- رهبر، عباسعلی (۱۳۹۹) **اصول و روش های تحلیل سیاسی** تهران سمت
- سهرابی، فرامرز و ناصری، اسماعیل (۱۳۹۱) **هوش معنوی و مقیاس های سنجش آن**، تهران: اوای نور
- سلیمان، مصطفی و باسکا، مایکل (۱۴۰۳) **موج آینده**، مترجم علی محمدپور، انتشارات بله
- شریف زادگان، محمد حسین و ملک پور اصل، بهزاد (۱۳۹۲) **مبانی نظری و تجارب به کار گیری**
- **ماتریس تحلیلی سوات SWOT در برنامه ریزی استراتژیک توسعه منطقه ای**، انتشارات دانشگاه شهید بهشتی
- شومیکر، پاملاچی و همکاران (۱۳۹۰) **نظریه سازی در علوم اجتماعی**، ترجمه محمد عبدلهی، تهران: جامعه شناسان
- فرکلاف نورمن (۱۳۸۷) **تحلیل انتقادی گفتمان**، مترجمان: دفتر مطالعات و توسعه رسانه
- کاسکو، بارت (۱۳۸۴) **تفکر فازی**، ترجمه علی غفاری و همکاران، تهران: دانشگاه خواجه نصیر الدین طوسی
- کالین، های (۱۳۸۵) **در آمدی انتقادی بر تحلیل سیاسی**، ترجمه احمد گل محمدی، نشر نی
- گیل، دیوید و بریچت، ادمز (۱۳۸۴) **القبای ارتباطات**، ترجمه رامین کریمیان و همکاران، تهران مرکز مطالعات تحقیقات رسانه ها
- محمد پور، احمد (۱۳۹۰) **روش تحقیق کیفی ضد روش ۲** تهران: جامعه شناسان
- معینی علمداری، جهانگیر (۱۳۸۷) **روش شناسی نظریه های جدید در سیاست اثبات گرایی و فرا اثبات گرایی**، تهران: انتشارات دانشگاه تهران
- نبوی، لطف ا... (۱۳۸۹) **مبانی منطق و روش شناسی**، تهران: دانشگاه تربیت مدرس

- Arfi, B., & Baderin, (2005). Fuzzy decision making in politics: A linguistic fuzzy-set approach (LFSA). *Political Analysis*, 13.
- Grigsby, E. (2009). *Analyzing politics: An introduction to political science*. Brazil & United States: adsworth.

- Neuman, L. (2000). *Social research methods: Qualitative and quantitative approaches*. Boston, MA: Allyn and Bacon.
- Vail, J. (2004). *A theory of power*. New York, NY; Lincoln, NE; Shanghai: iUniverse, Inc.
- Zadeh, L. A. (1992). Knowledge representation in fuzzy logic. In *An introduction to fuzzy logic applications*.

ح) ملاحظات برای افراد با نیازهای ویژه:

(اگر ملاحظاتی برای ارائه درس برای افراد با نیازهای ویژه همچون جامعه معلولین وجود دارد در این بخش قید شود)

خ) ملاحظات برای برگزاری الکترونیکی درس:

(امکان پذیری ارائه مجازی درس در آموزش تمام الکترونیکی یا ترکیبی و ملاحظات آن بیان شود.)

الف: عنوان درس به فارسی: بازاریابی سیاسی		
عنوان درس به انگلیسی:	Political Marketing	نوع درس و واحد
دروس پیش نیاز:	-	پایه □ نظری ****
دروس هم نیاز:	-	تخصصی الزامی □ عملی
تعداد واحد:		تخصصی اختیاری **** □ نظری-عملی
تعداد ساعت:		پروژه/رساله / پایان نامه □
		مهارتی-اشتغال پذیری □
وضعیت آمایشی/مأموریتی درس (صرفاً برای دروس تخصصی اختیاری مشخص شود)		مرتبط با آمایش/مأموریت □ مرتبط با مأموریت/آمایش موسسه است □ موسسه نیست □

اگر واحد عملی دارد، چه نوع آموزش تکمیلی نیاز است؟: سفر علمی □ آزمایشگاه □ سمینار □ کارگاه □ موارد دیگر:

ب: هدف:

۴۰. آشنایی با مفاهیم و موضوعات اصلی در بازاریابی سیاسی

۴۱. شناخت ابعاد چرخه بازاریابی سیاسی (از تحقیق تا اجرا و ارزیابی)

۴۲. توانمندسازی دانشجویان در تحلیل برنامه‌های مرتبط با بازاریابی سیاسی دولت، انتخابات و بین‌المللی

شرح درس: بازاریابی نوین به‌حدی توسعه‌ی مفهومی و تکنیکی پیدا کرده که می‌توان ردپای آن را نه تنها در تجارت، که در کنشها و رقابت‌های سیاسی احزاب و دولتها (بازاریابی سیاسی) و نیز در هدایت رفتارهای اجتماعی (بازاریابی اجتماعی) مشاهده نمود. امروزه بیش از سه دهه از پیوند میان بازاریابی و علوم سیاسی در دنیای مدرن می‌گذرد و بازاریابی سیاسی به‌مثابه کاربرد مفاهیم و تکنیک‌های بازاریابی تجاری در بازار سیاست، و به‌عنوان یک دانش کاربردی در حال رشد سریع در سراسر جهان است. در این درس امکان بررسی طیف گسترده‌ای از موضوعات مرتبط با بازاریابی سیاسی از جمله ظهور مصرف‌کننده سیاسی، آگاهی از بازار سیاست و روش‌های بخش‌بندی آن، تحقیقات درباره‌ی رقبای سیاسی، شیوه‌های نوین بازاریابی الکترونیکی و اینترنتی، بازاریابی داخلی، بازاریابی نامزدها و احزاب، بازاریابی ارتباطات و مبارزات انتخاباتی، توسعه محصولات سیاسی، نام‌گذاری محصول، بازاریابی دولت و سیاست‌های آن برای دانشجویان وجود دارد. در نهایت نیز مرور مطالعات موردی و تطبیقی داخلی و جهانی از اقدامات و برنامه‌های بازاریابی سیاسی، به یادگیری بهتر دانشجویان کمک خواهد کرد.

پ) سرفصل‌ها:

۴۳. مبانی، مفاهیم، جایگاه و ضرورت‌های بازاریابی سیاسی
۴۴. الگوها و نظریه‌های بازاریابی سیاسی
۴۵. بازاریابی حزب: توسعه‌ی محصول، برندینگ و راهبرد
۴۶. برقراری ارتباط و پیوند با مردم: تصویر ذهنی نامزدها
۴۷. آمیخته پیشبرد در بازاریابی سیاسی: مناظره‌ها، گردهمایی‌ها، دیدارها
۴۸. بازاریابی سیاسی الکترونیک (ePM)
۴۹. بازاریابی دولت (پس از انتخابات): مدیریت تحویل، سیاست و رهبری
۵۰. بازاریابی سیاسی دولت‌ها: برندینگ ملی و جهانی
۵۱. بازاریابی سیاسی، مردم‌سالاری، و مشارکت؛ دیدگاه اسلامی
۵۲. بازاریابی سیاسی ما؛ به سوی یک الگوی ایرانی-اسلامی.
۵۳. موردکاوی و بررسی تجربه‌ها در بازاریابی سیاسی جمهوری اسلامی ایران

ت) روش یاددهی - یادگیری متناسب با محتوا و هدف:

روش یادگیری و یاد دهی مبتنی بر یادگیری مشارکتی و یادگیری مبتنی بر حل مشکل است.

ث) روش ارزشیابی (پیشهادی):

فعالیت‌های کلاسی در طول نیم سال
آزمون پایان نیم سال
۲۰ درصد
... درصد

آزمون پایانی

۶۰ درصد

پروژه

۲۰ درصد

ج) ملزومات، تجهیزات و امکانات مورد نیاز برای ارائه:

چ) منابع علمی پیشنهادی:

۳۱. بازاریابی سیاسی. مسعود کیماسی، ریحانه بحری نژاد، مژگان نصیری. دانشگاه تهران، ۱۳۹۵.
۳۲. بازاریابی سیاسی؛ مبانی نظری و راهبردی. ووسیج کوالینا، آندرژ فالكوفسکی، بروس نیومن. ترجمه حمیدرضا عسگری ده‌آبادی و شهاب طلایی‌شکری. کتاب مهربان نشر، ۱۳۹۳ {ترجمه نسخه ۲۰۱۱}
۳۳. مدیریت بازاریابی سیاسی؛ اصول و کاربردها. جنیفر لیز مارشمنت، ترجمه بهرام خیری و پدram باقرنژاد. نشر بهمن برنا، ۱۳۹۴. {ترجمه نسخه ۲۰۰۹}
۳۴. بازاریابی سیاسی انتخابات در جمهوری اسلامی ایران؛ یک دانشنامه پژوهشی. نادر جعفری هفتخوانی، انتشارات دانشگاه امام صادق‌ع، ۱۳۹۹.
۳۵. صنعت پروپاگاندا: افکار عمومی چگونه تولید و تحریک می‌شوند؟. ادوارد برنیز. ترجمه و تحشیه سیدمجتبی عزیزی. انتشارات دانشگاه امام صادق (ع)، ۱۳۹۶.
36. Maarek, P. J. (2011). *Campaign communication and political marketing* (1st ed.). Chichester, UK: Wiley-Blackwell.
37. Lees-Marshment, J. (Ed.). (2012). *Routledge handbook of political marketing*. Abingdon, UK: Routledge.
38. Lees-Marshment, J., Conley, B., Elder, E., et al. (2019). *Political marketing: Principles and applications* (3rd ed.). Abingdon, UK: Routledge.
39. Gillies, J. (2025). *Political marketing in the 2024 U.S. presidential election*. Cham: Palgrave.
40. Lees-Marshment, J., & Zisi, I. (2025). *Political marketing and management in the 2024 UK election*. Cham: Palgrave.

منابع تکمیلی:

۲۵. بازی بازاریابی سیاسی. جنیفر لیز- مارشمنت، ترجمه رسول بابایی. نشر سیت، ۱۳۹۴. {ترجمه نسخه ۲۰۱۱}
۲۶. برندسازی نامزد انتخاباتی: استراتژی‌های بازاریابی برای پیروزی در انتخابات. لیزا اسپیلر و جف برگنر، ترجمه رسول بابایی. انتشارات بازاریابی، ۱۳۹۴.
۲۷. بازی انتخابات ریاست جمهوری: پیش‌بینی‌ناپذیری انتخابات در ایران. رحمن قهرمان‌پور، نشر تیس، ۱۳۹۶.
۲۸. روایت انتخابات ۹۶. به‌کوشش محمد آقاسی، محمد عاملی، مهدی رفیعی، جهاد دانشگاهی، ۱۳۹۶.
۲۹. نظرسنجی سیاسی در عصر دیجیتال (مساله سنجش و فهم افکار عمومی). کربی گویدل. ترجمه ابراهیم شیرعلی و محمد آقاسی، پژوهشگاه فرهنگ، هنر و ارتباطات، ۱۳۹۶.
۳۰. فرهنگ سیاسی و رفتار انتخاباتی: مردم ایران چگونه در انتخابات ریاست جمهوری رأی می‌دهند؟. یوسف خان‌محمدی، نشر خرسندی، ۱۳۹۲.
۳۱. دینداری و رفتار انتخاباتی؛ مطالعه‌ای در حوزه جامعه‌شناسی دین و جامعه‌شناسی سیاسی. مهدی میرزایی، سبزیان گستر، ۱۳۹۲.
۳۲. گفتارهایی در الگوی رفتار انتخاباتی جامعه ایران. پرویز امینی، مرکز رشد دانشگاه امام صادق علیه‌السلام، ۱۳۹۷.

ح) ملاحظات برای افراد با نیازهای ویژه:

(اگر ملاحظاتی برای ارائه درس برای افراد با نیازهای ویژه همچون معلولین وجود دارد در این بخش قید شود)

خ) ملاحظات برای برگزاری الکترونیکی درس:

(امکان‌پذیری ارائه مجازی درس در آموزش تمام الکترونیکی یا ترکیبی و ملاحظات آن بیان شود.)

الف: عنوان درس به فارسی: درس هدایت شده		
نوع درس و واحد	Proposed Course	عنوان درس به انگلیسی:
پایه ☐ نظری ****	-	دروس پیش نیاز:
تخصصی الزامی ☐ عملی	-	دروس هم نیاز:
تخصصی اختیاری ****		تعداد واحد:
پروژه/رساله / پایان نامه ☐		تعداد ساعت:
مهارتی-اشتغال پذیری ☐		
مرتبط با آمایش/مأموریت ☐ مرتبط با مأموریت/آمایش موسسه است ☐	وضعیت آمایشی/مأموریتی درس (صرفاً برای دروس تخصصی اختیاری مشخص شود)	
موسسه نیست ☐		

اگر واحد عملی دارد، چه نوع آموزش تکمیلی نیاز است؟: سفر علمی ☐ آزمایشگاه ☐ سمینار ☐ کارگاه ☐ موارد دیگر:

ب: هدف:

هدف درس حاضر این است که گروه‌های علمی این امکان را بیابند تا با توجه به مأموریت‌ها، مقتضیات محلی، منطقه‌ای و جهانی یا موضوع پایان‌نامه دانشجو و یا تقویت زمینه‌های مهارت و اشتغال دو واحد درس تعریف و یا از دروس دیگر رشته‌ها و گرایش‌ها تعیین کنند تا دانشجو آن را بگذراند.

پ) سرفصل‌ها:

بر اساس درس تعریف شده می باشد.

ت) روش یاددهی - یادگیری متناسب با محتوا و هدف:

بر اساس درس تعریف شده

ث) روش ارزشیابی (پیشنهادی):

فعالیت‌های کلاسی در طول نیم سال درصد

آزمون پایان نیم سال درصد

آزمون پایانی درصد

سایر موارد در صورت نیاز قید- شود. پروژه درصد

ج) ملزومات، تجهیزات و امکانات مورد نیاز برای ارائه:

روش یادگیری و یاد دهی مبتنی بر یادگیری مشارکتی و یادگیری مبتنی بر حل مشکل بر اساس درس تعریف شده است.

چ) منابع علمی پیشنهادی:

بر اساس درس تعریف شده

ح) ملاحظات برای افراد با نیازهای ویژه:

(اگر ملاحظاتی برای ارائه درس برای افراد با نیازهای ویژه همچون جامعه معلولین وجود دارد در این بخش قید شود)

خ) ملاحظات برای برگزاری الکترونیکی درس:

(امکان پذیری ارائه مجازی درس در آموزش تمام الکترونیکی یا ترکیبی و ملاحظات آن بیان شود.)

